

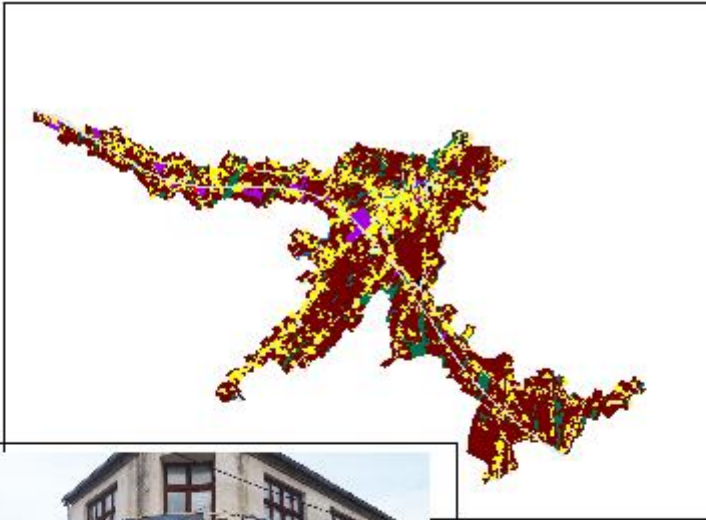
Institut za građevinarstvo "IG" Banja Luka

Naučno istraživački institut

Br. reg. upisa: U/1-1-11425-00 Osnovni sud Banja Luka
Matični broj: 1928694
JIB: 4400918310005
PDV broj: 400918310005
Žiro račun: 555-007-00004438-38
Nova banka a.d. Banja Luka

ISO QMS 9001
ISO EMS 14001
ISO OHSAS 18001

Banja Luka, Kralja Petra I Karađorđevića 92-98 tel: 00387(0)51/348-360; lab. 533-380 fax: 00387(0)51/348-372 e-mail: info@institutig.com i izg@blic.net

URBANISTIČKI PLAN KOZARAC I KONTAKT PODRUČJE 2019-2039. GODINE (Dokumentaciona osnova)

Banjaluka, februar 2021. god.

PREDMET: URBANISTIČKI PLAN KOZARAC I KONTAKT PODRUČJE 2019-2039. GODINE

INVESTITOR: GRAD PRIJEDOR

VRSTA DOKUMENTA: URBANISTIČKI PLAN

NOSILAC PRIPREME: GRADSKA UPRAVA-ODJELJENJE ZA PROSTORNO UREĐENJE

NOSILAC IZRADE: "INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO – IG", d.o.o., BANJA LUKA

UČESNICI U IZRADI:

NATAŠA GRGIĆ, dipl.inž.arh.

TATJANA UDOVIČIĆ, dipl.inž.arh.

MAJA ODOBAŠIĆ, dipl.inž.arh.

DIJANA MILANOVIĆ, master pr. planer

DRAGANA KUZMANOVIĆ, master prost.planer

SNJEŽANA ALEKSIĆ, dipl. pr. planer

DAJANA ĐUKA, master pr. planer

MARKO KNEŽEVIĆ, master pr. planir.

MILKA MIJATOVIĆ, master inž.građ.

MILAN TEŠANOVIĆ, dipl. inž. saob.

NIKOLINA BLAGOJEVIĆ, dipl. inž. saob.

DRAGANA JANKOVIĆ, dipl. inž. saob.

mr BOŠKO MIJATOVIĆ, dipl.inž.el.

MLADEN KOJIĆ, dipl. inž. el.

BRANKO TANASIĆ, el. tehn.

SVJETLANA ČEJIĆ, dipl.inž.maš.

BOJANA IVIĆ ŽUPIĆ, dipl.inž.šum.

LARISA KNEŽEVIĆ, dipl. inž. geol.

DRAGANA GLUHOVIĆ, dipl. inž. geol.

SINIŠA CUKUT, mr sc hem. inž.

SANDRA ĆURLIĆ, dipl.inž. geod.

MILAN MILISAVIĆ, dipl. inž. geod.

NEDELJKA ČUPIĆ, dipl. inž. geod.

ŽELJKA STOJANOVIĆ, dipl.inž.polj.

DRAGAN ZMIJANJAC, dipl. inž građ.

DANIJEL IVIĆ, dipl.ecc

IVANA MITROVIĆ, dipl. ecc

DRAGANA DUBRAVAC, dipl. pravnik

DIREKTOR

doc. dr NEBOJŠA KNEŽEVIĆ

SADRŽAJ:**OPŠTA DOKUMENTACIJA****TEKSTUALNI DIO PLANA**

A.	PRIPREMA	32
A.I.	ORGANIZACIONA PRIPREMA	32
A.I.1.	Formiranje radnog tima za pripremu plana	33
A.I.2.	Izbor Nosioca izrade plana	33
A.I.3.	Formiranje radnog tima za izradu plana	34
A.I.4.	Formiranje Savjeta plana	35
A.I.5.	Organizacija saradnje sa institucijama, javnim preduzećima, privrednom komorom i drugim pravnim i fizičkim licima	35
A.I.6.	Organizacija stručne rasprave, javnog uvida i procedura usvajanja faza Plana u skladu sa Zakonom.....	36
A.II.	STRUČNA PRIPREMA	37
A.II.1.	Analiza Odluke o pristupanju izradi plana („Sl. glasnik grada Prijedora“, br. 9/18).....	37
A.II.1.	Podloge za izradu plana	37
A.II.2.	Primjenjena metodologija	40
A.II.3.	Analiza prirodnih dobara od velikog i izuzetnog značaja	40
A.II.4.	Analiza nepokretnih kulturno-istorijskih dobara od velikog i izuzetnog značaja	44
A.II.5.	Analiza prethodnog dokumenta prostornog uređenja koji je istekao	44
A.II.6.	Naslijeđene planske obaveze	49
A.II.7.	Informacioni osnov.....	60
A.II.8.	Ostala dokumentacija pribavljena u fazi stručne pripreme	66
B.	ANALIZA I OCJENA STANJA	67
B.I.	PROSTOR I STANOVNIŠTVO	67
B.I.1.	Prostor	68
B.I.1.1.	Geografski položaj	68
B.I.1.2.	Prirodni uslovi	70
B.I.1.2.1.	Geomorfološke karakteristike terena.....	70
B.I.1.2.2.	Geološke karakteristike terena.....	75
B.I.1.2.3.	Hidrološke karakteristike terena	76
B.I.1.2.4.	Mineralne sirovine	76
B.I.1.2.5.	Klimatske karakteristike	75
B.I.1.2.6.	Lovna i ribolovna područja	76
B.I.1.3.	Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo)	77
B.I.1.4.	Pravni i imovinski status zemljišta	82
B.I.1.5.	Ostvarena organizacija prostora	82
B.I.1.6.	Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava	83
B.I.1.7.	Zemljišna politika	88
B.I.1.8.	Proces promjene namjene zemljišta	92
B.I.1.9.	Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj	92
B.I.1.10.	Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo).....	92
B.I.1.11.	Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo)	93
B.I.1.12.	Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture.....	93

B.I.1.13. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada	96
B.I.2. Stanovništvo	96
B.I.2.1. Demografski razvoj	96
B.I.2.2. Struktura stanovništva (starosne grupe)	101
B.I.2.3. Gustina naseljenosti.....	103
B.II. RAZVOJNI POTENCIJALI.....	101
B.II.1. Stanovništvo (radno sposobno, obrazovna struktura i drugo).....	103
B.II.2. Prirodni resursi.....	104
B.II.2.1. Poljoprivredno zemljište	105
B.II.2.2. Šumsko zemljište	108
B.II.2.3. Vodotoci i vodno zemljište	112
B.II.3. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije)	113
B.II.4. Prostor kao potencijal za razvoj.....	113
B.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA.....	114
B.III.1. Stambeni fond (stambene zone).....	114
B.III.1.1. Kvantitativna obilježja	117
B.III.1.2. Kvalitativna obilježja.....	118
B.III.1.3. Raspored stanova (stanovništva u prostoru).....	118
B.III.1.4. Standard stanovanja	114
B.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja	120
B.III.3. Privreda	122
B.III.3.1. Poljoprivreda i šumarstvo.....	122
B.III.3.1.1. Poljoprivreda	122
B.III.3.1.2. Šumarstvo	123
B.III.3.1.3. Lov i ribolov.....	123
B.III.3.2. Industrija, rudarstvo i energetika	124
B.III.3.3. Poslovanje nekretninama.....	124
B.III.3.4. Prevoz i skladištenje	124
B.III.3.5. Građevinarstvo.....	125
B.III.3.6. Vodoprivreda	126
B.III.3.7. Trgovina, na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala	126
B.III.3.8. Obrazovanje	127
B.III.3.9. Informacije i komunikacije.....	127
B.III.3.10. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	128
B.III.3.1. Umjetnost, zabava i rekreacija	128
B.III.3.2. Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	128
B.III.3.3. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	128
B.III.3.4. Ostale uslužne djelatnosti	128
B.III.3.5. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.....	128
B.III.3.6. Turizam.....	129
B.III.3.7. Osnovni indikatori razvoja.....	131
B.III.3.8. Prostorna organizacija privrede	132
B.III.4. Neprivreda	141
B.III.4.1. Obrazovanje i nauka	141
B.III.4.1.1. Predškolsko obrazovanje	141
B.III.4.1.2. Osnovno obrazovanje	141
B.III.4.1.3. Srednjoškolsko obrazovanje	142
B.III.4.2. Kultura	142
B.III.4.3. Zdravstvo	142
B.III.4.4. Socijalno staranje.....	143

B.III.4.5. Komunalne djelatnosti.....	143
B.III.4.6. Uprava, finansijske i slične djelatnosti.....	143
B.III.4.7. Sport.....	144
B.III.4.8. Vjerski objekti.....	144
B.III.4.9. Ostale društvene službe i djelatnosti.....	146
B.III.5. Infrastruktura.....	147
B.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura.....	147
B.III.5.2. Energetska i telekomunikaciona infrastruktura.....	147
B.III.5.2.1. Elektroenergetika.....	147
B.III.5.2.2. Telekomunikacije.....	150
B.III.5.3. Termoenergetika.....	152
B.III.5.4. Hidrotehnička infrastruktura.....	152
B.III.5.4.1. Vodosnabdijevanje.....	152
B.III.5.4.2. Kanalizacija.....	153
B.III.6. Ostvareni urbani standard.....	150
B.III.7. Urbano zelenilo.....	156
B.IV. POSEBNA PODRUČJA.....	157
B.IV.1. Kulturno – istorijsko nasljeđe.....	157
B.IV.2. Prirodno nasljeđe.....	160
B.IV.3. Resursi (podzemne vode, rudna ležišta, poljoprivredno zemljište i drugi resursi).....	160
V. OCJENA STANJA IZGRAĐENOSTI I FUNKCIONISANJA PROSTORA.....	163
V.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO.....	163
V.I.1. Prostor.....	164
V.I.1.1. Prirodni uslovi.....	164
V.I.1.2. Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo).....	164
V.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta.....	164
V.I.1.4. Ostvarena organizacija prostora.....	165
V.I.1.5. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejtava.....	165
V.I.1.6. Zemljišna politika.....	165
V.I.1.7. Proces promjene namjene zemljišta.....	166
V.I.1.8. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj.....	166
V.I.1.9. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo).....	166
V.I.1.10. Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo).....	166
V.I.1.11. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture.....	167
V.I.1.12. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada.....	167
V.I.2. Stanovništvo.....	167
V.I.2.1. Demografski razvoj.....	167
V.I.2.2. Struktura stanovništva (starosne grupe).....	167
V.I.2.3. Gustina naseljenosti.....	167
V.II. RAZVOJNI POTENCIJALI.....	167
V.II.1. Stanovništvo.....	167
V.II.2. Prirodni resursi.....	168
V.II.3. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije).....	168
V.II.4. Prostor kao potencijal za razvoj.....	168
V.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA.....	169
V.III.1. Stambeni fond (stambene zone).....	169

V.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja	169
V.III.3. Privreda	170
V.III.4. Neprivreda	170
V.III.4.1. Obrazovanje i nauka	170
V.III.4.2. Kultura	171
V.III.4.3. Zdravstvo	172
V.III.4.4. Socijalno staranje.....	172
V.III.4.5. Komunalne djelatnosti.....	172
V.III.4.6. Uprava, finansijske i slične djelatnosti.....	172
V.III.4.7. Sport	172
V.III.4.8. Vjerski objekti.....	173
V.III.4.9. Ostale društvene službe i djelatnosti.....	173
V.III.5. Infrastruktura.....	173
V.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura	173
V.III.5.2. Energetska infrastruktura	175
V.III.5.3. Telekomunikacije	175
V.III.5.4. Termoenergetika	175
V.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura	175
V.III.6. Ostvareni urbani standard	176
V.III.7. Urbano zelenilo.....	176
V.IV. POSEBNA PODRUČJA.....	164
V.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe	176
V.IV.2. Resursi (podzemne vode, rudna ležišta, poljoprivredno zemljište i drugi resursi)	177
G. PROBLEMI RAZVOJA I UREĐENJA PROSTORA.....	178
G.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO.....	178
G.I.1. Prostor	179
G.I.1.1. Prirodni uslovi	179
G.I.1.2. Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo)	179
G.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta.....	179
G.I.1.4. Ostvarena organizacija prostora	181
G.I.1.5. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejtava	181
G.I.1.6. Zemljišna politika	183
G.I.1.7. Proces promjene namjene zemljišta	183
G.I.1.8. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj	183
G.I.1.9. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo).....	184
G.I.1.10. Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo)	184
G.I.1.11. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture.....	184
G.I.1.12. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada	184
G.I.2. Stanovništvo	184
G.II. RAZVOJNI POTENCIJALI.....	185
G.II.1. Prirodni resursi.....	185
G.II.2. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije) i prostor kao potencijal za razvoj.....	186
G.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA.....	186
G.III.1. Stambeni fond (stambene zone).....	186
G.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja.....	186
G.III.3. Privreda	186

G.III.4. Neprivreda	187
G.III.4.1. Obrazovanje i nauka	187
G.III.4.2. Kultura	187
G.III.4.3. Zdravstvo	187
G.III.4.4. Socijalno staranje	187
G.III.4.5. Komunalne djelatnosti	187
G.III.4.6. Uprava, finansijske i slične djelatnosti	188
G.III.4.7. Sport	188
G.III.4.8. Vjerski objekti	188
G.III.4.9. Ostale društvene službe i djelatnosti	188
G.III.5. Infrastruktura	188
G.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura	188
G.III.5.2. Energetska infrastruktura	188
G.III.5.3. Telekomunikacije	189
G.III.5.4. Termoenergetika	189
G.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura	189
G.III.6. Ostvareni urbani standard	190
G.III.7. Urbano zelenilo	190
G.IV. POSEBNA PODRUČJA	190
G.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno naslijeđe	190
D. CILJEVI PROSTORNOG RAZVOJA	192
D.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO	192
D.I.1. Prostor	193
D.I.1.1. Prirodni uslovi	193
D.I.1.2. Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo)	193
D.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta	193
D.I.1.4. Ostvarena organizacija prostora	194
D.I.1.5. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejtava	194
D.I.1.6. Zemljišna politika	196
D.I.1.7. Proces promjene namjene zemljišta	198
D.I.1.8. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj	198
D.I.1.9. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo)	199
D.I.1.10. Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo)	199
D.I.1.11. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture	199
D.I.1.12. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada	199
D.I.2. Stanovništvo	199
D.II. RAZVOJNI POTENCIJALI	200
D.II.1. Prirodni resursi	200
D.II.2. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije)	200
D.II.3. Prostor kao potencijal za razvoj	201
D.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA	201
D.III.1. Stambeni fond (stambene zone)	201
D.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja	201
D.III.3. Privreda	202
D.III.4. Neprivreda	203
D.III.4.1. Obrazovanje i nauka	203

D.III.4.2. Kultura	204
D.III.4.3. Zdravstvo	204
D.III.4.4. Socijalno staranje.....	205
D.III.4.5. Komunalne djelatnosti.....	205
D.III.4.6. Uprava, finansijske i slične djelatnosti.....	206
D.III.4.7. Sport	206
D.III.4.8. Vjerski objekti.....	206
D.III.4.9. Ostale društvene službe i djelatnosti.....	206
D.III.5. Infrastruktura.....	207
D.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura	207
D.III.5.2. Energetska infrastruktura	207
D.III.5.3. Telekomunikaciona infrastruktura	208
D.III.5.4. Termoenergetika	209
D.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura	193
D.III.6. Ostvareni urbani standard	210
D.III.7. Urbano zelenilo.....	210
D.IV. POSEBNA PODRUČJA.....	210
D.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe	210
E. PROGRAM I KONCEPCIJA RAZVOJA.....	212
E.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO.....	212
E.I.1. Prostor.....	213
E.I.1.1. Prirodni uslovi	213
E.I.1.2. Konceptija urbanog razvoja i organizacije prostora.....	213
E.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta.....	214
E.I.1.4. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejtava	215
E.I.1.5. Zemljišna politika	216
E.I.1.6. Proces promjene namjene zemljišta	216
E.I.1.7. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj	216
E.I.1.8. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo).....	216
E.I.1.9. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture.....	216
E.I.2. Stanovništvo	216
E.II. RAZVOJNI POTENCIJALI.....	217
E.II.1. Prirodni resursi.....	217
E.II.2. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije)	217
E.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA.....	218
E.III.1. Stambeni fond (stambene zone).....	218
E.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja.....	218
E.III.3. Privreda	218
E.III.4. Neprivreda	220
E.III.5. Infrastruktura.....	220
E.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura	220
E.III.5.2. Energetska infrastruktura	221
E.III.5.3. Telekomunikaciona infrastruktura	221
E.III.5.4. Termoenergetika	221
E.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura	222
E.III.6. Ostvareni urbani standard	224
E.III.7. Urbano zelenilo.....	224

E.IV. POSEBNA PODRUČJA	224
E.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe	224
Ž. GRAFIČKI PRILOZI	226

GRAFIČKI DIO PLANA**razmjera**

Karte stanja:

1. Granice obuhvata plana sa podjelom na cjeline	1:5 000
2. Karta vlasništva nad zemljištem	1:5 000
3. Postojeća funkcionalna i prostorna organizacija sa namjenom površina	1:5 000
3a. Stanovništvo i stanovanje	1:5 000
3b. Društvene djelatnosti (neprivreda) i komunalna opremljenost	1:5 000
3v. Poljoprivredno i šumsko zemljište	1:5 000
3g. Prirodno i kulturno-istorijsko nasljeđe	1:5 000
4. Geološke tematske karte	
4a. Geološka karta	1:5 000
4b. Hidrogeološka karta	1:5 000
4v. Inženjersko-geološka karta	1:5 000
4g. Seizmološka karta	1:5 000
4d. Karta podzemnih voda	1:5 000
5. Saobraćajna infrastruktura	1:5 000
6. Hidrotehnička infrastruktura	1:5 000
7. Elektroenergetika i komunikacije	1:5 000
8. Izvod iz prostorno-planske dokumentacije višeg reda	
8a. Izvod iz Izmjena i dopuna Prostornog plana Reublike Srpske do 2025. Godine	1:100 000
8b. Izvod iz Prostornog plana Prijedora	1:25 000

OPŠTA DOKUMENTACIJA

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) и рјешења о испуњености услова за израду докумената просторног уређења број 15.03-361-334/18 од 18.04.2018. године, издаје

ЛИЦЕНЦУ

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука

за израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Ова лиценца важи од 18.04.2018. године до 18.04.2022. године, а провјера испуњености услова на основу којих је лиценца издата вршиће се у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу.

Број лиценце: ПЈ-1553/2018
Бања Лука, 18.04.2018. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију

Бања Лука, Трг Републике Српске 1

Број: 15.03-361-334/18
Датум: 18.04.2018. године

Министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, на захтјев ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења, а на основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16), члана 82. став. 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16 и 57/16) и члана 14. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15), доноси

Р Ј Е Ш Е Њ Е

о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења

Утврђује се да ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука испуњава услове за добијање лиценце за израду докумената просторног уређења и то:

1. израду стратешких докумената просторног уређења

Лиценца важи од 18.04.2018. године до 18.04.2022. године, а провјера испуњености услова на основу којих је издата вршиће се у складу са Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу. Ово рјешење објавиће се у Службеном гласнику Републике Српске.

Образложење

ИНСТИТУТ ЗА ГРАЂЕВИНАРСТВО "ИГ" д.о.о. Бања Лука обратило се овом Министарству захтјевом за доношење рјешења о издавању лиценце за израду докумената просторног уређења.

Након увида у приложену документацију Комисија за утврђивање испуњености услова за стицање лиценце за израду докумената просторног уређења, израду техничке документације, ревизију техничке документације, грађење, односно извођење грађевинских радова и вршење енергетског прегледа зграда, а на основу Закона о уређењу простора и грађењу и Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника о грађењу, утврдила је да подносилац захтјева испуњава услове за издавање лиценце за израду докумената просторног уређења.

Ово рјешење је коначно у управном поступку, те против њега није допуштена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бања Луци, у року од 30 дана од дана пријема овог рјешења. Тужба се у два истоветна примјерка таксирана са износом од 100 КМ судске таксе предаје суду непосредно или му се шаље поштом.

Уз тужбу се прилаже ово рјешење у оригиналу или препису.

Доставити:

1. Предузећу,
2. Службени гласник Републике Српске,
3. евиденцији,
4. а/а

МИНИСТАР
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Наташа (Симо) Гргић, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
0306982105023 рођен-а 03.06.1982. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-7673/18
Број протокола: 15.02-361-70/18
Бања Лука, 19.02.2018. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Наташа (Симо) Гргић, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
0306982105023 рођен-а 03.06.1982. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Број лиценце: ФЛ-6930/17
Број протокола: 15.02-361-257/17
Бања Лука, 21.03.2017. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Маја (Ахмед) Одобашић, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
3107977105048 рођен-а 31.07.1977. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Број лиценце: ФЛ-6638/16
Број протокола: 15.02-361-2566/16
Бања Лука, 12.12.2016. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Татјана (Бошко) Удовичић, дипл.инж.арх.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2505983105035 рођен-а 25.05.1983. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду техничке документације, архитектонска фаза и надзор.

Број лиценце: ФЛ-6931/17
Број протокола: 15.02-361-258/17
Бања Лука, 21.03.2017. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Драган (Душан) Змијањац, дипл.инж.грађ.
(Име, очево име и презиме, занимање)
1911975111055 рођен-а 19.11.1975. године у Босанској Крупи
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9024/10 од 22.09.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0410/14
Број протокола: 15.02-361-1109/13
Бања Лука, 06.02.2014. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милка (Душан) Мијатовић, дипл.инж.грађ.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2910977105017 рођен-а 29.10.1977. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9575/11 од 19.04.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-0325/14
Број протокола: 15.02-361-1042/13
Бања Лука, 08.01.2014. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
Министарство за просторно уређење,
грађевинарство и екологију

Бања Лука, Трг Републике Српске бр. 1

Број: 15.02.361-185/14
Датум: 21.04.2014. године

Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске у Бањој Луци, на захтјев Мијатовић Милке из Бања Луке, на основу члана 207. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07 и 50/10), доноси

ЗАКЉУЧАК

У диспозитиву рјешења овог министарства број ФЛ -0325/14 од 08.01.2014. године, исправља се грешка у називу занимања тако да умјесто „дипл.инж.грађ.“ треба да стоји „master грађевинарства“.

Образложење

Дана 21.02.2014. године Мијатовић Милка из Бања Луке обратила се овом министарству са молбом за исправку грешке на лиценци број ФЛ -0325/14 од 08.01.2014. године.

У диспозитиву рјешења овог министарства број ФЛ -0325/14 од 08.01.2014. године, којим се утврђује да је Мијатовић Милке, дипл.инж.грађ испунила услове прописане Законом о уређењу простора грађењу („Службени гласник Републике Српске“ број 40/13) и стекла лиценцу за израду документа просторног уређења, приликом писања учињена је грешка у називу занимања тако да је погрешно написано „дипл.инж.грађ.“ а требало је „master грађевинарства“.

Увидом у спис утврђено је да се ради о очигледној грешци насталој у писању рјешења, те је на основу члана 207. Закона о општем управном поступку, закључено као у диспозитиву.

Против овог закључка није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор подношењем тужбе Окружном суду у Бањој Луци у року 30 дана од пријема овог закључка. Тужба се предаје у довољном броју примјерка, таксирана износом од 100,00 КМ судске таксе, непосредно суду или му се шаље препоручено поштом.

Уз тужбу се прилаже и овај закључак у оригиналу, овијереној фотокопији или препису.

Достављено:
1. Именованом,
2. Евиденција,

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Милан (Јанко) Тешановић, дипл.инж.саоб.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2509974103270 рођен-а 25.09.1974. године у Мркоњић Граду
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 8962/10 од 17.08.2010. године.

Број лиценце: ФЛ-0748/14
Број протокола: 15.02-361-383/14
Бања Лука, 09.04.2014. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бошко (Јован) Мијатовић, дипл.инж.ел.
(Име, очево име и презиме, занимање)
2405979330097 рођен-а 24.05.1979. године у Загребу
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 10 080/12 од 27.01.2012. године.

Број лиценце: ФЛ-0417/14
Број протокола: 15.02-361-1101/13
Бања Лука, 06.02.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Свјетлана (Јован) Ђејић, дипл.инж.маш.
(Име, очево име и презиме, занимање)
0905966105049 рођен-а 09.05.1966. године у Бањој Луци
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 9837/11 од 28.09.2011. године.

Број лиценце: ФЛ-1504/14
Број протокола: 15.02-361-1160/14
Бања Лука, 23.10.2014. године

МИНИСТАР
Сребренка Голић
Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 40/13) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, број 70/13) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Бојана (Стојан) Ивић Жупић, дипл.инж.шум.
(Име, очево име и презиме, занимање)

1812982107103 рођен-а 18.12.1982. године у Јајцу
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао-ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Ставља се ван снаге рјешење број 10 477/12 од 09.08.2012. године.

Број лиценце: ФЛ-1373/14

Број протокола: 15.02-361-1081/14

Бања Лука, 02.10.2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 8. Закона о уређењу простора и грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 40/13, 106/15 и 3/16) и члана 8. Правилника о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу („Службени гласник Републике Српске“, бр. 70/13 и 24/15) министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију издаје

ЛИЦЕНЦУ

Утврђује се да је Дијана (Јово) Милановић, мастер прост. планирања
(Име, очево име и презиме, занимање)
3101988108253 рођен-а 31.01.1988. године у Мркоњић Граду
(ЈМБГ) (Датум) (Мјесто)

испунио-ла услове прописане Законом о уређењу простора и грађењу и Правилником о условима за издавање и одузимање лиценци учесника у грађењу и стекао/ла лиценцу за:

израду докумената просторног уређења.

Број лиценце: ФЛ-7509/17
Број протокола: 15.02-361-1000/17
Бања Лука, 30.10.2017. године

МИНИСТАР

Сребренка Голић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЕНЕРГЕТИКЕ И РУДАРСТВА

Број:05.01/153-271/20
Датум:12.02.2020. године

На основу члана 25. Правилника о условима, начину и програму полагања стручног испита за лица геолошке струке („Службени гласник Републике Српске“, број 111/14 и 28/18), министар енергетике и рударства издаје

У В Ј Е Р Е Њ Е
о положеном стручном испиту

Лариса (Илија) Кнежевић, рођена 08.11.1979. године у Мостару, општина Мостар са завршеним Рударско – геолошким факултетом, полагала је 12.02.2020. године, стручни испит за лица геолошке струке, област хидрогеологија, по програму стручног испита за кандидате са високом стручном спремом, пред Комисијом за полагање стручног испита и према оцјени Комисије

ИСПИТ ЈЕ ПОЛОЖИЛА

Увјерење се издаје без наплате таксе.

МИНИСТАР
Petar Bojic
Петар Ђокић

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ЗА ПРОСТОРНО УРЕЂЕЊЕ,
ГРАЂЕВИНАРСТВО И ЕКОЛОГИЈУ

На основу члана 9. Закона о уређењу простора и грађењу
("Службени гласник Републике Српске", број 40/13) Министарство
за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске
донијело је

У В Ј Е Р Е Њ Е
О ПОЛОЖЕНОМ СТРУЧНОМ ИСПИТУ

СИНИША (Милован) ЦУКУТ
дипл.инж.технологије

рођен-а 25.09.1976. године у Јајцу

Општина Јајце

полагао-ла је стручни испит из струке технологије

смјер хем.технолошки одсјек технолошки
по програму који је прописан чл.25. Правилника о полагању стручних
испита за лица која учествују у изради докумената просторног уређења,
техничке документације и грађењу објеката.

Дана 30.08.2014. године, пред Комисијом за полагање стручних испита и
према оцјени Комисије кандидат је

ПОЛОЖИО СТРУЧНИ ИСПИТ

Број: 15.06-153-587/14-
Т-54/2014

Бања Лука, 30.08. 2014. године

РЕПУБЛИКА СРПСКА
РЕПУБЛИЧКА УПРАВА ЗА ГЕОДЕТСКЕ
И ИМОВИНСКО-ПРАВНЕ ПОСЛОВЕ
БАЊАЛУКА

Трг Републике Српске бр. 8, 78000 Бања Лука, тел. 051/338-000, факс: 051/318-006, Е-mail: uprava@rgurs.org

Број: 21.01/955-33/18

Датум: 11.07.2018. године

На основу члана 14. став 4. Закона о премјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, бр. 6/12 и 110/16), члана 190. Закона о општем управном поступку („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07 и 50/10) и члана 86. став 3. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“, бр. 118/08, 11/09, 74/10, 86/10, 24/12, 121/12, 15/16, 57/16, 31/18), поступајући по захтјеву Миласавић Милана из Кнежева, директор Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове **Д о н о с и**

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Миласавић (Зоран) Милану, са пребивалиштем у Кнежеву, улица Драге Врањеша бб, дипломираном инжењеру геодезије, издаје се геодетска лиценца првог реда.
2. Накнада за издавање ове лиценце и печата наплаћени су у износу од 170,00 КМ.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Миласавић (Зоран) Милан поднио је захтјев за издавање геодетске лиценце првог реда Републичкој управи за геодетске и имовинско-правне послове.

Уз захтјев именовани је приложио сљедећа документа:

- диплому о стеченом звању дипломирани инжењер геодезије,
- увјерење о положеном стручном испиту и рјешење о ослобађању полагања стручног испита за рад у управи Републике Српске,
- радну књижицу и потврду о радном искуству,
- личну карту.

Увидом у предметну документацију утврђено је да именовани испуњава услове прописане чланом 15. став 1. Закона о премјеру и катастру Републике Српске за стицање геодетске лиценце, према којем лице геодетске струке стиче геодетску лиценцу првог реда са завршеним академским студијама, и то првим циклусом студија са 240 ECTS бодова или еквивалентом (најмање четири године основних студија) и положеним стручним испитом у Управи, положеним стручним испитом за рад у органима државне управе и радним искуством на геодетским пословима у трајању од најмање три године.

Сви наведени документи достављени су као овјерене копије у складу са чланом 9. став 4. Правилника о лиценци за рад геодетске организације, геодетској лиценци и овлашћењу за снимање из ваздушног простора територије Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 11/14).

Будући да је у проведеном поступку утврђено да су испуњени сви законом прописани услови и да је захтјев подносиоца основан, поступањено је у складу са чланом 14. став 4. Закона о премјеру и катастру Републике Српске, те је одлучено као у диспозитиву овог рјешења.

По правоснажности овог рјешења Републичка управа за геодетске и имовинско-правне послове издаје геодетску лиценцу на штампаном папиру и печат.

Накнада за издавање геодетске лиценце и печата на основу члана 4. став 1. Закона о накнадама за вршење услуга прамјера и коришћење података катастра непокретности и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“, број 92/09) и тачком IV подтачка 1) алинеја друга Одлуке о висини накнада за коришћење података и пружања услуга Републичке управе за геодетске и имовинско-правне послове („Службени гласник Републике Српске“, бр. 18/12 и 27/12) у износу од 170,00 КМ наплаћена је у цијелости.

Поука о правном лијеку:

Против овог рјешења није допуштена жалба, али се може покренути управни спор пред надлежним судом у року од 30 дана од дана пријема рјешења.

Достављено:

1. Миласавић Милан
Ул. Драге Врањеша 66
Кнежево
2. Архива.

ДИРЕКТОР

Предраговић, дипл. правник

TEKSTUALNI DIO PLANA

A. PRIPREMA

A.I. ORGANIZACIONA PRIPREMA

A.I.1. Formiranje radnog tima za pripremu plana

Nosioc pripreme Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019 – 2039. godine je *Odjeljenje za prostorno uređenje Grada Prijedora*.

Na osnovu člana 40. Zakona o uređenju prostora i građenju („Sl. glasnik Republike Srpske“, broj 40/13 i 106/15) člana 39. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) i člana 39. Statuta Grada Prijedora („Službeni glasnik Grada Prijedora“, broj 12/17), skupština Grada Prijedora je donjela Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine.

Planom je obuhvaćeno područje u ukupnoj površini od od cca 10 km², koje je Prostornim planom Opštine Prijedor 2008-2018. godine određeno kao urbano područje dijela naselja Kozarac i djelova naselja u kontakt području uz magistralni put M-4 Prijedor-Banjaluka.

Nosilac pripreme dužan je da Nosiocu izrade dostavi ažurne katastarske i geodetske podloge sa identifikacijom katastarskih čestica i podacima o vlasništvu, u skladu sa zakonima i pravilnicima koji se odnose na pojedne vrste planova. Takođe, Nosilac pripreme je dužan da dostavi Nosiocu izrade: Odluku o pristupanju izradi, odnosno izmjeni ili dopuni dokumenta prostornog uređenja, dokument prostornog uređenja višeg reda ili šireg područja, važeće sprovedbene dokumente prostornog uređenja, vodoprivredne osnove glavnog slivnog područja, šumskoprivredne osnove, strategiju zaštite životne sredine, planove razvoja privred i poljoprivrede, podatke o geološkoj i seizmološkoj podlozi i mineralnim resursima.

Nosilac pripreme određuje organe i pravna lica od kojih je u toku izrade dokumenta prostornog uređenja potrebno pribaviti mišljenje na prijedloge planskih rješenja, zavisno od postojećeg stanja i planirane namjene prostora i objekata u obuhvatu dokumenata prostornog uređenja, pri čemu se obavezno pribavlja mišljenje organa i pravnih lica u čijem djelokrugu su: snabdijevanje vodom i odvođenje otpadnih voda, snabdijevanje leketričnom energijom, snabdijevanje toplotnom i rashladnom energijom, telekomunikacioni i poštanski saobraćaj, upravljanje javnim putevima u naselju i izvan naselja, zaštita kulturo – istorijskog i prirodnog naslijeđa, protivpožarna zaštita, upravljanje komunalnim otpadom, zaštita životne sredine, upravljanje poljoprivrednim zemljištem, seizmološka djelatnost.

Za dokumente prostornog uređenja iz nadležnosti jedinice lokalne samouprave organ nadležan za uređenje prostora u jedinici lokalne samouprave formira dokumentacioni osnov koji se odnosi na postupak za pripremu, izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja propisan Zakonom i važećim Pravilniku o načinu o izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja. Dokumentacioni osnov koji se odnosi na postupak za pripremu, izradu i donošenje dokumenata prostornog uređenja sadrži sve dokumente, odluke, instrukcije, mišljenja, izvještaje i druge podatke, po fazama izvršenja posla, koji se odnose na procedure: donošenje odluke o pristupanju izradi, izbora nosioca izrade plana, formiranje savjeta plana, izbor organa ili organizacija od kojih je potrebno pribaviti mišljenje na prijedloge planskih rješenja, organizovanje stručne rasprave na kojoj se razmatra prednacrt, organizovanje javne rasprave na nacrt dokumenta, saglasnost na prijedlog plana i druge procedure u skladu sa važećim Zakonom i Pravilnikom o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja.

Nakon utvrđivanja prijedloga plana, Nosilac izrade dostavlja dokument prostornog uređenja Nosiocu pripreme. Uz ovaj dokument Nosilac izrade dostavlja i dokumentacioni osnov formiran u metodološkom postupku za izradu dokumenta.

Radi kompletiranja dokumentacionog osnova Plana, Nosilac pripreme objedinjuje Dokumentacioni osnov (formiran od strane organa nadležnog za uređenje prostora u jedinici lokalne samouprave) i Dokumentacioni osnov dostavljen od Nosioca izrade.

Kompletirani Dokumentacioni osnov trajno se čuva na posebno određenom mjestu u okviru službe za dokumentaciju – arhiv dokumenata prostornog uređenja, kod organa nadležnog za pripremu i sprovođenje dokumenta.

A.1.2. Izbor Nosioca izrade plana

Nosilac izrade Plana bira se u skladu sa propisima o javnim nabavkama. Nosilac izrade „Urbanističkog plana Kozarca i kontakt područja 2019 – 2039. godine“ je d.o.o. „Institut za građevinarstvo - IG“ Banjaluka.

A.1.3. Formiranje radnog tima za izradu plana

Na izradi urbanističkog plana angažovan je multidisciplinarni radni tim sa zastupljenim svim stručnim profilima neophodnim za rješavanje problema urbanog razvoja Kozarca:

Urbanizam, prostorno planiranje:

- Nataša Grgić, dipl. inž. arh.
- Tatjana Udovičić, dipl. inž. arh.
- Maja Odobašić, dipl.inž.arh.
- Dijana Milanović, master pr. planiranje
- Dragana Kuzmanović, master pr. planer
- Snježana Aleksić, diipl. pr. planer
- Dajana Đuka, master pr. planer
- Marko Knežević, master pr. planiranja

Geodezija:

- Milan Milisavić, dipl. inž. geod.
- Nedeljka Čupić, dipl. inž. geod.
- Sandra Ćurlić, dipl. inž. geod.

Niskogradnja:

- Dragan Zmijanac, dipl. inž. građ.

Saobraćaj:

- Nikolina Blagojević, dipl. inž. saob.
- Milan Tešanović, dipl. inž. saob.
- Dragana Janković, dipl. inž. saob.

Hidrotehnika:

- Milka Mijatović, master inž. građ.

Elektroenergetika i telekomunikacije:

- mr Boško Mijatović, dipl. inž. el.
- Mladen Kojić, dipl. inž. el.
- Branko Tanasić, el. tehn.

Termoenergetika:

- Svjetlana Čejčić, dipl. inž. maš.

Šume i šumsko zemljište:

- Bojana Ivić – Župić, dipl. inž. šum.

Poljoprivedno zemljište:

- Željka Stojanović, dipl. inž. poljop.

Geologija:

- Larisa Knežević, dipl. inž. geol.
- Dragana Gluhović, dipl. inž. geol.

Zaštita životne sredine:

- Siniša Cukut, dipl. inž tehn-master

Ekonomija:

- Danijel Ivić, dipl.ek.
- Ivana Mitrović, dipl.ek.

Pravo:

- Dragana Dubravac, dip. prav.

A.1.4. Formiranje Savjeta plana

Na osnovu člana 43. stav 1. Zakona o uređenju prostora i građenju („Sl. glasnik Republike Srpske“ br. 40/13, 106/15 i 3/16) i člana 39. Statuta Grada Prijedora („Sl. glasnik Grada Prijedora“, br 12/17), Skuoština Grada Prijedora, na Drugom zasjedanju 20. redovne sjednice, održane dana 28.11.2018. godine, donjela je Rješenje o imnovanju Savjeta za izradu Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine. U Savjet su imenovani:

- Aleksandar Miljuš, zamjenik gradonačelnika
- Mirjana Komljenović, Odjeljenje za prostorno uređenje
- Tihomir Timarac, Odjeljenje za saobraćaj, komunalne poslove i zaštitu životne sredine i imovinsko stambene poslove
- Monja Kasalović, Odjeljenje za društvene djelatnosti
- Rade Rosić, Odjeljenje za privredu i poljoprivredu
- Enes Kahrmanović, Privredni savjet Grada Prijedora
- Nihad Forić, Odsjek za mjesne zajednice
- Nihad Deumić, Kancelarija za MZ regije Kozarac
- Rada Pavičić, JP „Zavod za izgradnju grada“ Prijedor
- Bojan Jojić, Agencija „Preda“
- Vesna Stojičić, MTEL ad Banja Luka IJ Prijedor
- Azra Borovčanin, „Vodovod“ a.d. Prijedor
- Milanko Dujko, JP „Komunalne usluge“
- Predrag Marin, ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banjaluka RJ „Elektrodistribucija“ Prijedor
- Zoran Knežević, „Toplana“ a.d. Prijedor
- Dragan Romčević, JU „Nacionalni park „Kozara“
- Ranko Kolar, odbornik
- Duško Miletić, odbornik
- Mesud Trnjanin, odbornik
- Sabahudin Graibović, odbornik
- Jovana Panić, odbornik
- Derviša Avdagić, predsjednik Savjeta MZ Kozarac.

Zadatak Savjeta plana je definisan članom 43. stav 2. Zakona o uređenju prostora i građenju-prati izradu dokumenta prostornog uređenja i zauzima stručne stavove prema pitanjima opšteg, privrednog i prostornog razvoja teritorijalne jedinice, odnosno područja za koje se dokument donosi, a zauzima stručne stavove u pogledu racionalnosti i kvaliteta predloženih planskih rješenja, usaglašenosti dokumenata sa dokumentima prostornog uređenja, koji predstavljaju osnovu za njegovu izradu, kao i usaglašenost dokumenta sa odredbama Zakona o prostornom uređenju i drugim propisima zasnovanim na ovom zakonu.

A.1.5. Organizacija saradnje sa institucijama, javnim preduzećima, privrednom komorom i drugim pravnim i fizičkim licima

U skladu sa članom 42. Zakona o uređenju prostora *Odjeljenje za prostorno uređenje Grada Prijedora* obratilo se dopisom društvenim, kulturnim, obrazovnim, privrednim i drugim subjektima i organizacijama za dostavu podataka, zahtjeva i programa razvoja u pojedinim oblastima. Kao odgovor na ovaj zahtjev pristigli su dopisi institucija i komunalnih preduzeća koji su uzeti u obzir kao programski elementi za izradu Plana.

A.1.6. Organizacija stručne rasprave, javnog uvida i procedura usvajanja faza Plana u skladu sa Zakonom

Nosilac izrade dužan je da prednacrt, kao i svaku sljedeću fazu dokumenta prostornog uređenja izradi u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju, te propisima koji su doneseni na osnovu ovog zakona i Odlukom o pristupanju izradi, odnosno izmjeni ili dopuni dokumenta prostornog uređenja.

Nosilac izrade mora osigurati usaglašenost dokumenta sa dokumentom prostornog uređenja šireg područja.

Nosilac izrade obavezan je da Nosiocu pripreme preda ovjeren prednacrt dokumenta prostornog uređenja sa svim dijelovima koje dokument koji treba da sadrži.

Prije utvrđivanja nacrt, nosilac pripreme razmatra prednacrt na stručnoj raspravi, kojoj prisustvuju dosatvlja se najkasnije sedam dana prije rasprave, sa izvodima iz prednacrt koji se odnose članovi savjeta plana, i na koju se obavezno pozivaju ovlašćeni stručni predstavnici organa i pravnih lica iz člana 42. stav 3. Zakona o uređenju prostora i građenja. Poziv za stručnu raspravu navedenim subjektima na pitanja iz njihovog djelokruga.

Na stručnoj raspravi razmatraju se primjedbe nosioca pripreme, članova savjeta i predstavnika pozvanih organizacija.

Nosilac izrade razmatra primjedbe, mišljenja i sugestije na prednacrt i prihvaćena rješenja ugrađuje u nacrt dokumenta sa kojim počinje javna rasprava.

Nadležna skupština na prijedlog nosioca pripreme utvrđuje nacrt dokumenta i mjesto i vrijeme i način izlaganja tog nacrt na javni uvid.

Trajanje javnog uvida utvrđuje se Odlukom o pristupanju izradi i traje namjanje 30 dana. O mjestu, vremenu i načinu izlaganja nacrt dokumenta prostornog uređenja na javni uvid javnost obavještavaju se oglasom koji se objavljuje u namjanje dva sredstva javnog informisanja najmanje dva puta, s tim da se prva obavijest objavljuje osam dana prije početka javnog uvida, a druga 15 dana od početka izlaganja nacrt dokumenta prostornog uređenja. Oglas sadrži mjesto, datum i početak i trajanje javnog uvida u dokument, mjesto i datum jednog ili više javnih izlaganja, mjesto i vrijeme pružanja pojašnjenja predloženih planskih rješenja zainteresovanim licima od predstavnika nosioca izrade i nosioca pripreme dokumenta, te rok do kada se mogu poslati prijedlozi, primjedbe i mišljenja na nacrt dokumenta. Nacrt dokumenta, koji sadrži tekstualni i grafički dio, stavlja se na javni uvidu sjedištu JLS i tu se prikupljaju prijedlozi, primjedbe i sugestije zainteresovanih lica, na osnovu čega se priprema mišljenje o nacrtu dokumenta i šalje nosiocu izrade. Nosilac pripreme obavezan je da na svakom mjestu na kojem je izložen nacrt dokumenta obavijesti javnost da se detaljnije informacije, objašnjenja i pomoć u formulisanju primjedaba mogu dobiti kod nosioca pripreme i nosioca izrade dokumenta.

Primjedbe, prijedlozi i mišljenja o nacrtu dokumenta upisuju se u svesku sa numerisanim stranama, koja se nalazi u prostroji u kojoj se nacrt izlaže ili se u pisanoj formi dostavljaju nosiocu pripreme, koji je obavezan da ih dosatvi nosiocu izrade. Ako JLS ne dostave mišljenja u roku od osam dana od dana zatvaranja javnog uvida, smatraće se da nema primejdaba na predviđena planska rješenja.

Nosilac izrade obavezan je da razmotri sve primjedbe, prijedloge i mišljenja koji su dostavljeni tokom javnog uvida i prije utvrđivanja prijedloga dokumenta prema njima zauzme stav, te da obrazložen stav

u pisanoj formi dostavi nosiocu pripreme i licima koja su dostavila svoje prijedloge, primjedbe i mišljenja.

Prijedlog dokumeta se utvrđuje na osnovu nacrtu koji je bio objavljen i stava prema primjedbama, prijedlozima i mišljenjima na taj nacrt.

U prijedlogu dokumenta ne mogu se mjenjati rješenja iz nacrtu dokumenta, osim onih na koja je bila stavljena osnovana primjedba, prijedlog ili mišljenje.

Stav nosioca izrade prema primjedbama, prijedlozima i mišljenjima razmatra se na javnoj raspravi, na koju se pozivaju predstavnici nosioca pripreme, nosioca izrade i organi i pravna lica iz člana 42. stava 3. Zakona o uređenju prostora i građenju, te članovi Savjeta plana.

Javna rasprava mora se organizovati u roku od 30 dana od dana zatvaranja javnog uvida. Nosilac pripreme objavljuje javni poziv za javnu raspravu u najmanje jednom dnevnom listu dostupnom na teritoriji cijele Republike tri dana prije na dan održavanja rasprave, kojoj mogu prisustvovati sva zainteresovana lica. Ako javnoj raspravi iz člana 48. stava 4. Zakona o uređenju prostora i građenju ne prisustvuju ovlašćeni stručni predstavnici organa i pravnih lica iz člana 42. stav 3. istog Zakona, smatra se da su prihvatili prijedlog dokumenta.

Ako se prijedlog dokumenta prostornog uređenja na osnovu prihvaćenih prijedloga, primjedba i mišljenja dostavljenih u toku javnog uvida značajno razlikuje od nacrtu dokumenta, nosilac pripreme dužan je da ponovo organizuje javni uvid.

Značajne razlike podrazumijevaju nova rješenja koja nisu u skladu sa smjernicama za izradu dokumeta, kada se promjeni granica građevinskog zemljišta ili kada promjena izaziva promjenu vlasničkih odnosa.

Ako se ponovni javni uvid odnosi na promjene predložene na prvom javnom uvidu, trajanje javnog uvida može biti kraće od rokova iz člana 47. stava 2 Zakona o prostornom uređenju i građenju, ali ne kraće od osam dana. Na nacrt dokumenta prostornog uređenja koji je na prvom javnom uvidu mogu se podnositi novi prijedlozi, primjedbe i mišljenja samo na dijelove dokumenta koji su izmijenjeni nakon prvog javnog uvida. Ponovni javni uvid može se provoditi najviše dva puta, nakon čega se donosi nova odluka o izradi.

Nakon održane javne rasprave nosilac pripreme utvrđuje prijedlog dokumenta u skladu sa zaključcima sa rasprave najduže u roku od 30 dana.

Nadležna skupština dužna je da odluči o prijedlogu dokumenta u roku od 60 dana od utvrđivanja prijedloga.

Dokument prostornog uređenja je javni dokument i izlaže se u grafičkom i tekstualnom dijelu na stalni javni uvid kod organa uprave nadležnog za poslove urbanizma i objavljuje se na internet stranici nadležnog organa.

Hronološki prikaz izrade Urbanističkog plana Kozarca i kontaktpodručja 2019-2039. godine je:

- dana 16.02.2021. godine održana je stručna rasprava na kojoj Nosilac izrade održao prezentaciju prednacrtu plana. Osim članova Savjeta plana, Nosioca pripreme i Nosioca izrade stručnoj raspravi prisustvovali su stručni predstavnici organa i pravnih lica; na stručnoj raspravi, bilo je primjedbi na predloženi materijal, koje je Nosilac izrade razmotrio i ugradio u Nacrt plana, te uputio u daljnu proceduru.

A.II. STRUČNA PRIPREMA

A.II.1. Analiza Odluke o pristupanju izradi plana („Sl. glasnik grada Prijedora“, br. 9/18)

Na osnovu člana 40. Zakona o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik Republike Srpske „ broj 40/13, 106/15, 3/16) člana 39. Zakona o lokalnoj samoupravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 97/16) i člana 39. Statuta Grada Prijedora („Službeni glasnik Grada Prijedora“, broj 12/17), skupština Grada Prijedora je donjela Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana Kozarac i kontaktpodručja 2019-2039. godine.

Planom je obuhvaćeno područje u ukupnoj površini od od cca 10 km², koje je Prostornim planom Opštine Prijedor 2008-2018. godine određeno kao urbano područje dijela naselja Kozarac i djelova

naselja u kontakt području uz magistralni put M-4 Prijedor-Banjaluka. Područje obuhvaćeno izradom plana prikazano je na grafičkom prilogu koji je sastavni dio ove Odluke.

Granice područja iz prethodnog stava su date kao orijentacione, a konačne granice će biti određene nakon što Nosioc pripreme i Nosioc izrade izvrše usaglašavanje načina izrade dokumenta u digitalnom obliku sa Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju u skladu sa članom 179 stav 3. Pravilnika o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenta prostornog uređenja („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 69/13).

Shodno navedenom, Nosioc pripreme, obratio se Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju (dopisom broj 06-363-5/18, od 23.10.2018. godine) sa zahtjevom za usaglašavanjem načina izrade strateškog dokumenta prostornog uređenja u digitalnom obliku (u skladu sa članom 179. stav 3 Pravilnika o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenta prostornog uređenja). Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju je odgovorilo na isti dopis (04.02-052-8562/19, od 04.11.2019. godine), sa mjerama za usaglašavanje načina izrade Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine.

Planski period, u smislu člana 40. stav 3 tačka v. Zakona o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske, broj 40/13, 106/15 i 3/16) je 20 godina i teče od usvajanja odluke o donošenju Plana.

Urbanističkim planom detaljnije se razrađuju opredjeljenja iz Prostornog plana opštine Prijedor 2008-2018, kojim je utvrđena obaveza njegove izrade. Urbanističkim planom razrađuje se: koncepcija uređenja prostora (formiranje zona, cjelina i podcjelina, određivanje namjena i drugo), granica uže i šire urbane zone (ako je potrebno) kao i kriterijumi za njihovo formiranje, granice ostalih zemljišta u obuhvatu plana i kontaktnim zonama, urbanistički i drugi uslovi za uređenje gradskog građevinskog i drugih zemljišta po cjelinama, prirodni uslovi, zemljišna politika, raspored i koncepcija opštih centara i raspored javnih funkcija, radnih zona, i objekata neprivrede i centara rekreacije, mjere zaštite kulturno-istorijskog nasljeđa, nasljeđa prirode i zaštite životne sredine, sistem zelenih prostora, mjere zaštite ljudi i dobara za slučaj elementarnih nepogoda, ratnih katastrofa i tehnoloških akcidenata, rješenja saobraćajne, vodne, energetske komunalne i druge infrastrukture, kriterijumi i pravila za uređenje, korišćenje i izgradnju svih vrstava planiranih objekata i zona, odnosno namjena, uslovi za sprovođenje plana dokumentima prostornog uređenja nižeg reda po teritorijama, prioritetu i ostali uslovi.

U toku izrade Plana, u slučaju potrebe, a u skladu sa posebnim propisima za zaštitu životne sredine, na prijedlog savjeta Plana, nosilac pripreme Plana zadržava pravo donošenja odluke kojom se utvrđuje obaveza sprovođenja strateške procjene uticaja Plana na životnu sredinu, na osnovu predhodno pribavljenog mišljenja od strane nadležnog Ministarstva.

Smjernice za izradu ovog plana, a definisane ovom Odlukom su:

- plan izraditi u skladu sa odredbama Zakon o uređenju prostora i građenju, Pravilnika o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenta prostornog uređenja, te drugim propisima iz posebnih oblasti relevantnih za planiranje i uređenje prostora;
- obezbjediti usaglašenost plana sa dokumentom prostornog uređenja šireg područja ;
- voditi računa o javnom interesu i opštini i posebnim ciljevima prostornog razvoja;
- izvršiti usaglašavanje sa novonastalim potrebama za određene dijelove obuhvata u pogledu izgradnje stambenih i poslovnih objekata, objekata javne namjene-centralne djelatnosti, privrednih objekata, objekata za potrebe saobraćaja, i infrastrukture svih vrsta uz očuvanje potrebnih uslova zaštite životne sredine. Plan treba biti usaglašen sa planskim rješenjima za područje obuhvata Prostornog plana opštine kao i za Prostornog plana područja posebne namjene „Kozarac“.

Prednacrt se razmatra na stručnoj raspravi i u formi prijedloga nacrtu upućuje se u dalju proceduru.

Prijedlog plana utvrdiće nosilac pripreme Plana i Gradonačelnik nakon održavanja javne rasprave na nacrt Plana koja se mora održati u roku od 30 dana od dana zatvaranja javnog uvida. Prijedlog plana utvrđuje se u skladu sa zaključcima sa stručne rasprave.

Na prijedlog Nosioca pripreme Plana, Skupština Grada Prijedora utvrđuje Nacrt plana, mjesto, vrijeme i način njegovog izlaganja na javni nuvid. Nacrt plana staviće se na javni uvid u trajanju od 30 dana, u

prostorijama Nosioca pripreme i Nosioca izrade Plana i prostorijama regioanlne kancelarije mjesnih zajednica Kozarac kojoj pripada područje u obuhvatu Plana.

Nosilac izrade Plana obavezan je da razmotri sve primjedbe, prijedloge i mišljenja koji su dostavljeni tokom javnog uvida i da prije utvrđivanja prijedloga Plana, o njima zauzme svoj stav koji u pisanoj formi dostavlja nosiocu pripreme Plana i licima koja su dostavila svoje prijedloge, primjedbe i mišljenja. Stav nosioc izrade Plana o primjedbama, prijedlozima i mišljenjima razmatra se na javnoj raspravi, koja će se zakazati i održati u roku utvđenom Zakonom o uređenju prostroa i građenju. U skladu sa zaključcima utvrđenim na javnoj raspravi, nosilac pripreme Plana i Gradonačelnik utvrdiće prijedlog Plana i dostaviti ga Skupštini Grada na usvajanje.

Na prijedlog Nosioca pripreme Plana, Skupština Grada Prijedora imenovaće savjet plana, radi ukupnog rpaćenja njegove izrade, vođenja javne rasprave i usaglašavanja stavova i interesa, zavisno od potrebe i obima dokumenta.

Nosilac pripreme Plana dužan je da u toku izrade Plana obezbijedi saradnju i usaglašavanje stavova, a Nosilac izrade Plana, dužan je da saraduje sa nadležnim organima i organizacijama za poslove planiranja i programiranja razvoja, te preduzećima u čijoj je nadležnosti saobraćajna, komunalna i energetska infrastruktura, a da obavezno pribavi mišljenja na prijedloge planskih rješenja od:

- Kabineta Gradonačelnika Grada Prijedora;
- Odjeljenja za privredu i poljoprivredu;
- Odjeljenja za saobraćaj, komunalne poslove i zaštitu životne sredine i imovinsko- stambene poslove;
- Odjeljenja za društvene djelatnosti:
- Odsjeka za mjesne zajednice;
- Područne privredne komore Banjaluka - Kancelarija Prijedor;
- JP „Zavod za izgradnju grada" Prijedor;
- „Vodovod" a.d. Prijedor;
- Mtel a.d Banjaluka IJ Prijedor;
- P.J. „Elektrodistribucija" Prijedor,;
- „Srpske pošte" Prijedor;
- „Komunalne usluge" a.d. Prijedor;
- Agencije za ekonomski razvoja Grada Prijedora „Preda";
- Organa i pravnih lica u čijem djelokrugu su: poljoprivreda, šumarstvo i vodoprivreda, protivpožarna zaštita, zaštita životne okoline, seizmološka i zaštita kulturno- istorijskog i prirodnog naslijeđa

Organi, organizacije i preduzeća iz stava 1. ovog člana, dužni su saradivati sa nosiocem izrade Plana, davati mu prijedloge, mišljenja, primjedbe i podatke vezane za rad na izradi Plana.

Nosioc izrade će dostaviti Nosiocu pripreme elaborat Plana u digitalnom obliku i analognom obliku u ugovorenom broju primjeraka.

Podloge za izradu plana

Grafički dio Plana rađen je na DKP (digitalnom katastarskom planu) i to: Kamičani 1:2500, Kozarac 1:1000, Kozarac 1:2500, Kozaruša 1:2500, Trnoplje 1:2500. Korištene su i DOF podloge (digitalni ortofoto) dostavljene od strane Nosioca pripreme kao i DOF podloge koje su primpripremljene za izradu Plana parcelacije autoputa Banja Luka – Prijedor.

Korišten je i digitalni model terena (Aster Gdem).

Takođe, za izradu ovog Plana koristile su se i podloge Google Earth – a.

Grafički dio Urbanističkog plana pripremljen je u razmjeri 1:5000 u skladu sa Pravilnikom o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja.

A.II.2. Primjenjena metodologija

Urbanistički plan je razvojni, strateški, dugoročni dokument prostornog uređenja kojim se definišu osnovni ciljevi i principi razvoja u prostoru. Donosi se na planski period do 20 godina.

Metodološki okvir za izradu kako strateške, tako i sprovedbene planske dokumentacije u Republici Srpskoj, definisan je zakonskom i podzakonskom regulativom: Zakon o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik Republike Srpske 40/13, 106/15 i 3/16) i Pravilnik o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja (Službeni glasnik Republike Srpske 69/13) ali i opštim pravilima struke.

Opšta metodologija za izradu dokumenata prostornog uređenja, odnosno Urbanističkog plana, obuhvata sljedeće:

- postupak pripreme za izradu dokumenata prostornog uređenja;
- analiza i ocjena stanja (identifikovanje potencijala, analiza prostora kao uticajnog faktora);
- probleme razvoja i uređenja prostora;
- ciljeve prostornog razvoja;
- program (koncept) plana (strategija razvoja, programske potrebe, konceptualizacija prostorne strukture);
- izrada pratećih grafičkih priloga;
- izrada dokumenta prostornog uređenja (elaboriranje plana);

Metodologija izrade ovog dokumenta koncipirana je na sljedećim principima prostornog planiranja:

- princip naučnosti: primjenjuje metode i dostignuća savremene nauke i tehnologije i istraživačkog rada;
- princip svestranosti: u planskim dokumentima svoje mjesto treba naći sva složenost uzajamne povezanosti i uslovljenosti života i rada; svaka ljudska aktivnost i svi ljudski odnosi treba da se istražuju, sagledavaju i ispituju sa tog aspekta, kako bi se izbjegla jednostranost u stavovima i zaključcima;
- princip interdisciplinarnosti: složenost življenja i rada u ekonomsko – socijalnim zajednicama na ograničenom prostoru zahtjeva timski istraživački rad i planerski rad i primjenu različitih naučnih metoda;
- princip angažovanosti: potrebna je angažovanost svih subjekata razvoja kako u procesu planiranja, tako i u procesu usvajanja i provođenja plana u život;
- princip objektivnosti: u prostornom planiranju važna je mogućnost realizacije plana, jer se upravo i zbog toga i pravi; ukoliko nisu objektivno i realno ocijenjene sve mogućnosti, plan se neće moći ostvariti, a time planiranje gubi smisao;
- princip razvijenosti: ako je plan prije svega instrument za usmjeravanje razvoja, onda sve što se planira predstavlja zajedništvo prošlog, sadašnjeg i budućeg, odnosno sve se promatra onako kako se i razvija;
- princip demokratskog planiranja: u prostornom planiranju treba ostvariti visok stepen angažovanosti svih faktora razvoja i potpune javnosti planova i planiranja; takva demokratija u planiranju dolazi do izražaja u procesu izrade, dogovora oko usvajanja plana i solidarnosti u provođenju;
- princip kritičnosti: u prostornom planiranju sve je podložno kritici, i ciljevi i planovi; sve što se proučava vezano za planiranje ili što se planom predlaže podložno je stalnom ocjenjivanju i kritici, provjeravanju i zamjeni boljim ili prikladnijim rješenjem;

- princip elastičnosti: dokumentima prostornog uređenja više se predviđa, a manje naređuje; on se prilagođava datim uslovima trenutne situacije.

Cilj je da Urbanistički plan Kozarca i kontakt područja bude maksimalno fleksibilan i da obezbjedi kontinuitet u procesu urbanističkog planiranja.

Cilj je da se kroz izradu UP-a otklone problemi koje su izazvale promjene u prostoru i da se razvoj uskladi sa principima održivog razvoja i principima zacrtanim u evropskim i svjetskim poveljama i dokumentima.

Evropske povelje

ESDP – PERSPEKTIVE EVROPSKOG PROSTORNOG RAZVOJA je referentni dokument koji se odnosi na prostorno planiranje i prostorni razvoj Evropske Unije, sa ciljem stvaranja uslova za uravnotežen i održiv razvoj njene teritorije (Potsdam, 1999).

U cilju ostvarivanja fundamentalnih ciljeva prostornih perspektiva evropskog razvoja (ESDP) definisane su tri osnovna domena politika:

- policentrični prostorni razvoj i novi odnosi između urbanih i ruralnih područja;
- jednakost u pristupu infrastrukturi i znanju;
- pažljivo upravljanje prirodnim i kulturnim nasljeđem.

Prvi domen je stvaranje prostornih ekonomskih struktura širom Evrope, koje će omogućiti nastajanje viših ključnih oblasti od globalnog značaja. To nije tako bliska budućnost, ali je vizija kojoj treba težiti. Za teritoriju Grada Prijedora, te time područja obuhvata UP-a Kozarca, to prije svega znači sagledavanje ovog prostora u regionalnom i makroregionalnom kontekstu.

Dobar geografski položaj, koridor autoputa, blizina većih gradova Republike Srpske (Prijedora i Banja Luke), blizina Nacionalnog parka, sadašnje i buduće aktivnosti otvaraju brojne mogućnosti korišćenja komparativnih prednosti Kozarca i okoline u privlačenju domaćeg i stranog kapitala (veliki broj ljudi sa ovog područja živi i radi u inostranstvu). Planirana trasa autoputa je dio sjevernog razvojnog pojasa, tj. posavske osovine razvoja, koja povezuje Republiku Srpsku na potezu Novi Grad – Bijeljina, te se vezuje i za koridor Vc (time i na koridor X).

U domenu jačanja veza ruralnih i urbanih područja, ulaganja u unapređenje i stimulisanje ruralnog nasljeđa definisane su četiri oblasti politika:

- policentričan i usklađen prostorni razvoj u EU;
- dinamični atraktivni i konkurentni gradovi i urbane regije;
- unutrašnji razvoj i produktivna seoska područja;
- urbano-ruralna partnerstva.

Kroz jednakost pristupa infrastrukturi i znanju je izražen sledeći domen politika kroz definisane četiri oblasti:

- integrativan pristup za poboljšanje saobraćajnih veza i pristupa znanju;
- policentrični model za bolju pristupačnost;
- efikasno i održivo korišćenje infrastrukture;
- difuzija inovacija i znanja.

Pažljivo upravljanje prirodnim i kulturnim nasljeđem je treći značajan domen politika i obuhvata pet oblasti:

- tretiranje prirodnog i kulturnog nasljeđa kao bitnog razvojnog faktora;
- očuvanje, zaštita i razvoj prirodnog nasljeđa;
- kreativno upravljanje kulturnim predjelima;
- kreativno i integrativno upravljanje kulturnim nasljeđem.

VISION PLANET (Beč, 2000)-STRATEGIJA PROSTORNE INTEGRACIJE CENTRALNE, ISTOČNE I JUGOISTOČNE EVROPE

Transformacija urbane strukture treba da se rukovodi sledećim principima:

- identifikacija posebnih prednosti i potencijala u raspodjeli funkcija i umrežavanje sa ostalim gradovima;
- primjena modela policentričnog i diferenciranog urbano-ruralnog sistema;
- težnja ka prestrukturiranju i urbanoj obnovi;
- transformacija urbane strukture kroz uvažavanje novih zemljišnih i tržišnih odnosa, obnova urbanih centara, podrška kontrolisanoj i planskoj privatnoj izgradnji stanova;
- obnova centralnih dijelova grada, uz čuvanje njihove tradicionalne fizionomije i stambeno-poslovne funkcije, vodeći računa o unapređenju zelenih i saobraćajnih površina;
- planirati nove usluge, kulturne i zabavne sadržaje koji će unaprijediti urbani ambijent velikih stambenih naselja i obezbjediti nova radna mjesta;
- eliminisanje bespravne gradnje uz pomoć sistemskih mjera, koji će sprovoditi kako organi lokalne samouprave, tako i državni organi;
- redefinicija metoda i postupaka urbanog planiranja na način koji garantuje veći i bolji učinak od dosadašnjeg.

AGENDA 21 (Rio de Žaneiro, 1992.)

Kod planiranja grada nepohodno je posvetiti pažnju: društvenom kontekstu, glavnim resursima sektora, reljefu, klimi, postojećim i prethodnim strukturama, zelenilu, kulturnim i istorijskim vrijednostima, administrativnim granicama.

Grad će u budućnosti funkcionisati u okviru policentričnih zajednica, zbog čega treba sprovesti princip polifunkcionalnosti zona.

Faze razvoja grada treba da predstavljaju ostvaranje utvrđenih projekcija na duži period, zasnovanih na osnovu posmatranja i prognoza na dug period.

Gradski redursi moraju biti pravičnije raspoređeni, uvažavajući princip jednakosti, vodeći računa o lokalnim potrebama i pružanju pomoći.

Koncepcija prostornog uređenja grada ne smije narušiti mrežu slobodnih gradskih prostora, kao ni prirodne koridore, orjentisane prema okruženju van grada. Integrisanjem privrednog, kulturnog i društvenog života planirati grad za sve grupe ljudi.

Građani moraju postati osnovni subjekt u rješavanju urbanih pitanja. Neophodno je stvaranje prostornog okvira, putem izgradnje potrebnog broja društvenih i objekata kulture, kao preduslova za komunikaciju i kontakta građana i formulisanje i iznošenje svojih potreba,

Prostorno uređenje grada mora biti zasnovano na poštovanju elemenata tradicije i identiteta životne sredine i njihovom unapređenju i transponovanju u buduće epohe.

Treba favorizovati najbolju primjenu tehnologija i informacija.

Treba podržati: zaštitu neobnovljivih resursa, štednju energije i najčistijih tehnologija, smanjenje otpada i njegovu reciklažu, regeneraciju gradskih neobrađenih predjela, fleksibilnost procesa odlučivanja, kako bi se dala podrška zajednicama.

Obezbjediti sprovođenje programa „Zdravi gradovi“, po normama Svjetske zdravstvene organizacije, tako što će aktivnosti biti usmjerene na poboljšanje kvaliteta smještaja i životne sredine ili indirektnim putem, pospešujući smanjenje stepena zagađenosti i zaštitom rijetkih resursa.

EVROPSKA POVELJA O REGIONALNOM I PROSTORNOM PLANIRANJU-Strazbur, CEMAT (1983)

Regionalno i prostorno planiranje mora biti demokratsko, sveobuhvatno, funkcionalno i dugoročno orjentisano.

Demokratsko-da omogući svim korisnicima prostora aktivno učešće u procesu planiranja i donošenju odluka.

Sveobuhvatno-da omogući povezivanje raznih sektoriskih politika i da ih integriše u globalni metodološki okvir.

Funkcionalno-da uvaži postojanje „regionalne svijesti“ zasnovane na opštim vrijednostima i kulturi, kao interesima koji ponekad prelaze administrativne i teritorijalne granice, vodeći računa o institucionalnom uređenju različitih društava.

Dugoročno-da vodi računa o dugoročnim trendovima ekonomskih, društvenih, kulturnih i ekoloških pojava i inetrakcija u okruženju.

Osnovne ciljeve regionalnog i prostornog planiranja čine:

- uravnotežen regionačni društveno-ekonomski razvoj;
- unapređenje kvaliteta života;
- odgovorno upravljanje prirodnim resursima i zaštita okoline;
- racionalna upotreba zemljišta;
- traganje za sektorskom koordinacijom.

VODEĆI PRINCIPI ZA ODRŽIVI PROSTORNI RAZVOJ EVROPSKOG KONTINENTA (USVOJENA NA SEDNICI Evropske konferencije ministara odgovornih za regionalno planiranje CEMAT-Hanover, 2000)

Vodeći principi naglasak stavljaju na harmonizaciju ekonomskih i socijalnih zahtjeva teritorije sa njenim ekološkim i kulturnim funkcijama, u cilju stvaranja doprinosa dugoročnom uravnoteženom prostornom razvoju.

Iniciranje regionalnih razvojenih projekata, smanjije štetnu konkurenciju između lokalnih vlasti i istovremeno dati doprinos povećavanju atraktivnosti regiona za ulaganje.

Sobzirom na to, da je često evidentan nedostatak finansija za pokriće društvenih potreba neophodno je ostvariti partnerstvo javnog i privatnog sektora.

Razvoj politike održivog razvoja u Evropi treba bazirati na sledećim principima regionalno uravnoteženijeg razvoja:

Promovisati teritorijalnu koheziju kroz uravnoteženiji društveni i ekonomski razvoj regiona i poboljšanu konkurentnost.

Prostorno-planske odluke i investicije bi trebalo bazirati na modelu policentričnog razvoja. Trebalo bi:

- podsticati razvoj koji je generisan urbanim funkcijama i poboljšati veze između grada i seoskog okruženja;
- promovisati uravnoteženu dostupnost;
- razvijati pristup informacijama i znanju;
- smanjivati štetne uticaje po životnu sredinu; povećavati i zaštititi prirodne resurse i prirodno nasleđe;
- povećati fond kulturnog nasleđa kao razvojnog faktora;
- razvijati energetske resurse i pri tom očuvati bezbednost; podsticati visoko kvalitetni, održivi turizam i ograničiti uticaje prirodnih nepogoda.

Specifični ciljevi prostornog razvoja u različitim sredinama:

U urbanim područjima je neophodno kontrolisati urbani rast. Ograničiti trendove koji idu ka povećanju građevinskih područja, kroz aktivnosti upražnjene lokacije, upotrebiti metode kojima se dobija ušteda na prostoru. Ugrožene dijelove grada treba obnavljati, stvarati mješavinu različitih aktivnosti i socijalnih grupa, pažljivo upravljati zelenim prostorima, vodom, energijom, otpadom i bukom. Neophodno je stvaranje efikasnog saobraćaja koji će doprinositi održivosti. Očuvanju i unapređenju kulturnog nasleđa mora biti poklonjena dužna pažnja. Neophodno je uspostaviti planerska načela između pojedinih gradova i opština, koji će koordinirati planiranje i implementaciju mera. Razvijati mrežu gradova. U ruralnim sredinama predviđena je mjera očuvanja i poboljšanja autogenih resursa ruralnih područja, sa osvrtom na diverzifikaciju ekonomske baze, otvaranje malih i srednjih preduzeća,

poboljšanje uslova života stanovnika. Neophodno je definisanje efikasne politike za razvoj sela, u cilju sprečavanja nepoželjne emigracije širokih razmjera.

Očuvanje i promovisanje lokalne tradicije i kulture (ruralna, planinska područja). Na ovom području treba valorizovati pogodne uslove životne sredine, koji su šansa za stanovništvo koje tamo živi. Neophodno je pronalaženje prave ravnoteže između njihovog ekonomskog, socijalnog razvoja i zaštite životne sredine.

A.II.3. Analiza prirodnih dobara od velikog i izuzetnog značaja

U obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine, nije evidentiran ni jedan objekat prirodnog dobra od velikog i izuzetnog značaja. U neposrednoj blizini obuhvat nalazi se NP Kozara, koja po IUCN kategorizaciji pripada II grupi.

A.II.4. Analiza nepokretnih kulturno-istorijskih dobara od velikog i izuzetnog značaja

U obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine, evidentirani su arheološki lokaliteti i nacionalni spomenici na privremenoj listi. Nacionalni spomenici na privremenoj listi su:

- Grobljanska kapela Sv. Jurja u Kozarcu;
- Crkva Svetog Petra i Pavla;
- Tvrđava Kozarac.

A.II.5. Analiza prethodnog dokumenta prostornog uređenja koji je istekao

Područje obuhvata Urbanističkog plana, u skladu sa nivoom planskog dokumenta obuhvaćeno je i analizirano kroz slijedeću prostorno plansku dokumentaciju:

Strateški planovi

1. Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025., IUGERS JU Republike Srpske, Banjaluka, Banjaluka, 2015;
2. Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018 iz 2009. god. Urbanistički zavod Republike Srpske, a.d. Banjaluka - referentni planski dokument,
3. Urbanistički plan Prijedor 2012-2032., Urbis Centar d.o.o. Banjaluka, 2014.god.
4. Prostorni plan područja posebne namjene nacionalni park Kozara 2011-2031. godine

Sprovedbeni dokumenti

1. Urbanistički red Kozarac, Urbanistički zavod Prijedor, Urbanistički zavod za Banja Luka, Banja Luka 1981. godine;
2. Izmjene i dopune regulacionog plana „Kozarac-Centar“ (Sl- glasnik Opštine Prijedor br. 9/07)

Izmjene i dopune regulacionog plana „Kozarac-Centar“ (Sl- glasnik Opštine Prijedor br. 9/07)

Regulacionim planom je obuhvaćeno područje Centra naselja u površini od 86,3 ha.

Postojeća namjena je ukazala na sljedeću podjelu:

1. zona centralnih funkcija,
2. zona individualnog stanovanja;
3. zona školstva;
4. industrijska zona;
5. zona sporta i rekreacije;
6. zona zaštite kulturno – istorijskog nasljeđa;

zona vjerskih objekata

7. ;

8. zona komunalnih površina.

Potrebe, mogućnosti, ciljevi i pravci prostornog razvoja ovog detaljanog plana bazirali su se na sljedećem:

1. unapređenje urbanih standarda kroz planiranje:
  - uređenja glavne ulice kao pješačke saobraćajnice sa elementima urbanog mobilijatra (ulična rasvjeta, klupe za sjedenje, fontane, česme);
  - uređenje javnih površina (trgova, zelenih površina i parkova, parking prostora);
  - uređenje korita Starenice za potrebe pasivne i aktivne rekreacije;
  - planiranje mreže javnih objekata (objekata društvenog standarda) – dom kulture, vatrogasni dom, kino sala, dječiji vrtić, autobuska stanica, proširenje fiskulturne sale osnovne škole, stadiona, zelena pijaca, objekti primarne zdravstvene zaštite;
2. zaštita kulturno – istorijskog i prirodnog nasljeđa;
3. povećanje stepena zaposlenosti kroz planiranje zanatsko – proizvodne zone;
4. planiranje rekonstrukcije saobraćajne mreže i ostale infrastrukture (za dugoročan period);

U oblasti individualnog stanovanja planirana je povećanje kapaciteta (uz postojeće stambene zone). Ovim Planom uvodi se potreba uvođenja racionalnijeg oblika organizacije stanovanja – individualno stanovanje u nizu, kao i kolektivno stanovanje. Uz stanovanje planirane su i poslovne djelatnosti kompatibilne sa stanovanjem.

Takođe, ovim planom planirano je sljedeće:

- centralne funkcije planirati na drugim područjima, ne samo u glavnoj ulici;
- postojeću industrijsku zonu u Kozarcu, zbog promjene društveno – političkih i ekonomskih faktora, kao i valsničke strukture potrebno je redefinisati;
- planirati površine namjenjene za rekreaciju na kontaktima između radnih i stambenih ili u stambenim zonama;
- postojeće kapacitete zdravstvene zaštite uskladiti sa potrebama gravitacionog područja uz obezbjeđenje novih kapaciteta za ambulante porodične medicine;
- planiranje novih sadržaja dječijih vrtića;
- planiranje doma penzionera;
- osavremenjivanje dionice magistralnog puta i povećanje propusne moći;
- planiranje istočne i zapadne zaobilaznice;
- stvaranje ortogonalne mreže saobraćajnica.

Organizacija prostora po ovom detaljenom planskom dokumentu imala je za cilj poboljšanje urbanog standarda kroz planiranje novih stambenih, stambeno – poslovnih, poslovnih objekata, kao i objekata društvenog standarda, kroz planiranu rekonstrukciju saobraćajne infrastrukture, vodovodne i kanalizacione mreže, elektro mreže i planiranje koridora plinske instalacije.

Planirana namjena površina ukazala je na sljedeću podjelu:

- stanovanje prisutno u zonama: zona individualnog stanovanja (u slobodnostojećim i objektima u nizu, stambeni objekti u lošem stanju predviđaju se za rušenje), zona kolektivnog stanovanja, zona mješovitog stanovanja (unutar prostornih cjelina rijetko izgrađenih individualnim stambenim objektima u blizini užeg centra naselja Kozarac planirani su stambeni objekti za kolektivno stanovanje), stambeno – poslovna zona (dominira stanovanje u odnosu na nestambene sadržaje – kolektivno stanovanje naha prvom, drugom i trećem spratu i poslovnim prostorima kompatibilnim sa stanovanjem u prizemlju);
- zona centralnih funkcija;
- poslovna zona (planirani su objekti različite namjene – trgovina, ugostiteljstvo, administracija, servisi, uslužne djelatnosti);
- zona školstva (planirano proširenje parcele za potrebe proširenja fiskulturne sale);
- zona zdravstva (moguće proširenje predratnog kapaciteta, dogradnjom i nadziđivanjem);
- zanatsko proizvodne zone (planirani su proizvodni pogoni manjeg kapaciteta u kojima se mogu obavljati djelatnosti koji ne proizvode štetne uticaje na životnu sredinu i ne umanjuju

- uslove življenja u stambenim zonama u čijem se okruženju nalazi, planirano je 10 manjih parcela sa mogućnošću ukрупnjavanja);
- industrijska zona i zona servisa (zadržava se u dijelu prostora koji zahvata a.d. „Jela“, uz postojeće i novoplanirane objekte u krugu a.d. „Jela“ planirane su i 4 nove parcele za objekte servisa i skladišta);
  - zone sport i rekreacije (planirane su nove površine ove namjene u jugozapadnom i sjeveroistočnom dijelu obuhvata ovog plana; u sjeveroistočnom dijelu planiran je fudbalski stadion sa pratećim sadržajima i tribinama; u jugozapadnom dijelu planirani su otvoreni sportski tereni za male sportove; u jugoistočnom dijelu obuhvata planirano je proširenje zone sporta i rekreacije oko postojećeg otvorenog bazena; planirane su pješačke i integrisane saobraćajne površine (kolske i pješačke) uz obalu Starenice (u funkciji rekreacije);
  - zone urbanog i zaštitnog zelenila (planirane su nove parkovske i zelene površine u stambenim zonama i mjestimično uz obalu rijeke Starenice; parkovske površine su planirane sa šetalištima, trim stazama, dječijim igralištima; uz magistralni put, gdje su to prostorne mogućnosti dozvoljavale planirane su trake urbanog i zaštitnog zelenila sa drvoredima i pješačkim i biciklističkim stazama; duž novoplaniranih saobraćajnica, gdje to prostorne mogućnosti dozvoljavaju planirale su se zelene trake sa drvoredima;
  - agrocentar planira se u jugozapadnom dijelu u kontaktnoj zoni prema poljoprivrednim površinama; prostor je u funkciji unapređenja poljoprivredne proizvodnje sa sadržajima namjenjenim poljoprivrednoj proizvodnji (otkup i prerada šumskih plodova, ljekobilja, poljoprivrednih proizvoda, poljoprivredna apoteka, poljoprivredna mehanizacija);
  - stari grad (u skladu sa stručnim mišljenjem od Zavoda za zaštitu kulturno-istorijskog i prirodnog naslijeđa unutar bedema tvrđava kao i uz bedeme tvrđave nisu se planirali novi objekti već samo parterno uređenje;
  - saobraćajne površine (koridor za proširenje i modernizaciju dionice magistralnog puta sa novoplaniranim pješačkim pasarelama ili pothodnicima i novoplanirane zaobilaznice – istočna i zapadna;
  - aktivan saobraćaj (rekonstrukcija magistralnog puta u brzu saobraćajnicu, planirana zapadna i istočna zaobilaznica – zapadna bi prolazila trasom postojeće Ulice Rade Kondića i dijelom je to novoplanirana trasa – od magistralnog puta do Omladinske ulice, istočna obilaznica je planirana trasom postojeće saobraćajnice, na trasi zapadna zaobilaznice planirana je autobuska stanica sa pratećim sadržajima);
  - lokalna saobraćajna mreža (planirano je da se dio trase postojeće Ulice Mladena Stojanovića (Maršala Tita), od Osnovne škole do postojećeg objekta mjesne zajednice koristi kao pješačka zona; da bi se ovo ostvarilo potrebno je da se osposobi i stavi u funkciju planirane zaobilaznice kao i da se izgrade novoplanirane sekundarne ulice i parking prostori, uređenje pješačke zone podrazumjeva popločanje, postavljanje elemenata urbanog mobilijara (klupe, česme, fontane) zaštita i uređenje drvoreda u perforacijama; kao centralni dio pješačke zone planirano je da se zafrži trg koji je planiran starim regulacionim planom, a na centralnom dijelu se može postaviti spomen obilježje;
  - zone parkiranja – pasivni saobraćaj (planiran je na obodu zone centralnih funkcija i uz sve novoplanirane objekte; parkiranje je planirano kao parterno i u novoplaniranoj podzemnoj garaži ispod gradskog trga);

Planirana izgradnja, građevinske i regulacione linije i plan parcelacije, ukazao je na sljedeće:

- stambeni objekti:
  - individualno stanovanje – prosječna spratnost P+1, P+1+Pot, kolektivno stanovanje - prosječna spratnost P+3;
  - postojeći stambeni objekti dobrog boniteta se zadržavaju (zavisno od potreba vlasnika mogu se rekonstruisati djelomično u poslovne prostore, namjene kompatibilne sa stanovanjem, nadzidivati ukoliko to konstruktivno sistem dozvoljava ili minimalno dograditi do definisanih građevinskih linija pod uslovom da ne proizvode negativne posljedice na objekte u okruženju;

- novi stambeni objekti se planiraju kao zmjenski za objekte lošeg boniteta koji se ruše i na neizgrađenom građevinskom zemljištu;
- gdje prostorne mogućnosti dozvoljavaju planirano je izvođenje stanovanja u nizu i kolektivnog stanovanja;
- na novoplaniranim objektima moguće je graditi suternske etaže;
- stambeno – poslovni objekti:
  - raznolika spratnost P+Pot do P+4;
  - planirani su u zoni centralnih funkcija i mješovitim zonama;
- poslovni objekti planirani:
  - su sa sadržajima centralnih funkcija – tržni centri (trgovina, ugostiteljstvo, uslužne djelatnosti i slično);
  - su kao administrativni;
  - servisi i skladišta – uz magistralni put Banja Luka – Prijedor;
  - industrijski objekti – zadržavaju se u okviru postojeće industrijske zone a.d. „Jela“;
  - zanatsko proizvodni pogoni planirani su na grupacija od 10 objekata sa sjeverne strane magistralnog puta i kao pojedinačni objekti uz magistralni put
  - konačni horizontalni i vertikalni gabariti utvrdiće se detaljnim Urbanističko – tehničkim uslovima ili Urbanističkim projektima; maksimalno dozvoljen koeficijent izgrađenosti je 1;
- objekti društvenog standarda:
  - tržni centri - planirano je zadržavanje postojećeg objekta tržnog centra;
  - u okviru drugih objekata duge namjene mogu se planirati manji tržni centri;
  - omladinski centar – planiran je u novom centru
  - vatrogasni dom – planirano je rušenje postojećeg stambeno – poslovnog objekta P+1 i gradnja objekata za potrebe vatrogasnog doma;
  - autobuska stanica – planirana je uz zapadnu zaobilaznicu u neposrednoj blizini novoplaniranog centra naselja;
  - mjesna zajednica – planirano je zadržavanje postojećeg objekta u kom se nalaze prostorije mjesne zajednice i njihova dogradnja ali je u novom centru naselja planiran i novi administrativni sadržaji;
  - pošta – zadržava se u postojećoj lokaciji uz mogućnost nadzidivanja;
  - dječiji vrtić – planiran je u sklopu prizemlja stambeno – poslovnog objekta koji je predviđen da se gradi na lokaciji gdje je nekada postojao dječiji vrtić;
  - primarna zdravstvena zaštita – planirana je sanacija i rekonstrukcija postojećih kapaciteta, uz mogućnost nadzidivanja i dogradnje objekta; u sklopu ovog objekta planirana je i apoteka;
  - ukoliko bude postojala potreba, ambulante porodične medicine se mogu uređivati u sklopu prizemlja novoplaniranih stambeno – poslovnih objekata;

Ovim regulacionim planom definisani su ostali urbanističko tehnički uslovi.

Zaštita životne sredine postići će se, po ovom planu ostvarivanjem više pojedinačnih ciljeva koji se odnose na:

- zaštitu voda od zagađenja (sveobuhvatno kanaliziranje i prečišćavanje) otpadnih voda;
- zaštita zemljišta od zagađenja (sprečavanje deponovanja otpada na za to neplanirana mjesta, sprečavanje nekontrolisanog izlivanja hidrokarbona vode, nafte i naftinih derivata);
- zaštita vazduha od zagađenja (kroz obezbjeđenje jedinstvenog sistema toplifikacije, kontrolisanje aerozagađenja od saobraćaja i poštovanje mikroklimatskih uslova pri izboru lokacije za potencijalne zagađivače);

zaštita od buke (kroz adekvatno planiranje saobraćajnih tokova i kontrolisanje saobraćajne buke, kao i različite mjere zaštite, počevši od pravilnog lociranja

- izvora buke u odnosu na prijemnik, smanjenje stvaranja buke i sprečavanje njenog širenja u okolini);
- zaštita vegetacije (zaštita od sječe, bolesti, elementarnih nepogoda, kao i uništavanje pejzažne vrijednosti).

U oblasti saobraćaja planirano je:

- obostrano proširenje magistralnog puta sa južne i sjeverne strane kako bi se formirale 4 brze trake kao i dvije spore za isključenje ondonso uključenje na magistralni put;
- na ovoj dionici planirane su 3 petlje: prva petlja u nivou se nalazi na mjestu odvajanja zapadne zaobilaznice, druga petlja u nivou planirana u mjestu ukrštanja magistralnog i lokalnog puta Kozarac – Trnopolje, a terća petlja u nivou je planirana na mjestu odvajanje istočne zaobilaznice;
- predviđa se rekonstrukcija postojeće Ulice Mladena Stojanovića i Omladinske ulice;
- dio trase ulice Mladena Stojanovića planirana je kao pješačka zona;
- u funkciji stvaranja ortogonalne saobraćajne mreže planirane su nove sabirne i sekundarne ulice;
- nove saobraćajne trase, tamo gdje postoje prostorne mogućnosti, planirane su obostranim zelenim zaštitnim trakama i drvoredima, sa obostranim biciklističkim stazama kao i sa trottoarima u širini 1-2,5m;
- duž magistralnog puta planirana je obostrana zaštitna zelena površina sa pješačkim komunikacijama orjentisanim prema internim saobraćajnim površinama;
- planirano je pješačko povezivanje sjevernih i južnih djelova naselja preko magistralnog puta podhodnicima ili pasarelama;

U oblasti vodovoda i kanalizacije planirano je:

- sanacija, rekonstrukcija i dogradnja vodovodnog sistema;
- potrebno je proširiti izvorište (potencijalni podzemni izvori na Kozari), povećati rezervoarski prostor (uz postojeći rezervoar na Barakovcu), kao i dograditi distributivnu mrežu;
- planiran je separtani sistem kanalizacije;
- postojeći mješoviti kolektori prelaze u fekalne i fekalna kanalizaciona mreža se dograđuje i vodi se na uređaj za prečišćavanje otpadne vode, a iszbistrena voda – efluent se ispušta u vodotok Satrenica;
- atmosferska otpadna voda se sakuplja preko uličnih slivnika, vodi se atmosferskim kolektorima duž saobraćajnica i odovdi u vodotok Starenica;

U oblasti energetske i telekomunikacione infrastrukture planirano je:

- izgradnja trafostanica u centrima buduće potrošnje – tipske MBTS;
- priključni 20 kV vodovi trebali bi biti položeni podzemno;
- dio zračne srednjenaponske mreže koja prolazi kroz naselje trebala bi biti demontirana i zamjenjena novom podzemnom;
- prenos električne energije od distributivnih trafostanica do potrošača vršiti podzemnim putem kablovima tipa PP OO i PP 41 potrebnih presjeka;
- javnu rasvjetu izvoditi gradskog naselja izvoditi u skladu sa preporukama JKO za pojedine namjene banjškog prostora i to sa svjetiljkama sa sijalicama visokog pritiska (živa ili natrijum) a za sportske površine svjetiljkama sa metal – halogenim sijalicama;
- planiranu rasvjetu napajati električnom energijom iz planiranih trafostanica kablovskim putem kablovima tipa PP OO;
- osvjetljenje saobraćajnica izvesti svjetiljkama sa izvorom svjetlosti – visokotlačna živina sijalica ili metal – halogena sijalica na metalnim okruglim ili osmougaonim stubovima visine 6 – 8 m;
- osvjetljenje parkinga izvesti svjetiljkama sa istim izvorima svjetlosti samo na stubovima visine 4,5 – 6 m;

- svjetiljke za šetališta postaviti na metalne stubove visina od 3 – 5m u ulicama i na prostoru pješačkih saobraćajnica;
- za osvjjetljenje objekata hortikulture u parkovima predvidjeti svjetiljke na stubićima male visine ili svjetiljke predviđene za ugradnju u zemlju; napajanje rasvjete izvesti podzemnim putem – kablovski.
- postojeće preostale ostatke stare zračne telefonske mreže demontirati.

U oblasti mašinstva planirano je:

- izgradnja infrastrukture za daljinsko grijanje, kao oblik centralizovanog snabdijevanja toplotnom energijom;
- izgradnja posebnog energetske objekta, odnosno centralne kotlovnice (toplana) na tečno ili čvrsto gorivo;
- lokacija centralne kotlovnice (toplana), kao itrase planirane primarne vrelovodne mreže dati su grafičkim prilogom.

Ovaj plan dao je i odredbe i smjernice za provođenje plana.

A.II.6. Naslijeđene planske obaveze

Strateški dokumenti prostornog uređenja za područje obuhvata Plana su:

- **Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018. godine iz septembra 2009. godine**

Ovim dokumentom planirano je na području obuhvata Urbanističkog plana Kozarac i šireg okolnog područja sljedeće:

- turističke veze se planiraju na širem području planine Kozara (ka Gradiškoj i Kozarskoj Dubici, potez Mrakovica-Gornji Pograci i Mrakovica-Moštanica);
- proširenje nacionalnog parka Kozara i park prirode Potkozarje;
- zaštita rijeka Sana i Gomjenice, što će zahtjevati saradnju sa opštinama Novi Grad, Oštra Luka, Sanski Most, Ključ, Ribnik i Gradom Banja Luka;
- područje opštine Prijedor planirati kontekstu transgranične saradnje-Evroregion Donje Pounje (opština Prijedor, Kozarska Dubica, Kostajnica, krupa na Uni, Novi Grad, Oštra Luka, Bosanska Krupa, te pogranični gradovi/opštine Hrvatske u Sisačko-moslavačkoj županiji Dvor, Donji Kuruzari, Glina, Jasenovac, Majur, Hrvatska Dubica, Hrvatska Kostajnica. Ovaj evroregion bi funkcionisao kao nevladina organizacija u kojem bi članice-lokalne samouprave imale ravnopravan položaj. Potencijalo sjedište ovog evroregiona bi mogao biti Prijedor.

Klimatske karakteristike

- na području opštine Prijedor u narednom periodu treba planirati unapređenje rada postojećih meteoroloških stanica u smislu uvođenja novih programa osmatranja;
- postojeća obična klimatološka stanica na Mrakovici bi trebala dobiti kompletan klimatološki program osmatranja, kao i program osmatranja kvaliteta vazduha;
- u naselju Omarska se zbog ekoloških zahtjeva planira obična klimatološka stanica sa svim programima osmatranja vazduha: sinoptičkim, klimatološkim, agrometeorološkim programom, kao i programom kvaliteta vazduha;
- na području opštine Prijedor se u planskom horizontu plana planiraju 4 nove hidrološke stanice za površinske vode drugog reda – Ališići na rijeci Sani, Urije na rijeci Puharska, Omarska (vraćanje u ponovnu funkciju) i Gomjenica na rijeci Gomjenica. Stanice Omarska i Gomjenica bi zbog ekoloških zahtjeva trebale imati gotovo sve programe osmatranja (vodostaj, proticaj, temperatura vode, nanos, kvalitet vode i karakteristike leda);

- na području opštine se planira stavljanje u funkciju dvije hidrološke stanice za podzemne vode (glavna hidrološka stanica za podzemne vode prve izdani Prijedor i hidrološkoj stanici za podzemne vode prve izdani drugog reda Rizvanovići).

Šume i šumska zemljišta

- povećanje kvaliteta šuma;
- promjena pristupa korišćenja šuma i šumskih zemljišta sa monofunkcionalnog na polifunkcionalni, pri čemu se može postići maksimalno korišćenje ukupnih šumskih potencijala;
- formiranje centralnih mehanizovanih stovarišta na saobraćajno najoptimalnijim lokacijama za proizvođače, gdje bi se vršilo klasiranje i izrada drvnih sortimenata po principima maksimalnog kvalitativnog iskorišćenja;
- sklapanje dugoročnih ugovora sa prerađivačima višeg stepena prerade i licitaciona prodaja;
- korišćenje šumskih kompleksa u turističko-rekreativne svrhe, posebno u rejonu nacionalnog parka Kozara, moguće je ostavriavanje značajnog prihoda;
- korišćenje sporednih šumskih proizvoda;
- kvalitetna lovišta koja postoje na cijeloj teritoriji opštine Prijedor, mogu doprinjeti razvoju turizma;
- otvaranje novih šumskih puteva;
- u cilju povećanja korišćenja potencijala staništa primjenjivati tehnike gajenja koje odgovaraju konkretnim sastojinama i staništima, odnosno prelazak na sastojinski koncept gazdovanja;
- melioracija degradiranih staništa;
- sa aspekta zaštitnih funkcija šuma, inicirati sklapanje dugoročnih ugovora sa vodoprivredom u smislu gazdovanja šumama u cilju maksimalnog ravnomjernog dotoka voda u akumulacije uz rentu ili neki drugi vid naknade;
- organizovati turističku ponudu u sektoru šumarstava;
- inicirati formiranje udruženja privatnih vlasnika šuma;
- certifikacija šuma;
- podržavanje starih zanata i tradicionalnog korišćenja zemljišta u smislu podrške razvoju turizma;
- podržati naučno-istraživački rad u oblasti šumarstav, strukovan udruživanja i licenciranja, uvođenje informacionih tehnologija kao sredstva planiranja, evidencije i kontrole u skeotu, GIS podrška.

Energetski potencijali

- korišćenje domaćih energetskih izvora (obnovljivih izvora-biomasa i sunčeve energije);
- istražiti mogućnosti izgradnje mini hidroelektrana u gornjim tokovima Mlječanice, Starenice, Lamovičkog potoka, Gračanice, Golubače, Jasenovače, Tisovače, Luščice;
- u pogledu korišćenja biomase potrebno je pokrenuti aktivnosti na izgradnji postrojenja za briketiranje i peletiranje drvnog otpada i to u naseljima sa najvećom produkcijom ovog otpada-naselja u zoni Kozarca i Brezičana;
- izvršiti ispitivanja mogućnosti korišćenja vjetra na području Mrakovice;
- izrada Studije energetskih potencijala opštine Prijedor.

Stanovništvo-definisane mjere lokalne populacione politike

- mjere za smanjenje troškova roditeljstva (različiti dodaci i pomoći);
- mjere informativnog i promotivnog kaarktera;
- mjere organizacionog karaktera;
- mjere u oblasti komunalnih usluga.

Naseljska struktura

- proglašavanje građevinskih reona naselja i povećanje broja višespratnih obekata;
- planirana kategorizacija centara: mezoregionalni centar i opštinski centar-naselje prijedor, sekundarni opštinski centar-naselje Kozarac, Ljubija i Omarska, loaklni centar-naselja Brezičani, Busnovi, Ćela (Petrovo), Donji Orlovci, Hambarine, Lamovita i Rasavci, primarno naselj-preostala naselja, prigradsko naselje-Čejreci, Ćirkin polje, Gomjenica, Gornja Puharska i Orlovača;
- izdvojene su zone sekundarnih opštinskih centara i zone lokalnih centara

zona sekundarnog opštinskog centra	zona lokalnog centra	prigradska naselja	naselja u sastavu
Kozarac	Kozarac		Brđani, Dera, Hrnići, Jaruge, kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje
Ljubija	Ljubija		Briševo, Donja Ravska, Gornja ravska, Gornji Volar, Kapajevo, Ljeskare, Ljubija, Miska Glava, Raljaš, Šurkovac, Tisova, Žune
Omarska	Busnovi		Busnovi, Krivaja, Marička, Tomašica
	Lamovita		Babići.Bistrica, Kevljani (dio), lamovita (dio), Omarska (dio)
	Omarska		Gradina, Jelička, Kevljani (dio), Lamovita (dio)Niševići, Omarska (dio), petrov Gaj
Prijedor	Berzičanoi		Brezičani, Cikote, Donja Dragotinja, Donji Volar, Gornja Dragotinja, Gornja Jutrogošta, Jugovci, Marini
	Ćela (Petrovo)		Ćela (Petrovo), Miljakovci, Rakelići, Saničani
	Donji Orlovci		Božići, Donji garevci, Donji Orloci, Gornji Garevci, Gornji Orlovci
	Hambarine		Biščani, Ćarakov, Hambarine, rakovčani, Rizvanovići
	Prijedor	Čejreci, Ćirkin Polje, Gomjenica, Gornja Puharska, Orlovača	Crna Dolina, Čejreci, Ćirkin polje, Gomjenica, Gornja Puharska, Gornji jelovac, Malo Palančište, Orlovača, Prijedor, Veliko Palančište
	Rasavci		Ališići, Gaćani, Ništavci, Pejići, Rasavci, Zecovi

Posebna područja-nerazvijena područja

- koncept razvoja cijele opštine treba zasnivati na potencijalima izrazito nerazvijenih dijelova opštine Prijedor-prirodni resursi i očuvanost životne sredine;
- prioritetne razvojne aktivnosti trebaju biti turizam, industrija, poljoprivreda, šumarstvo i energetika;
- turizam zasnivati na korišćenju prirodnih vrijednosti, kulturno-istorijskog nasljeđa i povoljnih fizičko-geogarfskih karakteristika-arazvoj izletničkog, seosko i eko turizma, kulturnog, lovnog i geo turizma;
- industriju zansivati na prirodnim resursima-drvo, sporedni šumski proizvodi,, voda, poljoprivredni prooizvodi;
- poljoprivreda i šumarstvo predatavljaće kako sirovinsku osnovu za industriju, tako će biti i izvor kvalitetne hrane za turističku privredu;
- glavna poljoprivredna grana bi trebala biti voćarstvo;
- gornji tokovi vodotokova u izrazito nerazvijenim područjima opštine Prijedor su mjesta za izgradnju ribnjaka;
- izgradnja planiranih saobraćajnica i ostalih objekata tehničke infrastrukture, kao i nedostajućih objekata javnih službi (uz uvođenje mobilnih javnih službi) dovešće do podizanja dostupnost i

privlačnost posebnih područja u okviru opštine Prijedor, i time omogućiti njihov brži razvoj i napuštanje ovog statusa.

Stanovanje

- projektovani broj stanova je 32782;
- pugušćavanje građevinskih reona-veći udio višeporodične stambene izgradnje;
- nova stambena politika mora imati socijalno usmjerenje (značajan dio stanovništva ne može doći do stana preko tržišnih uslova);
- prioritet u rješavanju stambenih potreba treba da imaju: maldi, porodice sa malom djecom, stručnjaci, izbjeglička populacija, porodice poginulih i nestalih pripadnika oružanih snaga Republike Srpske i ratnih invalida, povratnička populacija;
- olakšati tržišni aspekt u stanovanju-poreski i fiskalni mehanizmi, racionalizacija birokratskog mehanizma;
- intezivirati korišćenje montažnih stambenih objekata i stambenih objekata kraćeg amortizacionog perioda, naročito u područjima sa nižom gustinom stanovanja (ravničarski dio opštine);
- pogodna područja za stanovanje na području opštine Prijedor biće opštinski centar i njegova prigradaska naselja, kao i sekundarni opštinski i lokalni centri;
- izgradnju objekata za povremeno stanovanje (vikend izgradnja) treba isključivo usmjeriti prema urbanim područjima u potkozarskom dijelu opštine, kao i u priobalju Sane (vikend zona u Gaćanima).

Privredne djelatnosti

- privredni razvoj zasnovati na razvoju tradicionalno važnih i tržišno potvrđenih djelatnosti-poljoprivreda, industrija i turizam;
- poljoprivreda je jedna od djelatnosti koja iam najveći potencijal-ratarstvi, stočarstvo i prerada mesa i mlijak, povrtlarstvo, voćarstvo, proizvodnja
- ljekovitog bilja i prikupljanje šumskih plodova, proizvodnja organske hrane;
  - aktiviranje kapaciteta u propulzivnim djelatnostima-prehrambena, metaloprerađivačka, nematalska industrija, proizvodnja papira i garfička djelatnost, reciklaža sirovina;
  - disperzno formiranje malih i srednjih preduzeća;
  - dugoročan razvoj zasnovati na formiranju velikih prerađivačkih kapaciteta-prerada minerala;
  - bolje iskorištavanje postojećih i potencijalnih ležišta mineralnih sirovina;
  - jačati soabraćajnu privredu;
  - nosioci razvoja građevinarstav biće mala i srednja preduzeća;
  - uređenje zemljišta za uvođenje u intenzivnu poljoprivrednu proizvodnju, potrebna je zaštita od poplavnih voda izgradnjom obodnih kanala i regulacijom vodotoka, zaštita od unutrašnjih voda sprovođenjem mjera osnovne odvodnje i odgovarjuća mjera agrotehničkih melioracija;
  - uvesti sisteme za navodnjavanje gdje je potrebno;
  - moguće akumulacije-Novakovići na rijeci Vragolovači, Žabići na rijeci Gradinjači, Lomnica-Ppoši na Lamovičkoj rieci, akumulacija Bistrica I i Bistrica II – Stojnići na rijeci Bistrici.

Turizam i rekreacija

- tadašnji prostorni plan Republike Srpske do 2015. godine je na širem prostoru mezoregije Prijedor izdvojio jednu turističku zonu republičkog značaja-Kozarsko-pounska turistička zona, koja je obuhvatala i sjeverni kozarski dio opštine;
- tu se potencira razvoj planinskog, sportsko-rekreativnog, omladinskog i klimatskog turizma;
- izdvojene su zone posebnih turističkih predispozicija na osnovu više kriterijuma: sadašnja i planirana zaštićena prirodna područja i prirodni objekti, kulturno-istorijska dobra, naseljenost prostora i procjena povratka predrtanog stanovništva, postojeći turistički kapaciteti, saobraćajnice i njihova opterećenost.;
- izdvojene su sljedeće zone turističkih predispozicija: Kozarska zona, Kumbaruško-gomjenička zona, jugozapadna zona, centralno-sanska zona;
- potencijal Kozarske zone je: planinski i zdravstveno-klimatski turizam (nacionalni park Kozara, lokaliteti Markovica i Previja, planirani park prirode Potkozarje), izletnički, omladinski i ekskurzioni turizam (Mrakovica i Pašini konaci), sportski turizam (Mrakovica i Benkovac), seoski i ekoturizam (planirani park prirode Potkozarje, naselja Bistrica, Božići, Malo Palančište, Gornja Dragotinja, Gornja Jutrogošta, Gornji Jelovac, Marini), lovni turizam (Kozara), kulturni turizam (spomen kompleks Mrakovica, planirani memorijalni park Vitlovska, spomen obilježja iz NOR-a), turizam na vodama (akumulacija Bokani, retenzije na Kozari);
- Kozarska zona se izdvaja kao zona sa većim potencijalom za razvoj turizma—postojanje nacionalnog parka Kozara sa svojom postojećom turističkom i sportsko rekreativnom infrastrukturom, značajni kulturno-istorijski spomenici iz NOR-a, u čemu se naročito ističu spomen kompleks Mrakovica; kao turističke motive treba izdvojiti i seoska naselja razbijenog tipa, uklopljena u svoju prirodnu sredinu;
- planinski turizam sa pratećim granama (zdravstveno-klimatski i sportski) ima najbolje predispozicije u Kozarskoj zoni;
- potencijalni turistički objekti trebali bi se graditi u urbanim područjima naselja i zonama turizma i rekreacije, u okviru zona posebnih turističkih predispozicija;
- obale gotovo svih rijeka na području obuhvata plana predstavljaju potencijalne lokalitete za sportski ribolov, a prije svega to su obale Sane, Gomjenice, Mlječanice, Ljubije i većih pritoka Gomjenic, a obale akumulacija izgrađenih za potrebe rudarske eksploatacije mogu se koristiti za sportski ribolov sve dok se te akumulacije ne budu intezivnije koristile za rudarsku djelatnost (npr. ispuštanje mulja);
- gotovo čitav prostor opštine Prijedor (osim intezivno izgrađenih dijelova urbanih područja) je pogodan za pasivnu rekreaciju. Naročito se kao područja pogodna za pasivnu rekreaciju ističu zone posebnih turističkih predispozicija i to: Kozarska zona, Kumbaruško-gomjenička zona, jugozapadna zona.
- važan element u ukupnoj koncepciji razvoja rekreacije predstavlja koncept „zelenih staza“; zelene staze predstavljaju koridore zaštićenog otvorenog prostora, širine 9 – 300m, uređenog radi očuvanja raznovrsnosti živog svijeta, rekreacije i nemotorizovanog saobraćaja; namjenjene su za pješaćenje, biciklizam, jahanje, veslanje.; većina zelenih staza predstavlja postojeće slabo korišćene puteve;
- ukupna dužina planiranih zelenih staza iznosi oko 151 km.

Privreda

- planirane su proizvodno-poslovne zone: Prijedor-istok (Donji Orlovci, Ćirkin polje), Južna obilaznica (Miljakovci, Ćela (Petrovo), Organiko (Kamičani), Pauge (Lamovita);
- planirana proizvodno – poslovna zona «Organiko» u ataru naselja Kamičani se nalazi u neposrednoj blizini postojećeg magistralnog puta M-4 Banja Luka - Prijedor i u njoj bi se trebale locirati lokaciono fleksibilni industrijski kapaciteti i poslovni objekti sa najviše srednjim uticajem na životnu sredinu opštinskog nivoa;

Javne službe

- izgraditi novi objekat centralne osnovne škole u Donjim Orlovcima;
- sve osnovne škole moraju imati školske sale;

- vraćanje u funkciju osnovnih škola u naseljima Hrnići i Kozaruša;
- novi objekti područnih odjeljenja zamjenice sadašnje neuslovne objekte u naseljima Bistrica i Gornji Orlovci;
- proširenje neto površine objekata centralnih osnovnih škola je potrebno planirati u naseljima Donji Garevci, Gomjenica i Petrov Gaj;
- izgraditi i vratiti u funkciju seoske domove kulture u naseljima sa višim centralitetom - Brezičani, Čela (Petrovo), Donji Orlovci, Kozarac i Lamovita;
- u seoskim domovima kulture organizovale bi se kino projekcije, gostovanja pozorišnih grupa, izložbe, muzičke manifestacije, kao i društveno – politički skupovi;
- omladinski klubovi i centri bi u periodu do 2018. god. trebali predstavljati nove kulturne sadržaje, a bili bi locirani u opštinskom sjedištu, kao i u sekundarnim opštinskim centrima – Kozarac, Ljubija i Omarska;
- Rad postojećih objekata kulture na seoskom području opštine (koji nemaju stalno zaposlene ni program rada) mogao bi se podići na kvalitetniji nivo uvođenjem usluga stalne mobilne biblioteke (jednom sedmično), mobilnih radionica i ateljea (jednom mjesečno);
- u vremenskom horizontu plana treba planirati izgradnju dvije pravoslavne crkve u Prijedoru i jedne pravoslavne crkve u naselju Donji Orlovci; što se tiče islamskih vjerskih objekata, treba planirati obnovu svih predratnih islamskih vjerskih objekata i izgradnju novih objekata;
- ponovno vraćanje u funkciju (sanacija) ambulanti u lokalnom centru Donji Orlovci, te naseljima Gornji Orlovci, Marička i Rakelići, kao i ambulanti u gradskim kvartovima Tukovi i Urije. Pored toga, ova institucija planira izgradnju nove ambulante u Velikom Palančištu;
- u ljeto 2008. godine je počela rekonstrukcija starog objekta zdravstvene stanice u Kozarcu. Prerastanjem sadašnje ambulante u zdravstvenu stanicu biće gotovo dostignuti potrebni normativi za zdravstvo u zoni sekundarnog opštinskog centra Kozarac. Izgradnjom novih, obnovom i dogradnjom postojećih objekata primarne zdravstvene zaštite biće poboljšani prostorni normativi na ovom nivou zdravstvene zaštite;
- neto površina objekata za dječiju zaštitu (vrtići i jaslice) bi se do kraja planskog horizonta trebala približiti potrebnoj površini prema normativima; u naseljima Prijedor (Aerodromsko naselje), Donji Orlovci i Kozarac treba planirati izgradnju po jednog objekta vrtića; planira se vraćanje u funkciju vrtića u Ljubiji;
- unapređenje dječije zaštite na ostalom ruralnom području zahtjeva uvođenje mobilnih dječijih ustanova koje bu radile sa predškolskom djecom minimalno jednom sedmično u postojećim objektima javnih službi (područna odjeljenja osnovnih škola, društveni domovi i slično);
- objekat za pogrebne usluge se planira na postojećem groblju u naselju Omarska;
- objekti javnog prevoza (manja autobuska stanica) trebaju se planirati u naseljima Kozarac i Omarska;
- poštanski objekti (poštanski šalteri) se planiraju u naseljima Busnovi, Čela (Petrovo), Donji Orlovci, Hambarine i Rasavci;
- šalteri elektrodistribucije se planiraju u naseljima Kozarac, Ljubija i Omarska;
- mjesne kancelarije moraju egzistirati u svakom naselju sa višim centralitetom; planira se izgradnja ili vraćanje u funkciju po jednog objekta mjesne kancelarije u naseljima Brezičani, Busnovi, Čela (Petrovo), Donji Orlovci, Hambarine, Lamovita i Rasavci. U Prijedoru se planira vraćanje u funkciju tri gradske mjesne kancelarije;
- izgradnja sportskih objekata koji nedostaju u pojedinim dijelovima opštine-sportske sale i dvorane, otvoreni sportski tereni rekreativnog tipa, zatvoreni i otvoreni bazen;
- sportske sale pplaniraju se u naseljima Donji orlovci, Omarska (mogućnost izgradnje sportske dvorane), Prijedor i Rasavci (sve uz osnovne škole), a otvoreni sportski tereni rekreativnog tipa u anseljima Babići, Bistrica, Brezičani, Čarakovo, Čejreci, Čirkin polje (2) Donji Garevci, Donji Volar, Gomjenica, Gornji Garevci, Kamičani, Kevljani, Krivaja, Marička, Miska Glava, Niševići, Omarska, Orlovača, Prijedor (4), Rizvanovići, Tomašica, Veliko Palančište i Zecovi; izgradnjom svih sprtskih sadržaja u Prijedoru oformiče se se gradski sportski centar;

- planirana je izgradnja autoputa u pravcu istok-zapad koja treba da predstavlja vezu autoputa koridora Vc sa planiranim autoputom Dobož – Banjaluka – Prijedor – Novi Grad;
- planirana trasa brzog puta pravac sjever – jug, odnosno, Prijedor –Kozarska Dubica je veza na postojeći autoput Beograd – Zagreb sa Republikom Hrvatskom;
- u mreži magistralnih puteva neophodna je izgradnja obilaznica oko centralnog područja naselja Prijedor. Planirana je istočna, zapadna i sjeverna obilaznica, koje se povezuju na postojeće magistralne pravce;
- planirani su i regionalni putni pravci koji bi povezali naseljena mjesta na teritoriji opštine Prijedor sa opštinama Novi Grad i Banja Luka (Bronzani Majdan); prema Novom Gradu regionalni putni pravac – sa zapadne obilaznice –Bišćani – Jugovci – Donji Volar – Radomirovci i Agići (Novi Grad): prema Bronzanom Majdanu – sa istočne obilaznice – Petrovo – Saničani – Busnovi (veza na regionalni putni pravac R405 – Bronzani Majdan – Sanski Most);
- lokalne puteve je potrebno rekonstruisati da bi tehničke karakteristike bile u skladu sa Zakonom o javnim putevima;
- planiran je remont cijele trase željezničke pruge Banja Luka – Prijedor – Novi Grad (koja je jednokolosječna) do 2020. godine;
- Prostornim planom Republike Srpske na teritoriji opštine Prijedor planirano je da rijeka Sana bude plovna od Prijedora do Novog Grada gdje je predviđeno pristanište;
- Prostornim planom Republike Srpske na teritoriji opštine Prijedor planiran je robno transportni centar;
- Robno transportni terminal planiran je u Brežičanima zbog blizine svih vidova transporta željeznički, drumski i vodni, što predstavlja dobar izbor lokacije za intermodalni centar kojim bi bio pokriven širi region; za potrebe robno transportnog centra planiran je prostor od oko 20 ha;
- očekivati je na području opštine prosječno vršno opterećenje od 66 MW i ukupnu potrošnju od cca 277 Gwh/god;
- da bi se obezbijedila el. energija za očekivano vršno opterećenje od 66 do 70 MW i očekivanu potrošnju el. energije od 277 Gwh planirano je proširenje postojećih i izgradnja novih elektroenergetskih postrojenja na opštinskom području Prijedora; proširenje postojećih kapaciteta o se odnosi na postojeću TS 220/110 kV Ćela gdje je planirana i započeta dogradnja TS 110/20 kV za napajanje potrošača na južnom dijelu opštine;
- napajanje TS 110/h kV Prijedor iz elektroenergetskog 110 kV sistema BiH ne može se smatrati kvalitetnim sve dok se ne izgradi 400 kV veza (dalekovod) Banjaluka 6 – Prijedor – Bihać – Zagreb i trafo-stanica 400/220 kV 2h400 MVA u TS 220/110 kV Prijedor 2, što znači da TS 400/220 kV Prijedor 2 mora biti napajanja dvostrano, tako da se u narednom periodu planira izgradnja 400 kV postrojenja i dalekovoda na području Prijedora;
- rezervacija koridora - trase DV 400 kV Banjaluka 6 – Prijedor 2 i DV 400 kV Prijedor – Bihać;
- rezervacija prostora za proširenje TS Prijedor 2;
- nakon izgradnje nove TS 110/20 kV Kozarac (Prijedor 6) potrebno je obezbijediti rezervno napajanje RTS Kozarac iz TS Prijedor 6, kao i postojeće 20 kV dalekovode koji izlaze iz RTS Kozarac za Mrakovicu i Lisinu, dodatno, u vidu petlje, napojiti iz 20 kV rasklopnog postrojenja TS Prijedor 6 (Kozarac), radi sigurnosti napajanja; potrebno je u cilju napajanja novih distributivnih TS izgraditi ove 20 kV dalekovode koji će se polagati od TS 110/20 kV Prijedor 6 (Kozarac);
- u cilju većeg angažovanja el. energije potrebna je izgradnja novih trafo-stanica i priključnih 20 kV kablova na području Prijedora, Ljubije, Kozarca, Omarske itd., a na osnovu postojećih regulacionih planova koji su urađeni za navedena naselja;
- na cijelom vangradskom području gdje su dalekovodi izgrađeni sa drvenim stubovima, potrebno je drvene stubove zamjeniti sa AB stubovima. U cilju napajanja novih TS potrebno je izgraditi nove 20 kV dalekovode koji će se svesti na najbliže napojne TS 110/20 kV;
- u cilju poboljšanja isporuke el. energije potrošačima potrebno je sve postojeće BTS-R 20/04 kV zamjeniti sa novim slobodnostojećim trafo-stanicama, tipa MBTS 20/04kV;

- sve one stubne trafo-stanice koje su preopterećene potrebno je zamijeniti novim trafo-stanicama većeg kapaciteta; potrebno je na seoskim područjima opštine izgraditi nove stubne trafo-stanice većeg kapaciteta, a sve u cilju približavanja napojnih tačaka potrošačima tj. skraćivanja NN mreža i smanjenje gubitaka;
- kod rekonstrukcije NN mreža potrebno je NN mrežu raditi na AB stubovima uz uslov da se AB stubovi ugrađuju u zoni puteva, a sve u cilju naknadne izrade rasvjete seoskih puteva;
- u domenu javne rasvjete, planirana je tipizacija svjetiljki uz poboljšanje karakteristika osvjetljenosti postojećih i planiranih saobraćajnica;
- izvršiti određena ispitivanja o mogućnosti izgradnje malih hidroelektrana;
- potrebno izvršiti ispitivanja mogućnosti korišćenja vjetra u proizvodnji električne energije na području opštine Prijedor – područje Mrakovice;
- s obzirom da se solarna energija sve više koristi za proizvodnju tople vode, predlaže se ispitivanje korišćenja solarne energije, za proizvodnju tople vode i to naročito u budućim poslovnim centrima;
- razvojem cijevne mreže daljinskog grijanja objekti u široj gradskoj zoni moći će se priključiti na daljinski sistem grijanja;
- planovima nižeg reda insistirati na proširenju cijevne mreže daljinskog grijanja (vrelododne i toplovodne do željezničke pruge), a kao alternativu preko pruge, tj. na određenim lokacijama planirati izgradnju rejonskih kotlovnica i to u naseljima: Urije, Čirkin Polje, Puharska, Gašića naselje i Aerodromsko naselje;
- na ostalim mjestima se preporučuje korištenje lokalnih i centralnih izvora toplote za zagrijavanje prostorija u objektima u zimskom periodu;
- insistirati na izgradnji kotlovnica za centralno grijanje za sve veće objekte kao što su objekti za stanovanje sa više stambenih jedinica, škole, ambulante i sličn;
- seoskim domaćinstvima bi trebalo pomoći stručno i finansijski da u upotrebu uvedu što više korištenje bio-gasa,;
- isto je moguće i za zagrijavanje objekata u sastavu poljoprivrednih i stočarskih farmi. Korištenje bio-gasa je moguće i poželjno i za zagrijavanje plastenika koji se sve više razvijaju u ovom području;
- snabdijevanje ove opštine prirodnim gasom je predviđeno Prostornim planom Republike i to za Prijedor iz pravca Banja Luke;
- dovod prirodnog gasa iz pravca Republike Hrvatske je takođe moguć ukoliko je na magistralnom cjevovodu predviđeno odvajanje za Bosnu i Hercegovinu, odnosno ako je bilansom kapaciteta cjevovoda takva mogućnost predviđena;
- dugoročno snabdijevanje gradskog područja Prijedora (i susjednih naselja) će se bazirati na istraživanju novih izvorišta i izgradnji novih bunara na postojećim izvorištima Tukovi – Mataruško polje, Rapića polje i Prijedorčanka;
- snabdijevanje vodom većih opštinskih subcentara Kozarac i Tomašica će se riješiti rekonstrukcijom i dogradnjom sistema vodosnabdijevanja Prijedora;
- Omarska (i susjedna naselja) će se priključiti na planirani vodovodni sistem izvorišta Crno vrelo (na teritoriji Banja Luke) izgradnjom regionalnog vodovoda Donji Pervan – Petrov Gaj;
- povećanje kapaciteta postojećih izvorišta koje bi moglo da zadovolji potrebe Prijedora, Ljubije i Kozarca do 2035. godine;
- priključivanje naselja Kozarac na vodovodni sistem Prijedora sa prethodnim ispitivanjem izgradnje primarnog cjevovoda Ø 500 i 400 mm;
- sanacija izvorišnih područja (zoan sanitarne zaštite);
- otpadne vode odvoditi mješoviti sistemom;
- za naselje Kozarac, Trnopolje, Kozaruša, Kevljani, Kamičani, Petrov Gaj se planira izgradnja zasebnog kanalizacionog sistema sa postrojenjem za prečišćavanje otpadnih voda;
- kanalizaciju oborinske vode potrebno je voditi posebnim kanalima i upuštati u prirodne recipijente;

- na dijelovima terne gdje je izražena veće zagađenje (parkinzi za teretna vozila, platoi benzinskih lumpi, saobraćajnice sa velikim intenzitetom saobraćaja itd.) sakupljene vode od padavina biće potrebno prethodno „tretirati“ na odgovarajućim separatorima ulja i slično prije konačnog upuštanja u recipijente;
- izvršiti djelimičnu regulaciju vodotoka Sane, odnosno lijevu i desnu obalu nizvodno i uzvodno od gradskog mosta u Prijedoru;
- potrebno je štititi lijevu stranu rijeke Sane i uzvodno od mosta u dužini od 3km;
- na desnoj strani plavi široko područje sve do željezničke pruge, tako da zaštitu od poplava treba provesti sve do željezničke pruge Sunja-Ljubija, isto tako i desni obaloutvrđni nasip prema gradu i tvornici celuloze, mora se nadvisiti izradom nasipa kao na lijevoj etaži;
- u gradskom području treba izvršiti regulaciju Puharske u gornjem toku (donji tok je regulisan);
- potrebno regulisati vodotoke u gradskom i prigradskom području: Gomjenicu, Miloševicu (samo jednim dijelom, jedan dio je regulisan), Majčevac (jer plavi poljoprivredno zemljište), Garevaču, Zukinovac, Glibaju, Svetinu, Ciganušu i Trešnjevac;
- stanje odbrane od poplava bi se znatno popravilo izgradnjom akumulacija (retenzija) u funkciji kontrole proticaja, zaštite od poplava i navodnjavanja: Gradinjače, Vragolovače, Lamovite, Bistrice 1, Bistrice 2. Planskim dokumentima iz oblasti vodoprivrede, planirana je i višenamjenska akumulacija „Bokani“ kod Mlječanice, prije svega u funkciji vodosnabdijevanja Kozarske Dubice i eventualno Prijedora;
- ugrožena područja Prijedora sa okolinom (Brežičani – Žegar – Jelička) je potrebno štititi od poplava (izgradnja objekata odbrane od poplave);
- snimanje stanja postojećih sabirnih kanala, slivnika i riola na području naseljenih mjesta Omarske, Kozarca, Ljubije, Brežičana;
- čišćenje i popravak postojeće mreže odvodnih kanala na području grada i naseljenih mjesta;
- uređenje sabirnih i odvodnih kanala, taložnika i isusta površinske mreže odvodnih kanala;
- produbljivanje i sanacija odvodnog kanala Jaruga duž cijelog toka;
- zaštita od erozionih procesa treba sveobuhvatno sprovesti na strmim i ogoljelim padinama slivnih područja sljedećih bujica: Jaruga, Majčevac, Garevača, Zukinovac, Glibaja, Svetinja, Ciganuša i Trešnjevac;
- dalji razvoj usluga mobilne telefonije;
- kreiranje novih servisa telekomunikacija;
- planira se proširenje gradskog multikonfesionalnog groblja na Pašincu;

Zaštita životne sredine

- donošenje opštih normativno-pravnih akata Skupštine opštine o zaštiti i unapređenju životne sredine;
- izrada katastra zagađivača i stalno ažuriranje od strane nadležnih;
- zabrana i ograničenje gradnje objekata koji su potencijalni zagađivači u zonama stanovanja, društvenih, turističko-rekreativnih, prosvjetnih i dr. centara aktivnosti;
- prilagođavanje tehničkih i proizvodnih procesa u industriji i proizvodnji energije zahtjevima i uslovima zaštite od zagađenja životne sredine, kako se štetni uticaji ne bi širili na okolinu;
- izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda za potrebe gradskog naselja Prijedor, kao i naselja sa urbanim odlikama Kozarac, Ljubija i Omarska;
- vršenje regulacije vodotoka u smislu sprečavanja plavljenja;
- zakonsko regulisanje i zaustavljanje procesa bespravne gradnje objekata i sa tim povezanog procesa zauzimanja poljoprivrednog zemljišta;
- regulisanje septičkih jama graditeljskim zahvatima;
- deponija Kurevo prevesti u sanitarnu regionačnu deponiju;
- formiranje regionalnog centra za tretman medicinskog otpada na području opštine Prijedor, lokalitet Kurevo;
- sanacija divljih deponija, kao i sprječavanje nastajanja novih deponija;
- planirati centralizovano zagrijavanje stambenog prostora;

- koristiti prirodni gas ili mazut sa specifičnim sadržajem sumpora ili geotermalne energije;
- stvaranje katasra zagađivača područja u cilju bolje kontrole kvaliteta vazduha;
- uspostavljanje monitoringakvaliteta vazduha-praćenje osnovnih zagađujućih materija SO i čađ, taložne materije, suspendovane čestice, NOx i CO;
- predviđanje maksimalnog ozelenjavanje slobodnih površina, kako javnih površina, tako i okućnica individualnih stambenih objekata;
- uvođenje separacionog komunalnog istema-odvajanje otpadnih od oborinskih voda;
- dogradnja postojeće i izgradnja nove kanalizacione mreže u opštinskom centru i u sekundarnim opštinskim centrima-Ljubija, Kozarac, Omarska;
- izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda za potrebe gradskog naselja Prijedora (atar naselja Brezičani), naselja Kozarac (atar naselja Trnopolje), naselja Ljubije (atar naselja Ljeskare) i naselja Omarska (atar naselja Petrov Gaj);

Urbani standard

- poguščavanje građevinskih reona gradskog i ostalih naselja i naselja u cjelini;
- forsiranje urbane obnove;
- asanacija substandardnih naselja – prioritet: Celpak, Nova Orlovača, Vrbica, Topolik, Garevci, Glavice i Orlovci;
- do 2018. god. trebalo bi pokrivenost gradskog naselja sistemom odvođenja otpadnih voda podići na 100 %;
- Dijelove naselja
- uz trasu gasovoda kao što su Omarska, Kamičani, Kozarac, Hrnići, Trnopolje, Kozaruša, Donji Orlovci, Orlovača, Brezičani potrebno je, takođe, priključiti na gas odnosno izvršiti njihovu gasifikaciju;
- stvaranje novih ambijenata naselja u smislu urbaniteta;
- lokalni centri u opštini kao što su Brezičani, Busnovi, Čela (Petrovo), Donji Orlovci, Lamovita i Rasavci bi konačno morali da dobiju svoj prepoznatljivi centar u kome bi nalazili objekti javnih službi, kao i poneki proizvodni i turistički objekat - time bi u određenoj mjeri izgubili svoj pretežno ruralni ambijent i sliku naselja;
- naselje Kozarac bi u periodu do 2018. godine trebalo da pretrpi određenu urbanu obnovu, koja bi više istakla njegove urbane karakteristike i istorijsko nasljeđe, odnosno stvorila sliku istorijske varošice na značajnom putnom pravcu i sa rastućom industrijskom funkcijom, okružene atraktivnim prirodnim predjelima;

Prirodne vrijednosti

- sa ciljem zaštite kulturno - istorijskog i prirodnog nasljeđa planine Kozare, a u skladu sa potrebama očuvanja biodiverziteta flore i faune, zatim potrebama za cjelovitim očuvanjem geomorfoloških i hidroloških vrijednosti, Prostornim planom je predviđeno proširenje Nacionalnog parka Kozara sa sadašnjih 3 494.5 ha na 7000 ha;
- šire područje Kozare, kao prostor vrijedan sa stanovišta areala životinjskih vrsta, kako lovne divljači, tako i raznovrsnosti faune, ovim planom se stavlja pod zaštitu, i to u kategoriju park prirode; ovo područje karakteriše i raznovrsnost ekosistema koji se mogu naći na relativno malom prostoru, što čini bogatstvo čitave regije; površina ovog zaštićenog područja iznosi 7.551,25 ha;
- u okviru nacionalnog parka, u njegovom sjevernom dijelu, označen je prostor memorijalnog parka (Vitlovska 7,6km²) koji se odnosi na istorijsko nasljeđe ovog kraja, te ga je potrebno razvijati i uređivati u skladu sa takvim potrebama;
- 22 % zaštićene teritorije;

Zaštita od elementarnih nepogoda, tehničkih opasnosti i ratnih dejstava

- striktna primjena propisa o aseizmičkoj gradnji;

- striktna primjena protivpožarnih propisa sa naročitim naglaskom na urbanističku regulaciju (urbanističke mjere zaštite);
- izgradnja protivpožarnih puteva;
- prevesti sve sumnjive minske površine u minske nekontaminirane površine;
- vraćanje u funkciju namjenskih skloništa zaštite od ratnih dejstavaosnovne zaštite u gradskom naselju;
- izgradnja novih namjenskih skloništa osnovne zaštite u naseljima Prijedor (4 objekta), Kozarac, Ljubija i Omarska sa kapacitetom od 300 – 1000 lica;

Opšta strategija organizacije, uređenja i korišćenja prostora

- zasniva se na planiranoj mreži naselja (model policentričnog razvoja) na području opštine, zatim na konceptu razvoja industrije, rudarstva, trgovine, saobraćaja, turizma, poljoprivrede, šumarstva, građevinarstva i vodoprivrede na istom prostoru, kao i na planskim rješenjima u sferi zaštite prirode i ekologije;
- u sadašnjem trenutku na prostoru obuhvata plana izdvaja se primarna opštinska osovina razvoja (linijski sistemi koncentracije stanovništva, infrastrukture, privrednih kapaciteta) na pravcu Brezičani - Prijedor – Donji Orlovci – Kozaruša – Kozarac – Omarska (Peti neplan) sa ograncima Lamovita (centar) – Omarska (centar) i Prijedor – Gomjenica – Ćela (Petrovo); kao tercijarne opštinske osovine razvoja izdvajaju se pravci Prijedor – Čarakovo – Zecovi – Rasavci i Prijedor – Hambarine – Ljeskare – Ljubija sa ogrankom Hambarine –Bišćani;
- ostala područja koncentracije stanovništva, infrastrukture, privrednih kapaciteta su u vidu nodova, tačaka iz kojih se šire određeni razvojni impulsi prema okolnom prostoru (Busnovi);
- planira se profilisanje naselja koja imaju određeni centralitet (opštinski centar, sekundarni opštinski i lokalni centri) i iz kojih će se širiti razvojni impulsi;
- urbana područja svih naselja treba maksimalno iskoristiti za stambenu i ostalu izgradnju, naročito njihove centralne dijelove, što nameće potrebu za pugušćavanjem urbanih područja. Na taj način će se do 2018. god. građevinski reoni naselja minimalno povećati;
- u dugoročnom vremenskom horizontu (do 2028. godine) tercijarne osovine razvoja trebala bi se transformisati u sekundarne osovine razvoja;
- pravci prostornog razvoja opštine Prijedor do 2018. god. biće vezani za već pomenute osovine razvoja i nodove u prostoru, odnosno naselja koja imaju viši centralitet;
- dva najznačajnija infrastrukturna projekta su autoput Banja Luka – Prijedor – Novi Grad – Hrvatska i brzi put Prijedor – Kozarska Dubica – Donja Gradina;
- stavnije multimodalnog čvora na području gradskog naselja Prijedor;
- privredni razvoj trebao bi se zanimali na – prerađivačkoj industriji, rudarstvu, trgovini, saobraćaju, turizmu i ugostiteljstvu, poljoprivedi i šumarstvu;
- planina Kozara, sadašnja i planirana zaštićena prirodna područja (parkovi prirode, zaštićeni predjeli, memorijalni parkovi), kulturno nasljeđe (arheološki lokaliteti, graditeljsko nasljeđe), rijeka Sana i infrastrukturni koridori biće podloga za razvoj grana turizma poput planinskog turizma, zdravstveno – klimatskog, sportskog, izletničkog, seoskog i eko turizma, tranzitnog turizma, kulturnog turizma, turizma na vodama;
- kategorije namjene prostora i generalni režimi planiranog korišćenja prostora po kategorijama: obuhvat UP Prijedor, UP izvsn obuhvata UP Prijedor, ptoizvodno – poslovne zone, vikend zone, zone turizma i rekreacije, zone cpecijalne namjene, rudno zemljište, poljoprivredno zemljište, šumsko zemljište, vodene površine;
- pod urbanim područjima izvan obuhvata UP Prijedor (ukoji spada UP Kozarac) se podrazumjevaju urbana područja ostalih naselja ili dijelova naselja izvan obuhvata Urbanističkog plana Prijedora; urbana područja obuhvataju izgrađene i neizgrađene površine namijenjene za stanovanje, rad i odmor, objekte društvenog standarda, infrastrukture i površine posebne namjene, zelene površine, kao i površine rezervisane za budući razvoj; urbano područje može da obuhvati pored građevinskog i druga zemljišta; pored površina koje su pokrivene urbanom i ruralnom izgradnjom (građevinsko zemljište) u sastavu urbanih

područja nalaze se se sve ostale kategorije korišćenja zemljišta (uključujući poljoprivredno i šumsko zemljište);

- proizvodno – poslovne zone su područja izvan obuhvata Urbanističkog plana Prijedor namijenjena proizvodnim i poslovnim djelatnostima; u ovim područjima objekti infrastrukture se grade u skladu sa planom;
  - vikend zone su područja namijenjena za izgradnju objekata za povremeno stanovanje (vikend objekti);
  - zone turizma i rekreacije su područja namijenjena za izgradnju turističkih objekata (hoteli, moteli, apartmani, bungalovi, kampovi itd.); u ovim zonama nije dozvoljena izgradnja objekata za stalno stanovanje;
  - zone specijalne namjene predstavljaju područja namijenjena posebnim namjenama (prvenstveno vojnoj namjeni);
  - rudno zemljište je područje izvan urbanih područja namijenjeno za rudarsku eksploataciju (eksploataciju mineralnih sirovina);
  - poljoprivredno zemljište predstavlja područje koje je najmanje 90 % pokriveno poljoprivrednim površinama;
  - šumsko zemljište predstavlja područje koje je najmanje 90 % pokriveno šumom;
  - vodene površine su veće površine (preko 2 ha) pod vodom ili namijenjene akumulaciji;
  - na poljoprivrednom zemljištu je zabranjena izgradnja i drugo nepoljoprivredno
  - korišćenje zemljišta, osim u sljedećim slučajevima: izgradnje, adaptacije ili rekonstrukcije porodične stambene zgrade poljoprivrednog domaćinstva, u cilju poboljšanja uslova stanovanja članova tog domaćinstva ili u slučaju prirodnog razdvajanja poljoprivrednog domaćinstva i izgradnje ekonomskih objekata koji se koriste za primarnu poljoprivrednu proizvodnju, odnosno koji su u funkciji primarne poljoprivredne proizvodnje, određivanje lokacije za groblje ili proširenje groblja, kao i za izgradnju vjerskih objekata, izgradnje objekata koji služe za odbranu od poplava, za odvodnjavanje i navodnjavanje zemljišta ili za uređenje bujica, regulacije vodotoka u funkciji uređenja poljoprivrednog zemljišta, izgradnje i proširenja poljskih puteva koji doprinose racionalnijem korišćenju poljoprivrednog zemljišta, pošumljavanja obradivog poljoprivrednog zemljišta VI, VIII, i VIII katastarske klase, ako je utvrđeno da će se ovo zemljište racionalnije koristiti ako se pošumi, podizanja poljozaštitnih pojaseva, izgradnje infrastrukture u skladu sa planom;
  - na šumskom zemljištu je zabranjena izgradnja, osim u sljedećim slučajevima: izgradnja objekata u funkciji šumske privrede, izgradnja objekata infrastrukture u skladu sa planom.
- **Izmjene i dopune Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine**

Ovim dokumentom planirano je na području obuhvata Urbanističkog plana Kozarac i šireg okolnog područja, tj. Grada Prijedora sljedeće:

- jačanje uloge gradova – Prijedor, Banja Luka, Doboj, Bijeljina, Istočno Sarajevo, Trebinje);
- grupisanjem i adekvatnim prostornim organizovanjem područja oko Grada Prijedora, kulturno-istorijsko nasljeđe koristiće se kao veoma značaja resurs za razvoj;
- mogućnost organizacije industrijskih parkova-u područje Prijedora laka industrija;
- Grad Prijedor pripada sjevernoj osovini razvoja;
- Grad Prijedor spada u najrazvijenije opštine;
- ovim planom je, između ostalog, definisana rudarsko-industrijsko-turistička regija Prijedor sa 163453 stanovnika, pored demografskih kapaciteta ima razvijen ekonomski status kao i značajan sistem javnog sektora, sa Prijedorom kao najvećim urbanim centrom i sa opštinama Novi Grad, Kozarska Dubica, Oštra Luka, Kostajnica i Krupa na Uni. u funkcionalnom okruženju; funkcionalno povezujući šest jedinica lokalne samouprave ovo područje ima identitet u rudarskoj i prerađivačkoj proizvodnji (rudnici u Ljubiji i Omarskoj, prehrambena industrija i druge industrije u Prijedoru), ali i sektoru usluga vezanom za javni sektor u Prijedoru, turističko-edukativno-naučni centar definisan kroz turističko područje u sjevernom

dijelu regije, hidro-sistem oko rijeka Une i Sane, saobraćajni značaj na pravcu graničnih prijelaza prema Hrvatskoj, i drugo. Od posebnog značaja je i kulturno područje koje obuhvata niz kulturno-istorijskih objekata i cjelina, sa posebnim značajem koji ima NP Kozara; akciona područja u okviru ove regije mogu da se ostvare u interesnoj kooperaciji grada Prijedora i opština u okruženju oko većih razvojnih projekata u oblasti: (a) zaštite, uređenja i razvoja planine Kozara sa statusom nacionalnog parka, (b) integralnog korišćenja hidro-potencijala rijeka Sane i Une, (v) razvoja rudarstva i pojedinih grana industrije – industrijski parkovi, (g) razvoja energetike (gas, elektroprivreda, obnovljivi izvori energije), (d) razvoja poljoprivrede (đ) dekoncentracije javnih službi, (d) uređenja i razvoja sela, i dr.

- Grad Prijedor pripada II rangu, primarnom regijskom centru;
- ležišta crnih metala-rude i željeza na području Prijedora – Ljubija i Omarska;
- NP „Kozara“ sa površinom od 3907,54 ha obuhvatajući dijelove Prijedora, Gradiške i Kozarske Dubice, proglašen je nacionalnim parkom Zakonom o nacionalnom parku „Kozara“ SG RS br. 121/12);
- planira se uspostavljanje posebnog rezervata prirode-ornitološki na teritoriji Saničana;
- planira se proširenje nacionalnog parka „Kozara“;
- planira se uspostavljanje parka prirode rijeke Gomjenice;
- planira se uspostavljanje parka prirode Sana Donji tok;
- izgradnja regijske sanitarne deponije u Prijedoru i Banja Luci (II faza proširenje);
- konačno zbrinjavanje otpada u Gradu Prijedoru planirano je za Grad Prijedor i opštine Kozarska dubica, Novi Grad, Kostajnica i Oštra Luka;
- jedna od najugroženijih područja u toku Sane je Grad Prijedor;
- u svrhu procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i drugih dobara i planiranja evakuacije posebnu pažnju treba obratiti na opasnost od rušenja brana na području Grada Prijedora-Međeđa, Žuna, Šikići;
- izgradnja biblioteke u Prijedoru;
- izgradnja sportskog centra u Prijedoru;
- s obzirom na rasprostranjenost mineralnih sirovina najveći potencijal za razvoj rudarstva, energetike i djelatnosti prerađivačke industrije postoji na području regije Prijedor;
- ekonomski najznačajnija ležišta metalnih sirovina nalaze se u opštini Prijedor (ležište željeza);
- najznačajnije pojave ostalih metala (rijetki elementi i rasijani metali) locirani su, između ostalog, na području regije Prijedor;
- rude nemetale- kermičke i vatrostatne gline, kmaoiln i opekarske gline, kvarcni pijesak, magnezit, locirane su, između ostalog, na području Grada Prijedora;
- jedan od najznačajnijih aktivnih kamenoloma krečnjaka nalazi se na teritoriji Grada Prijedora;
- postoje definisani projekti za proizvodnju stakla i krečnjačko-silikatnih fasadnih opeka u Prijedoru;
- dvije poslovne zone na teritoriji Grada Prijedora: Industrijska zona Celpak, Baltine Bare;
- namjena zemljišta regije Prijedor: građevinsko zemljište stanje 1,63%, plan 1,80%, poljoprivredno zemljište stanje 55,47%, plan 55,37%, šumsko zemljište stanje 41,72%, plan 41,62%, vodno zemljište stanje 1,17%, plan 1,20%;
- u području regije Prijedor koje je okarakterisano kao rudarsko-prerađivačko planira se povećanje građevinskog zemljišta za 0,17% i neznatno povećanje vodnog zemljišta za 0,03% na račun poljoprivrednog i šumskog zemljišta koje će se smanjiti za po 0,10%;
- najveći obim ugostiteljske i turističke djelatnosti, mjereno pojedinačnim učešćem u ukupnom, imaju opštine Banjaluka, Teslić, Pale, Bijeljina, Laktaši, Trebinje i Prijedor;
- Republika Srpska je podjeljena na šest turističkih zona, a Grad Prijedor pripada Banjalučko-prijedorskoj turističkoj zoni sa sljedećim turističkim područjima: kozarsko-pounsko turističko područje (II rang), vrbasko-motajničko turističko područje (I rang), gornjo-sansko-plivsko turističko područje (II rang);

- kao posebna kategorija, ovim Planom, izdvojeni su i pojasevi tranzitnih turističkih pravaca/itinerera, a Grad Prijedor pripada banjskom turističkom intereru: -Novi Grad – Prijedor – Banja Luka, te biciklističkom koridoru Novi Grad – Prijedor - Banja Luka – dolina Vrbasa – Šipovo – Kupres;
- prateći vidovi turizma su: kulturni, planinski, seodki, gardskim, zimski, avanturistički, omladinski, naučno – edukativni;
- osnovna planska koncepcija zasniva se na sukcesivnoj izgradnji auto-puta u „Posavskom razvojnem pojasu“: granica Republike Srbije – Bijeljina – Brčko – Modriča – Doboj – Prnjavor – Laktaši –Banja Luka – Prijedor – Novi Grad – granica Republike Hrvatske; ovaj auto-put vezivao bi se kod Doboja, sa evropskim koridorom Vc (prema Sarajevu do Ploča), a izgrađenim auto-putem pored Gradiške na evropski koridor X; postojećom putnom mrežom u sjevernom dijelu Republike Srpske; takođe bi se vezivao na evropski koridor X;
- dakle, predviđa se da počne i da se završi izgradnja autoputa Banja Luka – Prijedor – Novi Grad – granica sa Republikom Hrvatskom;
- početi i završiti izgradnju brzog puta Prijedor – Kozarska Dubica – Donja Gradina;
- izgraditi obilaznicu oko Prijedora;
- realizovati lateralne plovne puteve, što podrazumijeva realizaciju odgovarajućih pristaništa: Zvornik na Drini, Doboj i Modriča na Bosni, Banjaluka – industrijska zona, Novi Grad i Prijedor na Uni i Sani;
- predvidjeti izgradnju robno – transportnog centra u Prijedoru;
- Prijedor: klasične pošte 2012. godine 24, 2025. godine-19 klasične pošte, ugovorne pošte 6;
- izgradnja toplifikacionih termoelektrana na prirodni gas i to TE-TO Prijedor;
- realizacija projekta novog transportnog gasovoda kroz sjeverni dio Republike Srpske predviđa gasifikaciju sjevernog dijela Republike Srpske (Bijeljina, Brčko-Šamac, Modriča- Brod, Doboj-Derventa, Prnjavor, Laktaši- Gradiška, Banja Luka-Čelinac, Prijedor , Novi Grad), tj. izgradnju magistralnog gasovoda od Prnjavora Mačvanskog (mjesto priključenja na gasovodni sistem Srbije) do Novog Grada, te izgradnju distributivnih sistema u gradovima u sjevernom dijelu RS;
- planirane lokacije za gasne kogeneracije Banja Luka, Prijedor i alternativno Bijeljina/Ugljevik radi veće koncentracije potrošnje toplotne i električne energije;
- kao glavne zone intenzivnog razvoja prekogranične saradnje izdvaja se savska zona, sa prijedorskom subzonom-dominantni vid saradnje u oblasti životne sredine;
- dalji razvoj 400 kV mreže prioriteto uključuje izgradnju 2 x DV 400 Banjaluka – Prijedor 2 – Bihac – Zagreb pripadajuću transformaciju 400/220/110 kV Prijedor 2;
- povezivanje TS 400/220/110 kV Prijedor 2, 400 kV naponom sa TS Bihac 400/220/110 kV i Zagrebom (Zagreb jug, Tumbri i sl);
- planirani radovi (regulacije riječnih tokova) na rijekama Grada Prijedora (dužina regulacije km): Sana (1,8), Miloševica (0,9), Puharska (1,9), Gomjenica (0,9), Orlovača (1,2);
- planirane površine za navodnjavanje: Kozarac – Omkarska – Saničani – Olrovača (6480), Oštra Luka – Prijedor (651), priedor – Novi Grad (651), zahvatanje vode iz: akulucije „Starenica“, akumulacije „Milosavka“, akumulacije „Gomjenica“, akumulacija „Subotica“, rijeka Sana;
- potencijalni projekti u oblasti rudarstva i geologije: „Drenovača“, jarčevica“, Debeli brijeg“, „Vranić“, „Lisina“, „Volar“, „Vukića Majdan“, „Bekići“, „Brezičani“ – tehnički građevinski kamen, „Omarska“, „Ljubija“, „Tomašica“ – željezo, „Crna dolina“ – glina.

A.II.7. Informacioni osnov

Zakoni, propisi, opštinske odluke

- Zakon o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik Republike Srpske broj 40/13, 106/15, 3/16, 104/2018, 84/2019);
- Pravilnik o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja („Službeni glasnik republike Srpske“, broj 69/13);
- Zakon o građevinskom zemljištu („Službeni glasnik republike Srpske“, broj 112/06);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS br. 93/06, 86/07, 14/10, 5/12);
- Zakon o šumama (Službeni glasnik RS 75/08);
- Zakon o električnoj energiji (Službeni glasnik RS 08/08);
- Zakon o vodama (Sl.gl. RS 50/06);
- Zakon o geološkim istraživanjima (Sl.gl. RS 51/04);
- Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju Republike Srpske“, Službeni glasnik Republike Srpske 79/2015
- „Pravilnik o standardima i normativima za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja“, jul 2019. godine
- Pravilnik o tehničkim normativima za projektovanje i izvođenje radova na temeljenju građevinskih objekata (Sl.I. SFRJ 15/90);
- Pravilnik o tehničkim normativima za izgradnju objekata visokogradnje u seizmičkim područjima (Sl.I.SFRJ 31/81, 49/82,29/83, 21/88, 52/90);
- Pravilnik o izvorima nejonizujućeg zračenja od posebnog interesa (Sl. gl. RS 35/05);
- Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja do 300GHz, Sl. gl. RS 35/05;
- Pravilnik o zonama bezbjednosti nadzemnih elektroenergetskih vodova nadzemnog napona od 110 kV do 400 kV,Službeni glasnik RS 32/08;
- Zakon o zaštiti životne sredine – prečišćen tekst RS (Sl. gl. RS br. 28/07);
- Zakon o upravljanju otpadom RS (Sl. gl. RS. br. 53/02);
- Zakon o zaštiti vazduha (Sl. gl. RS br. 53/02);
- Pravilniku o mjerama zaštite, načinu određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite područja na kojima se nalaze izvorišta, kao i vodnih objekata i voda namjenjeni ljudskoj upotrebi“ (Sl. glasnik RS br.07/03);
- Zakon o zaštiti prirode - prečišćen tekst (Sl. gl. RS br. 113/08; 20/14);
- Pravilnik o uslovima ispuštanja otpadnih voda u površinske vode (Sl.gl. RS 44/01);
- Pravilnikom o tretmanu i odvodnji otpadnih voda za područja gradova i naselja gdje nema javne kanalizacije (Sl. gl. RS br. 68/01);
- Pravilnik o dozvoljenim granicama inteziteta zvuka i šuma (Sl. list SR BiH br.46/89);
- Pravilnik o monitoringu kvaliteta vazduha (Sl. glasnik RS, br. 39/05);
- Pravilnik o monitoringu emisija zagađujućih materija u vazduh (Sl. gl. RS, br. 39/05);
- Pravilnik o graničnim vrijednostima kvaliteta vazduha (Sl. glasnik RS, br. 39/05);
- Pravilnik o kategorijama otpada sa katalogom (Sl. glasnik RS, br. 39/05);
- Pravilnik o sadržaju i načinu donošenja odluke o izgradnji objekata i uređenju prostora (Sl. glasnik RS, br. 69/05);
- Pravilnik o načinu uspostavljanja i upravljanja informativnim sistemom za zaštitu prirode i sistemu praćenja (Sl. glasnik RS, br. 85/05);
- Uredba o klasifikaciji voda i kategorizaciji vodotoka (Sl. glasnik RS, br. 42/01);
- Uredba o graničnim vrijednostima emisije zagađujućih materija u vazduh (Sl.glasnik RS, br. 39/05);
- Uputstvo o sadržaju studije uticaja na životnu sredinu (Sl. glasnik RS, br. 118/05);

- Uredba o projektima za koje se sprovodi procjena uticaja na životnu sredinu i kriterijumama za odlučivanje o obavezi sprovođenja i obimu procjene uticaja na životnu sredinu (Sl. gl. RS br. 07/06);
- Uredba o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ako imaju ekološku dozvolu (Sl. gl. RS br. 07/06);
- Akcioni plan zaštite životne sredine u BiH;
- Strategija upravljanja čvrstim otpadom u BiH;
- Zakon o javnim putevima (Sl.gl.16/10);
- Zakon o lovstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/09 i 50/13);
- Uredba o Crvenoj listi zaštićenih vrsta flore i faune Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/12);
- Pravilnik o registru zaštićenih prirodnih dobara („Službeni glasnik“, broj 55/15);
- Odluka o mjerama za suzbijanje i uništavanje korovske biljke ambrozija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 81/07);
- Pravilnik o sadržaju, utvrđivanju i načinu sprovođenja mjera upravljanja zaštićenim područjima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 83/15);
- Pravilnik o načinu uspostavljanja i upravljanja informativnim sistemom za zaštitu prirode i sistemu praćenja („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 85/05);
- Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini (Sl.gl. BiH broj 6/06);
- Pravilnik o osnovnim uslovima koje javni putevi, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa aspekta bezbjednosti saobraćaja (Sl.gl. BiH 16/07);
- Pravilnik o uslovima za planiranje i projektovanje građevina za nesmetano kretanje djece i osoba sa umanjanim tjelesnim sposobnostima (Sl.gl. RS br 2/03)
- Pravilnik o mjerama zaštite, načinu određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite, područja na kojima se nalaze izvorišta, kao i vodnih objekata i voda namjenjenih ljudskoj upotrebi (Sl.gl. Republike Srpske 7/03);
- Uredba o klasifikaciji voda i kategorizaciji vodotoka (Sl.gl.RS, br.42/01);
- Zakon o kulturnom nasljeđu Republike Srpske (Sl.gl. RS, br.71/94).
- Zakon o zaštiti od požara (Sl.gl. Republike Srpske 6/09);
- Pravilnik o tehničkim normativima za hidrantsku mrežu za gašenje požara (Sl.list SFRJ br 30/91)
- Priručnik o tehničkim i obligacionim uslovima za projektovanje i izvođenje radova na izgradnji, rekonstrukciji, sanaciji i adaptaciji građevina visokogradnje, Banja Luka, septembar 2019.

Prostorno-planska dokumentacija

- Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025., IUGERS JU Republike Srpske, Banjaluka, Banjaluka, 2015;
- Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018 iz 2009. god. Urbanistički zavod Republike Srpske, a.d. Banjaluka - referentni planski dokument,
- Urbanistički plan Prijedora 2012-2032 iz 2014.god. Urbis Centar d.o.o. Banjaluka,
- Urbanistički red Kozarac, Urbanistički zavod Prijedor, Urbanistički zavod Banja Luka, Banja Luka 1981. godina
- Izmjene i dopune regulacionog plana „Kozarac-Centar“ (Sl- glasnik Opštine Prijedor br. 9/07)
- Prostorni plan područja posebne namjene nacionalni park Kozara 2011-2031. godine
- Urbanistički plan Ljubija 2016-2036. godina (2019), Urbis centar

Planovi i programi razvoja, strategije, izvještaji i analize

- Lokalni ekološki akcioni plan opštine Prijedor (LEAP),
- Integralna strategija razvoja Grada Prijedora 2014-2024. godine, Prijedor 2013.
- Procjena ugroženosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća na području Grada Prijedora, Prijedor mart 2014.
- Integralna strategija razvoja Grada Prijedora za period 2014-2024. godine, Prijedor 2013. godine
- Strategija razvoja kulture Republike Srpske 2007-2027-prijedlog;
- Strategija razvoja obrazovanja Republike Srpske za period 2016-2021. godine;
- Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine“ TOM 2., Sarajevo 1988.

Elaborati, knjige

- Elaborat o opravdanosti teritorijalne promjene, osnivanje opštine Kozarac, grupa autora, Kozarac, oktobar 2019. godine
- Krešljaković, H., Stari bosanski gradovi
- Stefanović et. al. (1983). Ekološko vegetacijska rejonizacija BiH. 1983. Sarajevo
- Tošković, D. (2006). uvod u prostorno i urbanističko planiranje, Akademski misao, Beograd
- Nassauer, J. (1997). Placing Nature: Culture and landscape Ecology, Islands press, Washington DC
- Mirković, B. (1976), Osnovi urbanizma, Tehnika prostornog oblikovanja, Knjiga 1/1, Građevinska knjiga, Beograd
- Bobić, M. (2005). Domaćinstva Srbije na početku trećeg milenijuma – socio – demografska analiza, pregledni naučni članak, Sociologija, broj 4
- Piha, B.: Prostorno planiranje, Beograd, 1973
- Feletar, D. (1986). Prinos poznavanju periodizacije i regionalizacije industrije Jugoslavije. Geografski glasnik, broj 48, str. 85-98
- Agenda 21, Programme of Action for Sustainable Development, UNCED, Rio de Janeiro, 1992.

Klima

- Trbić, G. 2010. Ekoklimatska rejonizacija peripanonskog oboda republika Srpske, Geografsko društvo Republike Srpske;

Reljefne karakteristike

- Borisov, M. et.al. 2011. Evaluacija morfometrijskih karakteristika zemljišta pri izradi karte tenkoprohodnosti, Vojnotehnički glasnik vol 59, br 1.;
- Đorđević, J. (2006). evaluacija prirodnog kompleksa na primejru područja opštine Ljig, Geografski institut „Jovan Cvijić“, Zbornik radova no 55, SANU

Zemljišna politika

- Zakon o građevinskom zemljištu Republike Srpske (Sl. glasnik Republike Srpske br 112/2006,38/2011, 40/2013);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu Republike Srpske (Sl. glasnik Republike Srpske br 93/006, 86/2007, 14/2010, 5/2012, 58/2019);
- Zakon o šumama (Sl. glasnik Republike Srpske br 93/006, 86/2007, 14/2010, 5/2012, 58/2019);
- Zakon o šumama Republike Srpske (Sl. glasnik Republike Srpske br 975/2008, 60/2013);
- Zakon o stvarnim pravima (Sl. glasnik Republike Srpske br, 124/2008, 3/2009, 58/2009, 95/2011, 60/2015, 18/2016, 107/2019);
- Roić, M., Lesko, M. (2011). Treba li se katastrom provoditi zemljišna politika

Statistika

- Gradovi i opštine Republike Srpske 2019., Republički zavod za statistiku;
- Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u 1971. godini, nacionalni sastav stanovništva SFR Jugoslavije, podaci po naseljima i opštinama, knjiga 2;
- Nacionalni sastav stanovništva 1981 godine, podaci po naseljima i opštinama, knjiga 1;
- Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017
- Popis stanovništva, domaćinstva/kućanstava, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, stanovništvo po naseljenim mjestima, Federalni zavod za statistiku, Sarajevo 1998;
- Popis stanovništva, domaćinstva, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, domaćinstva po naseljenim mjestima, Sarajevo, Federalni zavod za statistiku, 1999;
- Statistički godišnjak 2009. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2009;
- Statistički godišnjak 2013. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2013;
- Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2017;
- Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2019;
- Popis stanovništva 1991. godine – nacionalna pripadnost (<https://publikacije.stat.gov.rs/G1991/Pdf/G19914013.pdf>);
- Republički Zavod za statistiku, Procjene stanovništva 2013 – 2018. godine;

A.II.8. Ostala dokumentacija pribavljena u fazi stručne pripreme

U dokumentacionoj osnovi su su i informacije od stručnih organizacija iz različitih oblasti, topografske, katastarske i ortofoto podloge, geološke karte.

Korišćeni su i zvanični statistički podaci dobijeni od strane Republičkog zavoda za statistiku

B. ANALIZA I OCJENA STANJA

B.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO

B.I.1. Prostor

B.I.1.1. Geografski položaj

Položaj i njegovo objašnjavanje važna je odlika geografskih proučavanja. Položaj upućuje prije svega na prirodne odnose koji vladaju u određenom prostoru, ali i na socijalnogeografske faktore koji se istorijski i politički mjenjaju. Zbog toga pojam geografskog položaja nije statička već dinamička kategorija. Geografski se položaj prezentuje prema bitnim međusobno povezanim prirodnim elementima i društvenim faktorima uže ili šire, odnosno dalje okoline.

Obuhvat Urbanističkog plana (UP) Kozarac se prostire na cca 9,35 km². Ukupna površina Grada Prijedora iznosi 834,07 km², tako da obuhvat UP Kozarac čini 1,12% teritorije Grada Prijedora. Naseljeno mjesto Kozarac predstavlja centar zone sekundarnog centra Kozarac, koji je smješten u sjeveroistočnom dijelu Grada Prijedora.

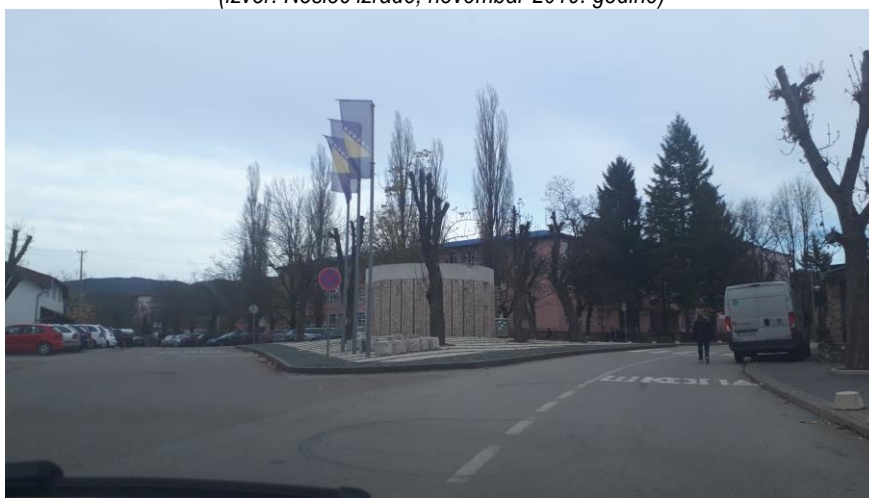
Sam obuhvat Plana zauzima dijelove naseljenih mjesta: Babići, Brđani, Dera, Donji Orlovci, Gornji Garevci, Hrnici, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje. Donji Orlovci pripadaju sa svega 0,06 ha.

Kroz prostor obuhvata prolaze sljedeći riječni tokovi (stalni i povremeni): Repušnica, Jaruga, Brusnica, Vrijeska, Kozaruša, Majevec, Kozaračka rijeka, Starenica.

Na teritoriji koji pokriva UP Kozarac, najdominantniji pojas je do 200 m.n.v (preko 65%). Najviša tačka je na 327 m.n.v.

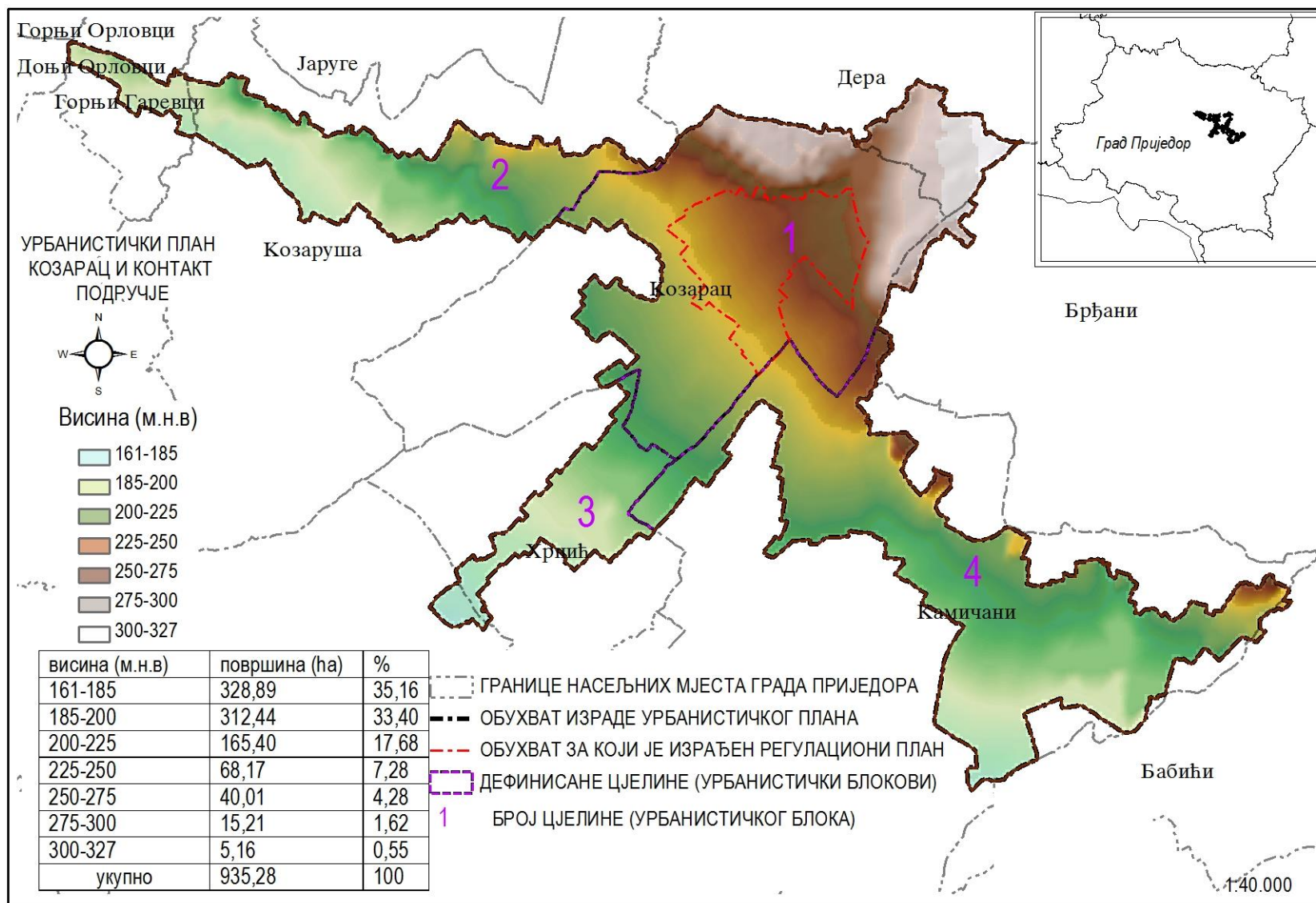

Slika br. 1.: Pogled na centralni dio Kozarca
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Slika br. 2.: Pogled na centralni dio Kozarca
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

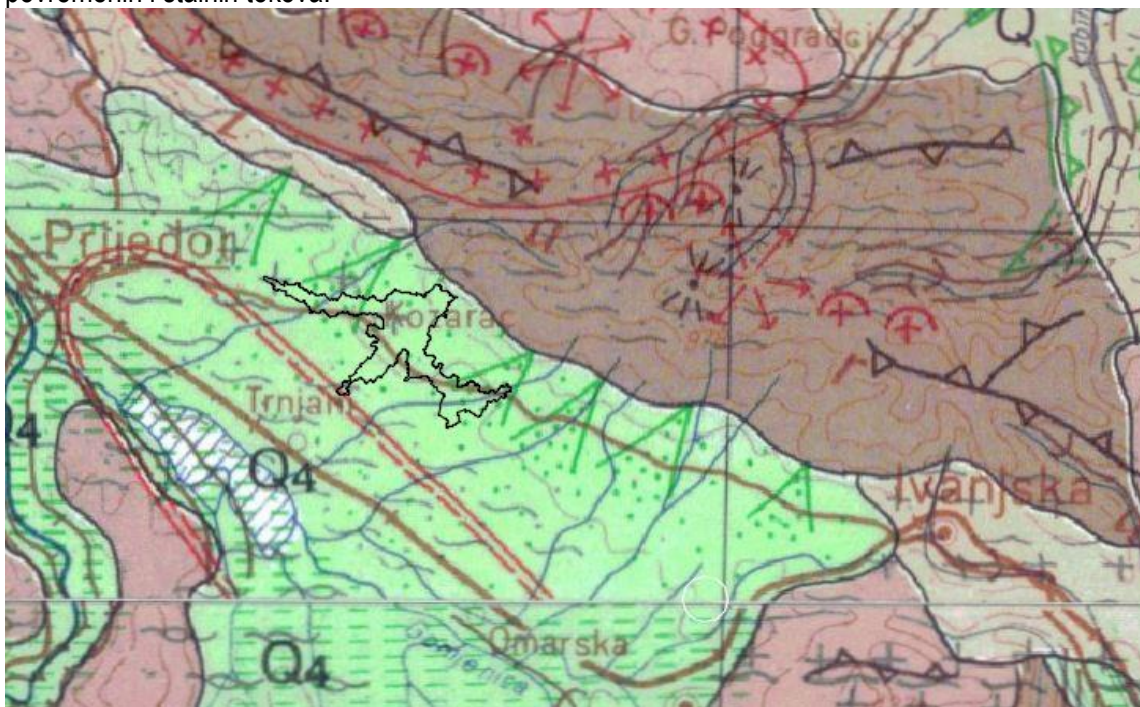
Karta br. 1. : Karta obuhvata sa visinom terena

B.1.1.2. Prirodni uslovi

B.1.1.2.1. Geomorfološke karakteristike terena

Geomorfološke karakteristike terena ukazuju na značajne morfogenezne oblike reljefa sa izraženim reljefom promjenjivog nagiba terena koji čine značajan faktor. Prema geološkoj građi terena područje istraživanja u najvećem dijelu pripada fluvio-akumulativnom tipu reljefa koji je nastao fluvijalno-akumulacionim procesima u riječnim dolinama. U ovu kategoriju spadaju aluvijalne, proluvijalne i terasne zaravni, zatim bujični nanosi kao i drugi oblici vezani za bujični režim. Odlika ovog reljefa je poprilično zaravnen teren, sa vrlo slabom diseciranošću i ispresijecanošću sekundarnom mrežom, povremenih i stalnih tokova.

Slika br. 3.: Geomorfološka karta Bosne i Hercegovine, 1: 500 000 (isječak) sa naznačenim obuhvatom istraživanja

B.1.1.2.1.1. Reljefne karakteristike (hipsometrija, nagib, ekspozicija)

Reljef je jedan od najznačajnijih elementa prirodne sredine, upravo zbog toga što se najsporije i najmanje mijenja. Topografski atributi ili geomorfološki parametri mogu se podijeliti na primarne i sekundarne topografske attribute. U kontekstu predmetnog prostora značajniji su primarni topografski atributi.

Primarni topografski atributi računaju se direktno iz digitalnog modela terena (DMT). Kao primarni topografski parametri izdvajaju se veličine koje mogu karakterisati bilo koju dvodimenzionalnu površ i koji predstavljaju morfometrijske karakteristike reljefa nad kojim se sprovodi evaluacija, a to su: nagib terena i ekspozicija (hipsometrijske karakteristike).

Nagib terena predstavlja najznačajniji topografski parametar, s obzirom na to da je površ terena kompletno formirana od nagiba i nagibni uglovi kontroliraju gravitacione sile koje pokreću sve geomorfološke sile.

Nagib terena do 3° obuhvata preko 80% teritorije obuhvata UP Kozarca.

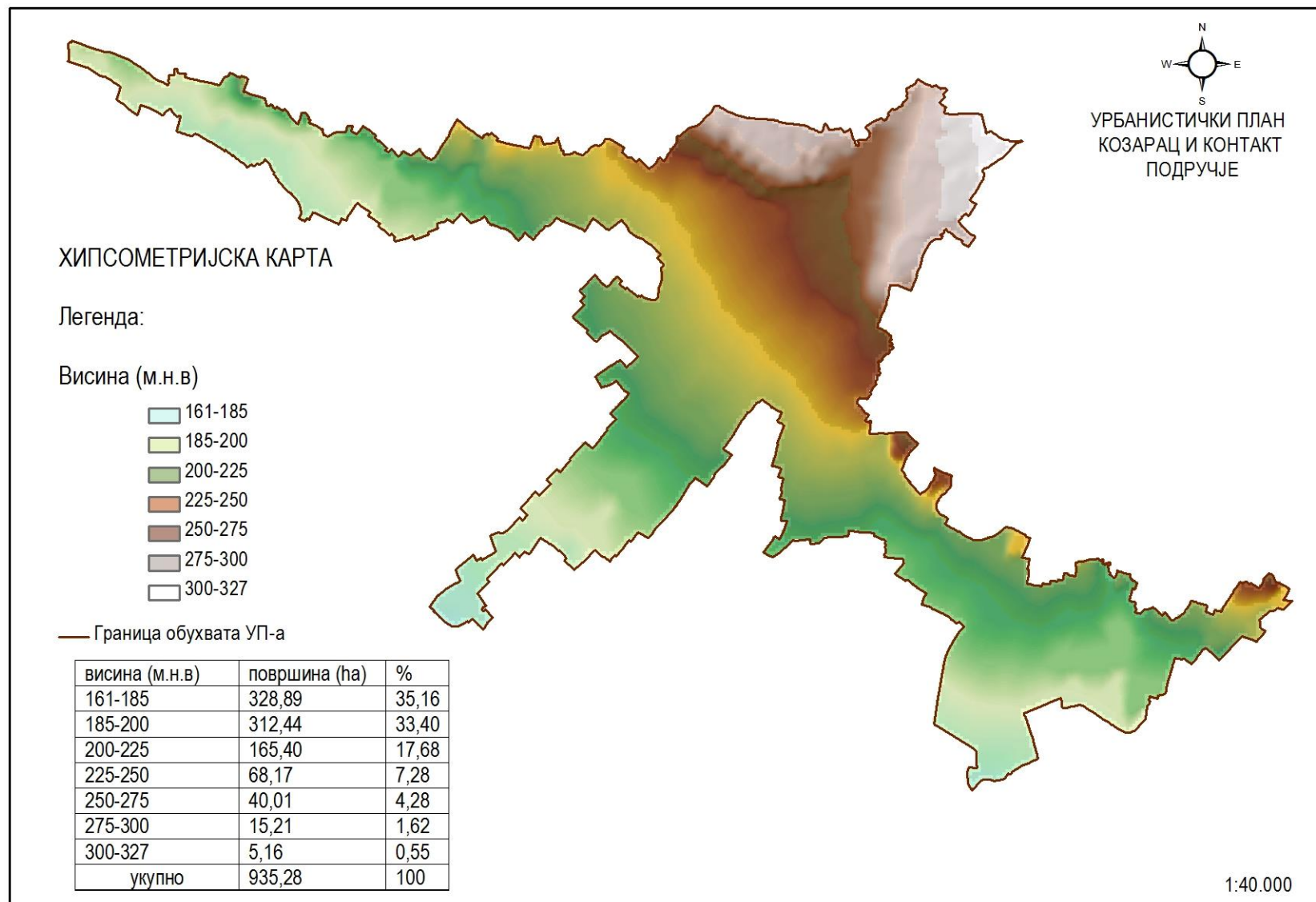
Ekspozicija terena je orijentacija linije najvećeg nagiba za posmatranu tačku, tj. orijentacioni ugao (azimut) pravca najvećeg pada terena. Najdominatnija ekspozicija predmetenog prostora je jugozapad (preko 45%).

Na teritoriji koji pokriva UP Kozarac, najdominantniji pojas je do 200 m.n.v (preko 65%). Najviša tačka je na 327 m.n.v.

Dakle, hipsometrija, nagib ali i ekspozicija terena su samo nekoliko od niza prirodnih faktora koji se koriste za izdvajanje terena za izgradnju, poljoprivredu, voćarstvo i vinogradarstvo, livade, pašnjake.

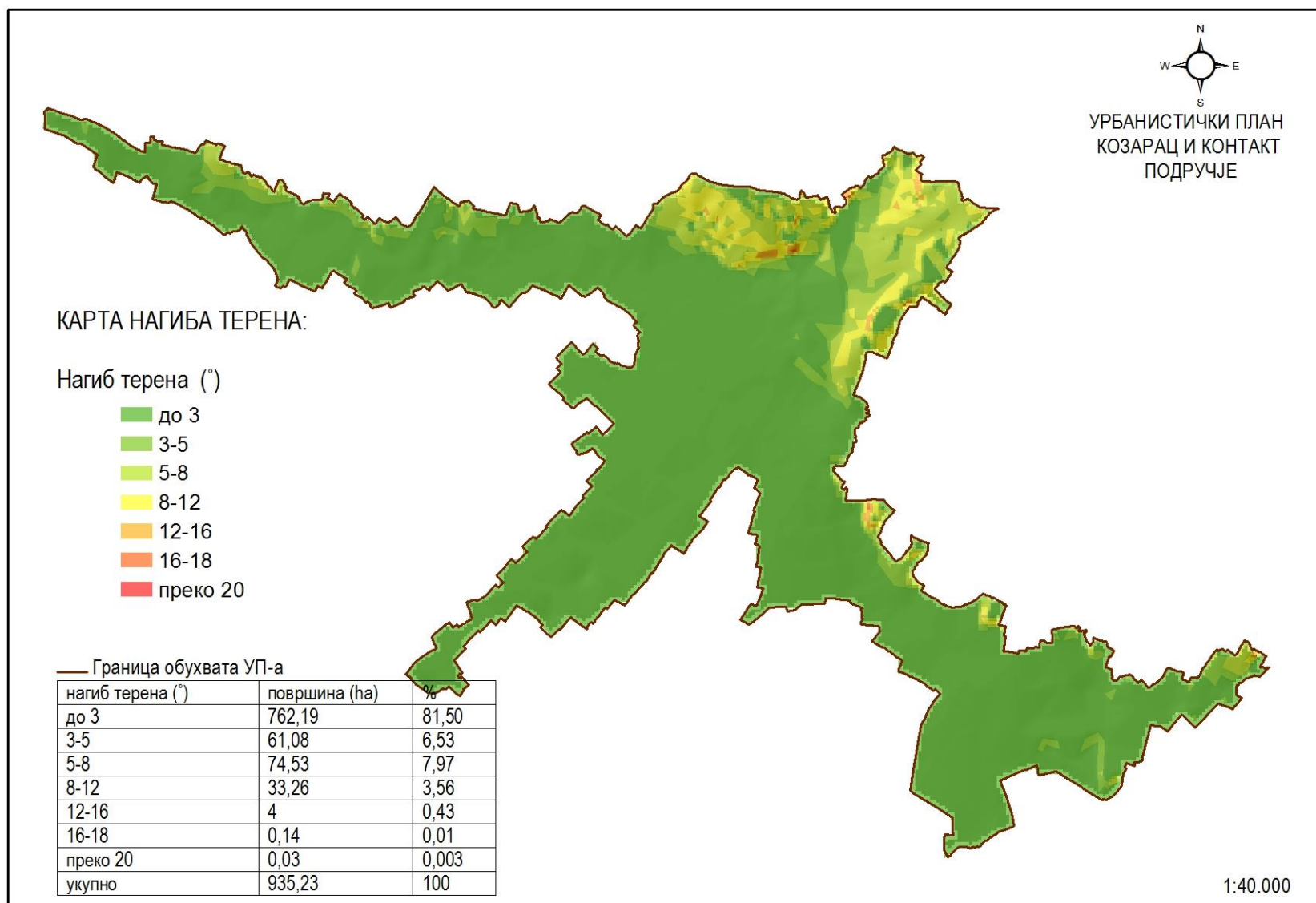
U tom kontekstu, najpovoljniji tereni za poljoprivredu-oranice, bašte, voćarstvo, vinogradarstvo...su oni sa južnim ekspozicijama (S, SW, SE), do 400 m.n.v., nagiba do 3° tj. 5°. Za gradnju, najpovoljniji su tereni sa nagibom do 5°, do 400 m.n.v.

Iz svega, zaključuje se da područje koji pokriva UP Kozarac odlikuje povoljnim prirodnim faktorima, kako za gradnju, tako i za poljoprivredu.

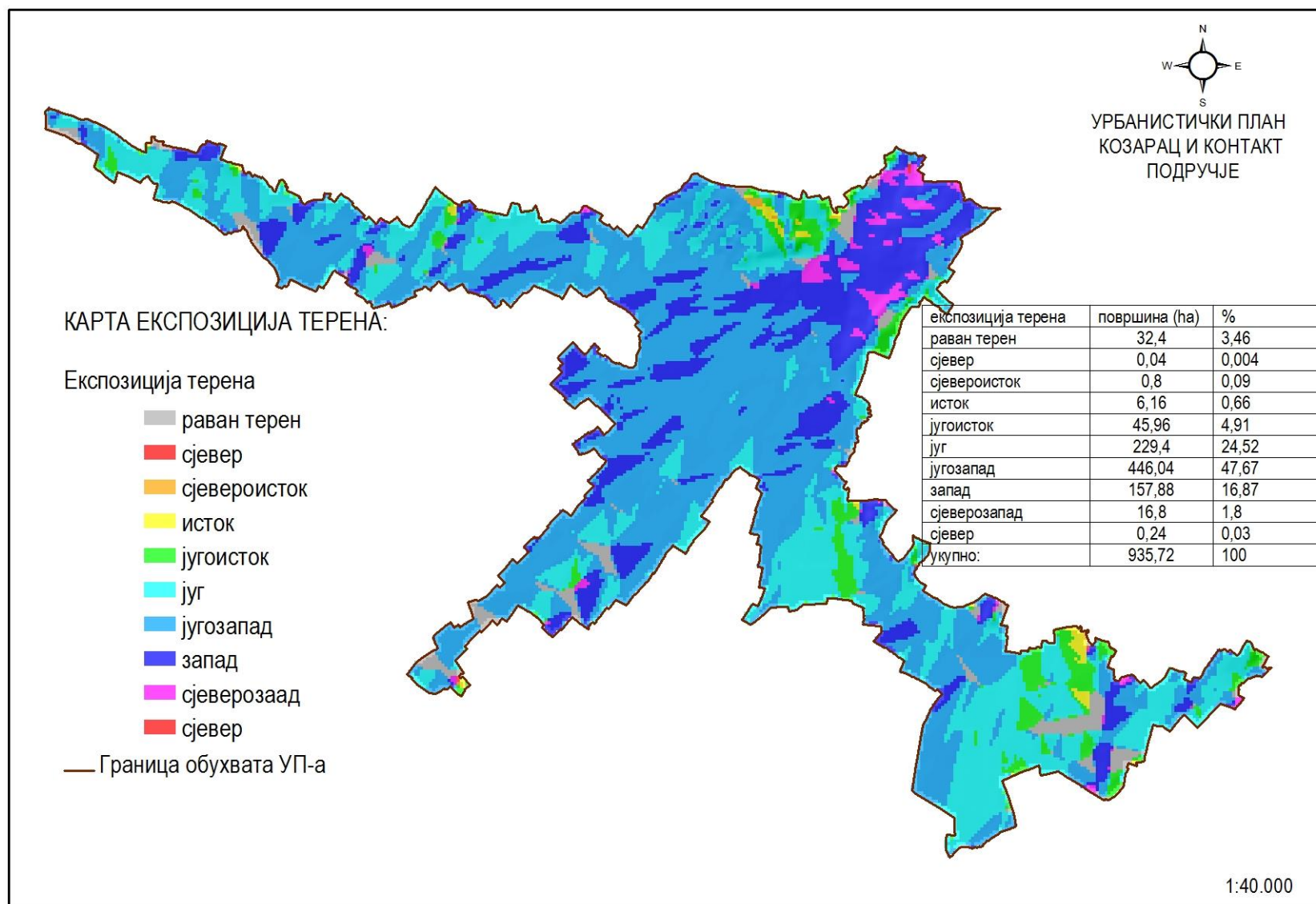

Karta br. 2. : Karta visina terena

Karta br. 3. : Karta nagiba terena

Karta br. 4. : Karta ekspozice terena

B.1.1.2.2. Geološke karakteristike terena

B.1.1.2.2. Inženjersko - geološke karakteristike terena

Osnovni podaci o geološkim karakteristikama terena dobijeni su sa Osnovne geološke karte Prijedor, koje su poslužile kao osnova za izradu ove tematske cjeline. U građi terena učestvuju stijene kvartarne, neogene, i jurske starosti koje u prikazane na grafičkom prilogu.

U daljem tekstu biće dat detaljan opis geoloških jedinica koje učestvuju u građi terena.

Proluvij (*pr*) - Morfološki prijelaz Kozare u Omarsko-prijedorsko polje označen je osulinskim i plavinskim materijalom snešenim s Kozare. Debljina nanosa je vrlo velika. Ispod su neogenski sedimenti, vjerovatno kongerijske naslage, registrirani u seoskim bunarima.

Pijesci sa ulošcima glina (^2Pl) - Najrasprostranjeniji su žuti, smeđi i crveni sitnozrnasti kvarcni pijesci. Pijesci se često izmjenjuju sa sivim i smeđim glinama, šljuncima i pjeskovitim laporima. U istočnom dijelu alterniraju pijesci sa sitnozrnastim konglomeratima.

Melanž sjeverne Kozare i Uzlomca (J) - Područje sjeverno od rasjeda Kozare (sjeverna Kozara i Potkozarje, šira okolina Hrvućana) izgrađeno je od pješčara, rožnaca, glinaca i blokova trijaskih karbonatnih stijena, te različitih magmatskih i metamornih stijena. Odnosi pojedinih litoloških članova su haotični, uz izrazito tektoniziranje, za razliku od melanža ofiolitske zone, što je bio razlog za posebno izdvajanje. Članovi melanža ofiolitske zone zastupljeni su i u melanžu sjevernih dijelova Kozare i Uzlomca. Javljaju se kao olistoliti manjih dimenzija i veoma su tektonizirani. Prostor sjeverne Kozare i Uzlomca je, po našem mišljenju, bio sjevernije od melanža ofiolitske zone, a tokom geološke evolucije doveden je u direktni kontakt sa njim. Interesantno je da preko ovog melanža transgresiraju klastiti gornje krede i paleogena, čega nema nad melanžom ofiolitske zone.

B.1.1.2.3. Savremeni egzogeni procesi i pojave

Djelovanje egzogenih procesa najviše zavisi od klime, nagiba zemljišta, mehaničkoj i hemijskoj otpornosti stijena, te njihovoj vodopropusnosti. Egzogeni procesi predstavljaju naziv za sve procese koji mijenjaju reljefne oblike nastale endogenim procesima. Prema „Prostonom planu opštine Prijedor 2008-2018.“ klizišta, a isto tako jaružanja i ispiranja terena najintenzivnija su sjeverno od stare ceste, što prolazi područjem Kozare od Prijedora prema Kozarcu i dalje Banja Luci. Vezana su pretežno za pliocenske i kvartarne glinovito-pjeskovite naslage.

B.1.1.2.4. Hidrogeološke karakteristike terena

Na području istraživanja, stjenske mase su na osnovu tektonskog sklopa, položaja u građi terena, strukturi poroznosti i litološko-petrografskim svojstvima svrstane u dvije hidrogeološke kategorije :

Hidrogeološke kolektore, koji se u zavisnosti od tipa poroznosti dijele na:

- Kolektore intergranularne poroznosti (dobra vodopropusnost):
Proluvij (*pr*) – osulinski i plavinski materijal snešen s Kozare.
- Kolektore intergranularne poroznosti (srednja vodopropusnost):
Pijesci sa ulošcima glina (^2Pl) - sitnozrnasti kvarcni pijesci, smeđe gline, šljunci i pjeskoviti lapori.

Hidrogeološke izolatore (barijere):

- Praktično nepropusni tereni - pješčari, rožnaci, glinci i blokova trijaskih karbonatnih stijena, te različitih magmatskih i metamornih stijena (ofiolitski melanž).

B.1.1.2.5. Seizmološke karakteristike

Područje obuhvata Urbanističkog plana pripada pojasu maksimalnog intenziteta potresa 8 MSK-64 i vjerovatnoćom pojave 63% za povratni period od 500 godina.

Odgovarajući nivo zaštite i umanjivanje rušilačkih posljedica zemljotresa mogu se postići prvenstveno adekvatnim urbanističkim rješenjima, načinom gradnje i pridržavanjem propisa u gradnji stambenih i drugih objekata.

B.1.1.2.3. Hidrološke karakteristike terena

Osnovno hidrografsko obilježje Grada Prijedor daje vodotok rijeke Sane sa svojim pritokama. Slivno područje rijeke Sane iznosi cca 3191 km². Sana je dugačka 138 km (na teritoriji Grada oko 40 km) i ulijeva se u rijeku Unu kod Novog Grada. Sana je dobila ime po latinskoj riječi „SANUS“ (latinski zdravlje), kako su je nazvali Stari Rimljani.

Istraživanja koje je vršio Geološki zavod BiH na teritoriji Kozarca i okoline, osmadesetih godina prošlog vijeka, ukazala su da su značajana dubinska nalazišta vode locirana na području zaseoka Alići, naselje Kamičani.

Kroz prostor obuhvata prolaze sljedeći riječni tokovi (stalni i povremeni): Repušnica, Jaruga, Brusnica, Vrijeska, Kozaruša, Majevac, Kozaračka rijeka, Starenica.

Primjetno je da se količina vode u svim vodotocima zadnjih decenija permanentno smanjuje kako zbog sušnih perioda tako i zbog korištenja ovih vodotoka i njihovih pritoka za lokalne (seoske) vodovode.

B.1.1.2.4. Mineralne sirovine

Na području terena koji je zahvaćen Urbanističkim planom ne postoje mineralne sirovine koje bi se mogle eksploatisati.

B.1.1.2.5. Klimatske karakteristike

Klima je jedan od osnovnih ekoloških faktora, koji, zajedno sa zemljištem, orografijom, hidrološkim resursima, šumskim i drugim ekosistemima, predstavlja značajan element ljudskog života i rada, te organizacije i uređenja određenog prostora.

Prostor Peripanonskog oboda kojem pripada Grad Prijedor i urbano područje Kozarca determinisan je umjereno-kontinentalnom klimom, koja prema sjeveru, istoku i sjeveroistoku prelazi u kontinentalnu (panonsku), a prema planinsko-kotlinskoj oblasti, na jugu, subplaninsku.

Dakle, područje Grada Prijedora po svom geografskom položaju pripada pojasu umjerene kontinentalne klime.

Na području grada Prijedora postoje izvjesne klimatske razlike u temperaturi i količini padavina čiji je osnovni razlog reljefna neujednačenost terena, tako da u području Kozare i ostalih viših predjela vlada različita klima u odnosu na ravničarski dio grada. Zbog toga su izražene temperaturne razlike, a hladna struja vazduha sa Kozare i toplog vazduha iz prijedorskog polja uslovljavaju češće padavine tokom ljetnih mjeseci. Može se konstatovati da na području grada Prijedora vlada umjereno kontinentalna klima koja se odlikuje hladnim zimama i toplim ljetima i to umjereno suvim.

Prosječna godišnja temperatura iznosi 10,3°S. Najhladniji mjeseci su januar (srednja mjesečna temperatura -1,1°S) i decembar (srednja mjesečna temperatura 0,9°S). Najtopliji mjesec je juli sa srednjom mjesečnom temperaturom 20.1°S.

Godišnja količina padavina iznosi 979 l/m². Iz proračuna standardne devijacije najpromjenljiviji mjeseci su maj, juni i oktobar. Proljetna količina padavina iznosi 75 lit/ m², a jesenja 82 l/m². U aprilu je moguće očekivati maksimalnu količinu padavina. Prosječno godišnje ima 26 dana sa pojavom snijega, a 45

dana sa pojavom snježnog prekrivača. Proračunati prvi dan sa pojavom snijega je 21.11. a posljednji dan je 4.4. Prvi dan sa snježnim prekrivačem je 21.12, a posljednji je 13.mart. Broj vedrih dana izražen u procentima iznosi 16,7 %, oblačnih dana 41,6 % i mutnih dana 41,7 %.

Pojava magle je registrovana skoro svakog četvrtog dana. Prosječno godišnje ima 80 dana sa registrovanom pojavom magle u nizijskim dijelovima grada, a naročito na području urbane zone.

Vjetrovi duvaju iz svih pravaca, ali su najučestaliji i najdominantniji sjeverni i sjeverozapadni pravci, dok su najjači vjetrovi iz južnog pravca. Česta je pojava i olujnih vjetrova koji se uglavnom javljaju u ljetnim periodima.

5.1.1.2.6. Lovna i ribolovna područja

Na području obuhvata Plana nalaze se potoci Majevac, Jaruga i Kozaruša, te rijeke Repušnica, Starenica, Brusnica i Vrijeska.

Ribolov ovog područja je vezan za ribnjak Saničani i rijeku Sanu, Gomjenicu, Mlječanicu... koji nisu u obuhvatu Plana.

Području obuhvata plana tangiraju lovište „Mrakovica“ i „Kozara“. Osim njih na teritoriji Grada Prijedora postoje još i : „Ljubija“, „Srndać“ Omarska i „Saničani“.

Nacionalni park gazduje Posebnim lovištem „Kozara“. Površina lovišta je 16728ha i brdskog je tipa. Do donošenja novog Zakona o Nacionalnim parkovima u lovištu je provođen kontrolisan lov, međutim donošenjem novog Zakona lov u Nacionalnom parku je strogo zabranjen u području Nacionalnog parka (3,495ha).

5.1.1.3. Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo)

Teritorija

Obuhvat Urbanističkog plana (UP) Kozarac se prostire na cca 9,35 km². Ukupna površina Grada Prijedora iznosi 834,07 km², tako da obuhvat UP Kozarac čini 1,12% teritorije Grada Prijedora. Naseljeno mjesto Kozarac predstavlja centar zone sekundarnog centra Kozarac, koji je smješten u sjeveroistočnom dijelu Grada Prijedora.

Sam obuhvat Plana zauzima dijelove naseljenih mjesta: Babići, Brđani, Dera, Donji Orlovci, Gornji Garevci, Hrnici, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje. Donji Orlovci pripadaju sa svega 0,06 ha.

Tabela br. 1.: Površina naseljenih mjesta u obuhvatu UP-a Kozarca¹

redni broj	Naseljeno mjesto	površina (ha)
1.	Babići-dio	1,20
2.	Brđani-dio	8,54
3.	Dera-dio	42,67
4.	Donji Orlovci-dio	0,06
5.	Gornji Garevci-dio	19,13
6.	Hrnici-dio	66,25
7.	Kamičani-dio	320,43
8.	Kozarac-dio	328,63
9.	Kozaruša-dio	142,86
10.	Trnopolje-dio	5,83
	Ukupno:	935,6

U suštini, obuhvat pokriva kontinuirano izgrađeni dio naseljenog mjesta sa urbanim odlikama Kozarca i okolnih naseljenih mjesta sa kontaktnim poljoprivrednim i šumskim površinama.

¹ Izvor podataka: Granice naseljenih mjesta u CAD su dobijene od strane Odjeljenja za prostorno uređenje Grada Prijedora, putem emial-a, dana 05.11.2019.

U mreži naselja Prostornog plana Prijedora 2008-2018. godine, naseljeno mjesto Kozarac izdvojeno je kao zona sekundarnog centra sa sljedećim naseljenim mjestima u sastavu: Brđani, Dera, Hrnići, Jaruge, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje. Sam obuhvat UP-a obuhvata najgušće naseljeni i izgrađeni dio Kozarca, odnosno izgrađeni dio uz dominantne magistralne, regionalne i lokalne pravce ostalih naseljenih mjesta.

Obuhvat plana je rasplnutog, krstastog oblika duž magistralnog M4 Novi Grad – Prijedor – Banja Luka, regionalnog R-474 Kozarac – Mrakovica – Podgraci i lokalnih puteva.

Prostorni plan opštine je istako da su se u Kozarcu razvila urbana obilježja posljednjih 50-60 godina, i to prije svega u demografskom i funkcionalnom, a manje u fizionomskom aspektu.

Teritorijalni razvoj područja Kozarca

Skupština Grada Prijedora je donijela Odluku o pristupanju izradi Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019.-2039. godina i ista je objavljena u Službenom glasniku Grada Prijedora broj 9/18.

U skladu sa članom 179 stav 3. Pravilnika o načinu izrade, sadržaju i formiranju dokumenata prostornog uređenja, Odjeljenje za prostorno uređenje Grada Prijedor, kao Nosioc pripreme, obratilo se Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, sa zahtjevom za usaglašavanje načina izrade strateškog dokumenta prostornog uređenja. Ministarstvo je dalo upustva za izradu istog, u vidu smjernica – format, koordinanti sistem itd.

Obuhvat UP Kozarca i kontakt područja utvrđeno je Prostornim planom Opštine Prijedor 2008-2018. godine (Sl.glasnik Opštine Prijedor“ br. 10/09)

U sklopu obuhvaćenog područja, za dio istog u primjeni je sprovedbeni dokument – „Izmjena i dopuna Regulacionog plana Kozarac-Centar“ (Službeni glasnik Opštine Prijedor br. 8/07).

Namjena prostora (postojeće korišćenje zemljišta)

Generalni prikaz korištenja zemljišta u okviru obuhvata „Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područja 2019-2039. godine“ je zasnovan na bazi analize (vektORIZACIJA ortofoto podloge) i utvrđenog stanja na terenu.

Iz tabele i dijagrama vidljivo je da poljoprivredno zemljište najviše zastupljeno na području obuhvata UP-a i to sa 61%.

Površine namjenjene za stanovanje obuhvataju 21% obuhvata Plana.

Javna infrastruktura obuhvata 7,3% obuhvata UP-a.

Šume i šumsko zemljište obuhvataju 6,60% obuhvata UP-a.

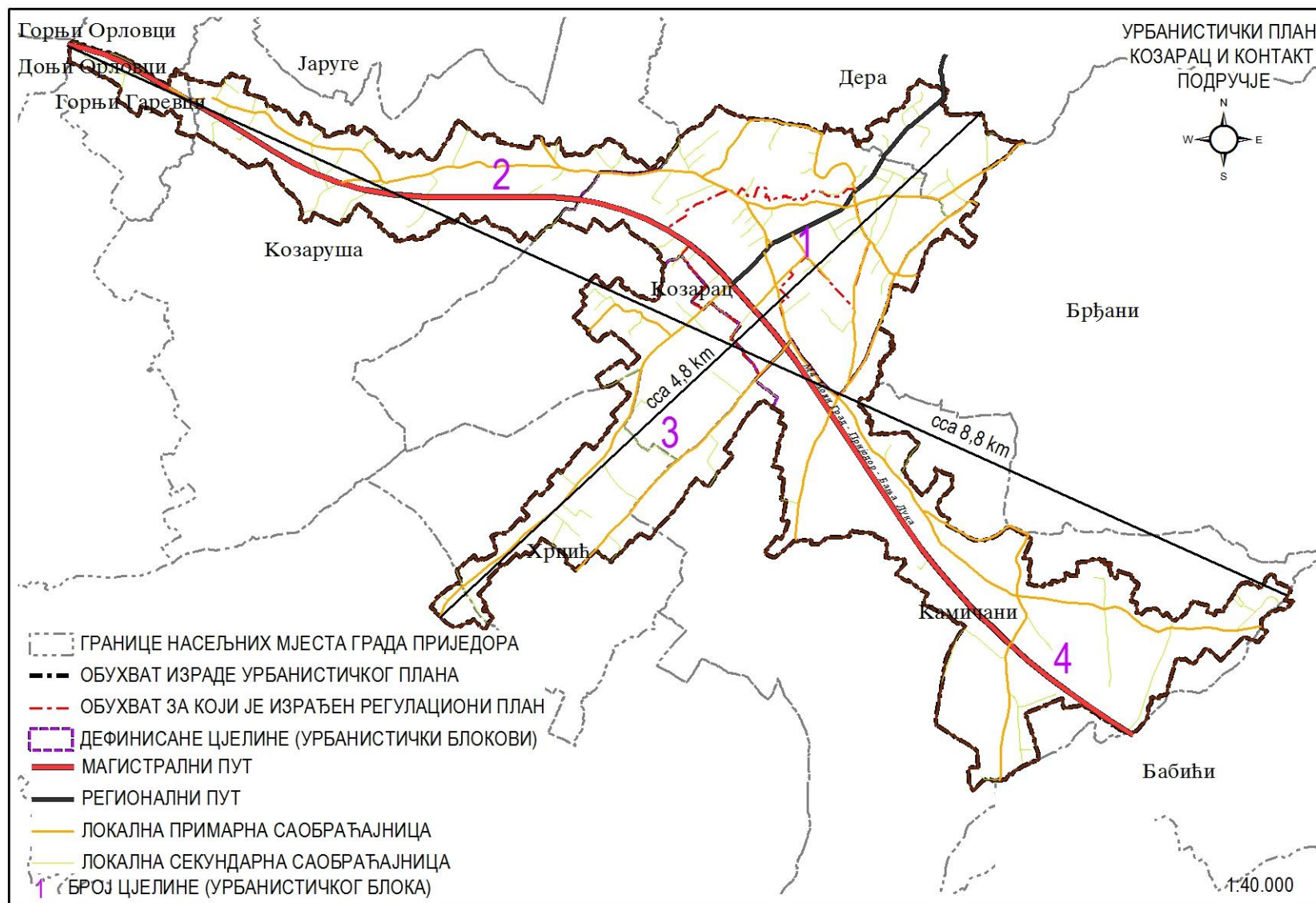
Tabela br. 2.: Struktura korišćenja zemljišta proizašla iz vektorizacije ortofoto podloge

namjena površina	površina (ha)	%
stanovanje, stambeno – poslovni objekti	196,73	21,043
društvena javna infrastruktura	2,18	0,233
javna infrastruktura	68,52	7,30
komunalna infrastruktura	5,41	0,578
kulturno nasljeđe	0,02	0,004
vjerski objekti	2,08	0,222
poljoprivredno zemljište	571,59	61,098
šume i šumsko zemljište	61,81	6,607
privredne djelatnosti	19,45	2,079
sportsko – rekreativne površine	3,44	0,368
ostalo zemljište	0,25	0,027
vodne površine	4,13	0,44
ukupno:	935,53	100

Urađena je i struktura korišćenja zemljišta prema Corina 2018. I prema ovom izvoru poljoprivredno zemljište je dominantnije (88%).

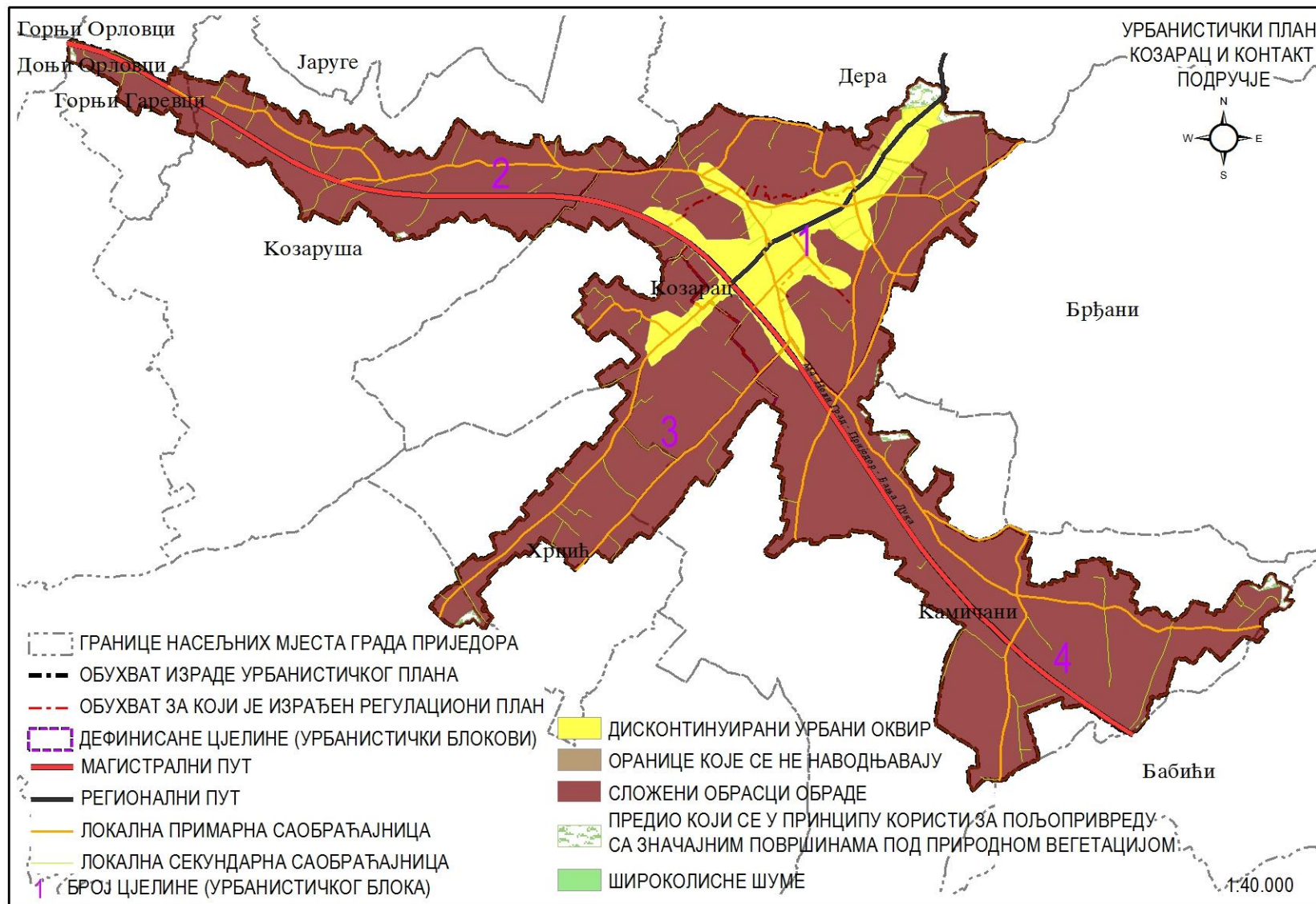
Tabela br. 3.: Struktura korišćenja zemljišta prema Corina 2018.

namjena površina	površina (ha)	%
diskontinuirani urbani okvir	99,25	10,61
oranice koje se ne navodnjavaju	0,36	0,04
složeni obrasi obrade	826,33	88,32
predio koji se u principu koristi za poljoprivredu sa značajnim površinama pod prirodnom vegetacijom	9,67	1,03
širokolisne šume	0,01	0
ukupno:	935,62	100

Karta br. 5. : Okvirna širina obuhvata sa saobraćajnicama

Karta br. 6. : Struktura koriscenja yemljista prema Corina 2018. godina

B.1.1.4. Pravni i imovinski status zemljišta

Zakonom o građevinskom zemljištu Republike Srpske (Sl.glasnik Republike Srpske 112/06.god.) uređuju se uslovi i način određivanja gradskog građevinskog od ostalog građevinskog zemljišta u gradovima i naseljima gradskog karaktera i drugim područjima predviđenim za stambenu i drugu kompleksnu izgradnju, način korišćenja, upravljanja i raspolaganja građevinskim zemljištem u državnoj svojini, kao i plaćanje naknada za korišćenje građevinskog zemljišta.

U tom kontekstu, gradskim građevinskim zemljištem smatra se izgrađeno i neizgrađeno zemljište u gradovima i naseljima gradskog karaktera, koje je odgovarajućim planovima namijenjeno za izgradnju objekata u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i građenju (Sl. glasnik Republike Srpske broj 40/13, 106/15, 3/16, 104/2018, 84/2019), a ranije je određeno zakonom i drugim propisima, odnosno, koje bude takvo određeno odlukom skupštine opštine, odnosno grada. Ostalim građevinskim zemljištem, smatra se izgrađeno i neizgrađeno zemljište namijenjeno za izgradnju objekata u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora i građenju prostora (Sl. glasnik Republike Srpske broj 40/13, 106/15, 3/16, 104/2018, 84/2019), a koje se nalazi van zone gradskog građevinskog zemljišta, odnosno van gradova i naselja gradskog karaktera, a određeno je odlukom skupštine opštine, odnosno grada.

Izgradnja gradova i naselja gradskog karaktera na gradskom građevinskom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu obavlja se u skladu sa regulacionim planom ili prostorno-planskom i urbanističkom dokumentacijom (do donošenja regulacionog plana) i smatra se da je u opštem interesu.

Gradsko građevinsko i ostalo zemljište u obuhvatu urbanističkog plana, prema raspoloživim i podacima dostavljenim u toku izrade plana, raspoređeno je kao:

- zemljište u državnom vlasništvu;
- zemljište u državnom vlasništvu upisano na Grad Prijedor ;
- zemljište u vlasništvu vjerskih zajednica i udruženja građana (Džematski odbor, Islamska vjerska zajednica, ukrajinska grčkokatolička crkva, Pravoslavna crkva); vjerske zajednice posjeduju i velike površine zemljišta, te veliki broj pratećih objekata; vlasništvo vjerskih zajednica se ogleda i u posjedovanju nekoliko desetina aktivnih grobalja;
- zemljište u državnom vlasništvu - javno (obrazovanje, kultura, zdravstvo, socijalno staranje...)
- zemljište u privatnom vlasništvu i
- zemljište krupnih posjednika u privatnom vlasništvu.

Grad Prijedor upravlja i raspolaze gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini, na način i uslovima predviđenim zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

Gradsko građevinsko zemljište u privatnom vlasništvu je u prometu.

Odluka o određivanju gradskog građevinskog zemljišta sadrži detaljan opis granice obuhvaćenog zemljišta i podatke o parcelama i vlasnicima iz katastra nekretnina, odnosno podatke iz zemljišne knjige. Sastavni dio odluke je kopija katastarskog plana u koju su ucrtane sve parcele obuhvaćene odlukom.

Odlukom o određivanju gradskog građevinskog zemljišta ne mijenja se oblik svojine na zemljištu koje se određuje kao gradsko građevinsko zemljište.

B.I.1.5. Ostvarena organizacija prostora

Istorijat

Kozarac se prvi put pominje u pisanim dokumentima 1334. godine pod imenom Kozara (Cazara, Kotzura). Već 1360. godine postaje slobodan kraljevski grad (Libera villa). Cijelim pomenutim periodom bio je središte Sanske župe. Tokom 14. i 15. vijeka teritorijom Sanske župe su naizmjenično upravljali bosanski i ugarski kraljevi. Godine 1518., Kozarac kao i ostatak Bosanske Krajine osvojen je od strane Otomanskog carstva.

Godine 1717. Austrija na kratko vrijeme zauzima grad. Turci su 1736. godine kozarčki grad temeljito popravili i osigurali. Sagrađena je i nova kula-sedište kozaračkog kapetana i odbrambene posade grada.

Vrijeme osmanske vladavine završava se 6. septembra 1878. godine kada sus austrougarske trupe zaposjele Kozarac i susjedni Prijedor. Tokom vladavine Austro-ugarske monarhije Kozarac je polako počeo da gubi značaj koji je imao za vrijeme osmanske vladavine Bosnom i Hercegovinom.

U 16. vijeku, Kozarac je bio zanatsko mjesto i urbani centar u ovoj regiji sjeverozapadnog dijela BiH. U decembru 1910. godine u Kozarcu i je otvorena prva ženska škola koju je pohađalo preko 30 učenica. Tokom socijalističkog perioda Prijedor i Kozarac se razvijaju, te je u tom periodu urađen Prostorni plan Opštine Prijedor 1985-2005 (Industroprojekt-RO za projektovanje, urbanizam i konsalting, Prijedor 1990. godina), Urbanistički plan Prijedor 1981-2000-sinteza (Industroprojekt Prijedor, Urbanistički zavod Banja Luka, Prijedor, 1985. godina), te Urbanistički red Kozarac (Urbanistički zavod Prijedor, Urbanistički zavod Banja Luka, Banja Luka 1981).

Tokom devedesetih godina prošlog vijeka, ovaj prostor, kao i cijeli BiH, bio je pogođen ratnim dešavanjima, koji je doveo do ljudskih i materijalnih gubitaka. Osim toga, ovaj period je prekretnica i u društvenom uređenju-stvaranje dva entiteta, prelazak iz socijalističkog u kapitalistički poredak, izvršena je i privatizacija privrede, donesena su nova zakonska akta, prisutna je centralizacije razvoja (koncentracija stanovništva, privrede u gradskim naseljima, ruralni egzodus)...

Današnja izgled područja obuhvata UP-a Kozarca (igrađeni dio) ima krstasti izduženi linijski oblik. Izgrađeni dio obuhvata UP-a razvijao se uz komunikacije- regionalni i lokalni put.

Problem predstavlja smanjenje broja stanovnika i emigracije.

Prostorno planska dokumentacija koja tangira ovo područje je:

Prostorno planska dokumentacija:

1. Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine, Banja Luka februar 2015. godine
2. Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018. S obzirom da je vremenski okvir ovog plana bio do 2018. godine, Skupština Grada Prijedora je donijela Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana Grada Prijedora 2020-2040. godine. Takođe, članom 14. ove Odluke definisano je da do donošenja Plana, a u skladu sa članom 27. Izmjena i dopuna Zakona o uređenju prostora građenju („Sl- glasnik Republike Srpske“, broj 84/19), primjenjivaće se Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018. godine („Sl. glasnik Opštine Prijedor“, broj 10/09) u dijelu u kome nije u suprotnosti sa dokumentom prostornog uređenja višeg reda koji je u primjeni;
3. Izmjena i dopuna regulacionog plana Kozarac-centar
4. Urbanistički red Kozarac, Urbanistički zavod Prijedor , Urbanistički zavod Banja Luka, 1981.

B.I.1.6. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava

Stanje životne sredine

Urbanistički plan Kozarac predstavlja strateški prostorno-planski dokument kojim se definišu instrumenti za implementaciju ideje održivog razvoja predmetnog područja u različitim domenima, te

tako i u domenu razvoja i uređenja prostora i zaštite životne sredine. Planom se definišu rješenja, smjernice i politike zaštite prirodnih resursa koje se na datom prostoru nalaze, a čine jedinstven kompleks sa vrijednostima i prostorom u okruženju.

Sam proces urbanističkog planiranja je prilika da se oblast životne sredine istraži i prezentuje sa stanovišta značaja pojedinačnih komponenti okoline, te njihove ugorženosti od potencijalnih zagađivača na konkretnom području. Svrha planerske ocjene i sinteze stanja je definisanje odgovarajućih rješenja, aktivnosti i mjera zaštite, kako bi se očuvao kvalitet životne sredine i stvorili uslovi za njeno poboljšanje.

Za potrebe sveobuhvatne analize i ocjene stanja u životnoj sredini korišteni su podaci nadležnih institucija pribavljeni za potrebe izrade ovog Plana i niz strateških i drugih planskih dokumenata (uključujući informaciono-dokumentacionu bazu planske dokumentacije), sektorskih strategija i studija. Konceptija Plana podrazumijeva zaštitu životne sredine na bazi organizacije prostora u smislu planiranja kompatibilnih sadržaja i namjena površina na određenom teritoriju.

Polaznu osnovu u izradi kocepta zaštite životne sredine na području obuhvata Urbanističkog plana Kozarac čini opredjeljenje lokalnog stanovništva za održivi razvoj, sa uvažavanjem zaštite prirodnih i kulturnih resursa i životne sredine u najvećoj mogućoj mjeri.

Nakon niza društvenih promjena koje za posljedicu imaju stagnaciju industrijskog razvoja, životnu sredinu šireg područja Kozarac bliže određuje podložnost uticajima urbanog razvoja i spore revitalizacije privrednih kapaciteta od kojih se neki temelje na iskorištavanju prirodnih resursa.

Kako bi se unaprijedila degradirana okolina, kao i očuvao kvalitet njenih komponenata koji nije značajno narušen, prostorni razvoj i iskorištavanje prirodnih resursa je nužno sprovoditi racionalno, a sredstvima rezervisanim za poboljšanje kvaliteta životne sredine, osigurati razvoj i modernizaciju komunalne infrastrukture.

Vode

Područje Kozarca je izuzetno bogato vodnim resursima, a čine ga veliki broj potoka u slivu rijeka Sane i Gomjenice, značajne površine stajaćih i podzemnih voda. Osnovna karakteristika stanja vodotokova je da su svi vodotoci, osim rijeke Sane prve klase kvaliteta, što predstavlja izuzetno bogatstvo ovog prostora. Najveći teret zagađenja podnosi rijeka Sana prije svega zbog ispuštanja industrijskih voda sa urbanog područja Prijedora u ovaj vodotok. Odvodnja komunalnih i industrijskih otpadnih voda vrši se putem zajedničkog kolektora i iste se nizvodno od Prijedora bez predhodnog tretmana ispuštaju u rijeku Sanu.

Naseobinska teritorija Kozarca smještena je na riječnim terasama Kozaračke rijeke, desne pritoke Gomjenice. Kozaračka rijeka izvire u blizini uzvišenja Gola planina (876 m) na 800 m nadmorske visine. U izvorišnom dijelu nosi naziv Bijela voda, a u gornjem toku Starenica. Pored ove rijeke značajne su i riječice Jaruga, Brusnica, Vrijeska i Repušnica, kao i potoci Majevac, Jaruga i Kozaruša. Kanalizacionu mrežu ima samo uži centar Kozarca (mješovita kanalizaciona mreža), a u zaseocima jedan dio domaćinstava dispoziciju vrši putem nužnika u dvorištu ili septičkih jama.

Da bi se obezbijedio zadovoljavajući kvalitet odvodnje otpadnih i padavinskih voda bilo bi neophodno da se izvrši razdvajanje odvodnje padavinskih i komunalnih otpadnih voda čime bi se počeli stvarati uslovi za normalno funkcionisanje i izgradnju postrojenja za prečišćavanje. Ispuštanjem komunalnih voda i industrijskih otpadnih voda u površinske vodotoke dolazi do njihovih zagađenja i degradacije kvaliteta. Ovo je naročito izraženo u periodu niskih vodostaja.

Zemljište

Najveće površine područja Kozarca pripadaju vrsti tla koje se razvilo na kvartalnim segmentima, a to su prije svega aluvij, proluvija, arganogsni-bakarski segmenti i najmlađi, jezerski segmenti (ribnjak). Krečnjaci i dolomiti obuhvataju veće područje bregovitog zapadnog dijela Kozarca.

Zemljište je uslovno obnovljiv resurs, često ugrožen zagađivačima iz lokalizovanih ili rasutih izvora zagađenja. U neke od onečišćujućih materija zemljišta spadaju teški metali i potencijalno opasni

elementi (Cd, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb i Zn), policiklični ugljikovodici (PAH), kao i druge štetne materije koje usljed nestručne primjene dovode do štete u životnoj sredini.

Zemljišni resursi u obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac su izloženi unošenju različitih štetnih čvrstih, tečnih i gasovitih materija i degradaciji, koje su najčešće posljedica neplanske sječe šuma, nekontrolisane primjene hemijskih sredstava u poljoprivredi, neodgovarajuće promjene namjene zemljišta ili neplanske urbanizacije, neorganizovanog odlaganja čvrstog otpada, plavljenja u kontaktnim zonama površinskih vodotoka, kao i zagađenja materijama iz vazduha i komunalnim i industrijskim otpadnim vodama. Često se dio poljoprivrednog zemljišta trajno izgubi usljed poplava i erozije zemljišta na područjima većeg nagiba i uz riječne tokove.

Ne postoji sistemski monitoring zemljišta i planiranje adekvatnih mjera zaštite. Analize zemljišta koje se rade kroz pojedinačne projekte pokazuju da je poljoprivredno zemljište na području Kozarca značajno ispod granica dopuštenih količina teških metala u zemljištu. Šumske površine imaju veliki značaj kao pokazatelj opšte zagađenosti tla i životne sredine, te veća prisutnost šuma predstavlja manje zagađenje u prostoru.

Zagađenje i pritisak na zemljište postoje i zbog postojanja ruralnih otpadnih voda tj. zagađenja tla otpadnim vodama domaćinstava koja nisu priključena na sistem javne kanalizacije.

Na ovom području prisutna je i degradacija zemljišta, inicirana nepravilnom obradom zemljišta na terenima sa većim nagibom i nekontrolisanom sječom šuma, a direktna posljedica iste je pojačana erozija.

Ugrožavanje kvaliteta zemljišta uzrokuju aktivnosti koje se provode unutar privrednih pogona, odnosno industrijskih zona, naročito u slučaju kada se izvode nekontrolisano i u odsustvu odgovarajućih savremenih tehnologija. Potencijalni izvori zagađenja osnovnih elemenata u životnoj sredini na području dijelova naselja u obuhvatu Plana su postojeći proizvodni pogoni, čemu se mogu dodati i zapušteni industrijski kompleksi unutar i u neposrednoj blizini područja obuhvata Plana koji narušavaju vizuelni dojam predjela i u velikoj mjeri ometaju funkcionisanje privrede koju je nužno revitalizovati.

Obzirom da su pojedini segmenti u sistemu upravljanja otpadom (sakupljanje, transport, tretman, deponovanje) nejednako ili nedovoljno razvijeni na području Plana i šire lokalne zajednice, vidljiva je degradacija zemljišta i životne sredine uzrokovana neadkvatno odloženim različitim vrstama otpada koji narušavaju vizuelni karakter predjela i kvalitet prirodnih elemenata.

Zbrinjavanje otpada

Problematika odlaganja čvrstog otpada i njegovo ekološki prihvatljivo neutralisanje (zbrinjavanje) još uvijek nije adekvatno riješeno na području Grada Prijedor. Zbog toga se može konstatovati da zbrinjavanje čvrstog otpada u Gradu Prijedor predstavlja veliki ekološki problem, jer čvrsti otpad zagađuje sve komponente životne sredine: vazduh, zemljište, površinske i podzemne vode. Ovakva situacija u mnogome može negativno uticati i predstavljati veliku opasnost po zdravlje ljudi. Iz navedenih razloga je neophodno preduzimati planske i organizacione mjere na potpunom sprečavanju nekontrolisanog odlaganja čvrstog otpada i omogućavanju sanitarnog deponovanja. Za naše uslove najadekvatnije rješenje za zbrinjavanje čvrstog otpada jeste korištenje savremene, projektovane i na sanitarni način eksploatisane regionalne deponije.

Dio ukupne količine otpada sa područja obuhvata Urbanističkog plana Kozarac se sakuplja, odvozi i odlaže na gradsku deponiju na lokalitetu Kurevo u neselju Ljeskare. Okvirna udaljenost dijelova naselja koja se nalaze u obuhvatu Plana od buduće regionalne sanitarne deponije na lokalitetu Kurevo je oko 15 km. Deponija ima kapacitet od 840.000,00 m³ korisnog prostora, a vijek trajanja deponije procjenjuje se na 20 godina.

Na području Kozarca za poslove prikupljanja, transporta i deponovanja krutog komunalnog otpada zaduženo je preduzeće "Komunalne usluge" AD Prijedor. Otpad se sakuplja u kantama, kontejnerima ili drugim tipskim posudama za otpad u zavisnosti od namjene objekata. Na mjestima za privremeno odlaganje čvrstog otpada, prije transporta i konačne dispozicije, ne vrši se selekcija ili odvajanje reciklabilnog materijala iz otpadnih materija.

Inače, selektivno prikupljanje otpada (pet ambalaža, staklo, karton, najlon) mogu da vrše javna komunalna preduzeća i privredni subjekti registrovani za djelatnost reciklaže, otkupa i prodaje sekundarnih sirovina ukoliko takva postoje. Karton i papir mogu da se prikupljaju u namjenske kontejnere koji se postavljaju i ispred većih trgovačkih radnji i centara.

Nivo korištenja otpada za reciklažu na području Urbanističkog plana Kozarca i šire lokalne zajednice nije zadovoljavajući. U izvjesnom obimu, na nivou Grada Prijedora, prikuplja se i reciklira samo metalni otpad. Papir, karton i plastika se izdvajaju u obimu od oko 30% u odnosu na raspoložive količine. U budućem periodu bi se moglo očekivati povećanje prikupljanja sekundarnih sirovina, naročito sa povećanjem aktivnosti koje utiču na razvoj svijesti građana i donošenjem podzakonskih akata koji regulišu ovu oblast.

Pored slabog funkcionisanja inspekcijskog nadzora i nedovoljno riješenih pitanja za konačnu dispoziciju čvrstog i opasnog otpada, kao ključan uzročnik problema u ovoj oblasti se ističe izuzetno nizak nivo ekološke svijesti građana o rješavanju pitanja upravljanja otpadom.

Medicinski otpad bi se trebao sakupljati u namjenske kontejnere i odvoziti u saradnji sa javnim komunalnim preduzećem. U Opštoj bolnici Prijedor, medicinski otpad se razdvaja na mjestu nastanka, isti sortira i pakuje u namjenske vreće, privremeno odlaže u za to namijenjen prostor do konačnog zbrinjavanja. Poznato je da preuzimanje i konačno zbrinjavanje otpada iz apoteka vrši ovlašteno preduzeće d.o.o. „KEMIS SRS“ Šamac.

Obzirom da se otpad sa područja obuhvata Plana organizovano zbrinjava u manjem obimu, na pojedinim lokacijama se mogu uočiti nepropisno skladištene i privremeno odložene veće količine otpada (rasut otpada oko kontejnera, otpad iz domaćinstava i privrede na nepredviđenim mjestima i sl.). Smetljišta sa otpadnim materijama različitog sastava i porijekla se mogu zapaziti na lokalitetima udaljenim od naseljenih područja i lokalitetima (napuštenih) industrijskih pogona.

Kako bi se u potpunosti realizovao održiv sistem upravljanja otpadom na području regije Prijedor, strateškim smjernicama i preporukama je predložena izgradnja transfer stanica na području određenih opština koje pripadaju regiji (Novi Grad, Kozarska Dubica, Kostajnica, Krupa na Uni i Oštra Luka). Centri za sakupljanje otpada bi bili realizovani u jedincama lokalne samouprave.

Vazduh

Nivo kvaliteta vazduha na području Kozarca determinišu različiti geografski, klimatski, meteorološki i drugi faktori. Iz razloga nepostojanja sistema praćenja kvaliteta vazduha nije moguće dati preciznije

podatke o kvalitetu vazduha na području cijelog obuhvata. Izvori emisija polutanata u vazduh, odnosno izvori zagađenja mogu se u najširem smislu podijeliti na:

- Linijski zagađivači
- Površinski zagađivači
- Tačkasti zagađivači

Zagađivači mogu imati različite kvalitativne i kvantitativne karakteristike u zavisnosti od namjene, korištenog goriva, intenziteta korištenja, vremenskog perioda korištenja i sl. Karakteristične linijske zagađivače na području Kozarca predstavljaju magistralne, regionalne, lokalne saobraćajnice. Uticaj navedenih linijskih zagađivača se ogleda u prostornom smislu na kontaktnu zonu oko saobraćajnica (u zavisnosti od intenziteta i vrste saobraćaja, reljefa, klimatskih uslova i sl. veličina zone se kreće od 50 do 300 m od ose saobraćajnice u oba smjera), kao i emisiji polutanata sagorijevanja motornih goriva u atmosferu.

Uticaj na kvalitet životne sredine se ogleda u povećanoj koncentraciji produkata sagorijevanja motornih goriva i emisiji nastalih polutanata u neposrednoj zoni saobraćajnica, povišenom nivou buke, neadekvatnom načinu odvođenja kontaminiranih atmosferskih padavina sa kolovoza (različita ulja i masti), te odlaganju komunalnog otpada uz samu saobraćajnicu. Identifikovani linijski izvori zagađenja na predmetnom prostoru su, direktni i indirektni:

direktni, u samom obuhvatu:

- Magistralni put M - 4 Banja Luka – Prijedor – Novi GraNovi Grad – Prijedor - Banjaluka,
- Regionalni put R – 477 Kozarac – Mrakovica – Podgraci;

indirektni, u relativnoj blizini obuhvata:

- Željeznička pruga normalnog kolosijeka Banja Luka – Prijedor – Novi Grad.

Površinske zagađivače predstavlja više manjih, pojedinačnih izvora emisije polutanata kao što su uređaji za zagrijavanje objekata jednorodnog stanovanja. Tačkasti zagađivači se ogledaju u pojedinačnim izvorima negativnih emisija u vazduh sa značajnijim količinama emitovanih polutanata kao što veći industrijski pogoni na području Kozarca.

Buka

Pojava buke u urbanim sredinama je veoma izražen problem. Iako nema podataka o nivou buke i akustičnom opterećenju u obuhvatu predmetnog plana, činjenica je da se u zonama saobraćajnica, industrijskih, uslužnih i drugih objekata mogu zabilježiti povišeni nivou buke. Izražen uticaj buke i vibracija se može javiti na lokalitetima privrednih i drugih objekata koji se nalaze duž magistralnog puta M-4 i regionalnog puta R477, jer ukupan nivo buke potiče od više različitih izvora (proizvodni procesi, saobraćaj i drugo).

Monitoring buke se vrši samo u blizini objekata za koje je prema propisima iz oblasti životne sredine neophodno pribaviti ekološku dozvolu, a u skladu sa Pravilnikom o dozvoljenim granicama inteziteta zvuka i šuma („Službeni list SRBiH“, broj 46/89).

Zaštita od elementarnih nepogoda, tehničkih opasnosti i ratnih dejstava Profili opasnosti i potencijalne mogućnosti ugrožavanja

Ugroženost od poplava

Rizici od poplava na cijeloj teritoriji Grada Prijedora, svrstani su u tri kategorije: stalni, potencijalni i prekogranični. Na predmetnom obuhvatu, identifikovan je potencijalni rizik od izlivanje manjih bujičnih vodotoka na području sela Rakelići, Kozarac, Donji i Gornji Orlovci (potencijalni rizik).

Do poplave u ovom ali i ostalim vangradskim dijelovima Grada Prijedora dolazi usljed višednevnih obilnijih padavina i topljenja snjega u gornjim tokovima rijeka i potoka.

Kapacitete za suprostavljanje ovoj vrsti poplava potrebno je u skladu sa mogućnostima društva podizati na viši nivo izgradnjom nedostajućih obaloutvrda i rasteretne kanalske mreže kao i redovnim čišćenjem i produbljavanjem korita rijeka.

Organizacija sprovođenja mjera zaštite na vodi i pod vodom bazira se na realizaciji preventivno-tehničkih mjera, interventnih mjera i realizaciji mjera za ublažavanje i otklanjanje posljedica plavljenja predmetnog obuhvata.

Najvažniju preventivnu mjeru zaštite od poplava predstavlja izgradnja potrebnih vodozaštitnih objekata odnosno nasipa kao i redovno održavanje postojećih zaštitnih objekata i periodična regulacija ili čišćenje bujičnih vodotoka i kanala za odvođenje površinskih voda.

Interventne mjere u slučaju poplava odnose se na organizaciju zaštite i spašavanja stanovništva u zoni plavljenja, a po potrebi i njihove evakuacije i stvaranja uslova za privremeno odvijanje života na izmještenoj sigurnoj lokaciji. U ove mjere takođe spada i angažovanje ljudstva i mehanizacije za organizaciju prevoza čamcima izgradnju privremenih nasipa kao i preusmjeravanja oticanja vode iz ugroženih zona.

Mjere za ublažavanje i otklanjanje posljedica baziraju se prije svega na saniranju posljedica, asanaciji terena, dezinfekciji površina, bunara i objekata u plavljenoj zoni. Takođe je od izuzetne važnosti upotreba snaga i sredstava za otklanjanje posljedica od poplava odnosno angažovanje jedinica civilne zaštite, preduzeća i ustanova osposobljenih za ove poslove i zadatke.

Ugroženost od požara

Uzroci zbog kojih nastaju požari na ovom području su vrlo različiti, a najčešće se javljaju požari u naseljenim mjestima.

Najčešći uzrok je čovjek i to prvenstveno zbog: nepravilnog postupanja sa zapaljivom materijom, nepoštovanja pravila i zabrane loženja vatre na otvorenom prostoru, grešaka u projektovanju, nenamjenske upotrebe mašina, uređaja i opreme i zbog pušenja na nedozvoljenim mjestima.

Požari na ovom području najčešće se javljaju na stambenim i javnim objektima i objektima u kojima se koristi ili skladišti lakozapaljivi materijal, (benzin, gas i ostali derivati).

Da bi se prisutni problemi u oblasti zaštite od požara mogli rješavati neophodno je intenzivnije provoditi mjere zaštite od požara a prije svega:

- obezbjeđenje potrebnih količina vode i drugih sredstava za gašenje požara, posebnu pažnju posvetiti izgradnji i održavanju hidrantske mreže,
- kroz podizanje nivoa opremljenosti i obučenosti Teritorijalne vatrogasne jedinice Prijedor i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica poboljšati efikasnost zaštite od požara,
- obezbjeđiti tehničku ispravnost uređaja i primjenu preventivnih mjera zaštite od požara,
- preduzeti sve potrebne mjere na sprečavanju pojave vatre na otvorenom prostoru (paljenje korova i sl),
- u stambenim i drugim objektima obezbjeđiti aparate za gašenje požara,
- donijeti odgovarajuće planove zaštite od požara i precizirati načine spašavanja ljudi i materijalnih dobara,
- obezbjeđiti odgovarajuću signalizaciju i automatizaciju u protivpožarnoj zaštiti,
- obezbjeđiti efikasan nadzor i kontrolu u oblasti zaštite od požara,

- obezbijediti kvalitetno održavanje i redovnu kontrolu ispravnosti uređaja i instalacija,
- organizovati osmatračke službe i obezbijediti opremu i sredstva za gašenje šumskih požara.

Ugroženost od zemljotresa

Područje obuhvata Urbanističkog plana pripada pojasu maksimalnog intenziteta potresa 8 MSK-64 i vjerovatnoćom pojave 63% za povratni period od 500 godina.

U naseljima Omarska i Kozarac objekti su rađeni kao asizmički te bi kod zemljotresa jačine 7-8° MCS došlo do većih oštećenja.

Da bi se blagovremeno i kvalitetno realizovale preventivne mjere zaštite od rušenja u slučaju zemljotresa potrebno je izvrši određena prilagođavanja u smislu primjene propisa iz domena izgradnje objekata, urbanizacije i planiranja mjera zaštite.

Za uspješno izvršavanje zadataka spašavanja stanovništva i materijalnih dobara u slučaju pojave zemljotresa odnosno rušenja i oštećenja stambenih i drugih objekata potrebno je izvršiti velike promjene, a prije svega u domenu formiranja, obuke i opremanja ekipa za traženje i spašavanje stanovništva iz ruševina, obezbjeđenje i pripremu kapaciteta za raščišćavanje ruševina kao i planiranje i organizaciju drugih mjera zaštite i spašavanja i normalizacije u funkcionisanju infrastrukture i drugih djelatnosti neophodnih za normalizaciju života.

Pored navedenih ugroženosti, na urbanom području postoje i ostali oblici ugroženosti kao što su ugroženost od elementarnih nepogoda i tehničko-tehnoloških akcidenata.

Ugroženost od elementarnih nepogoda

Elementarne nepogode koje ugrožavaju stanovništvo i materijalna dobra posljedica su klimatskih, geoloških, geografskih i drugih faktora. One čine veoma visok procenat od ukupnog broja identifikovanih rizika.

Zbog neujednačenosti količine padavina tokom godine, odnosno njihove deficitarnosti posebno u ljetnjem periodu, česta je pojava u sušnih razdoblja, što za posljedicu ima značajno smanjenje prinosa u poljoprivredi ali i presušivanje izvora pitke vode.

Urbano područje pripada pojasu umjerenom-kontinentalne klime gdje zimski mjeseci obiluju snježnim padavinama. Kada dugotrajne snježne padavine počnu ugrožavati stanovništvo i materijalna dobra i kada se za otklanjanje posljedica moraju angažovati dodatne snage i sredstva onda se snježne padavine smatraju elementarnom nepogodom. Posljedice dugotrajnih snježnih padavina mogu biti raznolike-rušenje objekata, paralizovanje života unutar naselja (kako u odnosu na komunikacije, tako i u odnosu na redovno snabdjevanja osnovnim životnim namirnicama), zastoji u saobraćaju... Tada je potrebno angažovati civilnu zaštitu i druge strukture na otklanjanju posljedica i normalizaciju životnih tokova.

Vjetrovi duvaju iz svih pravaca, ali su najučestaliji i najdominantniji sjeverni i sjvrozapadni pravci, dok su najjači vjetrovi iz južnog pravca. Česta je pojava i olujnih vjetrova koji se uglavnom javljaju u ljetnim periodima.

Bilježi se i česta pojava grada praćenog olujnim vjetrovima, sa svim negativnim posljedicama na stanovništvo, materijalna dobra i poljoprivrednu proizvodnju. Najveća opasnost je prisutna u maju i julu mjesecu. Potrebno je nadograđivati i širiti sistem za protivgradnu zaštitu, postavljanjem novih nedostajućih lansiranih stanica.

Zaštita od tehničko-tehnoloških akcidenata

S obzirom na postojanje privrednih kapaciteta na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana. može se konstatovati da je moguća pojava različitih oblika tehničko-tehnoloških akcidenata.

Tehničko-tehnološki akcidenti predstavljaju potencijalnu opasnost ugrožavanja stanovništva i životne sredine.

Moguće se u havarije u skaldištima lakozapaljivih goriva i gasova, havarije u industrijskim potrojenjima... Generalno gledajući, strukture kapaciteta kako proizvodnih tako i skladišnih su takve da

su najznačajniji uzročnici tehničko-tehnoloških akcidenata zastrajalost i dostrajalost. Takođe, slabo sprovođenje mjera preventivne zaštite predstavlja najznačajniji uzročnik tehničko-tehnoloških akcidenata.

B.1.1.7. Zemljišna politika

Kada govorimo o zemljištu, najširi pojam s kojim se susrećemo je zemljišna politika (engl. Land Policy). Ona je državni instrument koji obuhvata strategiju i ciljeve društvenog i ekonomskog razvoja, te zaštitu okoline. Zemljišna politika se ostavlja različitim mjerama upravljanja zemljištem (engl. Land Management). Mogu da imaju različite oblike, a cilj im je održivo korištenje zemljišta kako poljoprivrednog, tako i izgrađenog.

U Republici Srpskoj problematiku zemljišta, tj. zemljišne politike regulišu sljedeća zakonska akta:

- Zakon o građevinskom zemljištu;
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu;
- Zakon o šumama;
- Zakon o stvarnim pravima.

Prema Zakonu o građevinskom zemljištu Republike Srpske (Sl. glasnik Republike Srpske br 112/2006,38/2011, 40/2013) građevinsko zemljište se koristi prema njegovoj namjeni i na način kojim se obezbjeđuje njegovo racionalno korišćenje u skladu sa zakonom. Gradskim građevinskim zemljištem smatra se izgrađeno i neizgrađeno zemljište u gradovima i naseljima gradskog karaktera, koje je odgovarajućim planovima namijenjeno za izgradnju objekata u skladu sa odredama zakona o uređenju prostora, a ranije je određeno zakonom i drugim propisima, odnosno koje bude kao takvo određeno odlukom skupštine opštine odnosno grada. Ostalo građevinsko zemljište u smislu navedenog zakona je izgrađeno i neizgrađeno zemljište namijenjeno za izgradnju objekata u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora, koje se nalazi van zone gradskog građevinskog zemljišta, odnosno van gradova i naselja gradskog karaktera, a određeno je odlukom skupštine opštine, odnosno grada.

Prema Zakonu o građevinskom zemljištu, gradsko i ostalo građevinsko zemljište može biti u državnom i privatnom vlasništvu.

Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Sl. glasnik Republike Srpske br 93/006, 86/2007, 14/2010, 5/2012, 58/2019) promjena namjene poljoprivrednog zemljišta I,II,III,IV katastarske, odnosno bonitetne klase u nepoljoprivredne svrhe vrši se u skladu sa sprovedbenim dokumentima prostornog uređenja. Ukoliko za određeno područje nije donesen sprovedbeni dokument prostornog uređenja ili nije predviđeno njegovo donošenje, promjena namjene poljoprivrednog zemljišta I,II,III,IV katastarske, odnosno bonitetne klase vrši se u skladu sa lokacijskim uslovima, samo za izgradnju:

- objekata za koje lokacijske uslove izdaje ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva;
- objekata koji su u funkciji poljoprivredne proizvodnje,
- individualnih stambenih i pomoćnih objekata u okviru poljoprivrednog agzdisntva na tom području.

Ovim Zakonom se promovise zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, ali problem je što za klasifikaciju poljoprivrednog zemljišta koristi dva različita sistema mjera (bonitetne i katastarske klase).

Osnovni ciljevi zemljišne politike na području UP Kozarac su:

- racionalno korišćenje građevinskog zemljišta;
- podsticanje urbane obnove i poguščavanje naselja;
- zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta;
- promovisanje investiranja kroz efikasno pribavljanje lokacija.

Instrumenti zemljišne politike (naročito urbane zemljišne politike) u vremenskom horizontu Plana trebaju biti sljedeći:

- planerski-urbanistička i građevinska regulativa (urbanistički i regulacioni planovi, planovi parcelacije, propisi po građenju), zabrana ili restrikcija izgradnje na određenoj lokaciji;
- poreski (fiskalni)-pored kalsičnih poreza potrebno je uvesti i druge poreze ili opštinske takse, ako što je porez ili taksa na povećanu vrijednost zemljišta; na promjenu namjene zemljišta, na komercijalni zemljište (za poslovanje i stanove za izdavanje i prodaju). Moguća su i posebna izuzeća od plaćanja poreza ili takse;
- tržišni - slobodno tržište prometa zemljištem, prodaja zemljišta, postojanje privatnih, javnih i mješovitih preduzimačkih kompanija, mogućnost predinvestiranja u zemljište, uključujući i privatni kapital kroz konkretne programe i projekte;
- finansijski - postojanje različitih bankarskih i drugih finansijskih institucija, kao što su kreditne zadruge, štedionice, investicioni fondovi, institucionalni investitori i mogućnost kreditiranja proizvodnje građevinskog zemljišta i izgradnje, kao i razvijeno sekundarno tržište kapitala i hartija od vrednosti i plaćanje pomoću dionica;
- administrativni - eksproprijacija, ograničavanje prava držanja praznog zemljišta, obaveza uređenja zemljišta tj. parcelacija, zaštita prirodnih i kulturnih objekata. eksproprijacija, ograničavanje prava držanja praznog zemljišta, obaveza.

Ovo zahtjeva definisanje i donošenje odgovarajuće pravne regulative za sprovođenje planova koja se odnosi na sljedeće instrumente:

- akvizicija zemljišta, koju javne vlasti sprovode ne samo za implementaciju stambenih projekata, već i za razvoj ekonomskih aktivnosti i implementaciju razvojnih projekata;
- eksproprijacija (samo za obezbjeđenje javnog interesa);
- pravo preče kupovine;
- (re)parcelacija zemljišta (sprečavanje parcelacije – cjepanja katastarskih parcela u rubnim zonama građevinskog zemljišta koje nisu pokrivene planovima);
- razvoj lokalne infrastrukture, kao i, eventualno, mogućnost sklapanja ugovora između lokalne uprave i vlasnika zemljišta o obaveznoj implementaciji plana.

Ključna stvar za efikasno funkcionisanje zemljišne politike predstavlja određivanje svojine na zemljištu. Lokalne vlasti moraju da imaju sljedeće odgovornosti:

- sticanje i raspolaganje javnom svojinom - zemljištem, upravljanje zemljištem u lokalnoj svojini (kupovanje, prodavanje, izdavanje u zakup i dr.);
- detaljnije regulisanje lokalnim propisima pojedinih zakonskih rješenja, kako bi bila prilagođena lokalnim uslovima;
- prikupljanje javnih prihoda (poreza i dr.), u cilju finansijskog osposobljavanja za kupovinu zemljišta, investiranje u opremanje zemljišta, građenje i na taj način kapitalizaciju lokalne imovine;
- kompletiranje nadležnosti i odgovornosti za regulisanje korišćenja zemljišta, "proizvodnju" (uređenje i opremanje) građevinskog zemljišta/lokacija, organizovanje i razvijanje javnih usluga, proizvodnju stanova i odgovornost za opšti privredni i socijalni razvoj.

Veliki značaj za zemljišnu politiku imaju procesi koje se odnose na imovinska prava i to:

- povrat zemljišta bivšim vlasnicima (restitucija);
- reforma prava zakupa;
- komasacija i reparcelacija zemljišta.

U BiH još nije usvojen Zakon o restituciji zemljišta. Trenutno je u toku njegova izrada.

Kod reforme prava zakupa potrebno je regulisati različite aspekte zakupa, koncesionarstva zbog infrastrukturnog razvoja i različitih vidova lizinga u zavisnosti od funkcija (stanovanje, komercijalne djelatnosti, industrijske i druge).

Generalno, zemljišna politika mora raspolagati određenim instrumentima kao što su:

- ekonomski instrumenti (poreska i kreditna politika, formiranje finansijskih institucija kao što su razvojne banke, hipotekarne banke, privatni fondovi, razvoj tržišta hartija od vrijednosti i kapitala itd.); o

- rganizacioni instrumenti (formiranje agencije za proizvodnju zemljišta – lokacija, promovisanje partnerstva javnog i privatnog sektora);
- pravni instrumenti (donošenje lokalnih propisa za prilagođavanje zakonskih rješenja lokalnim uslovima).

5.1.1.8. Proces promjene namjene zemljišta

Za komparativan prikaz procesa konverzije zemljišta u obuhvatu UP Kozarac i kontaktpodručja koristili su se podaci projekta Evropske agencija za životnu sredinu EEA-Corine Land Cover iz 2006. i 2018. godine. Kod CORINE LC projekta je generalno riječ o projektu praćenja i korišćenja zemljišta (zemljišnog pokrivača) u Evropi tokom vremena radi identifikacije promjena u njegovom korišćenju. Poređenje CORINE 2006. i CORINA 2018. ukazuju na neznatan rast izgrađenog (građevinskog) i poljoprivrednog zemljišta.

5.1.1.9. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj

Urbani razvoj Kozarca i kontaktpodručja proizašao je iz jedinstva prirodnih i stvorenih elemenata, međusobno i posljedično vezanih.

Analizom urbanog razvoja nameću se dvije kategorije razvoja:

- kontrolisani
- nekontrolisani urbani razvoj.

Kontrolisani urbani razvoj predstavlja razvoj u svim oblastima, proizašao iz dokumentacije višeg i nižeg reda.

Ovakav urbani razvoj prati stručna dokumentacija izrađena u formi studija, analiza idejnih projekata, master planova, regulacionih planova, planova parcelacije, urbanističkih projekata i sl.

U dosadašnjem razvoju područje obuhvaćeno urbanističkim planom, je dobrim dijelom pokriveno planskom dokumentacijom (urbanistički red (istekao), regulacioni plan, prostorni plan opštine, prostorni plan republike, plan parcelacije) koji su doneseni ili će se tek usvojiti (plan parcelacije za autoput Banja Luka-Prijedor).

Prostorno planska dokumentacija:

1. Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine, Banja Luka februar 2015. godine
2. Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018. S obzirom da je vremenski okvir ovog plana bio do 2018. godine, Skupština Grada Prijedora je donijela Odluku o pristupanju izradi Prostornog plana Grada Prijedora 2020-2040. godine. Takođe, članom 14.ove Odluke definisano je da do donošenja Plana, a u skladu sa članom 27. Izmjena i dopuna Zakona o uređenju prostora građenju („Sl- glasnik Republike Srpske“, broj 84/19), primjenjivaće se Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018. godine („Sl. glasnik Opštine Prijedor“, broj 10/09) u dijelu u kome nije u suprotnosti sa dokumentom prostornog uređenja višeg reda koji je u primjeni;
3. Izmjena i dopuna regulacionog plana Kozarac-centar
4. Urbanistički red Kozarac, Urbanistički zavod Prijedor, Urbanistički zavod Banja Luka, 1981.

Planovi, programi razvoja, strategija

1. Procjena ugroženosti od elementarnih nepogoda i drugih nesreća na području Grada Prijedora, Prijedor mart 2014.
2. Integralna strategija razvoja Grada Prijedora za period 2014-2024. godine, Prijedor 2013. godine

Kontrolisanim urbanim razvojem se planovi provode, izvodi se neophodna infrastruktura, ostvaruje se kontinuitet i funkcionalnost u prostornom smislu. Čuvaju se i koridor za planiranu infrastrukturu, a

zaštitnim zonama se čuvaju infrastrukturni linijski sistemi (saobraćajna infrastruktura, elektrovodovi, hidrotehnička infrastruktura...) kao i zaštitni pojasevi vodotokova.

Vrlo je važno spomenuti da su strateški dokumenti prostornog uređenja (Prostorni plan Republike Srpske, prostorni plan područja posebne namjene Republike Srpske, zajednički prostorni plan za teritoriju dvije ili više jedinica lokalne samouprave, prostorni plan jedinica lokalne samouprave, urbanistički plan) razvojni, dugoročni dokumenti prostornog uređenja kojima se definišu osnovni ciljevi i principi razvoja u prostoru, a sprovedbeni dokumenti prostornog uređenja (zoning plan, zoninig plan područja posebne namjene, regulacioni plan, urbanistički projekat, plan parcelacije) su tehničko-regulativni dokumenti na osnovu kojih se definišu uslovi za projektovanje i izvođenje objekata.

Za Kozarac nije donesena Odluka o uređenju prostora i građevinskom zemljištu kojom se određuje gradsko i ostalo građevinsko zemljište na području naselja Kozarac, uređuju se uslovi i način raspolaganja gradskim i ostalim građevinskim zemljištem u svojini Opštine Prijedor, osnove i mjerila za obračun i način plaćanja naknade za troškove uređenja gradskog građevinskog zemljišta, rente; urbanistička pravila uređenja prostora i izgradnje objekata; postavljanje i uklanjanje objekata privremenog karaktera i druga pitanja od značaja za uređenje prostora i građenje.

Nekontrolisani urbani razvoj, u prvom redu predstavlja izgradnju bespravnih objekata. Karakteristična je i bespravno izgradnja pomoćnih objekata, lošeg boniteta, izuzetno lošeg izgleda.

Bespravna izgradnja povlači za sobom neadekvatnu saobraćajnu mrežu, stihijski nastalu, sa nedovoljnim poprečnim profilom saobraćajnica, bez trotoara, bez pratećeg zelenila, neadekvatnog zastora i sl.

Nekontrolisani urbani razvoj, uništava i zaštitne infrastrukturne koridore kao i zaštitne pojaseve.

Nekontrolisanim urbanim razvojem otežava se, a često i onemogućava horizontalna regulacija (adekvatno formiranje građevinskih linija) a degradira se i vizuelni identitet prostora.

Po pitanju korišćenja zemljišta, nekontrolisanim urbanim razvojem često se uzurpira zemljište drugih namjena, vrši se stihijsko preparcelisanje zemljišta, otežavaju se imovinsko pravni odnosi i sl..

B.I.1.10. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo)

Zemljište kontaktnih zona urbanističkog plana uglavnom predstavljaju poljoprivredno zemljište, djelimično šumsko i građevinska zemljišta na kojem su sagrađeni individualni stambeni i stambeno - poslovni objekti.

U neposrednoj blizini obuhvata, sa sjeveroistočne strane je Nacionalni park „Kozara“.

Zemljišta kontaktnih zona nemaju veći uticaj na područje obuhvaćeno UP-om.

B.I.1.11. Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo)

Zemljišta u funkciji zaštite su : zaštitni pojasevi i zaštitne zone.

Zaštitni pojasevi i zaštitne zone (odredba čl. 2, tačka e) Zakona o uređenju prostora i građenju (Sl.glasnik RS broj 40/13, 106/15 i 3/16) "zaštitni pojas i zaštitna zona su površine zemljišta, vodne površine ili vazdušni prostori koji su određeni planom ili na osnovu plana numerički i grafički i namijenjeni su za zaštitu života i zdravlja ljudi, bezbjednost objekata, površina ili prostora, u skladu sa odredbama posebnih propisa ili u skladu sa stručnim pravilima koja se primjenjuju u odgovarajućoj oblasti".

Zaštitno zelenilo, na pripadajućem zemljištu predstavlja poseban vid zaštite.

Stanje na terenu ukazuje da zaštitni pojasevi i zaštitne zone u određenom obimu nisu ispoštovane.

B.I.1.12. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture

Po Zakonu o komunalnim djelatnostima („Sl. glasnik Republike Srpske“, br. 124/11) komunalne djelatnosti su:

- proizvodnja i isporuka vode,
- prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda,

- proizvodnja i isporuka toplotne energije,
- zbrinjavanje otpada iz stambenih i poslovnih prostora,
- upravljanje javnim prostorima za parkiranje vozila,
- održavanje javnih toaleta,
- upravljanje kablovskim instalacijama za komunikacijske kablove i sisteme,
- tržišna djelatnost,
- pogrebna djelatnost,
- dimnjačarska djelatnost,
- javni prevoz lica u gradskom i prigradskom saobraćaju,
- čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima,
- održavanje, uređenje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina,
- održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima,
- odvođenje atmosferskih padavina i drugih voda sa javnih površina,
- javna rasvjeta u naseljenim mjestima,
- djelatnost zoohigijene.

Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, skupština jedinice lokalne samouprave (opštine, gradovi) može odlukom utvrditi kao djelatnost od posebnog interesa i druge komunalne djelatnosti, ako su te djelatnosti nezamjenjiv uslov života i rada građana, preduzeća ili rada drugih organizacija.

U smislu ovog Zakona komunalnim djelatnostima smataju se proizvodnja i isporuka komunalnih proizvoda i pružanje komunalnih usluga koji su neizmjenjiv uslov života i rada fizičkih i pravnih lica i drugih subjekata, a za koje jedinica lokalne samouprave dužna da obezbjedi kvalitet, obim, dostupnost i kontinuitet u skladu sa zakonskim obavezama i raspoloživim sredstvima, kao i nadzor nad njihovim obavljanjem.

Proizvodnja i isporuka vode obuhvata sakupljanje, prečišćavanje i isporuku vode korisnicima za piće i druge potrebe, vodovodnom mrežom do mjernog instrumenta korisnika, uključujući i mjerni instrument. Prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda obuhvata sakupljanje iskorišćenih voda od priključka korisnika na zajedničku kanalizacionu mrežu, odvođenje kanalizacionom mrežom, prečišćavanje i ispuštanje iz mreže, kao i čišćenje septičkih jama.

Zbrinjavanje otpada iz stambenih i poslovnih prostora obuhvata prikupljanje, odvoženje, deponovanje, uništavanje ili preradu otpada, osim undustrijskog otpada i opasnih materija, kao i održavanje deponije.

Čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima obuhvata prikupljanje, odvoženje, deponovanje i uništavanje otpada i padavina.

Održavanje, uređenje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina obuhvata: održavanje drveća, drvoreda i drugog šumskog ratsinja (potkresavanje, zalijevanje, zamjena stabala, sađenje novih stabala, zaštita od bolesti i štetočina i slično), sijanje trave, održavanje i opremanje površina i održavanje u funkcionalnom stanju (parkovske klupe, rekviziti dječije zabave i druge rekviziti, instalacije i uređaji i drugo) u parkovima, drvoredima, skverovima, travnjacima, zelenilo uz saobraćajnice, zelen površine uz stambene zgrade, površine za relreaciju, otvorene plaže, obale rijeka i jezera i slično.

Odvođenje atmosferskih padavina i drugih voda sa javnih površina obuhvata uklanjanje kišnice, snjega i leda sa javnih površina.

U prostoru koji se tretira ovim Planom nema javnih komunalnih preduzeća.

Za komunalne poslove, u oblasti proizvodnje, prečišćavanja i isporuka vode, prečišćavanja i odvođenje atmosferskih i otpadnih voda, nadležna su javna komunalna preduzeća „Vodovod“ a.d. Prijedor, a za odvođenje i deponovanje otpadaka, „Komunalne usluge“, a.d. Prijedor.

Proizvodnja i isporuka toplotne energije obuhvata proizvodnju i isporuku pare i tople vode iz daljinskog centralizovanog izvora ili pojedinačnih izvora za grijanje i druge svrhe, toplovodnom mrežom do podstanice podtrošača, uključujući i podstanicu. Na teritoriji obuhvata nema izgrađene infratsrukture za centralno snabdjevanje toplotnom energijom. Trenutno egzistira niz pojedinačnih individualnih kotlovnica koje koriste različite vrste goriva i služe za zagrijavanje manjeg broja objekata. Kak energenti koriste uglavnom drvo, uglj, a rijetko lož ulje.

Tržnička djelatnost obuhvata komunalno opremanje, održavanje i organizaciju obavljanja prometa poljoprivrednim, prehrambenim i drugim proizvodima na otvorenim i zatvorenim prostorima koji su za to namjenjeni. Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana postoji tržnica/pijaca u centralnom dijelu.

Pogrebna djelatnost obuhvata održavanje grobalja i krematorijuma, pružanje pogrebnih usluga, obavljanje svih poslova u vezi sa sahranjivanjem umrlih (pripremanje grobnih mjesta, opremanje umrlih, njihov prenos, sporovđenje ceremonije sahranjivanja, odnosno kremiranja, uređivanje i održavanje grobova i drugo).

Na prostoru Kozarca i okoline živi višenacionalno stanovništvo. Analizom postojećeg stanja utvrđeno je da na prostoru obuhvata urbanističkog plana postoje groblja i mezarja. Mezarja/groblja su locirana na sljedećim lokacijama:

- mezarje u naseljenom mjestu Kamičani, zaseok Forići;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozarac, zaseok Forići;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozarac, zaseok Mutnik;
- mezarje u naseljenom mjestu Hrnići;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozaruša;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozaruša;
- mezarje u naseljenom mjestu Dera;
- mezarje u naseljenom mjestu Dera;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozaruša;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozarac;
- mezarje u naseljenom mjestu Kozarac;
- groblje u naseljenom mjestu Hrnići;
- groblje u naseljenom mjestu Kozaruša;
- partizansko groblje u naseljenom mjestu Kozarac.

Na području koji pokriva ovaj Plan postoji jedno preduzeće koja se bave pogrebnom djelatnosti.

Javni prevoz lica u gradskom i prigradskom saobraćaju obuhvata prevoz lica autobusima, tramvajima, trolejbusima, žičarama i uspinjačama. Na teritoriji obuhvata postoji preduzeće za javni prevoz stvari. Prostor obuhvata povezan je prigradskim saobraćajem sa Prijedorom i to sljedećim linijama:

- Prijedor-Kozarac;
- Kozarac-Prijedor;
- Prijedor-Trnopolje¹

Održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima obuhvata popravke i modernizaciju ulica, pločnika, trgova, objekata za javnu rasvjetu i vertikalne i horizontalne saobraćajne signalizacije. Puteve na teritoriji obuhvata održava „Prijedorputevi“.

Javna rasvjeta u naselju obuhvata osvjetljavanje saobraćajnih i drugih javnih površina u naseljenim mjestima.

Djelatnost zoohigijene obuhvata hvatanje i zbrinjavanje napuštenih i ugroženih domaćih životinja (kućnih ljubimaca), prevoženje i smještaj u posebno izgrađene objekte za te namjene (azil), ishrana i veterinarska zaštita, eutanaziju starih životinja i sigurno uklanjanje životinjskih leševa sa javnih površina i sanaciju terena, kao i upravljanje objektima za smještaj životinja.

Skupština opštine Prijedor, 2005. godine je usvojila Lokalni ekološki akcioni plan opštine Prijedor (LEAP).

Ovaj dokument na bazi stvarnog stanja životne sredine, na principima održivog razvoja, cjelovito kreira strukturu procesa zaštite i unapređenja životne sredine.

Proces pripreme i izrade LEAP-a organizovan je na principima potpune transparentnosti, prisustva javnosti i pristupačnosti svim informacijama, uz direktno uključivanje svih relevantnih učesnika u toku njegove izrade, i to: lokalnih organa vlasti, institucija, nevladinih organizacija, stručnjaka iz obrađenih oblasti, pojedinaca i drugih. Rezultat ovih aktivnosti je izrada LEAP-a opštine Prijedor, kao planskog i programskog dokumenta, koji prije svega valorizuje razvojnu a ne restriktivnu komponentu i koji

---

¹ izvor podataka: <https://prijedormojgrad.com/prigradske-linije/>

utemeljuje zaštitu životne sredine na principima održivog korištenja prirodnih resursa, uz primjenu zakonskog i institucionalnog okvira za provođenje mjera zaštite životne sredine.

Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP) opštine Prijedor je jedan od strateških opštinskih dokumenata, koji zajedno sa drugim sličnim dokumentima usmjerava budući razvoj opštine i doprinosi unapređenju uslova života u lokalnoj zajednici.

Dokument obuhvata postojeće stanje životne sredine, kao i planiranje za očuvanje i unapređenje iste, uz poštovanje razvojnih i ekonomskih potreba stanovništva sa prioritarnim ciljevima:

- zaštita kvaliteta vazduha
- zaštita voda,
- upravljanje otpadom ,
- poboljšana kvaliteta zemljišta,
- upravljanje prostorom,
- zaštita zemljišta,
- elementarne nepogode i tehnički akcidenti,
- zaštita šuma.

Б.1.1.13. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada

Valorizacijom postojećeg stanja identifikovane su 4 zone (cjeline). Zone se izdvajaju po prirodnim ili stvorenim resursima.

Prva zona obuhvata centralni dio – najgušći izrađeni dio (dio pokriven regulacionim planom), te okolni, manje gustine izgrađeni prostor. Pripadaju joj dijelovi naseljenih mjesta: Kozarac, Dera i Brđani. Granica ove cjeline se poklapa sa granicom ovih naseljenih mjesta koja pripadaju području istraživanja i analize.

Druga, treća i četvrta zona, na neki način predstavljaju „rukavce“ koji se naslanjaju na prvu zonu, formirajući „krstasti“ oblik. Prostiru se duž saobraćajnica M – 4 Novi Grad – Prijedor – Banja Luka i lokalne primarne saobraćajnice.

Druga zona obuhvata naseljena mjesta: Donji Orlovci, Gornji Garevci i Kozaruša. Graniči sa prvom zonom.

Sa jugozapadne strane prve zone, smještena je treća zona sa dijelovima naseljenih mjesta Hrnić i Trnopolje.

I četvrta zona se „naslanja“ na prvu, obuhvatajući Kamičane, Babiće i manjim neznatnim dijelom Brđane.

Zone su različitih površina ali sa sličnim karakteristikama.

U centralnom dijelu obuhvata, prvu zonu karakteriše dominantnost centralnih funkcija, kolektivno i individualno stanovanje, te veća gustina naseljenosti.

Istočno, zapadno i južno od prve zone je manja gustina sa pretežno individualnim stanovanjem.

Izuzetak je cjelina u zapadnom dijelu koju karakteriše osim individualnih objekata postojanje i objekata privrednih djelatnosti.

Б.1.2. Stanovništvo

Б.1.2.1. Demografski razvoj

Stanovništvo sa svojim obilježjima poput ukupnog broja, razmještaja, prirodnog i mehaničkog kretanja, te različitih strukturnih obilježja, ima izuzetnu važnost za nosioce društvenog i ekonomskog života.

Demogeografske karakteristike predstavljaju osnovni planski parametar prema kome se usklađuju ostala planska rješenja – ekonomija, društvene i javne djelatnosti.

Obuhvat UP Kozarca i kontaktpodručja nalazi se istočno od naseljenog mjesta Prijedor, zauzimajući dijelove naseljenih mjesta: Babići, Brđani, Dera, Donji Orlovci, Gornji Garevci, Hrnić, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje. Donji Orlovci pripadaju sa svega 0,06 ha.

Analiza demogeografskih obilježja¹ naseobinskog sistema predmetnog područja baziraće se na podacima za cjelokupna naseljena mjesta, jer ne postoje tačni podaci o stanovnicima za dijelove naseljenih mjesta koja se nalaze u obuhvatu Plana. Naseljena mjesta koja malim dijelom pripadaju obuhvatu, neće biti tretirana u ovom dijelu Plana – Brđani, Babići, Trnopolje, Donji Orlovci.

Tabela br. 4.: Površina naseljenih mjesta koja pripadaju obuhvatu Urbanističkog plana

naseljeno mjesto	površina (ha)
Gornji Garevci	19,13
Kozaruša	142,87
Kozarac	328,64
Dera	42,67
Hrnići	66,25
Kamičani	320,43
Trnopolje	5,83
Brđani	8,55
Donji Orlovci	0,06
Babići	1,20

Tabela br. 5.: Broj stanovnika za naseljena mjesta koja velikim dijelom pripadaju obuhvatu Plana

naseljeno mjesto	godina			
	1971.	1981.	1991.	2013.
Gornji Garevci	465	449	130	81
Kozaruša	2536	2994	3377	2538
Kozarac	2988	3527	4031	2585
Dera	1391	1442	1595	753
Hrnići	821	767	670	492
Kamičani	2602	3161	3110	2307
Ukupno:	10803	12340	12913	8756
<i>Prijedor:</i>	97764	108868	112543	80916

Izvor podataka: Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u 1971. godini, nacionalni sastav stanovništva SFR Jugoslavije, podaci po naseljima i opštinama, knjiga 2; Nacionalni sastav stanovništva 1981 godine, podaci po naseljima i opštinama, knjiga 1; Popis stanovništva, domaćinstva/kućanstava, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, stanovništvo po naseljenim mjestima, 1998; Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017

Iz tabele br. 5. uočavaju se sljedeći demografski trendovi:

- do 1991. godine demografski rast ostvarila su sljedeća naseljena mjesta: Kozaruša, Kozarac, Dera;

ni jedno naseljeno mjesto nije ostvario kontinuiran rast po

- godinama posmatranog perioda;
- najveći broj stanovnika imao je Kozarac;
- najmanji broj stanovnika imalo je naseljeno mjesto Gornji Garevci.

Po Popisu iz 2013. godine, tretirana naseljena mjesta čine 10,82 % stanovništva Grada Prijedora.

Domaćinstva

Na teritoriji Grada Prijedora i naseljenih mjesta koja se tretiraju demografskim istraživanjem, za period 1991 – 2013. godine prisutan je pad broja domaćinstava. Izuzetak čini naseljeno mjesto Kozarac, kao posljedica rasta samačkih domaćinstava, tj. domaćinstava sa manjim brojem članova. Tome u prilog ide činjenica da je Kozarcu po Popisu iz 1991. godine bilo 90 samačkih domaćinstava, a 2013. godine 381. Takođe, broj domaćinstava sa dva člana 1991. godine iznosio je 124, a 2013. godine 330.

¹ i standarda stanovanja

Generalno gledajući, prisutan je rast broja domaćinstava sa jednim ili dva člana. Naseljeno mjesto Kozaruša bilježi neznatan rast broja domaćinstava sa 3 člana i naseljeno mjesto Gornji Garevci sa 4 člana.

Tabela br. 6.: Broj domaćinstava za naseljena mjesta koja velikim dijelom pripadaju obuhatu Plana

naseljeno mjesto	godine			
	1991.		2013.	
	broj domaćinstava	prosječna vel. domaćinstva	broj domaćinstava	prosječna vel. domaćinstva
Gornji Garevci	46	2,83	35	2,31
Kozaruša	869	3,89	734	3,46
Kozarac	1074	3,75	1088	2,38
Dera	385	4,14	263	2,86
Hrnići	158	4,24	150	3,28
Kamičani	741	4,20	635	3,63
Ukupno:	3273	3,95	2905	3,01
<i>Prijedor:</i>	31393	3,58	27961	2,89

Izvor podataka: Popis stanovništva, domaćinstva, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, domaćinstva po naseljenim mjestima, Sarajevo, Federalni zavod za statistiku, 1999; Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017

Tabela br. 7.: Domaćinstva prema broju članova

naseljeno mjesto	godina	broj članova				pet i više članova
		jedan član	dva člana	tri člana	četiri člana	
Gornji Garevci	1991.	10	11	9	2	14
	2013.	14	9	5	4	3
Kozaruša	1991.	78	102	144	252	293
	2013.	112	150	148	136	188
Kozarac	1991.	90	124	224	341	295
	2013.	381	330	157	116	104
Dera	1991.	34	31	61	106	153
	2013.	74	65	38	34	52
Hrnići	1991.	11	11	26	45	65
	2013.	33	34	18	25	40
Kamičani	1991.	50	63	110	229	289
	2013.	93	136	87	124	195
Ukupno:	1991.	273	342	574	975	1109
	2013.	707	724	453	439	582
<i>Prijedor:</i>	1991.	3587	4811	5970	8981	8044
	2013.	6423	7125	5351	4862	4200

Izvor podataka: Popis stanovništva, domaćinstva, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, domaćinstva po naseljenim mjestima, Sarajevo, Federalni zavod za statistiku, 1999; Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017

Primjera radi, u najrazvijenijim evropskim zemljama udio samačkih i dvočlanih domaćinstava iznosi oko 50%, a u nekim gradovima čak i jednočlana domaćinstva postižu takav nivo (Bobić, 2005).

Opadanje poželjnog broja djece u porodici, mjenjanje odnosa u braku i prema braku, povećane radne aktivnosti žena/majki, povećanje ekonomskog standarda, jačanje mjera socijalne zaštite, produženje srednje očekivanog trajanja života itd., uticali su na to da u savremenim visokourbanizovanim društvima konstantno raste udio jednočlanih, samačkih – staračkih, a smanjuje udio četveročlanih i većih.

Prirodni priraštaj

Kretanje broja stanovnika odnosno dinamika stanovništva posljedica je prirodnog i mehaničkog kretanja stanovništva.

Tabela br. 8.: Natalitet, mortalitet, prirodni priraštaj Grada (opštine) Prijedor za period 1996 – 2018. godine

godina	natalitet	mortalitet	prirodni priraštaj
1996	789	831	-42
1997	857	871	-14
1998	715	853	-138
1999	713	837	-124
2000	734	981	-247
2001	763	1017	-254
2002	687	995	-308
2003	615	907	-292
2004	588	981	-393
2005	612	1012	-400
2006	618	934	-316
2007	649	1065	-416
2008	640	984	-344
2009	629	991	-362
2010	650	1002	-352
2011	539	986	-447
2012	616	995	-379
2013	542	1000	-458
2014	565	976	-411
2015	485	1082	-597
2016	523	917	-394
2017	569	1008	-439
2018	567	1042	-475
Ukupno:	14665	22267	-7602

Izvor: Statistički godišnjak 2009. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2009; Statistički godišnjak 2013. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2013; Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2017; Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2019;

Kontinuitet negativnog prirodnog priraštaja opštine tj. grada Prijedora prisutan je od 1996. godine. Tome u prilog idu podaci predočeni u okviru „Prostornog plana Opštine Prijedor 2008 – 2018.“, gdje je period 1981 – 1991. označen pozitivnim prirodnim priraštajem, a poslije 1996. godine negativnim. Takođe, osnovano se pretpostavlja da je u periodu rata 1992 – 1995. godine prirodni priraštaj bio negativan.

Posmatrajući po naseljenim mjestima koja se tretiraju ovim istraživanjem za period 2013-2019. godine, situacija je sljedeća:

- najveći negativan prirodni priraštaj imalo je 2015. godine naseljeno mjesto Kozarac (živorođenih 3, broj umrlih lica 22);
- pozitivan prirodni priraštaj nije zabilježen;
- prirodni priraštaj 0 zabilježen je u naseljenom mjestu Dera 2013. godine (bez živorođenih i umrlih lica) i 2014. godine (broj živorođenih 1, a umrlih 1).

Tabela br. 9.: Živorodeni, umrli, prirodni priraštaj po naseljnim mjestima koja se tretiraju demografskim istraživanjem

naseljeno mjesto	2013.			2014.			2015.			2016.			2017.			2018.			2019.		
	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj	živorodeni	umrli	prirodni priraštaj
Gornji Garevci	8	8	0	9	10	-1	2	7	-5	2	9	-7	2	16	-14	3	22	-19	0	3	-3
Dera	0	5	-5	1	1	0	0	4	-4	0	5	-5	0	2	-2	0	2	-2	0	0	0
Kamičani	6	10	-4	7	11	-4	6	15	-9	0	10	-10	2	15	-13	6	18	-12	0	3	-3
Kozarac	9	16	-7	9	23	-14	3	22	-19	4	20	-16	8	23	-15	9	14	-5	0	10	-10
Kozaruša	4	15	-11	7	14	-7	0	13	-13	1	10	-9	3	20	-17	4	19	-15	0	8	-8
Trnopolje	10	19	-9	7	14	-7	1	20	-19	3	16	-13	5	15	-10	5	19	-14	0	7	-7
Hrnići	2	3	-1	2	3	-1	1	6	-5	1	3	-2	1	2	-1	2	3	-1	0	0	0

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka

Mehaničko kretanje

Prema „Prostornom planu opštine Prijedor 2008-2018. godine“, negativan migracioni saldo je bio prisutan u periodu 1948 – 1993. godine, a od 1993-2006. godine pozitivan.

Najlošije vrijednosti migracionog salda u predratnom periodu bile su u periodu 1948-1953. godine i 1981-1991 godine (procjena prosječnih godišnjih stopa između -4 i -5 ‰), a najbolje vrijednosti su bile u periodu 1971 – 1981. (prosječna godišnja stopa oko -1 ‰). U periodu 1991-1993. godine dostignute su apsolutno najniže vrijednosti migracionog salda.

Tabela br. 10.: Unutrašnje migracije na teritoriji Grada (opštine) Prijedor

godina	broj doseljenih				broj odseljenih				migracioni saldo
	ukupno	iz Federacije BiH	iz Brčko Distrikta	iz drugih opština RS	ukupno	u Federaciju BiH	u Brčko Distrikt	u druge opštine RS	
2007	605	419	1	185	520	259	3	258	85
2008	532	327	3	202	602	267	4	331	-70
2009	474	248	1	225	449	191	3	255	25
2010	493	286	2	205	505	189	1	315	-12
2011	430	228	9	193	452	186	3	263	-22
2012	476	268	2	206	466	185	6	275	10
2013	494	258	1	235	431	172	1	258	63
2014	501	255	6	240	434	136	3	295	67
2015	452	229	5	218	401	160	5	236	51
2016	373	169	-	204	333	139	-	194	40
2017	390	173	4	213	389	165	2	222	1
2018	377	179	1	197	380	149	5	226	-3
Ukupno:	5597	3039	35	2523	5362	2198	36	3128	235

Izvor: Statistički godišnjak 2009. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2009; Statistički godišnjak 2013. godina, Republički zavod za statistiku, Banja Luka 2013; Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2017; Gradovi i opštine Republike Srpske, Republički zavod za statistiku, Banja Luka, 2019;

Podaci o unutrašnjim migracijama Republičkog zavoda za statistiku za period 2007-2018. godine, ukazuju na sljedeće:

- pozitivan unutrašnji migracioni saldo za period 2007 – 2018. godine od 235 stanovnika;
- kod doseljavanja veći broj stanovnika dolazi iz pravca Federacije BiH, uzuev 2016-2018. godine;
- kod odseljavanja je suprotno, najviše ide ka ostalim JLS Republike Srpske (izuev 2007. godine).

Za obuhvat urbanističkog plana osnovano se pretpostavlja da je negativan saldo kako unutrašnjih tako i vanjskih migracija.

B.1.2.2. Struktura stanovništva (starosne grupe)

Strukture stanovništva su značajan segment svake demografske analize. Pojam struktura stanovništva prema nekom obilježju označava frekvenciju prema vrijednostima ili modalitetima tog obilježja. Vrlo je promjenljiva kategorija i u zavisnosti je od faktora koji je određuju. Ona je funkcija prirodnog kretanja i prostorne pokretljivosti stanovništva, a istovremeno je i njihov faktor.

Analiza starosne i polne strukture stanovništva je bitna iz razloga što iz nje proizilaze ključni kontigenti stanovništva kako za biološku reprodukciju, tako i za formiranje radne snage. Direktno su uslovljeni prirodnim kretanjem stanovništva.

Temeljnim analiziranjem ove strukture mogu se dobiti starosno – polni funkcionalni kontigenti koji nas obezbjeđuju produktivnim podacima, kao što su: podaci o starosti stanovništva, za istraživanje bioreprodukcije, za ocjenjivanje radnog potencijala stanovništva, za planiranje školstva itd

Polna i starosna struktura

Polna struktura naseljenih mjesta koja se tretiraju, pokazuje sljedeće:

- Gornji Garevci 1991. godine su imali veći udio ženske, a 2013. godine muške populacije;
- Kozaruša, Kozarac, Dera, Hrići, Kamičani 1991. godine su imali veći udio muške a 2013. godine ženske populacije;
- (opština) grad Prijedor je imao veći udio ženske populacije u obe popisne godine.;
- učešće ženske populacije naseljenih mjesta koja se tretiraju tokom 1991. godine iznosilo je 49,27% što je ispod prosjeka BiH (50,11%), kao i opštine Prijedor (50,16%); godine 2013. došlo je do rasta ženske populacije (52,45%) što je iznad prosjeka za Grad Prijedor (51,29%);

Prema stručnjacima UN – a po veličini udjela stanovništva u dobi od 65 godina i više u ukupnom stanovništvu, razlikujemo tri tipa stanovništva:

- mlado stanovništvo (kada je udio starijih 4% i manje);
- zrelo stanovništvo (ako je udio starijih 4-7%);
- staro stanovništvo (ako je udio starijih iznad 7%).

Oslanjajući se na navedenu tipologiju, zaključuju se da u svim posmatranim periodima je prisutno *staro stanovništvo*, izuev Kozaruše i Hrića 1991. godine koje karakteriše *zrelo stanovništvo*. Tretirano područje je 1991. godine imalo 7,53% lica starijih od 65 godina, a 2013. godine 16,29%. Najmanji udio lica starijih od 65 godina imalo je naeljeno mjesto Hrić 6,43%, a najviše naseljeno mjesto Gornji Garevci 28,40% (1991. godine).

Tabela br. 11.: Polna i starosna struktura po naseljenim mjestima koja se tretiraju demografskim istraživanjem

naseljeno mjesto	godina	pol	starost		
			0 – 14	15 – 64	>65
Gornji Garevci	1991.	ukupno	10	95	25
		muško	9	46	8
		žensko	1	49	17

Urbanistički plan Kozarac i kontaktpodručje 2019-2039. godine

	2013.	ukupno	9	49	23
		muško	6	29	9
		žensko	3	20	14
Kozaruša	1991.	ukupno	797	2346	233
		muško	416	1223	100
		žensko	381	1123	133
	2013.	ukupno	310	1814	414
		muško	168	850	180
		žensko	142	964	234
Kozarac	1991.	ukupno	982	2741	322
		muško	510	1389	126
		žensko	472	1352	196
	2013.	ukupno	269	1829	487
		muško	137	888	213
		žensko	132	941	274
Dera	1991.	ukupno	417	1060	116
		muško	207	555	45
		žensko	210	505	71
	2013.	ukupno	88	522	143
		muško	47	243	59
		žensko	41	279	84
Hrnići	1991.	ukupno	157	469	43
		muško	78	246	14
		žensko	79	223	29
	2013.	ukupno	64	356	72
		muško	37	167	35
		žensko	27	189	37
Kamičani	1991.	ukupno	804	2077	234
		muško	407	1090	90
		žensko	397	987	144
	2013.	ukupno	315	1705	287
		muško	146	826	120
		žensko	169	879	167
Ukupno:	1991.	ukupno	3167	8788	973
		muško	1627	4549	383
		žensko	1540	4239	590
	2013.	ukupno	1055	6275	1426
		muško	541	3003	616
		žensko	514	3272	810
Prijevor:	1991.	ukupno	24691	78302	9551
		muško	12497	39986	3610
		žensko	12194	38316	5941
	2013.	ukupno	10184	56621	14111
		muško	5256	28261	5901
		žensko	4928	28360	8210

Izvor: Popis stanovništva, domaćinstva/kućanstava, stanova i poljoprivrednih gazdinstava 1991, stanovništvo po naseljenim mjestima, 1998; Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017.

Nacionalna (etnička) struktura

Naseljena mjesta koja su obuhvaćena demografskim istraživanjem, 1991. godine etnički su bila relativno heterogena, sa većinom muslimanskog stanovništva.

Naseljena mjesta sa muslimanskom većinom 1991. godine bila su: Kozaruša, Kozarac, Dera, Hrnići, Kamičani.

Tabela br. 12. Nacionalna pripadnost po naseljenim mjestima koja se tretiraju demografskim istraživanjem

naseljeno mjesto	nacionalna pripadnost					
	ukupno	hrvati	muslimani	srbi	jugosloveni	ostali
Gornji Garevci	130	1	5	117	6	1
Kozaruša	3377	20	2864	268	61	164
Kozarac	4031	32	3781	82	90	46
Dera	1595	45	1409	119	17	5
Hrnići	670	10	605	3	0	52
Kamičani	3110	9	3014	24	3	60
Ukupno:	12913	117	11678	613	177	328
<i>Prijedor:</i>	112470	6300	49454	47745	6371	2600

Izvor: Popis stanovništva 1991. godine – nacionalna pripadnost (<https://publikacije.stat.gov.rs/G1991/Pdf/G19914013.pdf>);

Prema rezultatima za nacionalnu (etničku) strukturu na nivou naseljenih mjesta publikovanih od strane Agencije za statistiku BiH u aprilu 2017. godine procjenjuje se da je etnička (nacionalna) struktura 2013. godine ostala nepromijenjena. Naime, naseljena mjesta sa bošnjačkom većinom su Kozarac, Kozaruša, Dera, Hrnići i Kamičani. Naseljeno mjesto Gornji Garevci je naseljeno srpskim stanovništvom.

B.I.2.3. Gustina naseljenosti

Gustina naseljenosti je jedan od najznačajnijih indikatora u prostornom planiranju, jer spaja prostor i stanovništvo. Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 1991. godine, najveću gustinu naseljenosti imalo je naseljeno mjesto Kozarac, sa oko 833 stanovnika po km², a najmanju Gornji Garevci sa 8 stanovnika po km². I danas, tj. po Popisu stanovništva iz 2013., naseljeno mjesto Kozarac ima najveću gustinu sa 534 stanovnika po km², a Gornji Garevci najmanju gustinu sa 5 stanovnika po km².

B.II. RAZVOJNI POTENCIJALI

B.II.1. Stanovništvo (radno sposobno, obrazovna struktura i drugo)

Stanovništvo naseljenih mjesta koja velikim dijelom pripadaju obuhvatu Plana čine 10,82% stanovništva Grada Prijedora. Najveći broj stanovnika imaju naseljena mjesta Kozarac i Kozaruša.

Radno – sposobno stanovništvo

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2013. godine, radno sposobno stanovništvo Grada Prijedora (iznad 15 godina) ima učešće od 87,41% u ukupnoj populaciji na teritoriji Grada Prijedora. U naseljenim mjestima koja se tretiraju ovim istraživanjem, radno sposobno stanovništvo čini 87,85% ukupne populacije.

Obrazovna struktura

Prema rezultatima Popisa stanovništva iz 2013. godine, na teritoriji Grada Prijedora, struktura prema najvišoj završenoj školi lica starijih od 15 godina, je sljedeća:

- bez ikakvog obrazovanja 5,54%;
- nepotpuno osnovno obrazovanje 8,79%;
- osnovna škola 21,38%;
- srednja škola 53,32%;
- specijalizacija poslije srednje škole 0,94%;
- viša škola i prvi stepen fakulteta 3,46%;
- visoka škola/fakultet, akademija/univerzitet 6,57%.

Gledajući po naseljenim mjestima koja su tretirana demografskim istraživanjem, zaključuje se sljedeće:

- sva naseljena mjesta imaju najviše lica sa završenom srednjom;
- od svih naseljenih mjesta, Hrnići imaju najviše lica sa završenim fakultetom/visokom školom/akademijom – 5,37%;
- od svih naseljenih mjesta Gornji Garevci imaju najviše lica bez ikakvog obrazovanja (18,06%);

Tabela br. 13.: Stanivništva stara 15 i više godina prema najvišoj završenoj školi

Naseljeno mjesto	Pol	Ukupno	Bez ikakvog obrazovanja	Nepotpuno osnovno obrazovanje	Osnovna škola	Srednja škola	Specijalizacija poslije srednje škole	Viša škola i prvi stepen fakulteta	Visoka škola / Fakultet / Akademija / Univerzitet
Dera	M	302	21	16	82	174	0	3	6
	Ž	363	61	29	103	161	2	0	7
	U	665	82	45	185	335	2	3	13
Gornji Garevci	M	38	0	6	12	17	0	3	0
	Ž	34	13	6	8	6	0	1	0
	U	72	13	12	20	23	0	4	0
Hrnići	M	202	3	16	50	116	3	3	11
	Ž	226	21	29	81	77	1	5	12
	U	428	24	45	131	193	4	8	23
Kamičani	M	946	44	48	233	576	7	14	24
	Ž	1046	141	107	321	417	6	14	40
	U	1992	185	155	554	993	13	28	64
Kozarac	M	1101	16	51	195	730	9	34	66
	Ž	1215	88	171	312	567	4	23	50
	U	2316	104	222	507	1297	13	57	116
Kozaruša	M	1030	35	105	261	567	8	26	28
	Ž	1198	150	199	282	494	4	23	46
	U	2228	185	304	543	1061	12	49	74

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka

B.II.2. Prirodni resursi

B.II.2.1. Poljoprivredno zemljište

Oslanjajući se na vektorizaciju i usklađivanje ortofoto podloge (uključujući i Google Earth) i obradu savremenim kartografskim alatima (Arc Gis, Auto Cad Map 3D, QGis), utvrđena je površina poljoprivrednog zemljišta od 571,21 ha, sa sljedećom kategorizacijom:

- obradiva zemljišta;
- travnate površine;
- voćnjaci;
- plastenička proizvodnja.

Poljoprivredno zemljište obuhvata 61% prostora obuhvata Plana.

Prema „Izmjenama i dopunama Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine“, na području obuhvata Plana, najviše je zastupljen pseudoglej. Takođe, i na cijeloj teritoriji Grada Prijedora najviše je zastupljen pseudoglej ali i aluvijalna zemljišta, smeđe degradirana zemljišta na glinama, smeđa kisela, te smeđa karbonatna zemljišta. Veći dio navedenih zemljišta su niske prirodne plodnosti, a njihova opšta karakteristika je slaba obezbijedenost potrebnim biljnim hranjivima, visoka kiselinska vrijednost i nepovoljan vodno-vazdušni odnos. S obzirom na to da imaju nepovoljne osobine, potrebno je preduzimati mjere za ublažavanje tog nedostatka (produbljivanje oraničnog sloja, drenaža, unošenje organskih i mineralnih đubriva, kalcifikacija i dr.).

Oslanjajući se na „Prostorni plan opštine Prijedor“, zona Kozarac ima 9347,6 ha poljoprivrednih površina. Struktura korišćenja data je u sljedećoj tabeli.

Tabela br. 14.: Poljoprivredne površine zone Kozarac

ekonomska dvorišta u ha	njive	voćnjaci	livade	pašnjaci	ukupno
1.086,9	6.796,8	843,6	367,7	252,6	9.347,6

Izvor: PPO Prijedor (2008-2018.)

U strukturi poljoprivrednog zemljišta najviše su zastupljene oranice sa 72,7% ili 6.796,8 h, zatim voćnjaci sa 843,6 ha ili 0,10 %. Najmanje površina se nalazi pod pašnjacima, 252,6 ha ili 0.02 % i baštama, dok su okućnice zastupljene sa 1.086,9 ha ili 11,3% koje su uglavnom zastupljene u okviru individualnih domaćinstava. Tako su npr. u oranice svrstana i zemljišta na velikim nagibima iako su u vrijeme klasiranja tako i korišćena, iako im ni po prirodnim, ni po ekonomskim mjerilima nije mjesto i gdje se zemljišta ne bi ni smjela obrađivati zbog intenzivne erozije. Tehnički progres doveo je do napuštanja obrade zemljišta na takvim terenima i pretvaranja oranica u livade. To je dovelo do prilično velikih razlika između katastarskih podataka i stvarnog stanja na terenu, naročito na područjima sa izraženim reljefom.

Najveći dio terena opštine Kozarac (preko 80%) nalazi se na površinama sa nagibom do 3%.

Pod obradivim poljoprivrednim zemljištem podrazumijevaju se površine pogodne za intenzivnu, tj. oraničnu proizvodnju do oko 20 % nagiba terena. Pod neobradivim poljoprivrednim zemljištem podrazumijevaju se površine koje nisu pogodne za intenzivnu poljoprivredu proizvodnju, nego su pogodne za pašnjake i ostalo zemljište koje se iz prirodnih ili ekonomskih razloga ne koristi u poljoprivrednoj proizvodnji.

Podaci iz „Elaborata o opravdanosti teritorijalne promjene-osnivanje opštine Kozarac“

Regionalno poljoprivredno područje Kozarca započinje na južnim obroncima planine Kozare, koja se graniči sa područjem nacionalnog parka i privatnih posjeda na istočnom i zapadnom dijelu ovog područja i proteže se na jug sve do ribnjaka Saničani

Tabela br. 15.: Poljoprivredne površine (ha)

red. broj	područje	oranice	voćnjaci	livade	ukupno
1.	Kozaruša	1297	116	50	1463
2	Kamičani	1814	182	104	2100
3	Trnopolje	1406	28	142	1576
4.	Kozarac	697	94	20	811
5.	Kevljani	5711	7	67	645
	Ukupno:	5785	427	383	6595

Izvor: Elaborat o opravdanosti teritorijalne promjene-osnivanje opštine Kozarac

Od obronaka planinskog masiva pa sve do magistralne ceste Prijedor-Banja Luka, koja presjeca ovo područja zastupljena su plitka zemljišta na krečnjačkoj podlozi. Ovo područje je takođe blago nagnuto područje, uz gusto raspoređena naseljena mjesta Kamičani, Kozaruša, Trnopolje i Kevljani, a ostatak površina raspoređenih u ovom pojasu koriste se za poljoprivrednu proizvodnju.

Pošto su zastupljena plitka zemljišta na krečnjačkoj podlozi u tipu smonica i crvenica, a u bonitetnoj klasi pripadaju zemljištima IV i V klase. Površina koja zauzimaju ova zemljišta su 25% od ukupne površine poljoprivrednog zemljišta ovog područja.

Pojas poljoprivrednog zemljištakoje se proteže ispod magistralnog puta Banjaluka-Prijedor, ispresjecan je potocima i riječnim koritima, tj. vodotocima koji se formiraju na južnim obroncima plansinskog masiva Kozare.

U pojasu riječnih vodotokova zastupljena su zemaišta u tipu aluvijalnih zemljišta bonitetske klase II i III.

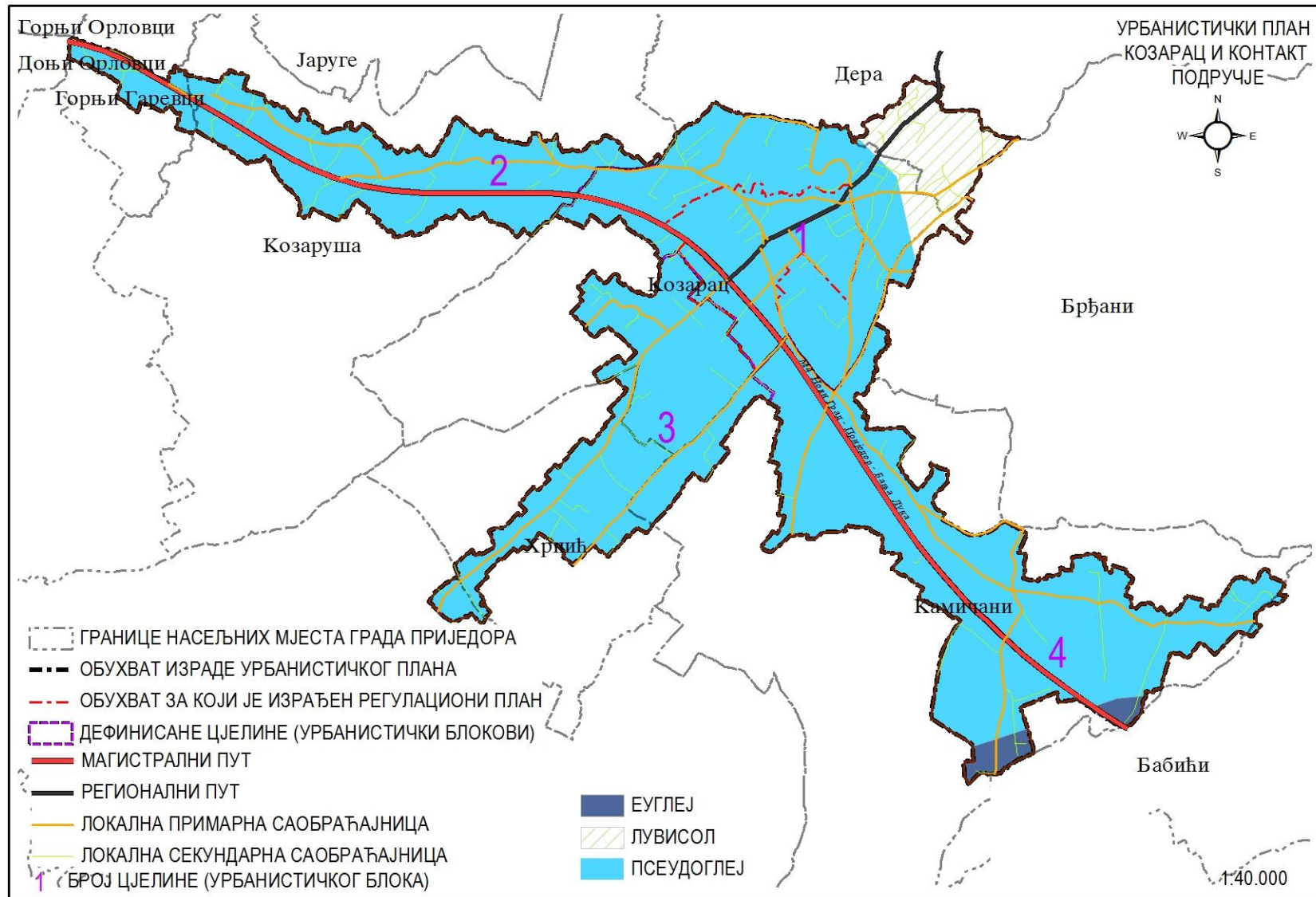
Ovo su najzastupljenija zemljišta ovog područja, a u pojasevimaizemđu vodotokova na aluvijalna zemljišta se nastavljaju u kratkim pojasevima zemljišta u tipu modifikovanog pseudogleja.

Na ovaj pojas zemljišta od ukupnih zemljišnih površina ovog područja otpada oko 55%, a od poljoprivredne proizvodnje najzastupljenija je ratarska proizvodnja.

Na pojas aluvijalnih zemljišta u južnom dijelu nastavljaju se prelazne faze tipova aluvijalnih i zemljišta u tipu pseudogleja.

Zatim se nastavljaju zemljišta u tipu pseduogleja i to od lokalnog putnog pravca Trnopolje-Prijedor pa sve do pružnog pravca Sarajevo-Zagreb, kao i ispod tog pružnog pravca.

Na ove zemljišne površine u ovom tipu otpada oko 25% zemljišnih površina ovog područja.

Карта бр. 7. : Pedoloшка карта (prema :“Izmjenama i dopunama Prstornog plana Reepublike Srpske do 2025. godine“)

B.II.2.2. Šumsko zemljište

Šume i šumsko zemljište su dobra od opšteg interesa, te uživaju posebnu zaštitu države i koriste se pod uslovima i na način koji su propisani Zakonom o šumama (Sl.glasnik RS. br.75/08, 60/13).

Bogatstvo kozaračkog područja sa kvalitetnom šumom privlačilo je mnoge da je eksploatišu, pa tako nalazimo podataka iz 1869. godine, kada je otomanska vlast na licitaciji održanoj 19.09.1869. godine u Banjaluci dala ovlaštenje za sječu (zakup) petorici trgovaca iz Trsta, Banjaluke, Broda, Siska i Beograda.

Funkcije šuma

Iako zauzimaju oko 6% površine obuhvata Plana, važno je naglastiti njene opšte funkcije. Naime, pored privrednih funkcija šuma, koje se ogledaju u proizvodnji drveta i drugih šumskih proizvoda kao i lovne divljači, od neprocjenjivog značaja su opštekorisne funkcije šuma u koje spadaju: očuvanje biodiverziteta, zaštita zemljišta, zaštita voda i klime, proizvodnja kiseonika, vezivanje ugljenika iz atmosfere, turizam, rekreacija, estetska uloga šuma, itd.

Ekološko – vegetacijski uslovi područja

Prema ekološko-vegetacijskoj rejonizaciji (Stefanović, et. al., 1983.) područje obuhvata Plana pripada sjeverozapadnom bosanskom području.

Realna šumska vegetacija

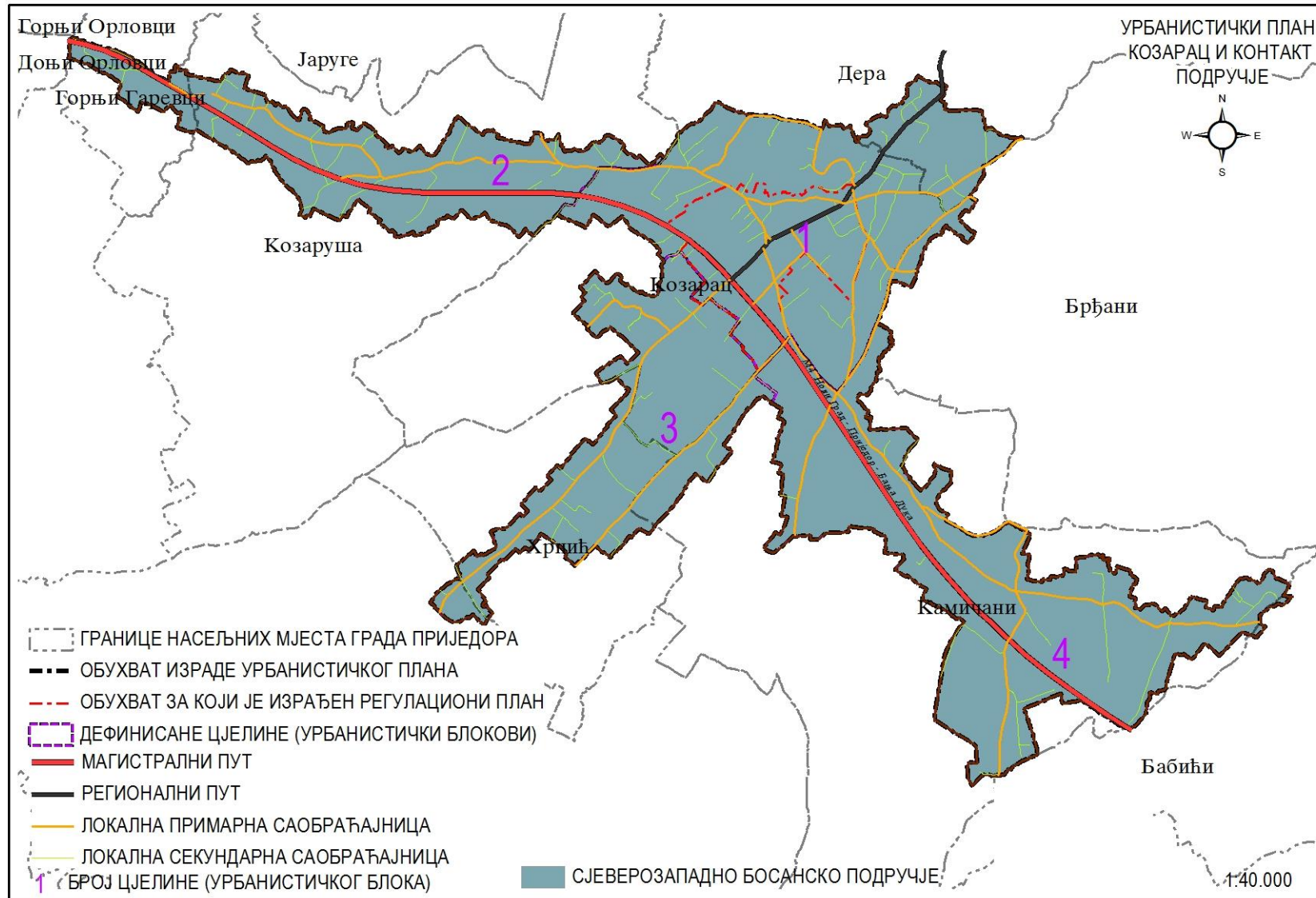
Realna šumska vegetacija pripada izuzetno malim dijelom šumama lužnjaka i običnog graba (Carpino betuli – Quercetum roboris). To je nizijski dio sa diluvijalnim terasama.

Bilansi šuma i šumskog zemljišta

Vektorizacijom i usklađivanjem satelitskih snimaka (ortofoto podloga, Google earth), te obradom savremenim kartografskim alatima (Arc Gis, Autodesk Map, Qgis...) utvrđeno je da šume zauzimaju svega 6,60% površine obuhvata.

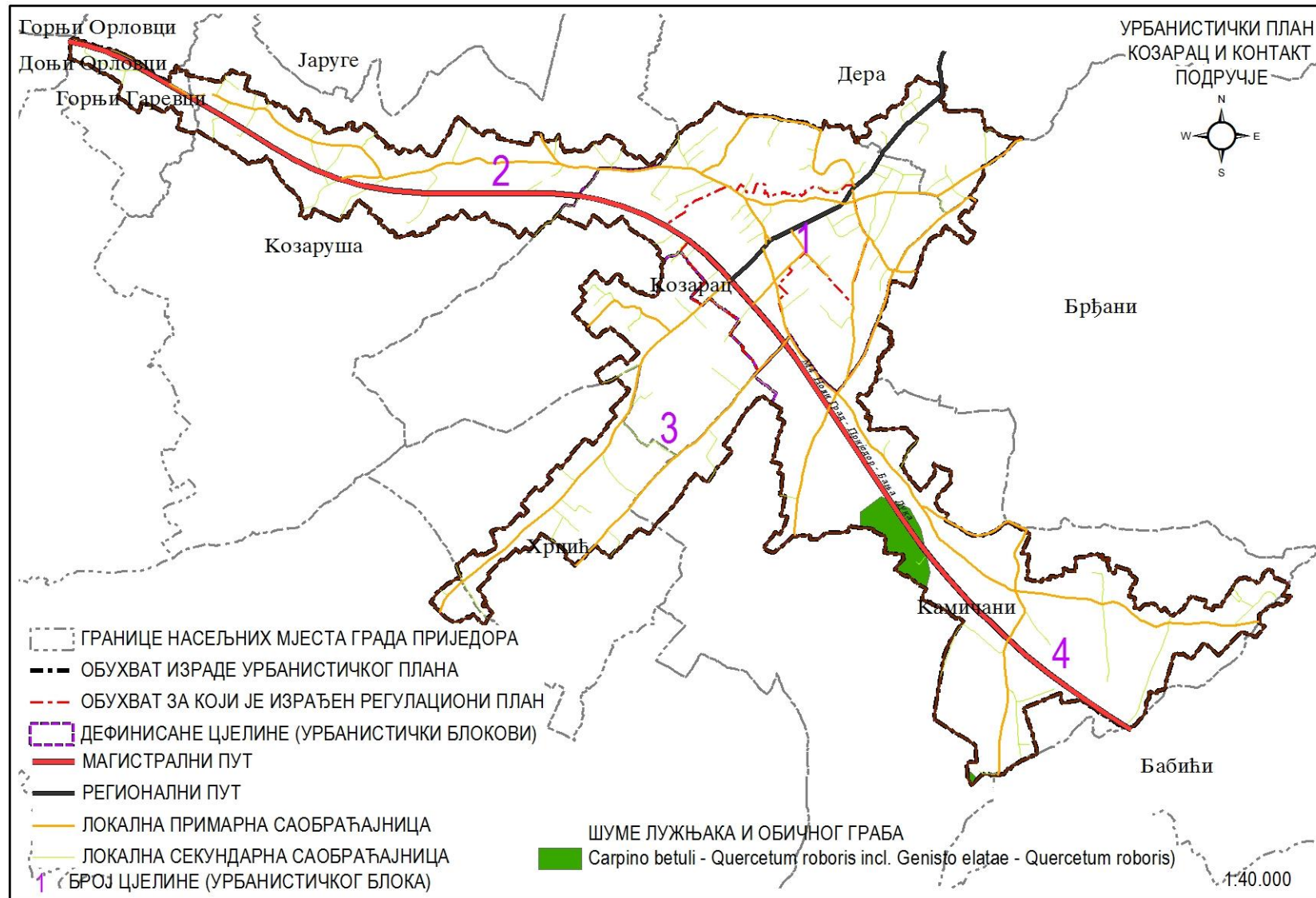
Vlasnička struktura

Prema podacima „Prostornog plana Opštine Prijedor 2008-2018“ šumama na teritoriji Grada/Opštine Prijedor u državnom vlasništvu upravlja i gazduje Šumsko gazdinstvo „Prijedor“ i Nacionalni park „Kozara. Površina šuma kojima upravlja i gazduje Šumsko gazdinstvo „Prijedor“ iznosi 13522,95 ha, a Nacionalni park „Kozara“ 3494,51 ha. Privatne šume Grada Prijedora iznose 12362,88 ha.

Karta br. 8. : Ekološko - vegetacijska reonizacija prema Stefanoviću

Karta br. 9. Realna šumska vegetacija

Zaštićene šume i šume sa posebnim režimima gazdovanja

U blizini obuhvata Plana, sa sjeverne strane nalazi se Nacionalni park „Kozara“. U skladu sa Zakonom o Nacionalnim parkovima, na području Nacionalnog parka "Kozara" zabranjeno je sjeći ili uništavati drveće, žbunje i ostalu vegetaciju, osim vršenja sanitarnih sječa. Šume u Nacionalnom parku se ne mogu koristiti u privredne svrhe, a zabranjeno je unositi alohtone vrste biljaka, životinja i gljiva koje slobodno žive u prirodi, kao i nekontrolisano sakupljanje ljekovitih i aromatičnog bilja, gljiva, šumskih i drugih plodova na cijelom području Nacionalnog parka.

Zaštita i upravljanje Nacionalnim parkom se sprovodi na osnovu Zakona o Nacionalnom parku "Kozara". U skladu sa ovim Zakonom propisano je uređenje granica i režima zaštite. Šume na području režima I i II stepena zaštite imaju prvenstveno zaštitnu i naučnu funkciju, dok šume koje su u režimu III stepena zaštite imaju socio-kulturnu (turističko-rekreativnu, vaspitnu i obrazovnu) funkciju.

Zaštitna funkcija podrazumijeva aktivnosti u režimu I stepena zaštite, koje obuhvataju spontano odvijanje prirodne sukcesije i drugih ekoloških procesa, očuvanje staništa, životnih zajednica i populacija biljaka i životinja u uslovima divljine, sa neznatnim prisustvom čoveka. U režimu II stepena zaštite uz zaštitne aktivnosti je omogućeno ograničeno i kontrolisano korišćenje prirodnih bogatstava.

U režimu III stepena zaštite uz razvoj socio-kulturnih funkcija šuma je omogućeno selektivno i ograničeno korišćenje prirodnih bogatstava uz kontrolisane aktivnosti u prostoru.

Ugroženost šumskih ekosistema

Uopšteno gledajući (s obzirom na malu površinu šuma i šumskog zemljišta u području obuhvata) ugroženost šumskih ekosistema moguća je od:

- šumskih požara; stepen ugroženosti se povećava u proljeće, prije i u toku pojave vegetacije, i posebno u ljetnom periodu za vrijeme ljetnih žega i dugotrajnijih suša;
- antropogenog faktora; ogleda se kroz sječu i bespravno zauzimanje šumskog zemljišta (uzurpacija), te izazivanja požara, kao i kroz puštanje stoke u šume (pašarenje), izgradnja infratsrukture
- divljači;
- klimatskih promjena; manifestuju se kroz ekstremno visoke i niske temperature, toplotne talase, olujen nepogode praćene gradom, dejstvom vjetra, poplavama, smanjenje snježnog pokrivača, smanjenje padavina ili neravnomjerna raspoređenost padavina, klizišta.

Značaj šumskih ekosistema na smanjenju neto emisija

Spriječavanja klimatskih promjena predstavlja aktuelan problem cijelog svijeta, usljed čega se konstantno razmatraju mogućnosti smanjenja emisija CO₂ u atmosferu. Jasno je da šume i vegetacijski pokrivač uopšte, predstavljaju veoma bitnu kariku u lancu velikih potrošača CO₂.

Šumarstvo

Šumarstvo predstavlja sve čovjekove aktivnosti na uzgoju, zaštiti i korišćenju sveukupnih šumskih potencijala.

Organizacija šumarstva

Prema Zakonu o šumama, državne šume opštine Prijedor su predate na korišćenje i gazdovanje JPŠ „Šume Republike Srpske“ i JP Nacionalni park „Kozara“. Navedena preduzeća gazduju ovim prirodnim resursima na osnovu važećih šumsko privrednih osnova. JPŠ „Šume Republike Srpske“ takođe vrši stručne i upravne poslove u privatnim šumama, a na osnovu važeće šumsko privredne osnove za privatne šume. Gazdovanje državnim šumama na području opštine Prijedor, JPŠ „Šume Republike Srpske“ obavlja preko Šumskog gazdinstva "Prijedor", odnosno preko Šumske uprave „Prijedor“, gdje prema podacima katastra navedenog preduzeća, ove šume zauzimaju površinu od 13.522,95 ha i podijeljene su na 5 gospodarskih jedinica: "Kozara – Mlječanica" (61 odjeljenja), "Kozara-Vrbaška" (42 odjeljenja), "Kozara-Prijedorska" (48 odjeljenja), "Volar-Ljubija" (37 odjeljenja) i "Kumbaruša" (21 odjeljenje).

Kategorizacija šuma i šumskog zemljišta

Na teritoriji cijelog Grada Prijedora¹ prisutne su sljedeće šire i uže kategorije državnih šuma i šumskog zemljišta:

šira kategorija	uža kategorija
visoke šume sa prirodnom obnovom	visoke sekundarne šume bukve u pojasu šuma bukve i jele
	visoke šume bukve i hrasta kitnjaka
	visoke šume bukve i jele
	visoke šume hrasta kitnjaka i bukve
šumske kulture	šumske kulture smrče i jele
	šumske kulture bijelog i crnog bora
	šumske kulture ostalih četinarara
	šumske kulture ostalih lišćara
izdanačke šume	izdanačke šume bukve
	izdanačke šume hrasta kitnjaka
površine podesne za pošumljavanje	šibljac
	goleti podesne za pošumljavanje
površine nepodesne za pošumljavanje	krš i goleti nepodesne za gazdovanje
	šumske komunikacije
	ostale neproduktivne površine

Rasadnička proizvodnja

Na teritoriji obuhvata Plana ne postoji rasadnik drveća. Na teritoriji Grada Prijedora nalazi se rasadnik drveća na loklitetu Crna dolina.

Iskorištavanje sporednih šumskih proizvoda

Na području Grada Prijedora tj. obuhvata Plana nmože se konstatovati nedovoljna zatupljenost korišćenja sporednih šumskih proizvoda.

Б.И.2.3. Vodotoci i vodno zemljište

Kroz prostor obuhvata Plana prolaze sljedeći tokovi, kako povremeni tako i stalni: Repušnica, Jaruga, Brusnica, Vrijeska, Kozaruša, Majevac, Kozaračka rijeka, Starenica.

¹ izvor podataka Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018.

Б.ИИ.3. **Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)**

Становништво, у својим егзистенцијалним активностима, веома се користи законитостима природе али истовремено, оно и утиче на природу кроз проширење репродукције материјалних добара, уређење насеља, побољшање услова живота и рада итд.

Најважнији антропогени ресурси су:

- грађевински фонд
- јавне установе
- индустрија;
- енергетика и хидроенергетика;
- транспорт;
- пољоприврда;
- туризам;
- културна баштина;
- сакрална баштина.

Изграђени фондови на територији обухвата Плана су грађевинска земљишта која заправо чине стамбене парцеле, затим парцеле на којима се одвија привредна дјелатности и услужна дјелатност.

Б.ИИ.4. **Простор као потенцијал за развој**

Простор је skup природних и изграђених структура на површини, изнад или испод површине земље и воде, докле допиру непосредни утицаји људске дјелатности.

Простор је и услов и објект у процесу урбанизације.

Простор је систем, са основним подсистемима:

- природа;
- становништво,
- економске активности;
- јавне службе;
- комуникације.

Изграђени простор предсавља ресурс у смислу урбане регенерације и санације, док простор који није изграђен, представља значајан потенцијал у смислу активности у склопу новог грађења, просторног и урбанистичког планирања, архитектонског и грађевинског пројектовања и грађења, у циљу усклађивања потреба становништва за становањем, радом и рекреацијому здравом и заштићеној животној средини, те стварање услова и претпоставки за равномјеран и складан развој уз усклађеност општих и посебних интереса свих корисника простора.

Простор обухвата Плана са центром у насељеном мјесту Козарац има одлике tzv. малих градова – вароши који су се развили унутар радијуса утицаја главних урбаних центара.

Одлике tzv. малих градова - вароши су:

- опслужују непосредну (ruralnu) околину;
- на њега утичу магнетне дјелатности главних урбаних центара;
- настају на локацији са које се може ефикасно опслужити веће или мање територије ruralног карактера, у оквиру лако приступачних дистанци.

До 1992. године поред градског насеља Приједор карактеристичан амбијент и слику насеља у погледу урбанитета имали су у одређеној мјери и насеља Лјубија и Козарац, као и централни дио насеља Омарска.

Значај Козараца потврђује и категоризација центара и насеља из Просторног плана Општине Приједор 2008-2018., гдје је издвојен као секундарни општински центар.

Б.ІІІ. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA

Б.ІІІ.1. Stambeni fond (stambene zone)

Na stambeni fond ili stambene zone najveći uticaj ima stanovništvo koje predstavlja osnovni planski parametar. Podaci dobijeni popisom pružaju značajnu pomoć ne samo planerima već i lokalnoj samoupravi koja bi mogla na osnovu podataka takvih popisa efikasnije upravljati svojom teritorijom.

Stambeni fond predstavlja jedan od najznačajnijih dijelova suprastrukture. Posljednji popis stanovništva, domaćinstava i stanova u Republici Srpskoj sproveden je 2013. godine.

Kvalitativne karakteristike stambenog fonda predstavlja struktura stambenih jedinica, prosječna veličina stana, opremljenost instalacijama, starost stambenog fonda, itd.

Najzastupljeniji i najveći fond arhitektonsko-građevinskih objekata čine objekti namijenjeni stanovanju, kako individualnom, tako i kolektivnom.

Osnovna, gruba podjela stanovanja predstavlja podjela na individualno i kolektivno, odnosno porodično i višeporodično. Individualno stanovanje uglavnom vezujemo za jednoporodične stambene kuće, dok kolektivno stanovanje vezujemo za višeporodično stanovanje u zgradama.

Prema nekim autorima, ta podjela je usko povezana sa mjestom, to jeste sa okruženjem, tako da se izdvajaju dva tipa stanovanja-tradicionalni seoski i savremeni gradski način stanovanja.

Ovakva podjela je prisutna u obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područje 2019-2039. godine.

Dakle, postojeći stambeni fond obuhvata stanove u individualnim stambenim objektima, stambeno poslovnim individualnim objektima, kao i višeporodičnim, odnosno stambenim i stambeno-poslovnim višeporodičnim objektima.

Prostorni razmještaj stambenog fonda karakteriše višeporodično (kolektivno) i individualno stanovanje u centralnom dijelu obuhvata, te disperzno individualno stanovanje u ostatku obuhvata, locirano duž saobraćajnica.

Stambeni fond , moguće je podijeliti po periodima u kojima su objekti građeni:

- objekti građeni prije devedesetih godina prošlog vijeka;
- objekti građeni poslije devedesetih godina prošlog vijeka.
-

Slika br. 4.: Stambeno poslovni višeporodični objekat građen prije devedestih godina (izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

*Slika br. 5.: Stambeno poslovni višeporodični objekat građen poslije posljednjeg rata
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)*

*Slika br. 6.: Stambeno poslovni višeporodični objekat građen poslije devedesetih godina prošlog vijeka
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)*

Slika br. 7.: Objekat individualnog stanovanja građen poslije devedesetih godina prošlog vijeka („urbana vila“ forma individualnog stanovanja)
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Slika br. 8.: Stambeno poslovni individualni objekat građen prije devedestih godina
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Б.ИИ.1.1. Квантитативна обилежја

Planerski popis valorizacije građevinskog fonda

Prema planerskoj procjeni koja je formirana na osnovu niza analitičkih metoda, kao što su planerski popis u toku obilaska terena i pregleda zabiljženih podataka (foto i video), analize regulacionog plana, korišćenje ortofoto i Google earth podloga, došlo se do podatka da na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana je sljedeći građevinski fond (okviran prikaz):

- naseljeno mjesto Babići: 4 individualna (stambeno – poslovna) objekta;
- naseljeno mjesto Brđani: 21 individualni (stambeno – poslovni) objekat;
- naseljeno mjesto Dera: 138 individualni (stambeno – poslovni) objekat i 1 poslovni objekat;
- naseljeno mjesto Gornji Garevci: 23 individualna (stambeno – poslovna) objekta i 1 objekat privrednih djelatnosti;
- naseljeno mjesto Hrnići: 132 individualna (stambeno – poslovna) objekta;
- naseljeno mjesto Kamičani: 477 individualna (stambeno – poslovna) objekta, područna škola Kamičani;
- naseljeno mjesto Kozarac: 994 individualna (stambeno – poslovna) objekta, 12 objekata višeporodičnog stanovanja, 7 objekata društvene javne infrastrukture, 20 objekata privrednih djelatnosti;
- naseljeno mjesto Kozaruša: 1 objekat višeporodičnog stanovanja, 1 objekat staračkog doma, 7 objekata privrednih djelatnosti, 315 individualna (stambeno-poslovna) objekta;
- naseljeno mjesto Trnopolje: 5 individualnih (stambeno-poslovnih) objekata).

Obuhvat Urbanističkog plana Kozarac i kontakt područje 2019.-2039. godine podjeljeno je na 4 zone koji predstavljaju osnovne cjeline za analizu.

Prva zona

Prva zona, odnosno njen centralni dio (granica obuhvata regulacionog plana) predstavlja najgušće izgrađeni dio. Prvoj zoni pripadaju dijelovi naseljenih mjesta Kozarac, Dera i Brđani. Odlikuju je objekti društvenih djelatnosti, stambeno-poslovni višeporodični objekti, objekti individualnog stanovanja, školski objekti, sport i rekreacija, objekti privrednih djelatnosti, objekti kulturno istorijskog nasljeđa, objekti komunalne infrastrukture, javne površine i vjerski objekti. Ostali dio prve zone karakterišu individualni stambeni, te stambeno poslovni individualni objekti. Prva cjelina može se okarakterisati kao urbana zona s obzirom da objekti međusobno, stambene zgrade, stambeno poslovne zgrade kao i objekti različitih namjena formiraju urbani karakter prostora.

Druga zona

Druga cjelina obuhvata dijelove naseljenih mjesta Gornji Garevci i Kozaruša. Ovu cjelinu odlikuje dominantnost individualnih objekata uz postojanje staračkog doma, objekata privrednih djelatnosti, te kolektivnog stambenog objekta.

Treća zona

Treća cjelina obuhvata dijelove naseljenih mjesta Trnopolje i Hrnići. Odlikuje je dominantnost individualnih objekata.

Četvrta zona

Четврта cjelina obuhvata dijelove naseljenih mjesta Kamičani i Babići. Dominantni su individualni objekti. Unutar ove cjeline postoji i područno odjeljenje.

U drugoj, trećoj i četvrtoj zoni, dominira slobodnostojeća kuća, odnosno individualni objekti.

Slobodnostojeća kuća kao ideal jednorodničkog stanovanja, zbog svog položaja na parceli, volumena i načina grupisanja više kuća u cjelinu, ne može da formira urbani gradski ambijent, već formira ambijent više ruralnog tipa, koji je karakterističan za periferiju. Za razliku od kuća, stambene zgrade formiraju urbani karakter prostora, ali isto tako, zbog svojih ostalih karakteristika, smanjuju udio individualnosti i slobode samog korisnika.

Odnos broja stanova i domaćinstava je najjednostavniji indikator stambenog deficita ili suficita. U nedosattku drugih kompleksnijih indikatora, ovaj indikaor se može koristiti za utvrđivanje stambenog deficita ili suficita.

Tabela br. 16.: Broj stambenih jedinica i domaćinstava po naseljenim mjestima

naseljeno mjesto	broj popisanih stanova	broj domaćinstava	popisanih	stambeni suficit/deficit
Dera	339	263		76
Gornji Garevci	69	35		34
Hrići	165	150		15
Kozaruša	916	734		182
Kozarac	1428	1088		340
Kamičani	714	635		79

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka i Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u Republici Srpskoj 2013. godine, rezultati Popisa gradovi, opštine, naseljena mjesta, 2017

Utvrđeni stambeni suficit je posljedica velikog broja stambenih jedinica koje su u funkciji ali su prazne i koriste se sezonski za stanovištvo koje je nastanjeno u inostranstvu.

Б.ІІІ.1.2. Kvalitativna obilježja

Stanovanje, sa aspekta kvaliteta na području urbanog područja može se okarakterisati kao zadovoljavajuće, sa određenim razlikama:

- kvalitet stambeno (poslovnih) višeporodičnih objekata, kao i individualnih koji su građeni prije devedesetih godina je pretežno loš, na šta je uticao već pomenuti period gradnje, neodržavanje i ekonomski faktori;
- kvalitet stambeno poslovnih višeporodičnih objekata i individualnih objekata koji su građeni poslije devedesetih godina prošlog vijeka, je zadovoljavajući, s obzirom da su to novi ili rekonstruisani objekti o kojima se vodi računa.

Б.ІІІ.1.3. Raspored stanova (stanovištva u prostoru)

Obuhvat UP-a je podjeljen na 4 zone (cjeline) koje predstavljaju osnovne jedinice za analizu.

Centralni dio prve zone, veće gustine, kakrakteriše višeporodični (stambeni i stambeno poslovni) objekti, objekti poslovne i centralne funkcije, a urbane forme individualnog stanovanja se nalaze u kontaktnim zonama.

U okolnom području (prva, druga, treća, četvrta zona), tipa slobodnostojeće kuće ne većim građevinskim parcelama, koncentrisane su linijski uz putne pravce, i na neizgrađenim površinama u dubini prostora.

Б.ІІІ.1.4. Standard stanovanja

Standard stanovanja klasična je tema u stambenim istraživanjima. Standard stanovanja definišemo kao fizičke pokazatelje stambenog fonda, površinu, sobnost, starost, komunalnu opremljenost, te stambene statuse i vlasništvo u odnosu na demografske pokazatelje.

Kao i kod analize demografskih pokazatelja, analiza će se bazirati na podacima o zgradama za cjelokupna naseljena mjesta.

Najdominantnije su zgrade građene u periodu 2001- 2010. godine, kako po naseljenim mjestima, tako i na nivou Grada Prijedora. Izuzetak je naseljeno mjesto Gornji Garevci, gdje su zgrade najviše građene u periodu 1981 – 1990. godine.

Tabela br. 17.: Zgrade prema godini izgradnje, prema Popisu iz 2013. godine

teritorija	ukupno	zgrade izgrađene							
		do 1945	1946-1960	1961-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2010	2011 i kasnije
Prijedor	29235	677	1824	4184	6481	4735	3448	7360	526
Dera	311	0	3	10	23	12	119	138	6
Gornji Garevci	69	2	4	5	5	51	0	2	0
Hrnići	162	12	3	6	34	26	17	61	3
Kozaruša	842	15	6	17	31	32	250	463	28
Kozarac	1025	2	14	42	77	88	311	411	80
Kamičani	681	1	1	5	11	7	278	360	18

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka

Po vrstama jedinica za stanovanje, najdominantiji su stanovi, kako na teritoriji Grada Prijedora, tako i na teritoriji naseljenih mjesta.

Tabela br. 18.: Vrste jedinica za stanovanje po Popisu iz 2013. godine

Teritorija	UKUPNO	Vrsta jedinice za stanovanje			
		stan	kolektivni stan	naseljen poslovni prostor	druga jedinica stanovanja
Grad Prijedor	38192	38112	5	8	67
Dera	339	339	0	0	0
Gornji Garevci	69	69	0	0	0
Hrnići	165	165	0	0	0
Kozaruša	916	912	1	0	3
Kozarac	1428	1425	0	1	2
Kamičani	714	714	0	0	0

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka

Prema spratnosti, Grad Prijedor karakterišu prizmeni objekti, dok je na teritoriji naseljenih mjesta koja su obuhvaćena ovim istraživanjem situacija drugačija:

- naseljeno mjesto Dera: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Gornji Garevci: najdominantnije su zgrade spratnosti P+1;
- naseljeno mjesto Hrnići: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Kozaruša: najdominantnije su zgrade spratnosti P+1;
- naseljeno mjesto Kozarac: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Kamičani: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2.

Zgrade spratnosti P+5 do P+9 na teritoriji naseljenog mjesta Kozarac čine 3,22% svih ukupnih zgrada, što je ujedno i najveći udio ovih objekata u ukupnom broju zgrada.

Tabela br. 19.: Zgrade prema spratnosti, po Popisu iz 2013. godine

Teritorija	UKUPNO	Zgrade prema broju spratova						
		prizemne	P+1	P+2	P+3	P+4	P+5 do P+9	P+10 i više
Prijedor	29235	16938	11388	568	139	166	34	2
Dera	311	0	106	190	14	1	0	0
Gornji Garevci	69	0	58	11	0	0	0	0

Hrnići	162	0	46	110	5	1	0	0
Kozaruša	842	0	465	357	18	2	0	0
Trnopolje	807	0	541	256	10	0	0	0
Kozarac	1025	0	374	550	61	7	33	0
Kamičani	681	0	175	485	20	1	0	0

Izvor: Dopis broj 06.3.04/060-423/20, Republički zavod za statistiku Banja Luka

Б.ІІІ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

Године 1360. Козарак стиће статус LIBERA VILLA, тј. постаје слободан краљевски град под ингеренцијом угарских владара.

Поčetком 16. вијека Козарак није имао неки већи значај.

Доселјаванјем муслиманског становништва из изгубљених османских подручја у Далмацији, Личи и Славонији, Козарак почетком 18. вијека постаје значајано војно, а потом и административно-седско средиште овог дијела Босне, што је посебно потенцирано оснивањем Козарачке капетаније која се тада нашла на самој граници све моћније Аустрије. Тада се проширује Козарачка тврђава.

Током аустроугарске власти дошло је до европеизације друштвених и културних прилика у Козарцу. Тада се прве јавне и стамбене зграде у цивилизацијском духу запсног свијетка. Током четрдесетогодишњег периода хабзбуршке власти Козарак је задржао континуитет организоване локане заједнице из ранијег периода.

Године 1963 Козарак је изгубио статус општине, који је имао у различитим облицима у континуитету од 14 вијека., када се први пут поминје у историји.

У садашњем тренутку Козарак и околна се може окарактерисати као мали град - варош који се развио унутар радијуса утицаја Приједора.

У обухвату Урбанистичког плана који износи 935,62ха, издвојила се компактно изграђена просторна цјелина, на коју се наслана изграђеност претежно линеарног типа дуж саобраћајница.

У структури насеља ангаžоване су површине:

- за становање,
- за рад;
- за друштвене функције;
- за зеленило и јавне површине итд.

Линеарни тип – издужену форму условила је конфигурација терена, историски развој, постепено ширење, те саобраћајни правци.

У постојећој матрици Козарца, издваја се централни дио као административни центар насеља, који у суштини нема садржаја које би требао имати.

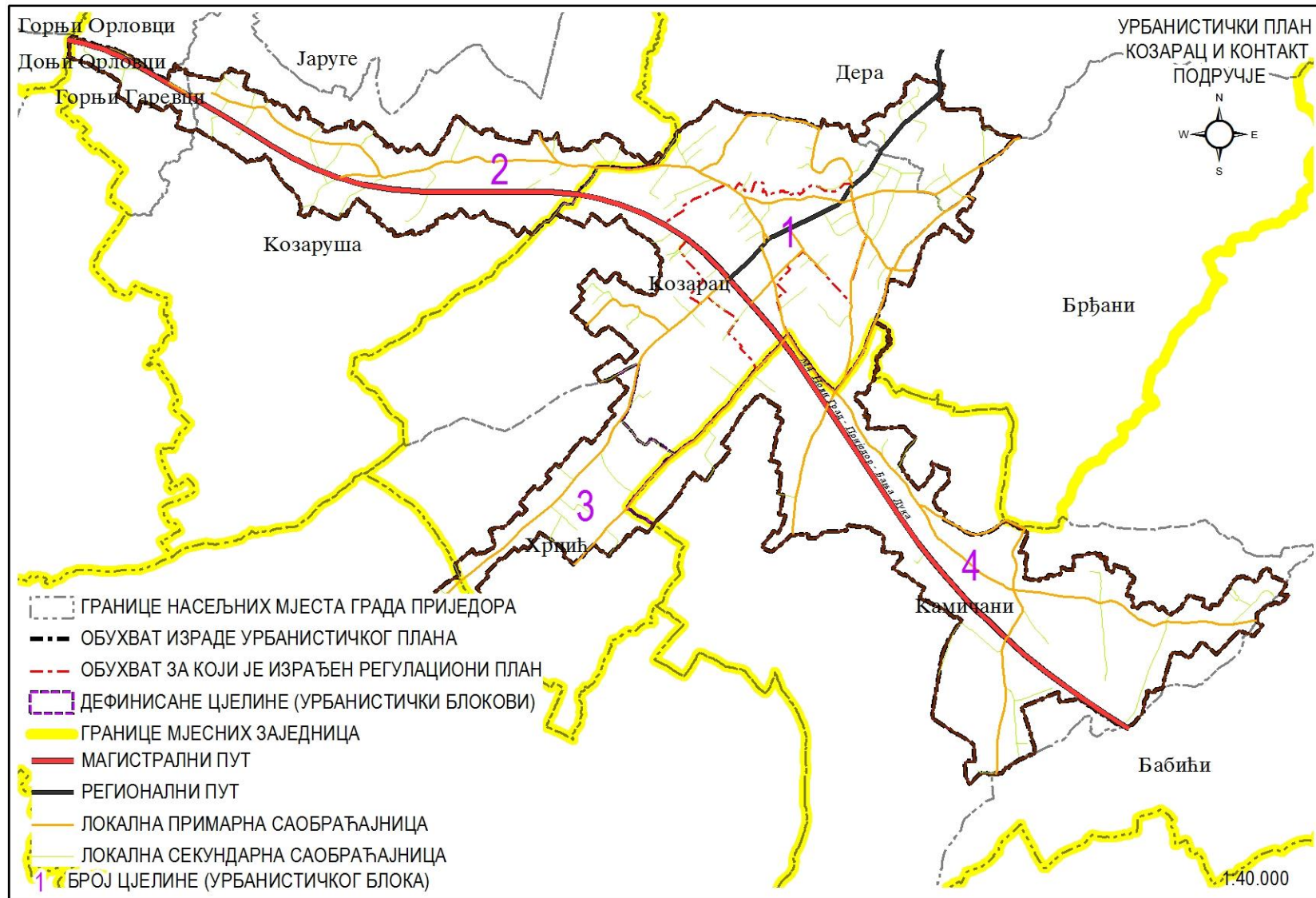
У централном дијелу налази се основна школа, вртић, подручна амбуланта, полицијска станица, пошта, ватрогасни дом, сједиште мјесне заједнице итд.

Подручно одјелjenje основне школе налази се у Kamičanima.

Првредни објекти су locирани, највише у првој и другој цјелини.

На подручју урбанистичког плана центри мјесних заједница генеришу садржаје примјерене потребима и просторним могућностима.

Издваја се примарна осовина развоја Града Приједора коју чини подручје дуж магистралне дрumsке и жељезничке саобраћајнице Банја Лука-Приједор-Нови Град у централном низијском подручју општине гдје су смјештени градско насље Приједор и два насеља урбаних одлика-Козарак и Омарска.

Карта бр. 10.: Мјесне заједнице града Приједора

B.III.3. Privreda

Istorijski gledano, područje Grada Prijedora (opštine), do 1992. godine karakterisao je privredni razvoj baziran na proizvodnji željezne rude, te proizvodnji celuloze i papira. Uz to značajni ulogu imale su i ove grane industrije: metaloprerađivačka, drvoprerađivačka, prehrambena, tekstilna industrija, industrija građevinskih materijala, građevinarstvo, saobraćaj itd. Danas, tj. u postratnom periodu, privredna struktura je razgrađena i devastirana, kako u tehnološkom tako i u ekonomskom i kadrovskom smislu.

Neosporna je činjenica da Grad preduzima niz aktivnosti i projekata za oživljavanje privrede i simulisanja otvaranja novih privrednih subjekata, sa posebnim akcentom na otvaranje proizvodnih prerađivačkih kapaciteta.

Područje koje se tretira ovim Planom, ima najveći broj pravnih lica, privrednih društva i preduzetnika iz domena trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrana, te prerađivačke industrije.

Najveće privredne subjekte na području obuhvata Plana, prema podacima APIF-a, predstavljaju sljedeća preduzeća:

- „Austronet“- 71 zaposleno lice (proizvodnja užadi, konopaca, upletenog konca i mreža);
- „Nova Ivančica“- 165 zaposlenih lica (proizvodnja obuće).

B.III.3.1. Poljoprivreda i šumarstvo

B.III.3.1.1. Poljoprivreda

Poljoprivredni sektor je ekonomski veoma važan dio privrede. Poljoprivredno zemljište Grada Prijedora, prema „Integralnoj strategiji razvoja Grada Prijedora 2014-2024. godine“, obuhvata cca 58% površine Grada. Većinom je u privatnoj svojini (89,96%). Prema strukturi korišćenja zemljišta, oranice i bašte zauzimaju najveći dio površina, a manji dio voćnjaci i vinogradi, te pašnjaci. Na osnovu podataka Republičke geodetske uprave, Područne jedinice Prijedor, na teritoriji cijelog Grada postoji 12986 posjednika zemljišta, sa prosječnom veličinom posjeda od 3,75 ha. Prema procjenama na teritoriji cijelog Grada, poljoprivrednom proizvodnjom se bavi oko 12000 domaćinstava, odnosno oko 50% stanovništva Grada, i to najviše ratarskom, te stočarskom i voćarskom proizvodnjom.

Područje obuhvata ima dobre uslove za bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom. Poljoprivredna proizvodnja je uglavnom organizovana u okviru individualnih gazdinstava za sopstvene potrebe dok se rijetko javljaju viškovi koji bi se mogli računati kao tržišni višak. Istaknuta je i plastenička proizvodnja.

Na teritoriji obuhvata razvijena je i stočarska proizvodnja. Uopšteno gledajući, stočarstvo sa svojim proizvodima (mlijeko, meso) snabdjeva stanovništvo sa visokokvalitetnim bjelančevinama i drugim sastojcima neophodnim u ishrani čovjeka. Stočarska proizvodnja ima višestruki značaj za ukupnu ekonomiju svake zemlje, regije, grada. Stočarstvo ima višestruk značaj koji se ogleda kroz:

- stoka iskorištava biljne proizvode koje ljudi ne mogu da koriste ili čija je hranljiva vrijednost u ishrani ljudi manja, a daje proizvode visoke hranljive vrijednosti;
- stočarstvo zapošljava kontinuirano u toku cijele godine radnu snagu na gazdinstvu, povećavajući tako ukupan dohodak gazdinstva;
- smanjuje siromaštvo i jača ekonomiju države.

Tabela br. 20.: Pravna lica, privredna društva i preduzetnici iz oblasti biljne i stočarske proizvodnje, lovstva i uslužnih djelatnosti u vezi sa njima

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
-----------------	------------------	------	----------

	gajeње žita i ostalih zasada	1	Kozarac
01.50	mješovita poljoprivredna proizvodnja	1	Kozarac
01.41	uzgoj krava za proizvodnju mlijeka	1	Hrnići
01.13	gajeње povrća, dinja i lubenica, korjenastog i gomoljastog povrća	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.1.2. Šumarstvo

Šume i šumsko zemljište su prirodna dobra od opšteg interesa i uživaju posebnu brigu i zaštitu Republike Srpske. Šume na području Grada Prijedor, te time i na području obuhvata Plana, pripadaju šumsko privrednom području „Kozaračko“, kojima gazduje i upravlja Šumsko gazdinstvo „Prijedor“. Iako na području obihvata Plana, šume nisu dominantne u namjeni površina, postoje pravna lica, preduzetnici iz ovog domena.

Tabela br. 21.: Pravna lica, privredna društva i preduzetnici iz oblasti šumarstva i sječe drva

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
02.40	pomoćne uslužne djelatnosti u šumarstvu	1	Kozarac
02.40	pomoćne uslužne djelatnosti u šumarstvu (isključuje poslove koji se odnose na inventuru, procjenu i zaštitu šuma)	1	Kozarac
02.20	sječa drva (iskorištavanje šuma) (isključivo poslovi prikupljanja i proizvodnje drveta za potrebe proizvodnje energije, prikupljanje i proizvodnja šumskih otpadaka nastalih od rušenja drveća za potrebe proizvodnje energije, proizvodnja drvenog uglja u šumi-na tradicionalan način)	2	Podgrađe

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.1.3. Lov i ribolov

Na području obuhvata Plana nalaze se potoci Majevac, Jaruga i Kozaruša, te rijeke Repušnica, Starenica, Brusnica i Vrijeska.

Ribolov ovog područja je vezan za ribnjak Saničani i rijeku Sanu, Gomjenicu, Mlječanicu... koji nisu u obuhvatu Plana.

Području obuhvata plana tangiraju lovište „Mrakovica“ i „Kozara“. Osim njih na teritoriji Grada Prijedora postoje još i : „Ljubija“, „Srndać“ Omarska i „Saničani“.

Na pomenutim lovištima prisutne su rijetke i zaštićene vrste divljači, koje su evidentirane u Lovnim osnovama, a pojedine vrste se nalaze i na CITES listi. To su: srna, divlja svinja, zec, fazan, poljska jarebica, divlja patka, lisica, vuk, bijela kuna, kuna zlatica, divlja mačka, vuk, jazavac, vidra, orao suri, jelen.

Pomenuti biodiverzitet lovnog fonda predstavlja odličan potencijal za razvoj lvnog turizma na cijelom prostoru.

Nacionalni park gazduje Posebnim lovištem „Kozara“ (na osnovu plana o lovištu koji važi do 2012. godine). Površina lovišta je 16.728 ha i brdskog je tipa. Do donošenja novog Zakona o Nacionalnim parkovima u lovištu je provodjen kontrolisani lov, međutim donošenjem novog Zakona lov u Nacionalnom parku je strogo zabranjen u području Nacionalnog parka (3,495 ha). Lovište je podijeljeno u tri revira. U dva revira vrši se uzgoj i zaštita visoke divljači. U trećem reviru vrši se planski odstrel divljači u skladu sa Godišnjim planom gazdovanja.

Veliki broj raznih vrsta divljači stalno je nastanjen u Posebnom lovištu, i to: srna, zec, divlja svinja, lisica, kuna, jazavac, divlja mačka, puh i druge. Od pernate divljači najčešće su fazan, jarebica, golub, jastreb, soko i dr.

Sezonski ili privremeni lov na izvjestan broj životinja (razne vrste ptica, jelena, vukova) je dozvoljen u okviru posebnih lovišta.

Na zaštićenom području Nacionalnog parka, dolazi priličan broj autohtonih životinjskih vrsta, kao i znatan broj vrsta koje su u prolazu, a zadržavaju se povremeno u području Nacionalnog parka.

Б.ІІІ.3.2. Индустрија, рударство и енергетика

Kao što je već naglašeno, u uvodnom dijelu privrede, željezna ruda i proizvodnja celuloze i papira bili su nosioci privrednog razvoja do 1992. godine na teritoriji koji pokriva današnja teritorija Grada (tada Opština). Uz to značajnu ulogu imale su i metaloprerađivačka, drvoprerađivačka, prehrambena, tekstilna industrija, industrija građevinskih materijala, građevinarstvo, saobraćaj itd.

Danas, prema pokazateljima Republičkog zavoda za statistiku¹ (2018. godina, nivo:teritorija Grada Prijedora), poslovni subjekti u oblasti prerađivačke industrije obuhvataju cca 15%, rudarstva cca 0,9% registrovanih poslovnih subjekata na teritoriji Grada Prijedora.

Na teritoriji obuhvata Plana ne postoje pravna lica, privredna društva i preduzetnici u oblasti vađenja ruda i kamena.

U oblasti prerađivačke industrije, na teritoriji obuhvata nalaze se sljedeća pravna lica, privredna društva i preduzetnici.

Tabela br. 22.: Pravna lica, privredna društva i preduzetnici iz oblasti prerađivačke industrije

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
31.02	proizvodnja kuhinjskog namještaja	1	Kozarac
31.01	proizvodnja namještaja za poslovne i prodajne prostore	2	Kozarac
13.94	proizvodnja užadi, konopaca, pletenica i mreža	1	Kozarac
25.11	proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova	2	Kozarac
24.33	hladno oblikovanje i profiliranje	1	Kozarac
28.110	proizvodnja metalčnih konstrukcija i dijelova konstrukcija	1	Kozarac
15.20	proizvodnja obuće	1	Kozarac
26.700	sječenje, oblikovanje i obrada ukrasnog kamena i kamena za građevinarstvo	1	Kozarac
16.10	testerisanje i blanjanje drveta (proizvodnja rezane građe) impregnacija drveta	5	Kozarac
25.99	proizvodnja ostalih proizvoda od metala	1	Kozarac
16.23	proizvodnja ostale građevinske stolarije i elemenata	1	Kozarac
16.29	proizvodnja ostalih proizvoda od drveta, proizvodnja predmeta od pluta, slame i pletarskih materijala	1	Kozarac
10.71	proizvodnja hljeba, svježih peciva i kolača	2	Kozarac
32.12	proizvodnja naikta i pripadajućih proizvoda	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjelenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.3. Poslovanje nekretninama

Na teritoriji obuhvata plana registrovan je jedna preduzetnik iz ovog domena.

Tabela br. 23.: Preduzetnici iz oblasti poslovanja nekretninama

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
68.20	iznajmljivanje i poslovanje sopstvenim nekretninama ili nekretninama uzet u zakup (lizing)	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjelenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.4. Prevoz i skladištenje

Razvoj jedne teritorije ili oblasti zavisi i od ulaganja i razvoja saobraćajne inostrukture, cirkulisanje i odvijanje saobraćaja nije moguće bez odgovarajuće infrastrukture. Što je bolja infrastruktura to je bolja konkurentnost ukupne privrede, veća sigurnost u saobraćaju kao i zaštita životne sredine. Zbog geoprometnog položaja i prolaza magistralnih puteva i željezničke pruge, Grad Prijedor je razvio djelatnost prevoza robe i putnika. Podstrek daljem razvoju pružice i izgradnja planiranog autoputa Banjaluka-Novi Grad, dionice Banjaluka-Prijedor.

Na teritoriji obuhvata postoje registrovana pravna lica i preduetnici iz ovog domena.

¹ Gradovi i opštine Republike Srpske 2019., Republički zavod za statistiku

Табела бр. 24.: Предузетници из области превоза и складиштења

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
49.41	drumski prevoz robe	4	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Efekat stalnog unapređenja i usavršavanja drumskog saobraćaja, u ekonomskom pogledu, ogleda se u pospiješivanju razmjene dobara, doprinosu stabilizaciji i izjednačenju cijena, proširenju teritorije za snabdijevanje određenih tržišta i time valorizacije zemljišta, obezbjeđenju teritorijalne podjele rada, podsticanju povećanja proizvodnje, povećanju konkurentnosti, oživljavanju prirodnih proizvodnih centara i dr. Pozitivan višestruki indirektan uticaj razvoja i modernizacije saobraćajne infrastrukture, ogleda se i u razvoju drugih privrednih grana kao što su turizam, trgovina, ugostiteljstvo, poljoprivreda, industrija, itd. Takođe, stavraju se bolji uslovi za strane investitore i bolju saobraćajnu povezanost sa regionom i Evropom. Područje saobraćaja je značajan učesnik u spoljnotrgovinskoj razmjeni.

Kozarac ima povoljan saobraćajno-geografski položaj i dobru saobraćajnu povezanost sa okolnim područjem. Ova komparativna prednost obuhvata je naročito značajna u kontekstu strateških putnih komunikacija koje su predviđene Prostornim planom Republike Srpske, trase autoputa Novi Grad - Banja Luka - Bijeljina koji ima izetan značaj u smislu odnosa sa evropskim koridorom X.

U toku je izrada Projektna dokumentacije za dio ovog autoputa od Banja Luke do Prijedora u dužini od oko 39 km. Trasa auto puta prema do sada izrađenoj dokumentaciji prolazi jugo-zapadnim dijelom obuhvata Urbanističkog plana Kozarac. Planitana trasa autoputa Banja Luka - Prijedor presijeca predmetni obuhvat na dva mjesta. U naselju Hrnići i naselju Kozaruša u kojem je planirana i izgradnja petlje kojom bi obuhvat Urbanističkog plana Kozarac imao vezu na autoput. Pored ove petlje koja je na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana Kozarac na udaljenosti od cca 6,5km od urbanog područja Kozarca, van obuhvata plana, planirana je petlja „Lamovita“.

Б.ІІІ.3.5. Грађевинарство

Na širem području, tj. na teritoriji Grada Prijedora грађевинарство је u dosadašnjem periodu bila prateća oblast privređivanja u okviru koje su pokrивane, prvenstveno lokalne potrebe u oblasti stambene izgradnje, izgradnje saobraćajnica i proizvodnje грађевинског материјала. Posmatrajući pokazatelje Republičkog zavoda za statistiku¹ (2018. godina, nivo:teritorija Grada Prijedora), poslovni subjekti u oblasti грађевинарства чине cca 5% регистрованих пословних субјеката на територији Grada Prijedora.

Na teritoriji obuhvata postoje poslovni subjekti регистровани u obalsti грађевинарства.

¹ Gradovi i opštine Republike Srpske 2019., Republički zavod za statistiku

Tabela br. 25.: Preduzetnici iz oblasti građevinarstva

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
	inženjering	1	Kozarac
	visokogradnja	3	Kozarac
43.22	uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacija, agsa i instalacija za grijanje i klimatizaciju (isključivo uvođenje instalacija u individualnim stambenim i individualnim stambeno poslovnim objektima bruto građevinske površine do 200 m ² kao i u objektima za koj nije potrebna građevinska dozvola	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

B.III.3.6. Vodoprivreda

Postojeća izgrađenost vodoprivrednih objekata na području Kozarca je nedovoljno izgrađena. Vodotoci koji protiču kroz Kozarac (potoci Majevac, Jaruga i Kozaruša, te rijeke Repušnica, Starenica, Brusnica i Vrijeska) uglavnom su neregulirani ili su urađeni minimalni radovi na zaštiti od voda. Dakle, sa aspekta zaštite od poplava može se dati ocjena da je ista nedovoljna i nedovoljno efikasna za kvalitetno rješavanje ove probelmatike i smanjenja šteta koje mogu da nastanu usljed poplava na području Kozarca.

Posmatrajući pokazatelje Republičkog zavoda za statistiku¹ (2018. godina, nivo:teritorija Grada Prijedora), poslovni subjekti u oblasti snabdjevanja vodom, uklanjanja otpadnih voda, upravljanje otpadom, te djelatnostima sanacije okoliša čine cca 0,7% registrovanih poslovnih subjekata na teritoriji Grada Prijedora.

B.III.3.7. Trgovina, na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala

Dominantno učešće trgovine (zajedno sa ugostiteljstvom) u privrednoj strukturi nije samo odlika područja koji se tretira ovim Planom, već i cjelokupne teritorije Grada Prijedora.

Tabela br. 26.: Pravna lica, privredna društva i preduzetnici iz oblasti trgovine

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
51.390	nespecijalizovana trgovina na veliko hranom, pićima i duvanom	1	Kozarac
47.71	trgovina na malo odjećom u specijalizovanim prodavnicama	3	Kozarac
46.61	trgovina na veliko poljoprivrednim mašinama	1	Kozarac
	trgovina na veliko	1	Kozarac
46.73	trgovina na veliko drvetom, građevinskim materijalom i sanitarnom opremom	2	Kozarac
	posredovanje u prodaji namještaja...	2	Kozarac
	posredovanje u prodaji raznovrsnih proizvoda	1	Kotarac
	posredovanje u prodaji goriva, ruda, metala i ind. hemikalija	1	Kozarac
47.30	trgovina na malo motornim gorivima	4	Kozarac
	trgovina na malo dijelovima i priborom za motrona vozila	1	Kozarac
	posredovanje u trgovini motronim vozilima	3	Kozarac
	trgovina na malo motornim vozilima	1	Kozarac
47.42	trgovina na malo telekomunikacijskom opremom u specijaliziranim prodavnicama	1	Kozarac
	trgovina na malo namještajem	2	Kozarac
	prodaja motronih vozila	1	Kozarac
	postavljanje cijevnih instalacija, trgovina na malo bojama	1	Kozarac
	proizvodnja predmeta za građevinarstvo od plastike	1	Kozarac
46.32	trgovina na veliko mesom i mesnim proizvodima	1	Kozarac
46.71	trgovina na veliko krutim, tečnim i plinovitim gorivima i srodnim proizvodima	1	Kozarac
47.73	apoteke	5	Kozarac

¹ Gradovi i opštine Republike Srpske 2019., Republički zavod za statistiku

46.11	posredovanje u trgovini poljoprivrednim sirovinama, živim životinjama, tekstilnim sirovinama i poluproizvodima	1	Kozaruša
47.76	trgovina na malo cvijećem, sadnisama, sjemenjem, đubrivom kućnim ljubimcima i hranom za kućne ljubimce u specijalizovanim prodavnicama	1	Trnopolje
45.19	trgovina ostalim motornim vozilima	1	Kozarac
46.90	nespecijalizovana trgovina na veliko	1	Kozarac
45.20	održavanje i popravka motornih vozila	1	Kozarac
47.11	trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama pretežno prehrambenim proizvodima, pićima i duvanskim proizvodima	8	Kozarac
47.52	trgovina na malo robom od metala, bojama i staklom u specijalizovanim prodavnicama	3	Kozarac
46.13	posredovanje u trgovini drvenom građom i građevinskim materijalom	1	Kozarac
47.19	ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama	3	Kozarac
47.22	trgovina na malo mesom i proizvodima od mesa u specijalizovanim prodavnicama	1	Kozarac
47.75	trgovina na malo kozmetičkim i toaletnim preparatima u specijalizovanim prodavnicama	1	Kozarac
	trgovina na malo kozmetičkim proizvodima i tekstilom	1	Kozarac
	ostala trgovina na malo u prodavnici mješovite robe	1	Kozarac
	posredovanje u prodaji drvene građe i građevinskog materijala	1	Kozarac
	proizvodnja građevinske stolarije, eksport-import	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.8. Образованје

Tabela br. 27.: Pravna lica, privredna društva i ostali iz oblasti informacija i komunikacija

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
85.20	osnovno obrazovanje	1	Kozarac
85.53	djelatnost vozačkih škola	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.9. Информације и комуникације

Tabela br. 28.: Pravna lica, privredna društva i ostali iz oblasti informacija i komunikacija

djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
60.20	emitovanje televizijskog programa	1	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.10. Стручне, научне и техничке дјелатности

Табела бр. 29.: Правна лица, привредна друштва и остали и предузетници из области стручне, научне и техничке дјелатности

дјелатност број	опис дјелатности	број	локација
72.11	истраживање и експериментални развој у биотехнологији	1	Трнополје
75.00	ветеринарске дјелатности	1	Трнополје
75.00	ветеринарске дјелатности	1	Козарак
72.19	остало истраживање и експериментални развоју природним, техничким и технолошким наукама	1	Трнополје
69.20	рачуноводствене, knjigovodствене и ревизијске дјелатности, порезно саветовање	3	Козарак
74.20	фотографске дјелатности	1	Козарак

Извор података: Одјелjenje за привреду и пољопривреду, Град Пријedor, допис број 05-сл/19

Б.ІІІ.3.1. Умјетност, забава и рекреација

Табела бр. 30.: Правна лица, привредна друштва и остали из области умјетности, забаве и рекреације

дјелатност број	опис дјелатности	број	локација
93.29	остале забавне и рекреацијске дјелатности	1	Козарак
	игре на срећу путем automata	1	Козарак
93.11	рад спортских објеката	2	Козарак

Извор података: Одјелjenje за привреду и пољопривреду, Град Пријedor, допис број 05-сл/19

Б.ІІІ.3.2. Дјелатности здравствене и социјалне заштите

Табела бр. 31.: Правна лица, привредна друштва и остали из области здравствене и социјалне заштите

дјелатност број	опис дјелатности	број	локација
88.10	дјелатност социјалног рада без смјештаја за старија лица и лица са инвалидитетом	1	Козарак

Извор података: Одјелjenje за привреду и пољопривреду, Град Пријedor, допис број 05-сл/19

Б.ІІІ.3.3. Дјелатности пружања смјештаја те припреме и услуђивања хране (hotелијерство и угостителјство)

Табела бр. 32.: Правна лица, привредна друштва и предузетници из области пружања смјештаја, припреме и услуђивања хране

дјелатност број	опис дјелатности	број	локација
56.30	дјелатности припреме и послуђивања пића	2	Козарак
56.10	дјелатности ресторана и услуге доставе хране	9	Козарак
56.30	дјелатности припреме и услуђивања пића	14	Козарак

Извор података: Одјелjenje за привреду и пољопривреду, Град Пријedor, допис број 05-сл/19

Б.ІІІ.3.4. Остале услуђне дјелатности

Табела бр. 33.: Правна лица, привредна друштва и остали и предузетници из области осталих услуђних дјелатности

дјелатност број	опис дјелатности	број	локација
96.03	погребне и сродне дјелатности	1	Козарак
96.02	фризерски и други третмани за улјепшавање	6	Козарак
95.25	поправка satova и nakita	1	Козарак
96.04	дјелатности за његу и одржавање тијела	1	Козарак

Извор података: Одјелjenje за привреду и пољопривреду, Град Пријedor, допис број 05-сл/19

Б.ІІІ.3.5. Финансијске дјелатности и дјелатности осигурања

Табела бр. 34.: Правна лица, привредна друштва и остали из области финансијских дјелатности и дјелатности осигурања

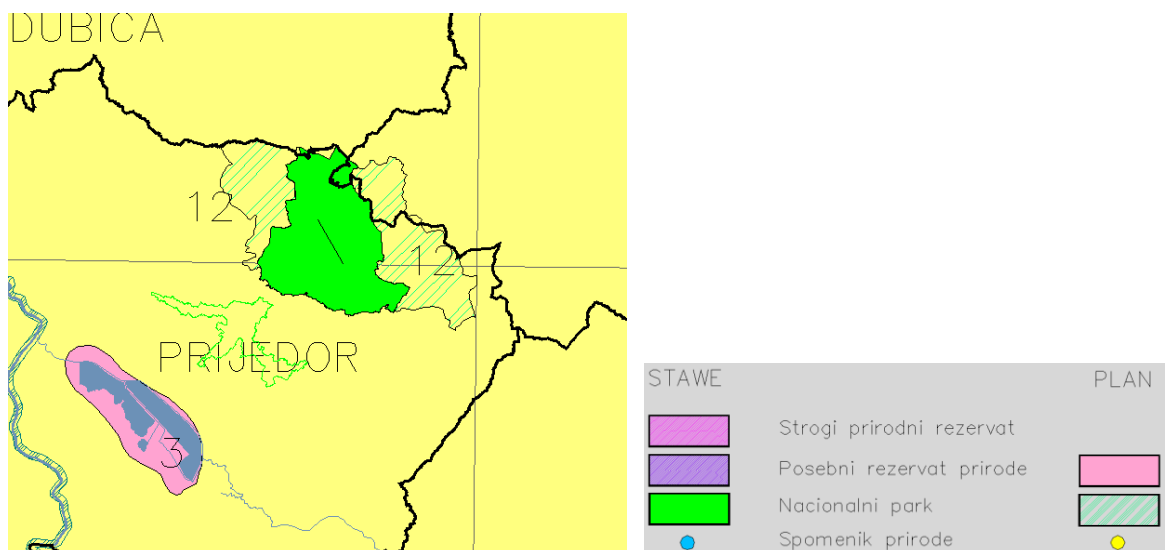
djelatnost broj	opis djelatnosti	broj	lokacija
65.12	ostalo osiguranje	1	Kozarac
64.19	ostalo novčarsko posredovanje	1	Kozarac
66.12	posredovanje u poslovima sa hartijama od vrijednosti i robnim ugovorima (isključivo djelatnost mjenjačnice)	2	Kozarac

Izvor podataka: Odjeljenje za privredu i poljoprivredu, Grad Prijedor, dopis broj 05-sl/19

Б.ІІІ.3.6. Туризам

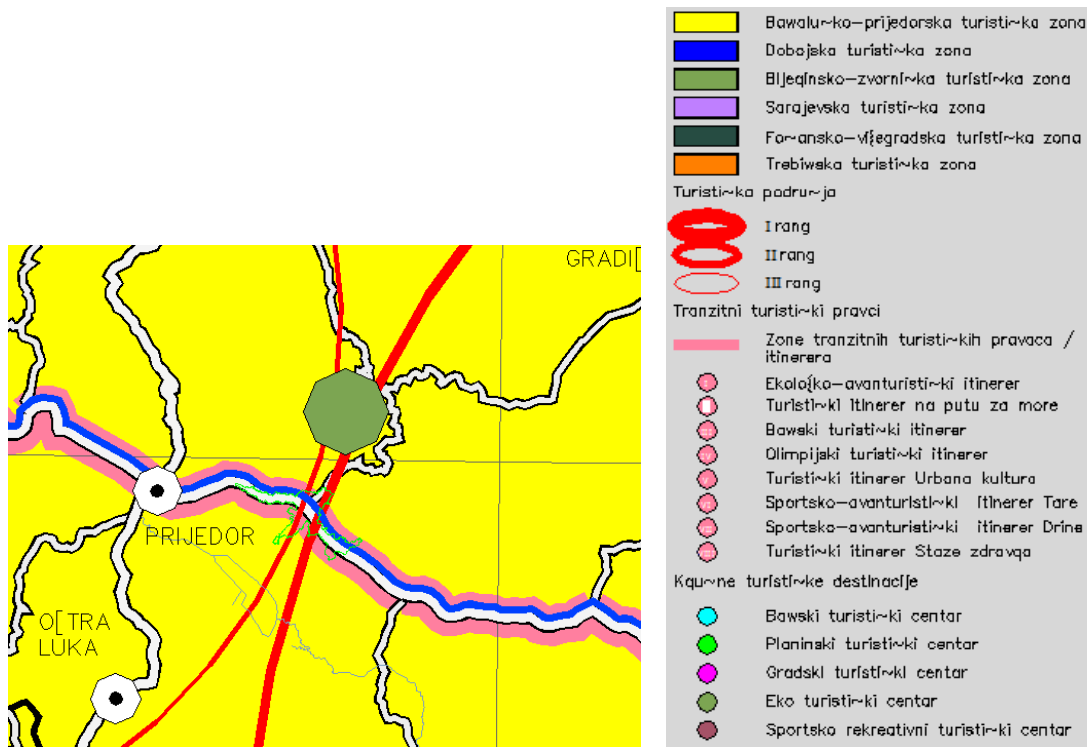
Turizam obuhvata Plana ne treba da se shvati kao samostalan, nego kao kompatibilan nacionalnom parku i njegovom planiranom proširenju, ali i planiranom posebnom rezervatu prirode. Nacionalni parkovi i rezervati prirode su značajni prirodni i antropogeni resursi, sa kompleksnom zaštitom, sa otvorenošću ka posjetiocima.

Ovo područje, neće imati ulogu „konkurentnosti“ Nacionalnom parku, već isključivo kompatibilnosti.

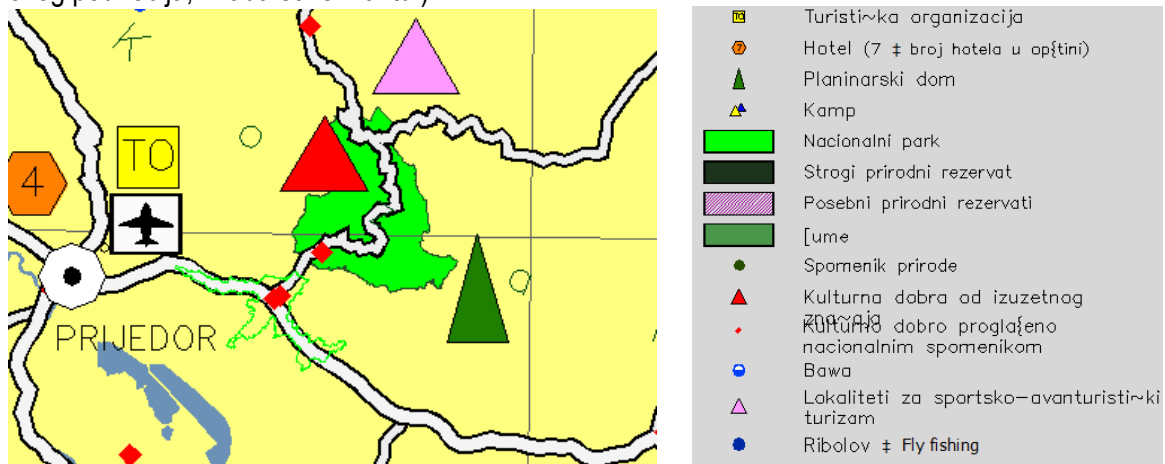
Slika br. 9.: Pozicija obuhvata Urbanističkog plana u okviru grafičkog prikaza „9.1 Zaštićena prirodna dobra“ iz „Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine“

Sa lokacijom, između Nacionalnog parka (postojeća turistička i sportsko-rekreativna infrastruktura) i posebnog rezervata prirode, saobraćajnom povezanosti ka Prijedoru i Banja Luci (dva značajna demografska i privredna centra), značajnim prirodnim i antropogenim resursima, područje obuhvata Plana ima uslove za turistički razvoj.

Da bi se desila kvalitetna realizacija turističkog razvoja, potrebna je zaštita postojećih vrijednosti kao i razvoj ostalih faktora atraktivnosti (trgovinski objekti, objekti ugostiteljstva, kulturno-zabavni, zabavno-rekreacioni, sportski, informativni punktovi, objekti prihvata posjetilaca, privatni pasioni) kao temeljnih motiva turističkog boravka.

Intenziviranje turizma Nacionalnog parka „Kozara“ i budućeg posebnog rezervata prirode u skladu sa utvrđenim režimima zaštite, omogućuje i turistički razvoj ovog područja. Jedna od mogućnosti je svakako i potenciranje proizvodnih i uslužnih djelatnosti temeljenih na resursima ovog kraja (hrana ovog podneblja, izrada suvenira itd.).

Slika br. 10.: Pozicija obuhvata Urbanističkog plana u okviru grafičkog prikaza „15.2 Potencijali razvoja turizma“ iz „Izmjena i dopuna Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine“

Turistički potencijali ovog područja vezuju se za:

- kulturno-istorijske spomenike;
- očuvanu životnu sredinu;
- tradiciji ugostiteljstva.

Kozaračko područje je poznato po bogatoj i dugoj tradiciji ugostiteljstva. Nedaleko je poznat kozarački gurmanski specijalitet „babina kvrguša“, kao i kozaračka šljivica koja je nekada bila poznata i u Beču.

Dakle, ovaj i okolni prostor (kontaktno područje) ima preduslove za razvoj turizma jer ga karakteriše bogatstvo ugostiteljskim objektima i postojanje motela. Uz to postoje i etno selo, kulturno-istorijski spomenici, izgrađeni bezeni, Nacionalni park, pećina (iznad Huremovca, Šuplja stijena) itd.

Б.ІІІ.3.7. Основни индикатори развоја

Na ekonomsko stanje u Gradu Prijedoru, te time u obuhvatu UP-a uticali su i utiču brojni faktori:

- razvoj industrije (manufakturni period, manufakturno – industrijski period, međuratni period (između dva svjetska rata), razvoj industrije Jugoslavije od 1945. – 1986);
- ratna dešavanja devedestih godina što je prouzrokovalo zaustavljanje proizvodnje, gubitak tržišta, devastaciju objekata industrijskog i stambenog fonda;
- privatizacija;
- siva ekonomija.

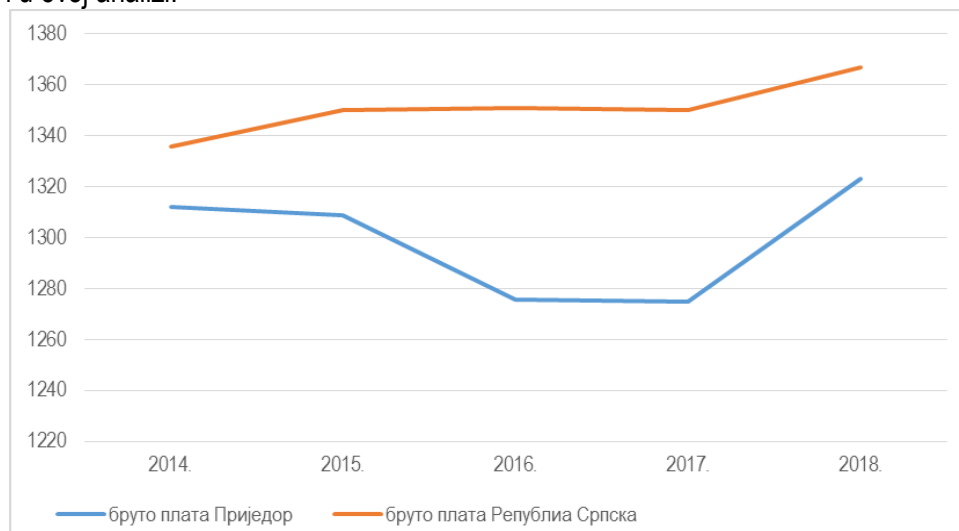
Takođe, bitni su i spoljni faktori kao što je svjetska ekonomska kriza, aktuelna kriza prouzorkovana pandemijom itd.

Tabela br. 35.: Osnovni ekonomski pokazatelji Grada Prijedor

redni broj	parametri	vrijednosti
1.	prosječna bruto plata	1323
2.	prosječna neto plata (nakon oprezivanja)	837
3.	broj poslovnih subjekata	1374
4.	broj zaposlenih	13985
5.	stopa zaposlenosti (u odnosu na ukupno stanovništvo) %	17,74
7.	procjena broja stanovnika 2018	78826 ¹

Izvor podataka: Gradovi i opštine Republike Srpske 2019., Republički Zavod za statistiku, Procjene stanovništva 2013 – 2018. godine

S obzirom da se privredni pokazatelji statistički obrađuju jedino na nivou JLS, na tom nivou će biti obrađeni i u ovoj analizi.

Dijagram br. 1.: Uporedni prikaz prosječne plate na nivou Grada Prijedora i na nivou Republike Srpske (Gradovi i opštine Republike Srpske 2019.)

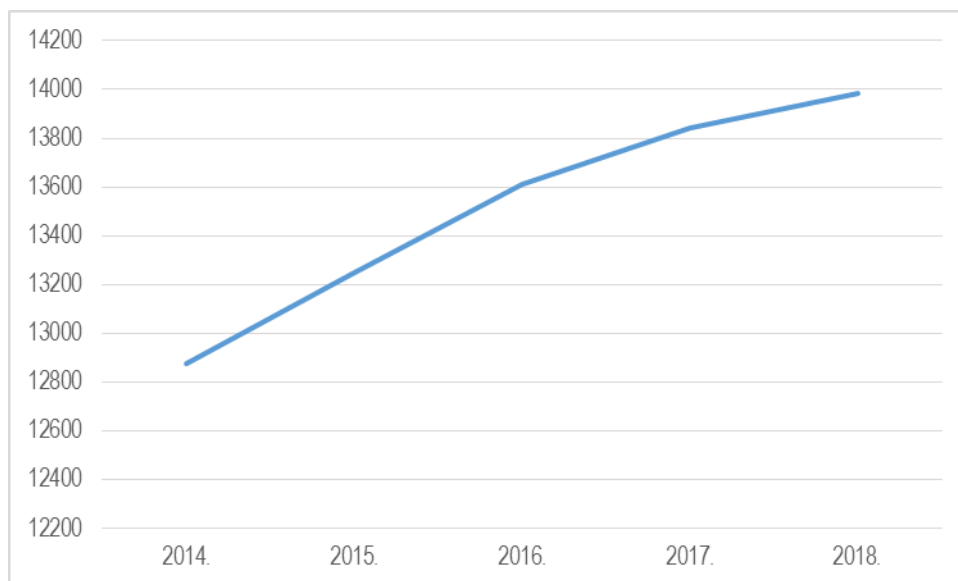
Prosječna bruto plata Grada Prijedora je ispod prosjeka za Republiku Srpsku, za posmatrani period 2014-2018. Kretala se od 94-98% republičkog prosjeka.

Godine 1990. lični dohodak i ostala lična primanja po radniku u društvenom sektoru bili iznad prosjeka BiH za 6,62%¹.

¹ Republički Zavod za statistiku, Procjene stanovništva 2013 – 2018. godine

Stopa zaposlenosti ukupnog stanovništva, kao jedan od indikatora opšte razvijenosti iznosi 17,74% u 2018. godini i ispod je prosjeka za Republiku Srpsku (23,20%).

Gledajući zaposlenost po godinama 2014 – 2018. uočava se kontinuran rast.

Dijagram br. 2.: Broj zaposlenih Grada Prijedora (Gradovi i opštine Republike Srpske 2019.)

Б.III.3.8. Prostorna organizacija privrede

Razvoj privrede se odvija i odvijace se u okviru privrednih zona koje mogu biti proizvodne i poslovne. Privredne zone predstavljaju zajednicku lokaciju veceg broja firmi omogucavajući integralno i efikasno upravljanje prostorom.

Proizvodne zone podrazumjevaju smjestaj kapaciteta industrije, gradevinarstva, skladišta, proizvodnog zantstva itd.

Poslovne zone podrazumjevaju smjestaj kapaciteta kao što su: robnotransportni centri, posebne vrste tržnih i uslužnih centara, tehnološki parkovi, naučno-istraživački kompleksi, slobodne zone, površine predviđene za sajmišta i ostalne poslovne namjene.

Na teritoriji obuhvata urbanističkog plana izdvojene su privredne zone i poslovni objekti (privredne djelatnosti).

Tabela br. 36.: Područja sa namjenom privrede sa osnovnim karakteristikama

PRIVREDNE ZONE/PRIVREDNI OBJEKTI		Gornji Garevci		Kozaruša			Kozarac					
			I	II	III	IV	V	I	II	III	IV	V
površina ha		1,45	1,11	1,36	0,41	0,99	1,44	0,17	0,34	0,22	0,13	
naseljeno mjesto		Gornji Garevci	Kozaruša			Kozarac						
nagib terena	do 5° najpovoljniji uslovi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	5°-12° povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	12°-16° uslovno povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	>16° nepovoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
hipsometrijske karakteristike	0-400 m najpovoljniji uslovi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	400-600m povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	600-800m uslovno povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	preko 800m nepovoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
seizmološke karakteristike		8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64
blizina riječnog toka	0-500 m	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
udaljenost (buffer zone) km	od Banja Luke	cca 37	cca 37	cca 37	cca 35	cca 33	cca 33	cca 32	cca 32	cca 32	cca 32	cca 32
	od Prijedora	cca 4	cca 4	cca 4	cca 5	cca 6	cca 5,8	cca 6,5	cca 6,6	cca 6,6	cca 6,8	cca 6,8
opremljenost ¹ saobraćajnom infrastrukturom	magistralni put	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	regionalni put	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	lokalni put	+	+	+	+	+	-	+	-	-	-	-
	autoput plan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
opremljenost energetskom infrastrukturom	obilaznica plan	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+
									(udaljenost cca 520m)	(udaljenost cca 520m)	(udaljenost cca 350m)	(udaljenost cca 380m)
	lokalni plan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	DV 110 kV	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
opremljenost vodnom infrastrukturom		(udaljenost cca 1 km)	(udaljenost cca 600m)		(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 650m)	(udaljenost cca 850m)	(udaljenost cca 550m)	(udaljenost cca 680m)	(udaljenost cca 850m)	(udaljenost cca 860m)	(udaljenost cca 750m)
	DV 2x110 kV	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	srednjenaponski vod	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	bazna stanica (stanje)	+	+	+	+	-	-	+	+	+	+	+
opremljenost vodnom infrastrukturom		(udaljenost cca 800m)	(udaljenost cca 330m)	(udaljenost cca 500m)	(udaljenost cca 880m)			(udaljenost cca 780m)	(udaljenost cca 700m)	(udaljenost cca 680m)	(udaljenost cca 550m)	(udaljenost cca 600m)
	bazna stanica (plan)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	trafostanica 110/20kV (plan)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	vodovod	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
opremljenost termoenrgetskom infrastrukturom	fekalna kanalizacija - plan	-	-	-	-	-	-	+	+	+	+	+
								(udaljenost cca 440m)	(udaljenost cca 300m)	(udaljenost cca 500m)	(udaljenost cca 370m)	(udaljenost cca 180m)
	uređaj za prečišćavanje otpadnih voda - plan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	toplana-plan							+	+	+	+	+
opremljenost termoenrgetskom infrastrukturom								(udaljenost cca 1800m)	(udaljenost cca 1300m)	(udaljenost cca 1300m)	(udaljenost cca 1000m)	(udaljenost cca 1000m)
	toplotna podstanica-plan							+	+	+	+	+
								(udaljenost cca 1100m)	(udaljenost cca 600m)	(udaljenost cca 560m)	(udaljenost cca 400m)	(udaljenost cca 400m)
	gasovod-plan							+	+	+	+	+
								(udaljenost)	(udaljenost)	(udaljenost)	(udaljenost)	(udaljenost)

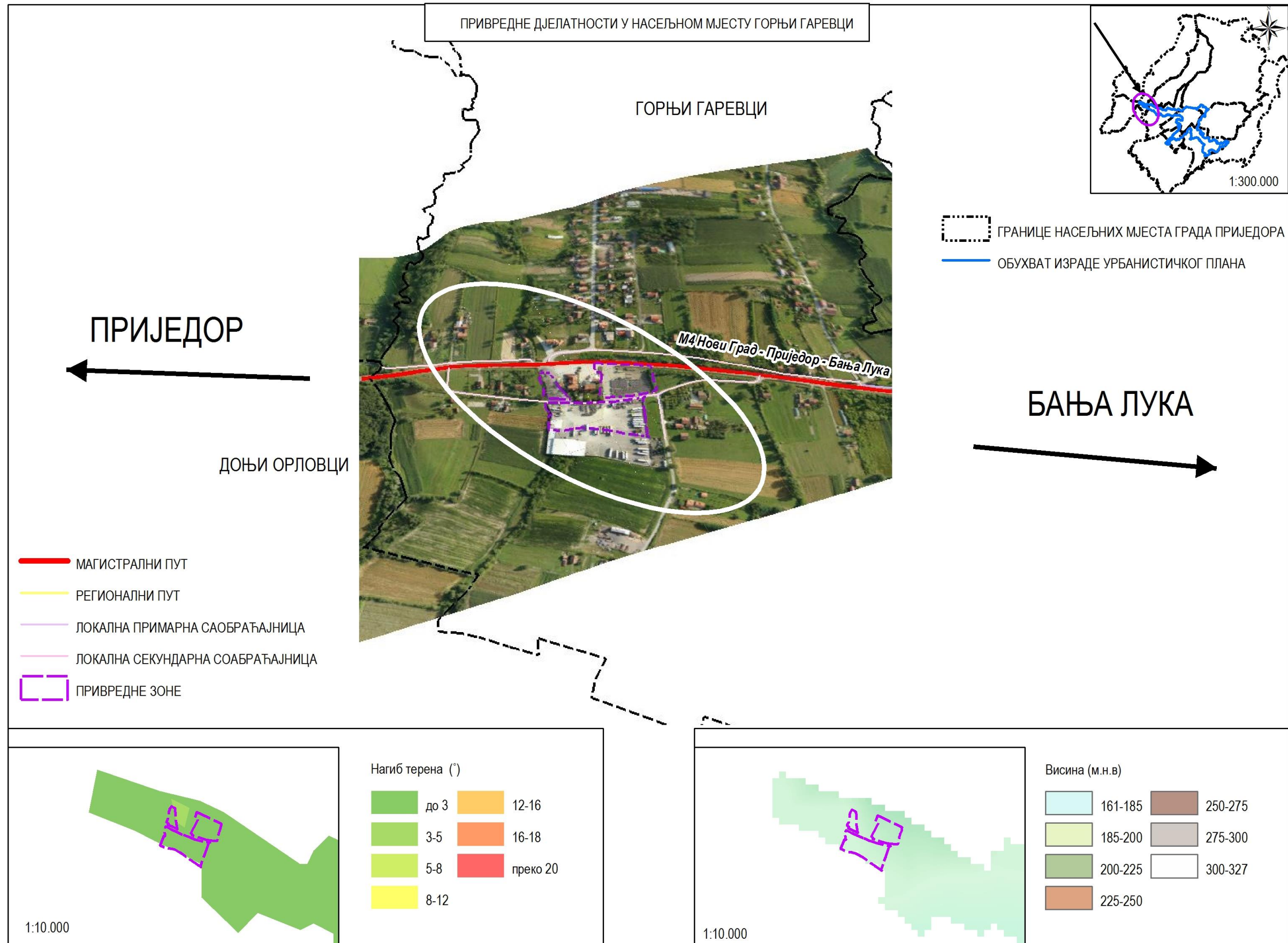
¹ kod opremljenosti privrednih zona tehničkom infrastrukturom, razmatrane su one koje se nalaze u relativnoj blizini istraživanog prostra, iako iste postoje na teritoriji up-a.;

		cca 1100m)	cca 600 m)	cca 530m)	cca 530m)	cca 350m)	cca 350m)
	toplovod-plan	+	+	+	+	+	+
		(udaljenost cca 1100m)	(udaljenost cca 600m)	(udaljenost cca 560m)	(udaljenost cca 560m)	(udaljenost cca 400m)	(udaljenost cca 400m)

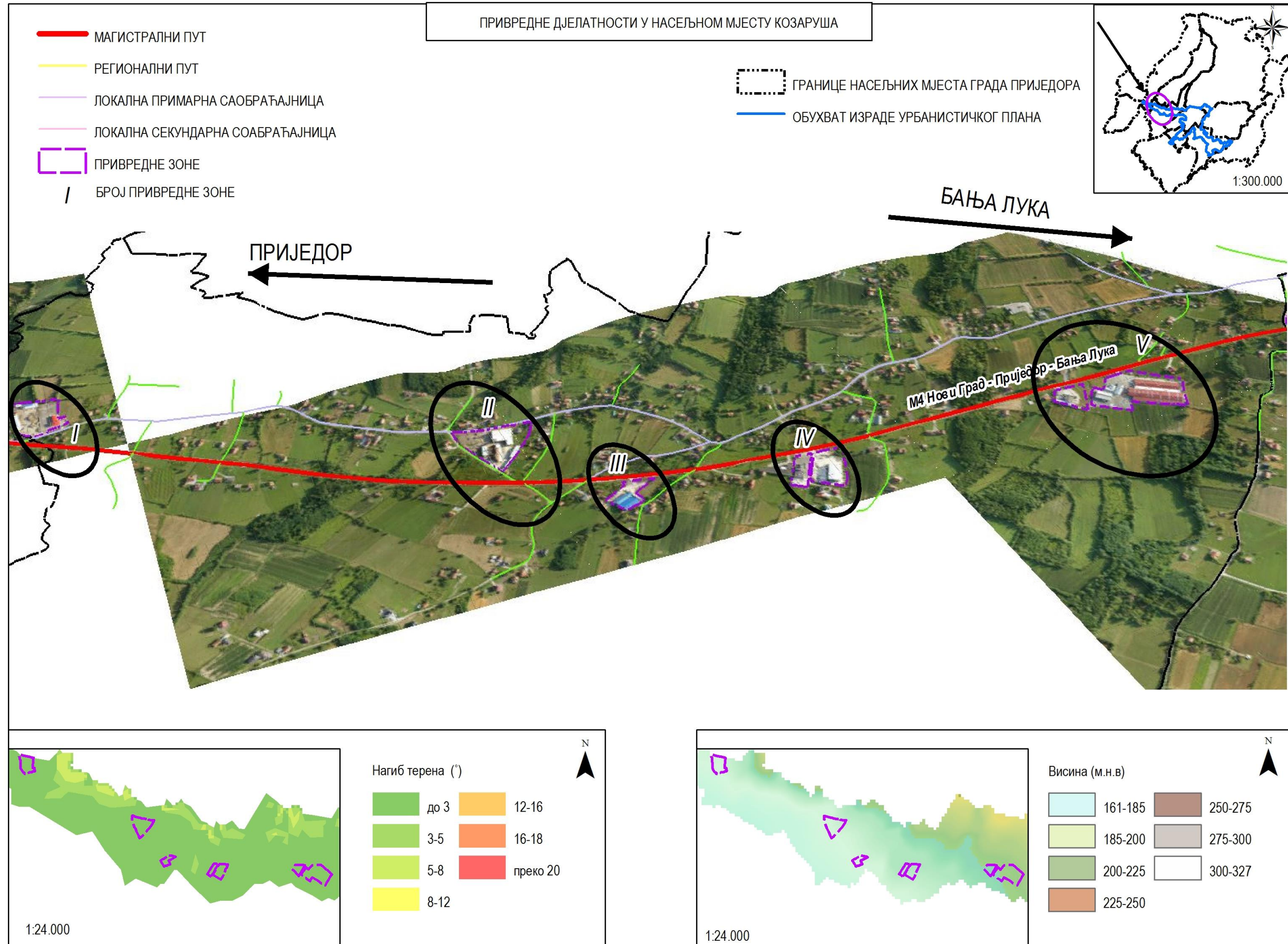
PRIVREDNE ZONE/PRIVREDNI OBJEKTI		Kozarac								Dera	Kamičani	
		VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII		I	II
površina ha		0,39	0,30	3,72	2,13	0,16	0,21	0,4	0,36	0,13		
naseljeno mjesto		Kozarac								Dera	Kamičani	
nagib terena	do 5° najpovoljniji uslovi	+	+	+	+	+	-	+	+	-	+	+
	5°-12° povoljni uslovi	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-
	12°-16° uslovno povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	>16° nepovoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
hipsometrijske karakteristike	0-400 m najpovoljniji uslovi	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	400-600m povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	600-800m uslovno povoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	preko 800m nepovoljni uslovi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
seizmološke karakteristike		8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64	8-MSK 64
blizina riječnog toka	0-500 m	+	+	+	+	-	+	+	+	+	+	+
	udaljenost (buffer zone) km											
opremljenost saobraćajnom infrastrukturom	magistralni put	+	+	+	+	+	-	-	+	-	+	+
						(udaljenost cca 150m)			(udaljenost cca 780m)			
	regionalni put	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-
					(udaljenost cca 60m)	(udaljenost cca 380m)	(udaljenost cca 220m)	(udaljenost cca 63m)	(udaljenost cca 65m)	(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 700m)	
	lokalni put	+	+	+	+	+	+	+	+	+	-	+
												(udaljenost cca 85m)
opremljenost energetsom infrastrukturom	autoput plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	obilaznica plan	(udaljenost cca 180m)	(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 170m)	(udaljenost cca 300m)	(udaljenost cca 500m)	(udaljenost cca 200m)	(udaljenost cca 80m)	(udaljenost cca 160m)	(udaljenost cca 500m)	(udaljenost cca 370m)	(udaljenost cca 650m)
	lokalni plan	-	-	+	+	+	-	-	+	-	-	-
						(udaljenost cca 1000 m)						
	DV 110 kV	+	+	+	+	-	+	+	+	+	-	+
	(udaljenost cca 770 m)	(udaljenost cca 886 m)	(udaljenost cca 930 m)	(udaljenost cca 1000 m)		(udaljenost cca 280m)	(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 750m)	(udaljenost cca 45m)		(udaljenost cca 762m)	
	DV 2x110 kV	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	
							(udaljenost cca 700m)	(udaljenost cca 740m)		(udaljenost cca 240m)		
	sredjenaponski vod	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
						(udaljenost cca 200m)		(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 120m)	(udaljenost cca 175m)	(udaljenost cca 280m)	(udaljenost cca 240m)
	bazna stanica (stanje)	+	+	+	+	+	-	-	-	-	+	-

¹ kod opremljenosti privrednih zona tehničkom infrastrukturom, razmatrane su one koje se nalaze u relativnoj blizini istraživanog prostora, iako iste postoje na teritoriji up-a.;

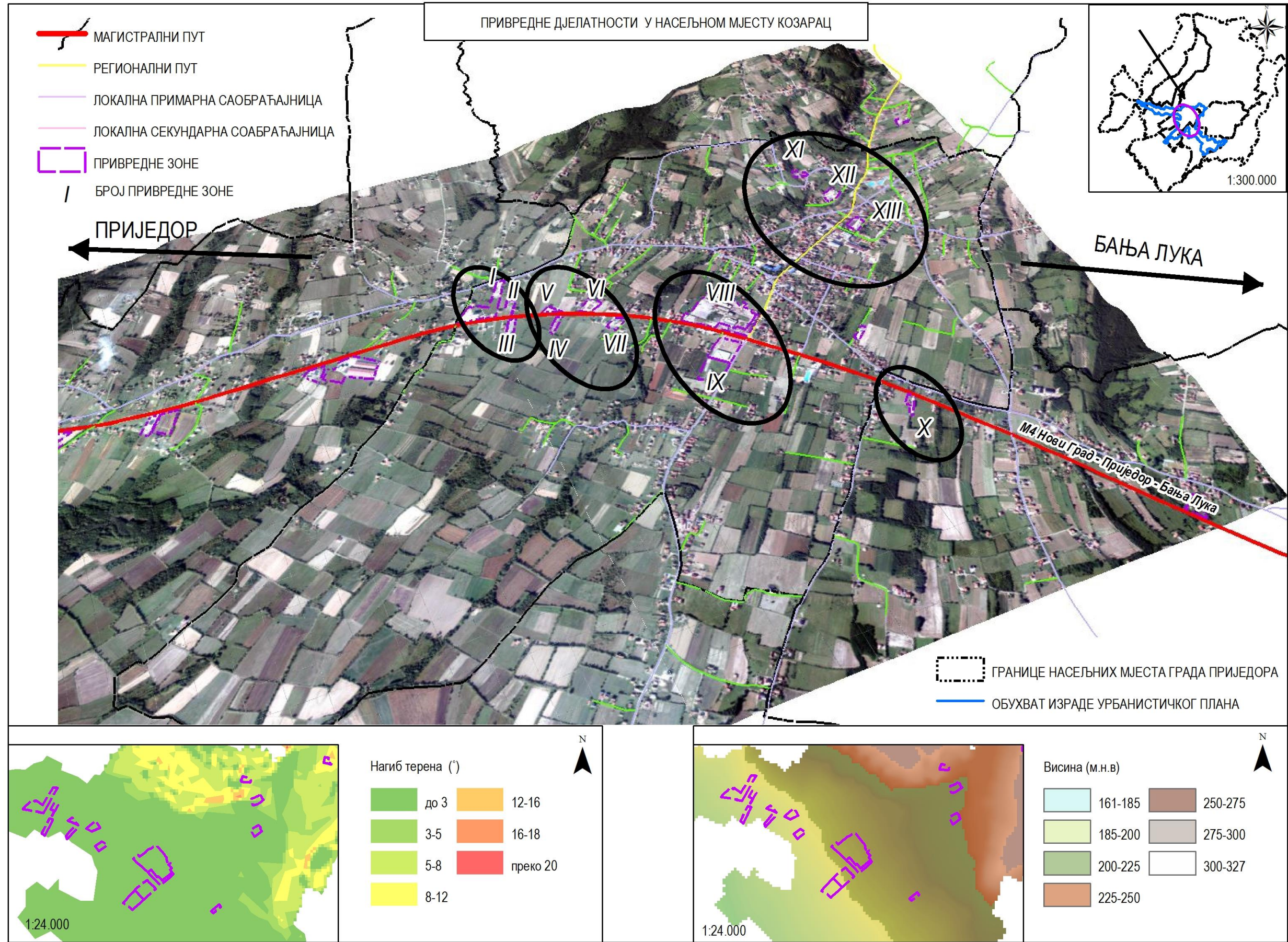
	(udaljenost cca 500m)	(udaljenost cca 400m)	(udaljenost cca 300m)	(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 740m)						(udaljenost cca 900m)	
opremljenost vodnom infrastrukturom	bazna stanica (plan)	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-
						(udaljenost cca 870m)	(udaljenost cca 260m)	(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 200m)	(udaljenost cca 470m)		
	trafostanica 110/20kV (plan)	-	-	-	-	+	+	+	+	+	-	-
						(udaljenost cca 870m)	(udaljenost cca 260m)	(udaljenost cca 100m)	(udaljenost cca 200m)	(udaljenost cca 470m)		
	vodovod fekalna kanalizacija - plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		(udaljenost cca 120m)				(udaljenost cca 180m)			(udaljenost cca 135m)	(udaljenost cca 150m)		
	uređaj za prečišćavanje otpadnih voda - plan	-	-	-	-	-	-	--	-	-	-	-
opremljenost termoelektrom infrastrukturom	toplana-plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		(udaljenost cca 900m)	(udaljenost cca 800m)	(udaljenost cca 280m)	(udaljenost cca 350m)	(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 880m)	(udaljenost cca 800m)	(udaljenost cca 580m)	(udaljenost cca 1300m)	(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 1500m)
	toplotna podstanica-plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
		(udaljenost cca 250m)	(udaljenost cca 260m)			(udaljenost cca 620m)	(udaljenost cca 320m)	(udaljenost cca 150m)		(udaljenost cca 720m)	(udaljenost cca 600m)	(udaljenost cca 1600m)
	gasovod-plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	(udaljenost cca 220m)	(udaljenost cca 100m)			(udaljenost cca 120m)	(udaljenost cca 270m)	(udaljenost cca 65m)		(udaljenost cca 470m)	(udaljenost cca 120m)	(udaljenost cca 1100m)	
	toplovod-plan	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	
	(udaljenost cca 250m)	(udaljenost cca 260m)			(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 320m)	(udaljenost cca 200m)		(udaljenost cca 720m)	(udaljenost cca 450m)	(udaljenost cca 1500m)	

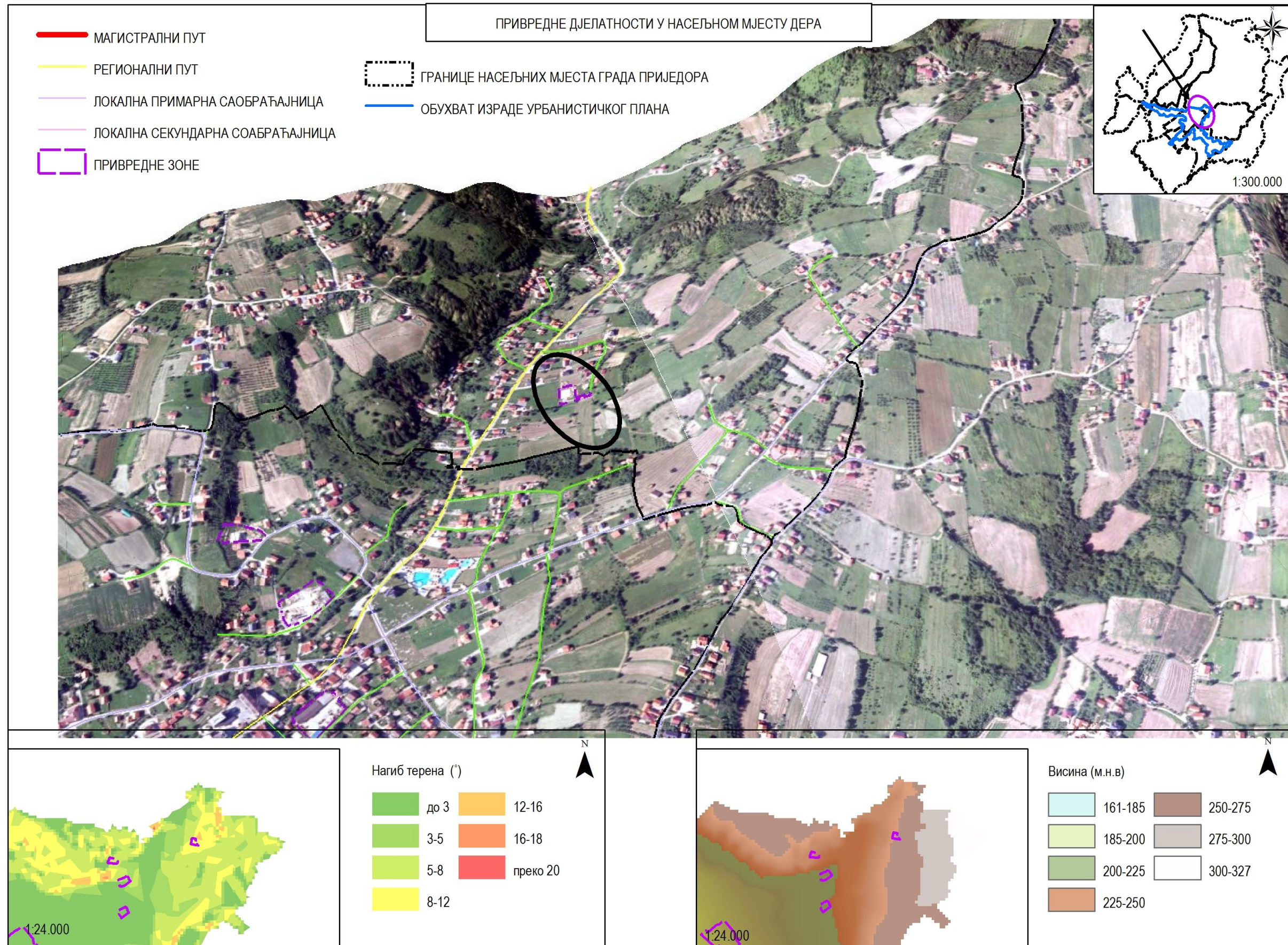

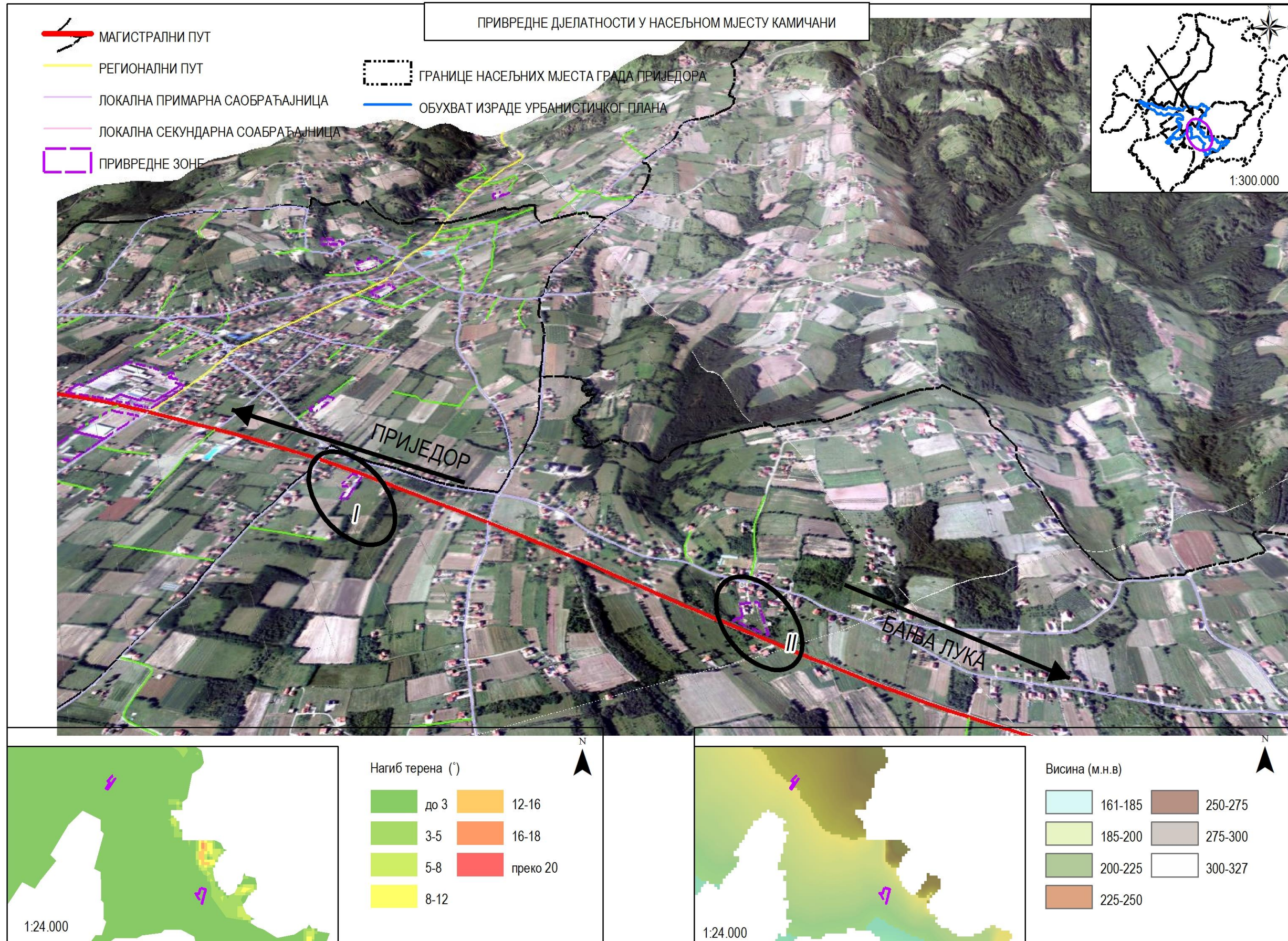

Б.ІІІ.4. **Непривреда**

Јавне службе и друге друштвене дјелатности обухвату Урбанистичког плана подразумјевају:

- образовање;
- култура;
- здравство;
- социјално старање;
- комуналне дјелатности;
- управа, финансијске и сличне дјелатности
- спорт и физичку културу
- религију.

Б.ІІІ.4.1. **Образовање и наука**

Б.ІІІ.4.1.1. **Предшколско образовање**

У обухвату Урбанистичког плана налази се дјечји вртић „Bambi“, који је отворен 2014. године. Капацитет смјештаја је 25 дјеце, а површина објекта је 165,40м².

Б.ІІІ.4.1.2. **Основно образовање**

У обухвату Урбанистичког плана, налази се централна основна школа „Kozarac“ и подручно одјелjenje у Kamičanima. Ово је једина основна школа у Republicи Српској, која дио наставе изводи по федералном програму. Основана је 1962. године, под називом „Rade Kondić“ Тада је имала 800 ученика. Школске 1983/1984. године била је највећа школа у бившој Југославији и бројала је 3860 ученика. Од 2002. године регистрована је као Основна школа „Kozarac“.

Табела бр. 37.: Грађевинске карактеристике основне школе и подручног одјелjenja

Основна школа „Kozarac“	centralna škola	područno odjeljenje Kamičani
број ученика	278 ученика	
број запослених	47	
број учионица	16 универзалних учионица 3 кабинета	6 универзалних учионица
површина учионица м ²	1390	264
bruto грађевинска површина школске зграде м ² -затворени простор	3544	519
bruto грађевинска површина школске зграде м ² -отворени простор	5225	300
spratnost објекта	P+2	
parking	jani	
затворена дворана	440 м ²	
отворено игралиште	225 м ²	

Izvor podataka: Odjeljenje za društvene djelatnosti Grada Prijedor, dopis broj 12-cl/19 od 1.8.2019. godine

Slika br. 11.: Pogled na OŠ „Kozarac“
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Б.ІІІ.4.1.3. Средношколско образовање

Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana nema objekata za srednjoškolsko obrazovanje.

Б.ІІІ.4.2. Kultura

Značaj i vrijednost objekata kulture u prostoru je izuzetno velika. Njihova prisutnost ukazuje na stepen razvijenosti i značaja određenog prostora. U koncepciji razvoja smatraju se jednim od glavnih pokretača razvoja, podizanja atraktivnosti, privlačenja investicija...

Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana postoji Islamski kulturni centar. Kulturno-sportske manifestacije su: „Dani Kozarca“, „Kozarac u srcu“ itd.

Б.ІІІ.4.3. Zdravstvo

Javna ustanova Dom zdravlja Prijedor obezbjeđuje primarnu zdravstvenu zaštitu za stanovništvo Kozarca i okolnih naseljenih mjesta u jednom objektu, spratnosti Po+P+1, koji se nalazi u ulici Hasana Hušidića bb. Objekat je izgrađen 1977. godine, a rekonstruisan 2010. godine.

Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana nalazi se područna ambulanta. Ukupna neto površina objekta porodične medicine u Kozarcu iznosi 1000 m², a pružanje usluga primarne zdravstvene zaštite obavlja se u prizemlju objekta neto površine 280 m².

U objektu rade dva tima (ambulante) porodične medicine, jedna stomatološka ambulanta i jedna pedijatrijska ambulanta, a obezbjeđena je i laboratorijska dijagnostika.

Ambulanti porodične medicine u Kozarcu gravitira stanovništvo iz naseljenih mjesta i zaselaka u mjesnim zajednicama Kozarac, Kamičani, Kozaruša (izuzev naseljenih mjesta Graveci i Jaruge), Trnopolje i Kevljani.

Na teritoriji obuhvata postoje i apoteke.

Takođe, postoji i veterinarska ambulanta.

Tabela br. 38.: Građevinske karakteristike ambulante u Kozarcu

ambulantа	Kozarac
ukupan broj zaposlenih	99 zaposlenih: - 2 doktora specijalista porodične medicine - 1 doktor stomatologije - 4 medicinske sestre (1 viša školska sprema) - 1 stomatološka sestra - 1 radnica na održavanju higijene

Izvor podataka: Odjeljenje za društvene djelatnosti Grada Prijedor, dopis broj 12-cl/19 od 1.8.2019. godine

Б.ІІІ.4.4. Социјално старанје

U obuhvatu Urbanističkog plana postoji dom za starija lica „Enea“.

Б.ІІІ.4.5. Комуналне дјелатности

Kao što je već rečeno u dijelu Plana koji se odnosi na *“Komunalnu opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture”*, комуналне дјелатности на територији обухвата Плана, организоване су на слjedeћи начин:

- комунални послови, у области производње, преčišćаванја и испоруке воде, преčišćаванја и одвођење атмосферских и отпадних вода, надлежна су јавна комунална предузећа „Vodovod“ а.д. Приједор, а за одвођење и депоновање отпадака, „Комуналне услуге „ а.д. Приједор.
- на територији обухвата нема изграђене инфраструктуре за централно снабдевање топлотном енергијом.
- постоји тржница/пијача у централном дијелу;
- Меzarја/гробља су locirana на слjedeћим локацијама:
  - меzarје у насељеном мјесту Kamičani, zaseok Forići;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozarac, zaseok Forići;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozarac, zaseok Mutnik;
  - меzarје у насељеном мјесту Hrnići;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozaruša;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozaruša;
  - меzarје у насељеном мјесту Dera;
  - меzarје у насељеном мјесту Dera;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozaruša;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozarac;
  - меzarје у насељеном мјесту Kozarac;
  - гробље у насељеном мјесту Hrnići;
  - гробље у насељеном мјесту Kozaruša;
  - партизанско гробље у насељеном мјесту Kozarac.

Б.ІІІ.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

U domenu управе на територији обухвата налазе се слjedeћи објекти:

- пошта;
- полицијска станица;
- ватрогасни дом;
- банка („Uni credit“, „Nlb banka“);
- мјесна заједница/матични уред;

Б.ИИ.4.7. Sport

Sport je oblik fizičke aktivnosti koji organizovanim ili neorganizovanim učešćem doprinosi unapređenju i poboljšanju fizičkog i psihičkog razvoja djece, omladine i odraslih, afirmaciji humanih vrijednosti života i ostvarivanju što boljih rezultata u sportskim takmičenjima.

Sportski objekat je poseban ili a otvoren ili zatvoren prostor namjnen za sportske treninge, vježbanja, takmičenje i održavanje sportskih manifestacija

Na teritoriji obuhvata plana egzistiraju sljedeći sportski objekti:

- zatvorena sportska dvorana Osnovne škole „Kozarac“;
- otvoreno igralište Osnovne škole „Kozarac“;
- stadion u Kozarcu, površine;
- stadion u Kozaruši, površine;
- ostali sportski tereni.

Na području Kozarca na amaterskim osnovama aktivno djeluju fudbalski klubovi: OFK Mrakovica i FK Bratsvo. Fudbalski klub Bratsvo iz Kozarca spada u red najstarijih fudbalskih klubova na prostorima Bosanske Krajine, pa i šire. Osnovna je oko 1920. godine, a službeno je registrovan 1931. godine.

Karate sekcije okupljaju školsku omladinu u Trnopolju i Kozarcu.

Na teritoriji Kozarca egzistira i košarkaški klub „Bratsvo“.

U Kozaruši je 1975. godine osnovan Šahovski klub „Mrakovica“.

Biciklistički klub „Kozarac“ je sportsko-rekreativni klub koji postoji aktivno već četiri godine. Aktivni su učensici biciklističkog maratona Kozarac-Srebrenica-Kozarac, kao i drugih omaćih i međunarodnih maratona.

Takođe, na teritoriji Kozarca postoji i moto klub.

Б.ИИ.4.8. Vjerski objekti

U obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac od vjerskih objekata nalaze se:

- džamija u naseljenom mjestu Kamičani;
- džamija u naseljenom mjestu Kozarac;
- džamija u naseljenom mjestu Kozarac;
- džamija u naseljenom mjestu Dera;
- džamija u naseljenom mjestu Dera;
- džamija u naseljenom mjestu Kozaruša;
- džamija u naseljenom mjestu Kozaruša;
- džamija u naseljenom mjestu Hrnići;
- džamija i mekte u naseljenom mjestu Kozarac (Suhi brod);
- džamija u naseljenom mjestu Kozarac;
- džamija u naseljenom mjestu Kozarac;
- džamija u naseljenom mjestu Kamičani;
- džamija u naseljenom mjestu Kozarac;
- mekteb u naseljenom mjestu Kamičani;
- mekteb u naseljenom mjestu
- medžilis u naseljenom mjestu Kozarac;
- ukrajinska grkokatolička u naseljenom mjestu Trnopolje;
- crkva Sv. Apostola Petra i Pavla u naseljenom mjestu Kozarac;

*Slika br. 12.: Pogled na Mutničku džamiju u Kozarcu
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)*

*Slika br. 13.: Pogled na džamiju u Deri
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)*

Slika br. 14.: Pogled na grkokatoličku crkvu u Trnopolju
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Slika br. 15.: Pogled na pravoslavnu crkvu „Svetih apostola Petra i Pavla“
(izvor: Nosioc izrade, noevmbar 2019.)

Б.ІІІ.4.9. Остале друштвене службе и дјелности

Na području obuhvata, u ovu grupu djelatnosti spada:

- udruženje žena „Srcem do mira“;
- udruženje logoraša.

Б.ІІІ.5. **Infrastruktura**

Б.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Козарац има веома повољан саобраћајно – географски положај и добру саобраћајну повезаност са околином. Друмски саобраћај је један од основних видова саобраћаја, и чини основни вид транспорта робе и путника.

Систем магистралних и регионалних путева надопуњује мрежу локалних путева који повезују зоналне центре са привредним, природним и људским потенцијалима. Од путева вишег ранга кроз обухват пролазе магистрални пут М4 Нови Град - Приједор - Бања Лука и регионални пут R477 Козарац - Марковица - Подграци.

Дужина категорисане путне мреже на подручју Општине износи 62,62km, од чега магистралних 8,8km, регионални 2,18km и локалних 51,64km.

Табела бр. 39.: Дужина путне мреже у обухвату Урбанистичког плана Козарац и контакт подручја

година	локални путеви km	регионални пут km	магистрални пут km	укупно km
2020.	51,64	2,18	8,8	62,62
	82,47%	3,48%	14,05%	100%

У обухвату Урбанистичког плана примарну мрежу локалних путева чине Улица Омладинска и Улица Раде Кондић, а остали локални путеви чине мрежу секундарних саобраћајница.

Када је ријеч о пјеšaчком саобраћају у предметном обухвату он је неразвијен. Мјеста гдје је идентификовано постојање изграђених пјеšaчких површина карактерише оштећеност или заузетост другим објектима (дрвеће, оgrade, контејнери и др...), тако да је нарушено неометано одвијање пјеšaчког саобраћаја.

У обухвату Урбанистичког плана Козарац не постоје изграђене и уређене површине намијенјене саобраћају у miroвању, што ствара додатни проблем грађанима Козарца у обављању свакодневних активности.

Б.ІІІ.5.2. Енергетска и телекомуникациона инфраструктура

Б.ІІІ.5.2.1. Електроенергетика

Напajање

Основно напajање

Постојеће напajање

Среднjenапонска мрежа на подручју Урбанистичког плана Козарца функционално је на једном среднjenапонском дистрибутивном напону 20kV.

Среднjenапонска мрежа је изведена надземно DV 20kV и једним дијелом подземно (20kV каблом).

С обзиrom да се ради о јако дугим среднjenапонским водовима који напajају дистрибутивне TS ruralних подручја, једнострана испорука ел. енергије потрошачима је отежана и са већим је губицима.

Основа концепција мреже на подручју Козарац базирана је на једнонапонском систему развођења електричне мреже и то довод 20kV и среднjenапонски развод 20kV.

С обзиrom да предметно подручје није укључено у затворену електроенергетску мрежу RS, сигурност у снабдијевању ел. енергијом наведених TS није на високом нивоу, јер није обезбјеђено двоstrано напajање свих TS на подручју Козарца.

На обухвату Урбанистичког плана Козарца не постоје резервни извори ел. енергије, тако да се резервно напajање, углавном, своди на vlastите изворе ел. енергије, које посjедују поједини важнији објекти.

Концепција мреже

Visokonaponska mreža

U okviru predmetnog obuhvata se nalaze dijelovi trasa sljedećih dalekovoda:

- DV 110kV Banja Luka 6 – Prijedor 2
- DV 2x110kV Banja Luka 6 – Prijedor 1 – Knežica

Srednjenaponska mreža

Srednjenaponska mreža na području Kozarca funkcionalna je na srednjenaponskom distributivnom naponu 20kV. Dužina nadzemne SN mreže iznosi otprilike 13000m, dok dužina podzemne SN mreže iznosi otprilike 1000m.

Stanje postojeće SN mreže je uglavnom zadovoljavajuće, mreža se redovno održava i vrši se dogradnja za napajanje novih trafostanica. Objektivno stanje elektroenergetske mreže i postrojenja, na području RJ Elektrodistribucija Prijedor Operativno područje Kozarac, nije na potrebnom nivou, ni u pogledu naponskih prilika, ni u pogledu kontinuiteta isporuke el. energije radi:

- velika razuđenost mreže sa velikom prosječnom dužinom VN dalekovoda i NN izlaza,
- nedovoljna ulaganja u elektroenergetsku infrastrukturu u ranijem periodu,
- nedovoljan broj trafo-stanica i mali presjeci napojnih vodova na NN mreži,
- «čišćenja» dotrajalih i oštećenih dijelova mreže i postrojenja, kao posljedica, naponski dvostruko višeg, tj. 20 kV-nog režima eksploatacije i dr.

Zbog navedenih činjenica isporuka el. energije potrošačima je u 20% slučajeva loša. Jednostrano napajanje distributivnih trafo-stanica na vangradskom području ne obezbjeđuju dovoljnu sigurnost u isporuci el. energije potrošačima, o čemu se mora povesti računa kod planiranja prenosa el. energije u planskom razdoblju.

NN mreža

Niskonaponska distributivna mreža u gradu, uglavnom, je izvedena kao nadzemna (jedan dio NN mreže izveden je podzemnim NN kablovima) i kao takva je, djelimično preopterećena i amortizovana, tako da je isporuka el. energije potrošačima u pojedinim dijelovima predmetnog obuhvata otežana, a kvalitet isporuke nije na potrebnom nivou.

Na vangradskom području NN mreža je izvedena, uglavnom, kao nadzemna sa dugim i malog presjeka vodovima u nekim trafopodručjima. Nekoliko trafopodručja je trenutno u dosta lošem stanju tako da je snadbijevanje el. energijom većih potrošača otežano, a kvalitet isporuke el. energije nije na potrebnom nivou. Ukupni gubici tehnički + ekonomski u distributivnoj VN i NN mreži su znatno veći od propisima dozvoljenih gubitaka.

Međutim, u prethodnih nekoliko godina značajan dio NN mreže je rekonstruisan, čime su popravljene naponske prilike i uspostavljen bolji kontinuitet isporuke električne energije.

Navedenom problemu se mora posvetiti posebna pažnja, a naročito kod planiranja srednjenaponske mreže i izgradnje novih TS.

Dogradnja postojećih i izgradnja novih trafostanica sa pripadajućim napojnim 20 kV vodovima, kao i dogradnja i rekonstrukcija NN mreža, se vrše konstantno, prema potrebama konzuma i novonastalim energetske uslovima.

Trafo-stanice

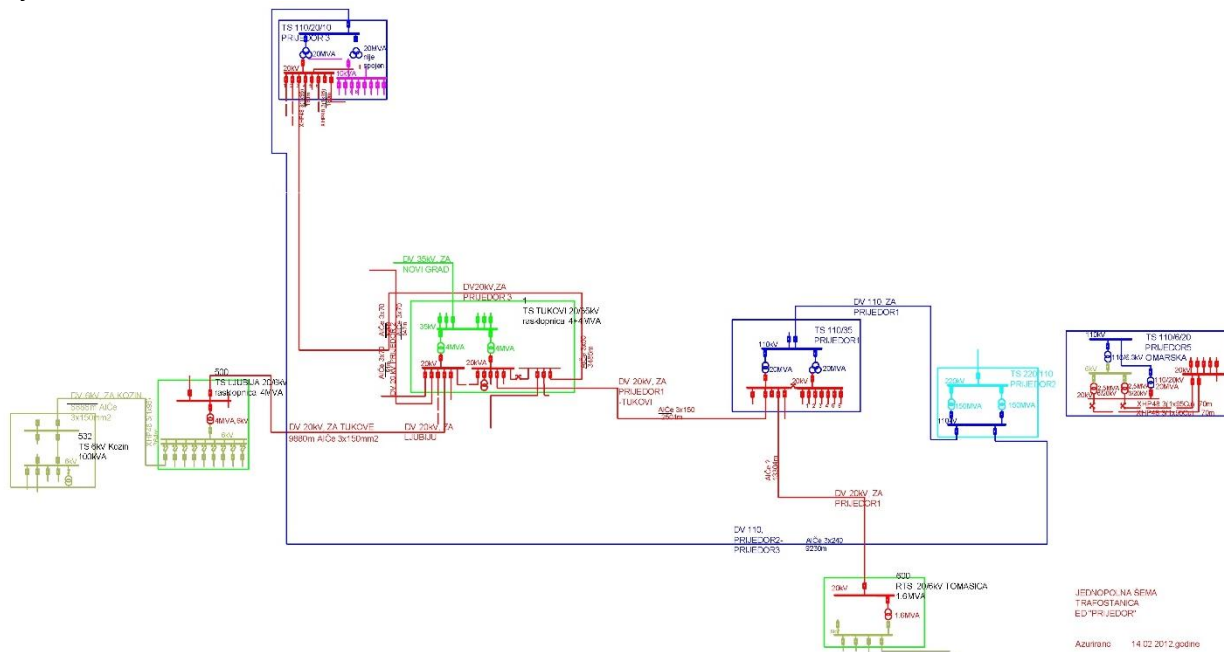
Trafostanice područja Kozarca se napajaju preko 20 kV dalekovoda TS Prijedor 1 – RTS Kozarac i 20 kV odvoda iz RTS Kozarac. Ukupan broj trafostanica unutar obuhvata iznosi 34 komada, od toga ima 3 rasklopne trafostanice, 3 montažno-betonske trafostanice, a ostalo su stubne trafostanice. Ukupna instalisana snaga trafostanica iznosi 9220kVA.

Prelazak na 20 kV napon

RJ Elektrodistribucija Prijedor je na svom distributivnom području izvršila prelazak sa 10 kV na 20 kV napon za napajanje skoro svih distributivnih trafo-stanica osim Ljubije, Kozina i Tomašice, koje su na 6 kV srednjenaponskom nivou.

Na dole prikazanoj slici data je jednopolna šema trafostanica koje pripadaju RJ Elektrodistribucija Prijedor.

Slika br. 16.: Jednopolna šema trafostanica

Potrošnja električne energije

Iskorišćenje postojećih kapaciteta

Koristeći podatke sa terena o opterećenosti pojedinih distributivnih trafo-stanica, može se zaključiti da je na distributivnom području RJ Elektrodistribucija Prijedor obuhvat Urbanističkog plana Kozarca ukupna instalisana snaga u transformatorskim jedinicama dosta viša od maksimalne angažovane snage u zimskom periodu. Problem je u nedovoljnoj zastupljenosti trafo-stanica, odnosno, manjoj angažovanoj snazi, malim presjecima i velikim dužinama vodova.

Potrošnja

U sljedećoj tabeli su prikazani podaci od 2011. do 2018. godine.

Godina realizacije	Preuzeto energije (kWh)	Fakturisano energije (kWh)	Vršno opterećenje (MW)	Gubici energije (%)	Ostvareni prihodi (KM)
2011	8,992,007.98	6,757,494.00	-	24.85	1,060,250.81
2012	9,209,819.89	7,099,850.15	-	22.91	1,113,966.49
2013	9,435,629.77	7,543,786.00	-	20.05	1,183,620.02
2014	9,192,881.90	7,480,248.00	-	18.63	1,173,650.91
2015	9,556,565.48	7,731,261.47	-	19.10	1,213,034.92
2016	9,702,515.70	8,035,623.50	-	17.18	1,260,789.33
2017	9,861,340.93	8,174,065.50	-	17.11	1,282,510.88
2018	9,701,548.77	8,156,092.05	-	15.93	1,279,690.84

Napomena:

1. RJ Elektrodistribucija Prijedor nema mogućnost evidentiranja vršnog opterećenja za Kozarac. Na osnovu datih podataka moguće je izračunati samo prosječno opterećenje.
2. Obuhvat Urbanističkog plana se ne podudara sa obuhvatom trafo-područja, pa podaci nisu u potpunosti pouzdani, pogotovo u rubnim dijelovima obuhvata UP.

Б.ИИ.5.2.2. Телекомуникације

Поштански саобраћај

Поштанска мрежа је укупност јединица, објеката, постројења, апарата, затим поштанских и других транспортних средстава и опреме међусобно повезаних у јединствену техничку и технолошку cjelinu, који су намијенјени за пренос поштанских пошиљака и вршење поштанских услуга на цијелој територији или дијеловима земље као у међународном саобраћају.

У области комуникација један од најважнијих је поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај који директно утиче на развој републике, регије и општине.

Данас се поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај дијели на:

- поштански који обухвата пријем, обраду и дистрибуцију поштанских пошиљки и телефонско-телеграфски саобраћај, који се бави преносом говорних сигнала,
- односно, пријемом и отпремом писаних саопштења.

Поштански саобраћај одвија у оквиру акционарског друштва Поште Српске, а.д. Банја Лука.

У оквиру "Радне јединице за поштански саобраћај Републике Српске, а.д. Приједор", поштанско-телефонско-телеграфски саобраћај се одвија преко јединица поштанске мреже (JPM) Козарач.

У оквиру Урбанистичког плана Козарац у функцији је 1 шалтер.

Према густини насељености на предметном подручју су распоређени (постављени) поштански сандућићи. Свака поштанска јединица опслужује у просјеку око 5000 становника. Један поштански шалтер у просјеку опслужује 3000 становника, а то исто се односи и на сваки поштански сандућић. Обрада пошиљака се врши у главном центру Приједора.

Информациони систем, који посједују «Поште Српске», је заснован на «**data warehouse**» концепту, односно концепту брзог издвајања стратешких информација из огромне базе података. Овај информациони систем и припадajuћа мрежа **SPnet** пројектовани су тако да у потпуности задовоље потребе «Пошта Српске».

Захваљујући огромним могућностима телекомуникација и њиховој примјени у области поштанског саобраћаја, у моменту израде предметног плана, асортиман поштанских услуга - сервиса је значајно проширен.

У зависности од начина вршења, садржаја, вриједности, димензија, масе, начина паковања, брзине преноса и начина уручења, поштанске услуге у функцији су: писмоносне услуге, пакетске услуге, финансијске услуге, посебне услуге, услуге по посебним уговорима, допунске услуге, остале услуге.

На предметном подручју, у оквиру Пошта Српске и појединих д.о.о., у функцији је и сервис такозване "**брзе поште**" или **EMS (Expres Mail Service)** којим се омогућује брзо слање пошиљки, не само у унутрашњем поштанском саобраћају РС, него и шире.

Телекомуникације

Оцјена развоја телекомуникација у друштву доноси се на основу података о коришћењу скупа мрежа, система и уређаја за приступ корисника телекомуникационим сервисима као што су: фиксна телефонија, мобилна телефонија, системи кабловске телевизије, заступљеност информационих технологија и т.д.).

Телекомуникације се изразито динамично развијају и мијенјају у времену, због чега се елементи телекомуникационог развоја не могу предвидјети само на основу једног стања, већ процеса промјена у току дућег периода (минимално двије до десет година).

У односу на осталу инфраструктуру предности телекомуникационе инфраструктуре су:

- телекомуникациона инфраструктура и промет који се одвија преко ње има најмањи утицај на простор,
- телекомуникациона инфраструктура се у простору релативно брзо санира, поготово ако се користе рјешенја бежићних комуникација.

Проблем развоја телекомуникација своди се у суштини на проблем републичке инфраструктуре, као и њено "умрежавање" са шиrom регијом - ширим простором.

На подручју Козарца изградена је комбинована телекомуникациона мреже 1993. године. Trenutno ово подручје је покривено са 4 кабловска правца код којих је примарана мрежа урађена подземним телекомуникационим каблом а секундарна у највећем проценту урађена је самоносивим каблом.

Postojeća pristupna mreža zbog nedovoljnog kapaciteta i velike dužine pretplatničke petlje, u највећем дијелу, не даје техничке могућности за квалитетно пружање широкопојасних и мултимедијалних сервиса. Захтеви корисника за већим протоцима значајно се повећавају, а интерес је друштва да се захтијевани капацитети омогуће корисницима. Blagovremena pravilna procjena potreba korisnika i квалитетна анализа тржишта постају кључне за стратегијски приступ развоју и унапређењу корисничких услуга.

Područje Kozarca je povezano sa ostalim komutacionim centrima optičkim каблом који је položen duž пута Приједор – Бања Лука. Као мјера развијености једне телекомуникационе мреже узима се параметар, који дефинише број телефонских прикључака на 100 становника.

U poređenju sa развијеним, па и средње развијеним срединама, телекомуникације предметног обухвата су још увијек нису на задовољавајућем развојном нивоу. Penetracija, односно број телефонских прикључака на 100 становника у фиксној телефонiji је значајно мањи у односу на мобилну телефонiju, док је стопа густине Internet pretplatnika незначајна.

Međutim, u tehnološkom smislu телекомуникације на предметном подручју не заостају пуно за европским, па ни за свјетским телекомуникацијам.

Razvoj mobilne telefonije je ubrzaniji, tako da je to glavni razlog što je број pretplatnika mobilne telefonije скоро duplo већи од броја pretplatnika fiksne telefonije.

Stepen digitalizacije sistema u prenosu саобраћаја је завршен, а digitalizacija komutacionih sistema је извршена 100%.

I mobilna mreža je грађена u digitalnoj tehnologiji tako da су створене могућности вршења различитих услуга - сервиса путем мобилних телефона.

Transportnu mrežu телекомуникационог саобраћаја чине оптички каблови као преносни медији, опремљени уређајима високе изведбе u SDH (Synchronous Digital Hierarchy) tehnologiji, капацитета 2,5 Gbit/s. I pristupne mreže се већ граде перспективно као широкопојасне u све три tehnologije: bakar, са x DSL (Digital Subscriber Line), optika i radio.

Pružanje univerzalnih услуга zacrtano је strategijom телекомуникација, што представља једно од суштинских питања u рјешавању пружања основних услуга свим становницима.

Uređivanjem телекомуникационог простора створени су повољнији услови амбијента за увођење информационо-телекомуникационих tehnologija i пружања низа услуга корисницима.

Telefonska mreža предметног обухвата, према хијерархијском нивоу, припада Regionalnom Telekomu Приједора. Преко оптичких каблова или радио-рељних система преноса локалне центре мрежне групе са pretplatničkim приступом повезане су са centralama regionalnog nivoa преко којих се одвија укупан саобраћај унутар и изван мрежне групе, што је dato u граfičkom prikazu.

Ukupna telefonska mreža предметног обухвата је мјешовита т.ј. изведена је подземним и ваздушним путем.

U skladu са материјалним могућностима, изградња инфраструктуре из области телекомуникација на предметном подручју доста добро прати осталу изградњу.

Za novoizgrađenu TT mrežu i optičke spojne puteve, као и за сву раније изведену инфраструктуру из области телекомуникација, урађен је катастар подземне мреже.

U телекомуникационој мрежи Козарца nude се sljedeće услуге:

- фиксна телефнска мрежа,
- мобилна телефнска мрежа,
- Internet мрежа,
- информационе tehnologije – широкопојасне услуге

Što се тиче **мреже јавних мобилних веја** (покривеност сигналом мобилне телефонije),

комуникације се обављају преко базних станца

Ove bazne stanice, postavljene на локацијамa које су одредиле стручне екипе radioplanера, "увезане су линковским системима преноса преко RR уређаја већег капацитета уз коришћење оптички spoјних puteva.

Услуге мобилне телефонije на обухвату Урбанистичког плана Козарац се одвијају преко три оператора и то:

- "M:tel",
- "BH TELEKOM" i
- "HRVATSKE TELEKOMUNIKACIJE".

До тренутка предаје овог документа оператор мобилне телефонije „M:tel“ није доставио тражене податке.

На територији обухвата Урбанистичког плана Козарац „BH TELEKOM“ поседује двије базне станице, слjedeћих параметара:

Име базне станице	WGS N	WGS E	X	Y
Козарац	44.97136952	16.83220119	6408288.45	4981430.54
Мужкановићи	44.98269068	16.79611965	6405461	4982730.13

На територији обухвата Урбанистичког плана Козарац „HT ERONET“ поседује једну базну станицу, слjedeћих параметара:

Име базне станице	WGS N	WGS E	X	Y
Приједор Козарац	44.97158	16.83248	6408311	4981454

Стратешка оријентација развоја мобилне телефонije нуди нове сервисе увођењем интелигентне мреже "prepaid", мобилног приступа Интернету, услугу **GPRS (General Packet Radio Service)**, као и остало из **3G технологије**.

Информативна дјелатност је веома значајна с обзиром да омогућује да информације о догађањима у општини буду благовремено и квалитетно пренесу у јавност. Радио програм, на подручју општине, реализује се путем 3 радио станице (Радио Приједор, Free radio и Esprit radio). Сигнали ових радио кућа покривају цијелу територију општине, као и шире окружење.

На подручју општине постоји локална телевизијска станица (ТВ Приједор).

Б.ИИИ.5.3. Термоенергетика

Населје Козарац нема изграђену инфраструктуру за централно снабдјевање топлотном енергијом. У насељу тренутно егзистира низ појединачних индивидуалних котловница које користе различите врсте горива и служе за загријавање мањег броја објеката. Као енергенти се користе углавном дрво, угалј, а ријетко лош улје.

Сунчева енергија и други извори обновљиве топлотне енергије се користе веома мало. Сунчеву енергију користи мали број приватних стамбених објеката за загријавање потрошне топле воде, а ријетко за загријавање просторија.

Као енергент се најчешће користи већа количина дрвета у приватним стамбеним објектима и то у облику дрвета за ложење, а ријетко у котловницама у облику сјеке или пелета.

Остали обновљиви енергенти се не користе.

Ријетко се као извор топлотне енергије користи и течни нафтни гас у котловима за централно или етажно гријање.

Рашладна енергија обезбјеђује се из топлотних пумпи које углавном користе енергију ваздуха, а ријетко земље и воде. За свој погон топлотне пумпе користе електричну енергију.

Б.ИИИ.5.4. Hidrotehnička инфраструктура

Б.ИИИ.5.4.1. Vodosnabdijevanje

Снабдјевање водом Козарца може се оцијенити као задовољавајуће, јер се центар Козарца као и околних насеља снабдјевају водом са:

- развијене дистрибутивне мреже са магистралног – транспортног цјевовода из правца Града Приједора (са резервоара „Пашинац“ и „Влачина“),
- развијене дистрибутивне мреже са транспортног цјевовода из правца Града Банја Лука – Омарске (са регионалног водовода Банја Лука - Приједор) и
- два кaptирана извора Вријеска и Ратково Врело и изграђеног резервоара „Баракovac“ ($V=200+500\text{m}^3$) са којег се путем примарне и секундарне мреже врши водоснабјивање мањег дијела становништа .

Мањи дио Козарца се још увијек снабђива водом са vlastитих изворишта (кaptирањем локалних изворишта, захватима кишнице, копаних или бушених бунара) што често не гарантује санитарну исправност воде као ни довољне количине и притиске

Б.III.5.4.2. Канализација

Инфраструктура за сакупљање, одвођење и диспозицију фекалних и атмосферских вода се може оцијенити као недовољно изграђена. Само у ужем центру Козарца постоји изграђена мјешовита канализациона мрежа која је изграђена 70-тих година (бетонске цијevi) и која је dotrajала. Не постоји изграђен третман за преčiшћавање прикупљених отпадних вода, него се исте испуштају директно у ријеку Стареницу или друге водотоке, па се рјешавање овог проблема намеће као један од приоритета.

Б.III.6. **Ostvareni urbani standard**

Ostvareni urbani standard огледа се у dostignutom nivou коришћења градских функција и садржаја, почев од становања и рада до спорта и рекреације, односно до квалитета животне средине.

Postojeće становање (individualno становање, стамбено – пословни и порушени објекти) у структури обухваћеног подручја, Urbanističkim планом Козарца, учествује са cca 21%, тачније 21,04%.

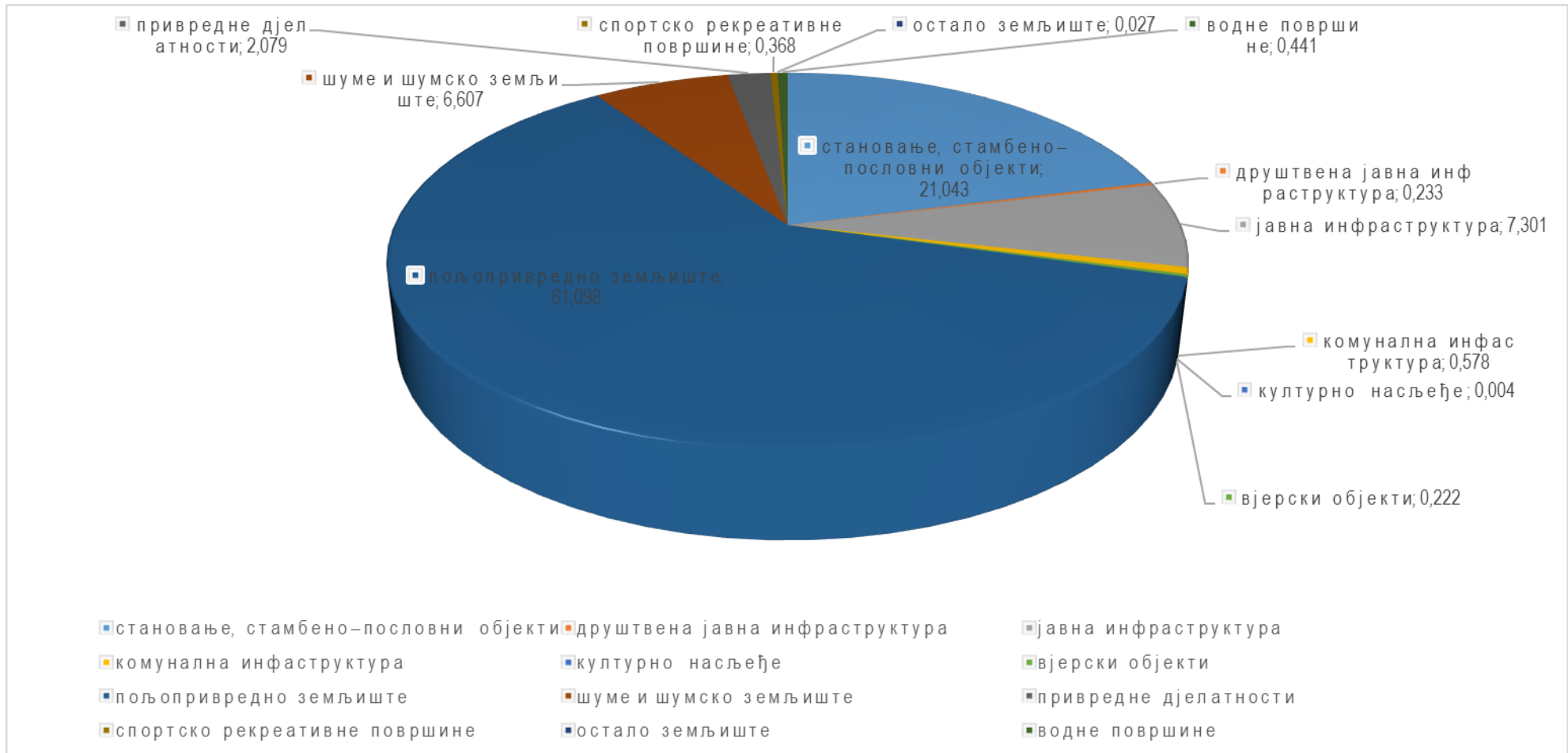
Укупна друштвена јавна инфраструктура учествује у површини подручја Плана са 0,23%.

Poljoprivredne површине учествују са 61%.

Šumske површине учествују само са 6,60%.

Postojeća привреда заузима 2,07% површине обухвата.

Диаграм бр. 3.: Биланси намјене површине обухвата UP-a

Tabela br. 40.: Namjena površina stanje

NAMJENA POVRŠINA (STANJE)	površina (ha)	%
stanovanje, stambeno-poslovni objekti	1 96,73	21,043
pretežno individualno stanovanje	186,28	19,912
stambeno poslovne (individualno i kolektivno)	8,54	0,913
porušeni objekti	2,04	0,218
društvena javna infrastruktura	2,18	0,233
objekat ofk „Mrakovica“	0,1	0,011
objekti uprave	0,01	0,001
obrazovanje – osnovna škola	0,62	0,066
obrazovanje – objekat nije u funkciji	0,47	0,050
socijalno staranje – dom za stara lica	0,37	0,040
uprava - banka	0,004	0,000
uprava – banka (stambeno poslovni objekat)	0,07	0,007
uprava – policijska stanica	0,02	0,002
uprava - pošta	0,07	0,007
uprava – vatrogasni dom u izgradnji	0,18	0,019
uprava – vatrogasni dom/objekat mjesne zajednice	0,03	0,003
zdravstvo – ambulanta (matični ured)	0,24	0,026
javna infrastruktura	68,30	7,301
saobraćajne površine	68,52	7,301
komunalna infrastruktura	5,41	0,578
groblje	0,72	0,077
groblje (partizansko)	0,15	0,016
mezarje	4,35	0,465
tržnica	0,19	0,020
kulturno nasljeđe	0,04	0,004
objekat pod zaštitom	0,02	0,002
spomen obilježje	0,02	0,002
vjerski objekti	2,08	0,222
ilamski kulturni centar	0,01	0,001
medžilis	0,01	0,001
vjerski objekat	0,04	0,004
crkva	0,80	0,086
džamija	1,02	0,109
džamija i mekteb	0,09	0,010
mekteb	0,11	0,012
poljoprivredno zemljište	571,59	61,098
obrađivo zemljište	223,61	23,902
plastenička proizvodnja	3,18	0,340
travnate površine	323,87	34,619
voćnjaci	20,93	2,237
šume i šumsko zemljište	61,81	6,607
šume i šumsko zemljište	61,81	6,607
privredne djelatnosti	19,45	2,079
poslovni objekat	0,47	0,050
privredna zona	18,98	2,029
sportsko rekreativne površine	3,44	0,368
kompleks bazena	1,43	0,068
sport i rekreacija	2	0,298
ostalo zemljište	0,25	0,027
devastirano zemljište	0,25	0,027
vodne površine	4,13	0,441
vodne površine	4,13	0,441
UKUPNO:	935,53	100

Б.ІІІ.7. **Урбано zelenilo**

Урбани зелени простори испуњавају људску потребу за љепотом и повезаношћу са природом. Чак и мале зелене површине као што су веома мали вртovi, контејнерска садња али и појединачно стабло могу имати велики значај за добробит грађана. Људи осјећају и функционишу боље када имају приступ парковима, вртovima и сатовима који су укључени у њихову дневну рутину.

Осим хигијенско – здравственог утицаја, озеленјаванје простора има и естетско – архитктонски значај декорисања простора.

Дакле, градске зелене површине чине један од основних хигијенских елемената. Имају функцију преčiшћавања ваздуха, рекереације и естетике.

Зelenilo стамбених блокова

Манје блоковско zelenilo у зони постојећег колективног становања у виду мањих озеленјених површина, са изостанком класичног hortикултурног уређења;

Јавне зелене површине

Подручје обухвата Плана, без обзира на стање у којем се налазе карактеришу:

- дрвореди централног дијела, повучени у виду траке кроз улицу, и као такви утичу на смањење буке, прашине, дима и чађи;
- мање зелене површине и зелене површине скверова.

Зелене површине ограниченог коришћења

У ову категорију, у обухвату Плана припадају

- зелене површине испред јавних објеката;
- спортски терени са слабо формираном зеленом матрицом;

Исти се не одликују задовољавајућом уређеношћу.

У ову групу спадају и zelenilo парцела са индивидуалним стамбеним објектима.

Приватна дворишта

Овај вид зеленила представља најзаступљенији вид уређених зелених површина, са уоченим побољшањима у нивоу уређења. Изузетно је хетероген по свим својим обилежјима, у зависности од старости и типа објекта, навика власника и сл. али представља и вриједна ресурс у систему зелених површина обухвата Плана.

Зелене површине специјалне намјене

Овој категорији припадају зелене површине у оквиру постојећих гробалја, гдје није реализовано одговарајуће пејзажно уређење.

Заштитни појас као елемент ове категорије зеленила није констатован на подручју обухвата.

Такође, у ову категорију спадају и вертикално zelenilo, површине под зеленилом и слободне површине око индустријских објеката, складишта, стоваришта, сервиса, заштитни коридори инфраструктуре (hidrotehничка, електроенергетска, телекомуникациона, термотехничка и др.), површине за рекултивацију, површине за санацију итд.

У овом домену, пејзажно уређење није на задовољавајућем нивоу.

Рурално подручје

Područja van obuhvata centralnog dijela predstavljeno je poljoprivrednim pejzažima, kvalitetnih estetskih karakteristika, koji se mjestimično smjenjuju sa šumskim površinama.

Kod pojedinih objekata uočavaju se napušteni i zapušteni posjedi.

Ruralna područja na teritoriji obuhvata Plana nisu primarno korišćeni u rekreativne svrhe.

Zakonski okvir u oblasti biodiverziteta

- Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14);
- Zakon o lovstvu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 60/09 i 50/13);
- Uredba o Crvenoj listi zaštićenih vrsta flore i faune Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/12);
- Pravilnik o registru zaštićenih prirodnih dobara („Službeni glasnik“, broj 55/15);
- Odluka o mjerama za suzbijanje i uništavanje korovske biljke ambrozija („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 81/07);
- Pravilnik o sadržaju, utvrđivanju i načinu sprovođenja mjera upravljanja zaštićenim područjima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 83/15);
- Pravilnik o načinu uspostavljanja i upravljanja informativnim sistemom za zaštitu prirode i sistemu praćenja („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 85/05);

Б.ІV. POSEBNA PODRUČJA

Б.ІV.1. Kulturno – istorijsko nasljeđe

Kulturna dobra su stvari i tvorevine materijalne i duhovne kulture od interesa za Republiku Srpske koje uživaju posebnu zaštitu.

Kulturna dobra mogu biti nepokretna i pokretna.

Prema fizičkim, umjetničkim, kulturnim, naučnim i istorijskim svojstvima, nepokretna kulturna dobra su: spomenici kulture, prostorne kulturno-istorijske cjeline, arheološka nalazišta, znamenita mjesta. Zaštićena okolina nepokretnog kulturnog dobra uživa zaštitu kao i kulturno dobro.

Pokretna kulturna dobra su: umjetnička dela i istorijski predmeti, arhivska građa, filmska građa, stara i rijetka knjiga, Pokretnim kulturnim dobrom može se utvrditi i zbirka ili fond, ako predstavljaju cjelinu.

Dosadašnja istraživanja prošlosti Kozarca upućuju na zaključak da se najznačajniji istorijski dokumenti o prošlosti Kozarca nalaze u bečkim, istambulskim, zadarskim i drugim arhivima. U nekoliko radova koji se bave prošlošću ovih krajeva, nailazimo na podatke da su pod Sokolinama i Kozaračkim kamneom pronađeni rimski spomenici materijalne kulture, te ilirski spomenici u naseljima Arifagići, Babići, Kamičani.

Kao što je već naglašeno, Kozarac se prvi put spominje 1334. godine, pod imenom Kozara (Cazar, Kotzura), kao sjedište sanske župe. Iste godine se spominje i katolička crkva Svetog Martina u Kozracu. Već 1360. godine Kozarac stiče status libera villa, odnosno postaje slobodni kraljevski grad pod ingerencijom ugarskih vladara. Tokom sednjovjekovnog razdoblja, Kozarac je bio pod naizmjeničnom vlasti bosanske, ugarske i hrvatske vlastele.

Uz ime grada Kozara iz tog vremena, vežu se imena ugarskih kraljeva Matije Korvina i Sigismunda, ali i bosanskog feudalca i vojvode iz 15. vijeka Hrvoja Vukčića Hrvatinića, što samo govori o značaju ovog srednjovjekovnog grada. Početkom 16. vijeka, tačnije 1518. godine, Kozarac nije imao neki veći značaj, kako će ostati sve do pada Kostajnice pod Austriju krajem 17. vijeka. Doseljavanjem muslimanskog stanovništva iz izgubljenih osmanskih područja u Dalmaciji, Lici i Sloveniji, Kozarac početkom 18. vijeka postaje značajno vojno, a potom i administrativno-sudsko središte ovog dijela Bosne, što je posebno potencirano osnivanjem Kozaračke kapetanije koja se tada našla na samoj granici sve moćnije Austrije. U tom periodu dolazi do proširenja Kozaračke tvrđave, kada se uz ojačanje bastiona i bedema gradi i kamena kula, ako stan i rezidencija kozaračkih kapetana.

Doba osmanske vladavine u Kozarcu završava septembra 1878. godine, kada ovaj dio Bosne pada pod austrougarsku vlast. Tokom ovog perioda došlo je do evropeizacije društvenih i kulturnih prilika u kozarcu. Nažalost, jedan dio stanovništva Kozarca, u tim godinama opštih društvenih promjena, zauvijek je migracijom prema Turskoj napustilo svoj viševjekovni zavičaj. Ovo je vrijeme zapadnjačke urbanizacije Kozarca kada se grade prve, kako javne tako i stambene zgrade u civilizacijskom duhu zapadnog svijeta. Tokom četrdesetogodišnjeg perioda habzburške vlasti Kozarac je zadržao kontinuitet organizovane lokalne zajednice iz ranijeg perioda.

Vrijeme austrougarske uprave završava 1918 godine, kada završetkom Prvog svjetskog rata Kozarac i okolina ulaze u sastav prve južnoslovenske zajednice, Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca.

Od 1918. godine Kozarac je u sastavu jugoslovenskih državnih zajednica sa periodima stagnacije i napretka. Reorganizacijom lokalne samouprave 1963. godine, Kozarac je izgubio status opštine, koji je, u različitim oblicima u kontinuitetu imao još od 14. vijeka, kada se prvi put spominje u istoriji¹.

Zapisi o Kozarcu²

Vuk Stefanović Karadžić je u vrijeme vojne intervencije Omer Paše Latasau Bosni objavio u Beču 1851. godine Srpski riječnik. u kojem je zapisao: „Kozarac-grad u Bosni pod gorom Kozarom, na rijeci Kozaruši koja utječe u Gomionicu, Gomionica u Sanu, a Sana u Unu“.

Zastavnik Brodske granične regimente Austrougarske, po imenu Božić. 1785. godine je na njemačkom jeziku podnio izvještaj u kojem je opisao Kozarac i koji se nalazi u austrijskom kartografskom odjeljenju Ratnog arhiva.

Šarl Irijat, pozanti francuski publicist i putopisac, 1876. godine, šaljući izvještaj u Pariz, svojim slikovitim zapisom je opisao putovanje kozaračkim krajem.

Rudolf Maldini, pozanti putopisac sa početka prošlog vijeka je 1908. godine boravio u Banjaluci i Kozarcu, i u knjizi „Bosna i Hercegovina“ objavio putopis pod nazivom „Banjaluka i Kozarac“ u kojem je između ostalog zapisano:“ u okružju banjalučkom, a u kotaru prijedorskom se diže ubavo mještance Kozarac...sa zapadne strane puklo divno Kozaračko polje, koje rodi raznovrsnim žitom...u sredini Kozarca uzdigla se ponosno i čvrsto kula, visoka oko 20 metara, a okolo nje i ostaci stare neke gradine...“.

O Kozarcu iz publikacije „Stari bosanski gradovi“ – Hamdija Krešeljaković³

Kozarac, prije Kozara i pod njim varoš, bijaše znameniti grad u Sanskoj župi. Godine 1518. Kozaljac je bio u Turskoh vlasti. Sve do kraja XVII vijeka o Kozarcu nema nikakvih vijesti. Tek kada su Turci izgubili Kostajnicu, potaje Kozarac sijelo kadiluka i kapetanije. Srredinom avgusta 1717. godine zauzeli su ga carevci na kraće vrijeme. Iza toga je gard temeljito popravljen i providen sa 15 topova. Pri dolasku Austrijanac u Bosnu 1737. godine posebno se istakao u odbrani Kozarca Ibrahimaga Memković. među vođama pobune na Krijaini 1778 bio je i Ibrahimaga Kulaš iu Kozarca. Gradskom je posadom zapovjedao dizdar. Posada je rpimala plaću od prihoda visočkog kadiluka. Godine 1838. ustanovljeno je da je potrebno gard popraviti, ali akako grad nije potreban, odlučeno je da se napusti. Prema Dopisu „Ministarstva prosvjete i kulture – Republičkog zavoda za zaštitu kulturno – istorijskog i prirodnog nasljeđa“, na teritoriji obuhvata Plana, nalaze se sljedeća arheološki lokaliteti⁴:

- CRKVENA (Hodžića kesten) – Kozarac, Brđani; praistorijska gradina; na brdu iznad ušća Male i Velike Brusnice nalazi se zaravanak; vjerovatno kasno brozano ili željezno doba;
- MODRINAC (Brđani) – praistorijsko i rimsko naselje; vjerovatno praistorijsko naselje otvorenog i razbijenogg tipa i kasnije rimske građevine; praistorijska keramika ukazuje na kasno bronzano i željezno doba;

¹ preuzeto iz publikacije „Elaborat o opravdanosti teritorijalne promjene, Osnivanje opštine Kozarac“, oktobar 2019. godine

² preuzeto iz publikacije „Elaborat o opravdanosti teritorijalne promjene, Osnivanje opštine Kozarac“, oktobar 2019. godine

³ <http://fmks.gov.ba/stara/download/zs/1953/1-1953.pdf> (pristupljeno 2020. godine)

⁴ opisi su preuzeti iz „Arheološkog leksikona Bosne i Hercegovine“, TOM 2

- REDŽIĆA ŠLJIVIK (Alići-Kozarac) – praistorijsko naselje ili nekropola; površinski nalazi sitnih ulomaka keramike i 2 željezna koplja: lokalitet nedovoljno odrediv – možda ostaci nekropole ili otvoreno naselje razvijenog tipa iz željeznog doba;

Prema istom izvoru, na teritoriji obuhvata plana, nalaze se sljedeći nacionalni spomenici na privremnoj listi:

- Grobljanska kapela Sv. Jurja u Kozarcu;
- Crkva Svetog Petra i Pavla;
- Tvrđava Kozarac.

Tvrđava Kozarac¹

Tvrđava Kozarac je ugroženi spomenik jer se unutar zaštićenog područja vrši nezakonita izgradnja objekata. Kozaračka kula je izgrađena prilikom proširenja Kozaračke tvrđave, 1736. godine (Prijeđor se prvi tu pominje 4. ožbroja 1757. godine), zadnje intervencije na njenoj zaštiti su urađene daleke 1961. godine od strane tadašnje opštine Kozarac.

*Slika br. 17.: Pogled na tvrđavu
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)*

---

¹ preuzeto iz publikacije „Elaborat o opravdanskoti teritroijanline promjene, Osnivanje opštine Kozarac“, oktobar 2019. godine

Slika br. 18.: Okolina tvrđave
(izvor: Nosioc izrade, novembar 2019. godine)

Pored zaštićenih spomenika kulture, na prostoru obuhvata Plana postoje i spomenici različitih istorijskih perioda.

Б.ІV.2. Природно наслеђе

Unutar samog obuhvata Plana ne postoje zaštićena prirodna dobra. Sa sjeverne strane nalazi se Nacionalni park Kozara.

Б.ІV.3. Resursi (podzemne vode, rudna ležišta, poljoprivredno zemljište i drugi resursi)

Prirodni resursi su osnova opstanka stanovništva i ekonomskog razvoja svakog područja. Pojam prirodni resursi obuhvata sve ono što potiče od prirode i predstavlja opšte bogatstvo, te ima upotrebnu vrijednost. Direktnu upotrebnu vrijednost imaju mineralne sirovine, vode, šume, zemljišta, a indirektnu upotrebnu vrijednost imaju klima i reljef, jer predstavljaju uslove za razvoj nekih drugih ekonomskih djelatnosti. Termin resurs je francuskog porijekla jer *ressoirce* znači izvor, pa se može reći da se prirodni resursi odnose na prirodna dobra koja su u funkciji za privredna korišćenja. U prirodne resurse se ubrajaju sve vrste voda (za piće, industriju, energetiku, ribolov, navodnjavanje i saobraćaj), zemljište (kao osnova za proizvodnju hrane ili kao materijal za industriju), nalazišta mineralnih sirovina i šume, kao i sve druge materije koje mogu biti uključene u proizvodnju, ako sunčeva energija i energija vjetrova. Prirodni resursi su uslovljeni prirodnim faktorima, ako što su elementi geografske sredine (klima, reljef, zemljište sunčeva toplota, atmosferske padavine, blizina vode za navodnjavanje), koji se ne mogu neposredno koristiti ali bez njihovog učešća neke proizvodnje nisu moguće. Prirodni uslovi su neophodni za opstanak čovjeka, društva i ekonomije.

Ne postoji jasna granica šta su prirodni uslovi, a šta su prirodni resursi, jer neki elementi prirode mogu da budu uslovi, a u nekim situacijama mogu biti resursi. U tom kontekstu, morske vode mogu biti su uslov za ribolov, saobraćaj, ali ako se iz njih eksploatišu, tada postaju resurs-izvor.

Zaključak je da su resursi dinamička kategorija koja se mijenja u prostoru i vremenu.

Prirodni resursi i prirodni uslovi predstavlja prirodno bogatstvo, koje je opisna vrijednosna jedinica za prirodni potencijal.

Kriterijumi za klasifikaciju resursa mogu biti različiti, ali je temelj svih klasifikacija racionalno upravljanje, odnosno racionalna eksploatacija prirodnog bogatstva.

Kao prirodno-ekonomski kriterijum, sve prirodne resurse kalsifikujemo kao:

- prirodne;
- ekonomske;
- kombinovane.

Prema određenim zemljinim sferama po pripadnosti:

- prirodni resursi atmosfere;
- prirodni resursi litosfere-zemljine kore (mineralne sirovine i zemljište);
- prirodni resursi hidrosfere (kopnene vode i okeani);
- prirodni resursi biosfere (flora i fauna genetički resursi sa organizmima njihovim djelovima i populacijama).

Ekonomska klasifikacija prirodnih resursa zasniva se na mogućnostima njihovog korišćenja:

- materijalni (rezerve nekog, manje ili više ograničenog materijalnog dobra koje koristi čovjek i i čija se količina može kvantifikovati i čije zalihe su ograničene, kao npr. nafta, uglj, , obradivo zemljište, rude);
- nematerijalni (neka dobra koja postoje u pridordi i koja čovjek koristi, npr ljepota pejzaža);

Prema porjeklu:

- organske;
- neorganske.

Najznačajnija klasifikacija prirodnih resursa je prema njihovom trajanju, što je u suštini kriterijum ekonomskog karaktera:

- neobnovljivi resursi (mineralne sirovine);
- obnovljivi resursi (zeljmište, voda, flora, fauna...).

Prirodne resurse kao razvojne potencijale u obuhvatu Urbanističkog plana Kozarca i kontakt područja predstavljaju zemljišta (poljoprivredno, šumsko, građevinsko) sa posebnim akcentom na poljoprivredno zemljište.

Poljoprivredno zeljište obuhvata oko 61% ukupne površine. Obradivo zemljište predstavlja suštinsku osnovu za poljoprivredne proizvodnje u Kozarcu.

Šumske površine zauzimaju svega 6,6% površine obuhvata plana.

Vodno zemljište odnosno zemljište uz riječne tokove Repušnice, Jaruge, Brusnice, Vrijeske, Kozaruše, Majevca, Kozaračke rijeke, Starenice, predstavlja zemljište na kome stalno ili povremeno ima vode, zbog čega se formiraju posebni hidrološki, geomorfološki i biološki odnosi koji se odražavaju na akvatični i priobalni sistem.

Vodno zemljište obuhvata uz tekuće vode, korito i pojas zemljišta uz koriot stajanje vode kao i napušteno korito i pješčane i šljunčane sprudove koje vod povremeno plavi i zemljište koje voda šlavi usljed radova u prostoru (pregrađivanje tekućih voda, eksploatacija mineralnih sirovina...).

Vodno zemljište predstavlja poseban resurs u planiranju, kako sa aspekta vodosnbdjevanja, turizma i rekreacije, tako i sa aspekta zaštite životne sredine.

Na području terena koji je zahvaćen Urbanističkim planom ne postoje mineralne sirovine koje bi se mogle eksploatisati.

Obnovljivi energetski izvori

Obnovljiva energija se obnavlja približno istom brzinom kojom se eksploatiše. U obnovljive energetske izvore spadaju: hidroenergija, geotermalna energija, solarna energija, energija vjetra, enrgije biomase.

Korišćenje obnovljivih izvora je od izuzetnog značaja za svaku sredinu. Značaj se ogleda u štednji neobnovljivih energetske izvora i zaštiti životne sredine.

Za Kozarac i okolinu značajni su (potencijal) energija biomase, solarna energija, energija vjetra (lokalitet Mrakovice).

Prostor kao resurs

Prema Zakonu o uređenju prostora i građenju prostor je skup prirodnih i izgrađenih struktura na površini, iznad ili ispod površine zemlje i vode, dokle dopiru neposredni uticaji ljudske djelatnosti. Izgrađeni prostor predstavlja resurs u smislu rekonstrukcije i sanacije, dok slobodni, neizgrađeni prostori predstavlja značajan potencijal, u smislu novog prostornog i urbanističkog planiranja.

Stanovništvo kao resurs

Stanovništvo sa svim svojim obilježjima poput ukupnog broja, razmještaja, prirodnog i mehaničkog kretanja, te različitih strukturnih obilježja, ima izuzetnu važnost za nosioce društvenog i ekonomskog života.

Demogeografske karakteristike predstavljaju osnovni planski parametar prema kome se usklađuju ostala planska rješenja - ekonomija, društvene i javne djelatnosti.

Na prostoru obuhvata prisutni su negativni demografski trendovi.

B. OCJENA STANJA IZGRAĐENOSTI I FUNKCIONISANJA PROSTORA

B.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO

B.I.1. Prostor

Obuhvat Urbanističkog plana (UP) odnosno urbano područje Kozarac se prostire na cca 9,35 km². Ukupna površina Grada Prijedora iznosi 834,07 km², tako da obuhvat UP Kozarac čini 1,12% teritorije Grada Prijedora. Naseljeno mjesto Kozarac predstavlja centar zone sekundarnog centra Kozarac, koji je smješten u sjeveroistočnom dijelu Grada Prijedora.

Sam obuhvat Plana zauzima dijelove naseljenih mjesta: Babići, Brđani, Dera, Donji Orlovci, Gornji Garevci, Hrići, Kamičani, Kozarac, Kozaruša, Trnopolje. Donji Orlovci pripadaju sa svega 0,06 ha.

Na teritoriji koji pokriva UP Kozarac, najdominantniji pojas je do 200 m.n.v (preko 65%). Najviša tačka je na 327 m.n.v.

Na osnovu morfoloških karakteristika terena, ne postoje ograničenja u razvoju ovog područja, tj. u ostvarivanju optimalne prostorne organizacije i pristupačnosti.

B.I.1.1. Prirodni uslovi

Prema geološkoj građi terena područje istraživanja u najvećem dijelu pripada fluvio-akumulativnom tipu reljefa koji je nastao fluvijalno-akumulacionim procesima u riječnim dolinama. U ovu kategoriju spadaju aluvijalne, proluvijalne i terasne zaravni, zatim bujični nanosi kao i drugi oblici vezani za bujični režim. Odlika ovog reljefa je poprilično zaravnjen teren, sa vrlo slabom diseciranošću i ispresijecanošću sekundarnom mrežom, povremenih i stalnih tokova.

U građi terena učestvuju stijene kvartarne, neogene, i jurske starosti.

Područje obuhvata Urbanističkog plana pripada pojasu maksimalnog intenziteta potresa 8 MSK-64 i vjerovatnoćom pojave 63% za povratni period od 500 godina.

Kroz prostor obuhvata prolaze sljedeći riječni tokovi (stalni i povremeni): Repušnica, Jaruga, Brusnica, Vrijeska, Kozaruša, Majevac, Kozaračka rijeka, Starenica.

Urbano područje Kozarca determinisano je umjereno-kontinentalnom klimom, koja prema sjeveru, istoku i sjeveroistoku prelazi u kontinentalnu (panonsku), a prema planinsko-kotlinskoj oblasti, na jugu, subplaninsku.

B.I.1.2. Ostvareni urbani razvoj (teritorija, namjene i drugo)

Obuhvat Urbanističkog plana (UP) Kozarac se prostire na cca 9,35 km². Obuhvat plana je rasplnutog, krstastog oblika duž magistralnog M4 Novi Grad – Prijedor – Banja Luka, regionalnog R-474 Kozarac – Mrakovica – Podgraci i lokalnih puteva.

Površine namjenjene za stanovanje obuhvataju 21% obuhvata Plana.

Javna infrastruktura obuhvata 7,3% obuhvata UP-a.

Šume i šumsko zemljište obuhvataju 6,60% obuhvata UP-a.

Poljoprivredno zemljište je najviše zastupljeno na području obuhvata UP-a i to sa 61%.

B.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta

Posmatrajući pravni i imovinski status zemljišta jasno se uočava da je vlasnička struktura raznolika. Mogu se izdvojiti zemljišta:

- u državnom vlasništvu;
- u državnom vlasništvu-javno;
- zemljište u privatnom vlasništvu;
- zemljište u vlasništvu vjerskih zajednica
- zemljište krupnih posjednika u privatnom vlasništvu.

Najzastupljniji je zemljište u privatnom vlasništvu, koje je najvećim dijelom poljoprivredno i šumsko zemljište, ali postoje površine u vlasništvu Grada što može predstavljati značajan resurs za planiranje i provođenje planskih rješenja.

B.I.1.4. Ostvarena organizacija prostora

Sa aspekta organizacije prostora, obuhvat UP-a ima jasno definisani centralni dio prve zone sa krstastim, trakastim širenjem duž regionalnog i lokalnog puta.

Iako se odlikuje relativno dobrom opremljenošću objektima društvenih djelatnosti, tj. neprivrede, nedostaju javni sadržaji neophodni u 21. vijeku.

Centralni dio prve zone predstavlja interpolaciju stambenih i javnih sadržaja, od kojih se pojedini nalaze u lošijem stanju, a sve je ukomponovano u zelenilo, drvorede u vidu trake.

Privredne zone su najviše locirane u centralnom i zapadnom dijelu obuhvata. Prepliću se sa (individulanim) stanovanjem.

B.I.1.5. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava

Kanalizacionu mrežu ima samo uži centar Kozarca (mješovita kanalizaciona mreža), a u zaseocima jedan dio domaćinstava dispoziciju vrši putem nužnika u dvorištu ili septičkih jama. Potrebno je da se uradi razdvajanje odvodnje padavinskih i komunalnih otpadnih voda, te ugradnja prečišćivača.

Ne postoji sistemski monitoring zemljišta i planiranje adekvatnih mjera zaštite.

Dio ukupne količine otpada sa područja obuhvata Urbanističkog plana Kozarac se sakuplja, odvozi i odlaze na gradsku deponiju na lokalitetu Kurevo u neselju Ljeskare.

Nivo korištenja otpada za reciklažu na području Urbanističkog plana Kozarca i šire lokalne zajednice nije zadovoljavajući.

Identifikovani su površinski, linijski i tačkasti zagađivači vazduha.

Buka se može javiti na lokalitetima privrednih i drugih objekata koje se nalaze duž glavnih saobraćajnica.

Prostorne, klimatske i geografske karakteristike šireg prostora Kozarca, uslovljavaju pojave različitih oblika ugrožavanja stanovništva, materijalnih dobara i životne sredine.

Najznačajniji oblici i profili opasnosti su poplave, šumski požari, zemljotresi, olujno nevrijeme, grad i tehničko-tehnološki akcidenti, ratna dejstva.

B.I.1.6. Zemljišna politika

Zemljišna politika koja se provodi na području obuhvata Plana zasniva se na provođenju važećih zakona iz oblasti građevinskog zemljišta, prostornog uređenja i građenja, zakona o životnoj sredini.

Kozarac nema Odluku o uređenju prostora i građevinskog zemljišta kojom se određuje gradsko i ostalo građevinsko zemljište, uređuju se uslovi i način raspolaganja gradskim i ostalim građevinskim zemljištem u svojini Opštine, osnove i mjerila za obračun i način plaćanje naknade za troškove uređenja građevinskog zemljišta, rente; urbanistička pravila uređenja prostora i izgradnje objekata, postavljanje i uklanjanje objekata privremenog karaktera i druga pitanja od značaja za uređenje prostora i građenje.

U skladu sa važećom regulativom, između ostalih nadležnih u lokalnoj upravi, Odjeljenje za prostorno uređenje Grada Prijedora predstavlja pokretača i nosioca pripreme u izradi, kao i organ koji je učesnik u realizaciji svih planskih dokumenata koji regulišu prostor u urbanističkom smislu.

Sa aspekta planske dokumentacije, Kozarac je naselje čiji je urbano područje u znatnoj površini pokriveno planskom dokumentacijom: regulacioni plan, prostorni plan Grada, Prostorni plan Republike Srpske.

B.I.1.7. Proces promjene namjene zemljišta

Za utvrđivanje procesa promjene namjene zemljišta u obuhvatu Urbanističkog plana koristili su se podaci projekta Evropske agencija za životnu sredinu EEA-Corine Land Cover iz 2006. i 2018. godine. Ukazano je na neznatan rast izgrađenog (građevinskog) i poljoprivrednog zemljišta.

B.I.1.8. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj

Kontrolisani urbani razvoj predstavlja razvoj u svim oblastima, proizašao iz dokumnetacije višeg i nižeg reda.

U dosadašnjem razvoju područje obuhvaćeno urbanističkim planom, je dobrim dijelom pokriveno planskom dokumentacijom (urbanistički red (istekao), regulacioni plan, prostorni plan opštine, prostorni plan republike, plan parcelacije) koji su doneseni ili će se tek usvojiti (plan parcelacije za autoput Banja Luka-Prijedor).

Nekontrolisani urbani razvoj, u prvom redu predstavlja izgradnju bespravni objekata. Karakteristična je i bespravno izgradnja pomoćnih objekata, lošeg boniteta, izuzetno lošeg izgleda.

B.I.1.9. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo)

Zemljište kontaktnih zona urbanističkog plana uglavnom predstavljaju poljoprivredu zemljište, djelimično šumsko i građevinska zemljišta na kojem su sagrađeni individualni stambeni i stambeno - poslovni objekti.

U neposrednoj blizini obuhvata, sa sjeveroistočne strane je nacionalni park „Kozara“.

B.I.1.10. Zemljišta u funkciji zaštite (zaštitne zone, šumski pojasi, rekreativna područja i drugo)

Zemljišta u funkciji zaštite u obuhvatu urbanističkog plana mogu se svrstati:

1. zemljište u funkciji zaštite saobraćajnih koridora,
2. zemljište ispod dalekovoda ,
3. zemljište u funkciji zaštite rijeka i potoka,
4. zemljište u funkciji zaštite objekata u funkciji vodosnabdijevanja,
5. zemljište u funkciji zaštite grobalja,
6. zemljište u funkciji zaštite industrijskih i objekata sa specifičnim tehnologijama.

Stanje na terenu ukazuje da zaštitni pojasevi i zaštitne zone u određenom obimu nisu ispoštovane.

Zemljište u funkciji zaštite saobraćajnih koridora u cijelom obuhvatu Urbanističkog plana ispoštovano je uz magistralni put M4 Novi Grad - Prijedor - Banja Luka i regionalni put R477 Kozarac - Markovica - Podgraci.

Zaštitni pojas dalekovoda uglavnom je ispoštovan, s tim da se u nekim dijelovima izgrađeni stambeni objekti znatno približavaju zaštitnom pojasu.

Području obale koje je nastanjeno uz riječne tokove, najčešće narušava zaštitni rječni pojas .U dijelovima koji nisu izgrađeni, postoji mogućnost da se riječni pojas zaštititi, u širini zaštitnog pojasa koji u zavisnosti od veličine vodotoka, utvrdi nadležni organ lokalne zajednice, a može iznositi najmanje 3m - ribarska staza, pa do 5 m.

Zemljište u funkciji zaštite vodozahvata i bunara, takođe zahtijeva detaljnu zaštitu.

Zemljište u funkciji groblja u postojećem stanju nije na zadovoljavajućem nivou. Ne postoje zaštitni pojasevi u smislu zelenila, ni kao tampon zona ni vizuelna barijera, čemu treba posvetiti posebnu pažnju i sa funkcionalnog i estetskog aspekta od značaja za naselje.

Zemljište u funkciji zaštite industrijskih i objekata sa specifičnim tehnologijama, možemo reći da ne postoje.

B.I.1.11. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture

U prostoru koji se tretira ovim Planom nema javnih komunalnih preduzeća.

Nisu sistemski organizovana kolektivna grijanja i toplane.

Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana postoji tržnica/pijaca u centralnom dijelu.

Na prostoru obuhvata urbanističkog plana postoje groblja i mezarja.

B.I.1.12. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada

Valorizacijom postojećeg stanja identifikovane su 4 zone (cjeline). Zone se izdvajaju po prirodnim ili stvorenim resursima. Dominantnost u opremljenosti javnim službama karakteriše centralni dio prve zone.

B.I.2. Stanovništvo

B.I.2.1. Demografski razvoj

Prema konačnim rezultatima Popisa stanovništva iz 2013. godine, naseljena mjesta koja se nalaze velikim dijelom u obuhvatu Plana broje ukupno 8756 stanovnika. Analiza demogeografskih obilježja naseobinskog sistema predmetnog područja bazirala se na podacima za cjelokupna naseljena mjesta, jer ne postoje tačni podaci za dijelove naseljenih mjesta, tj. definisanih cjelina koja se nalaze u obuhvatu Plana.

Procjene realnog broja stanovnika po cjelinama, njihove strukture i druge karakteristike, bilo je teško prognozirati, zbog velikog broja stanovnika koji ima uobičajno mjesto stanovanja na ovom području ali su (privremeno) odsutni.

B.I.2.2. Struktura stanovništva (starosne grupe)

Oslanjajući se na primjenjenu metodologiju Ujedinjenih nacija, ovaj prostor je 1991. i 2013. godine imao odlike *starog stanovništva*, sa razlikom u udjelima lica starijih od 65 godina (7,53% lica starijih od 65 godina 1991. godine, 16,29% lica starijih od 65 godine 2013. godine).

B.I.2.3. Gustina naseljenosti

Po Popisu stanovništva iz 2013. godine naseljeno mjesto Kozarac ima najveću gustinu sa 534 stanovnika po km², a Gornji Garevci najmanju gustinu sa 5 stanovnika po km².

B.II. RAZVOJNI POTENCIJALI

B.II.1. Stanovništvo

У насељеним мјестима која се третирају овим истраживањем, радно способно становништво чини 87,85% укупне популације. Доминира становништво са завршеном средњом школом.

B.II.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште обухвата 61% простора обухвата Плана, шумско 6,60%, а воде, тј ријечни токови 0,44%.

B.II.3. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције)

Изграђени фондови на територији обухвата Плана су грађевинска земљишта која заправо чине стамбене парцеле, затим парцеле на којима се одвија привредна дјелатности и услужна дјелатност.

Друштвене дјелатности, тј. функције лоциране су у централном дијелу прве зоне. Остале зоне карактерише претежно индивидуално становање са привредним дјелатностима (друга зона). У насељеном мјесту Kamičani постоји подручна школа.

B.II.4. Простор као потенцијал за развој

Са аспекта организације простора Козарац и околна (подручје обухвата Плана) има дефинисан централни дио са јавним функцијама (школа, пошта, полиција, банка, ватрогасни дом, вјерски објекти, те објекти културно – историјског наслеђа) са ширењем објеката (претежно индивидуално становање, али и објектима за развој привредних дјелатности) тј. изграђености дуз саобраћајница правца југоисток – сјеверозапад и сјевер југ.

Централни дио представља интерполацију индивидуалних стамбених, стамбено – пословних индивидуалних и виšепородичних, јавних садржаја и објеката привредних дјелатности, а све уклопоновано у дрвореде. Дендрофлора као дио бидеврзитета је веома битна, како у природним срединама, тако и у урбанизованим просторима.

Слика бр. 19.: централни дио обухвата плана са дрвореDOM
(извор: Носиоц израде, новембар 2019. године)

Specifičnost Kozarca i okoline su novi, pretežno individualni, stambeni i stambeno poslovni objekti.

U postojećoj urbanoj matrici ističu se ograničavajući faktori u smislu koncepcije prostora:

- saobraćajna matrica;
- gubitak identiteta istorijskog naselja (tvrđava Kozarac je ugroženi spomenik jer se unutar zaštićenog područja vrši nezakonita izgradnja objekata);
- slaba komunalna opremljenost itd.

B.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA

B.III.1. Stambeni fond (stambene zone)

Postojeći stambeni fond obuhvata stanove u individualnim stambenim objektima, stambeno poslovnim individualnim objektima, kao i višeporodičnim, odnosno stambenim i stambeno-poslovnim višeporodičnim objektima.

Prostorni razmještaj stambenog fonda karakteriše višeporodično (kolektivno) i individualno stanovanje u centralnom dijelu obuhvata, te disperzno individualno stanovanje u ostatku obuhvata, locirano duž saobraćajnica.

Stambeni fond (okviran) dobijen na osnovu planerske procjene koja je formirana na osnovu niza analitičkih metoda – planerski popis, zabilježenih podataka (foto,video), analize RP-a, korišćenje ortofoto podloga itd. ukazala je na sljedeću izgrađenost po zonama:

- prva zona: 1153 individualnih (stambeno-poslovna) objekta, 12 objekata višeporodičnog stanovanja;
- druga zona: 338 individualnih (stambeno-poslovna) objekta, 1 objekat višeporodičnog stanovanja;
- treća zona: 137 individualnih (stambeno-poslovna) objekta,;
- četvrta zona: 481 individualnih (stambeno-poslovna) objekta.

Najdominantnije su zgrade građene u periodu 2001- 2010. godine, kako po naseljenim mjestima, tako i na nivou Grada Prijedora. Izuzetak je naseljeno mjesto Gornji Garevci, gdje su zgrade najviše građene u periodu 1981 – 1990. godine.

Na teritoriji naseljenih mjesta koja su obuhvaćena ovim istraživanjem situacija drugačija:

- naseljeno mjesto Dera: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Gornji Garevci: najdominantnije su zgrade spratnosti P+1;
- naseljeno mjesto Hrnići: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Kozaruša: nadominantnije su zgrade spratnosti P+1;
- naseljeno mjesto Kozarac: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2;
- naseljeno mjesto Kamičani: najdominantnije su zgrade spratnosti P+2..

B.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja

U postojećoj matrici Kozarca, izdvaja se centralni dio kao administrativni centar naselja, koji u suštini nema sadržaja koje bi trebao imati.

U centralnom dijelu nalazi se osnovna škola, vrtić, područna ambulanta, policijska stanica, pošta, vatrogasni dom, sjedište mjesne zajednice itd.

Područno odjeljenje osnovne škole nalazi se u Kamičanima.

Prvredni objekti su locirani, najviše u prvoj i drugoj cjelini.

Na području urbanističkog plana centri mjesnih zajednica generišu sadržaje primjerene potrebama i prostornim mogućnostima.

B.III.3. Privreda

Područje koje se tretira ovim Planom, ima najveći broj pravnih lica, privrednih društva i preduzetnika iz domena trgovine na veliko i malo, popravke motornih vozila i motocikala, djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrana, te prerađivačke industrije.

Najveće privredne subjekte na području obuhvata Plana, prema podacima APIF-a, predstavljaju sljedeća preduzeća:

- „Austronet“ - 71 zaposleno lice (proizvodnja užadi, konopaca, upletenog konca i mreža);
- „Nova Ivančica“ - 165 zaposlenih lica (proizvodnja obuće).

Potencijali za razvoj privrede ovog područja su: veoma povoljan geografski položaj, dobra saobraćajna dostupnost (izlaz na magistralni put-veza sa Prijedorom i Banjalukom, regionalni put, izlaz na budući autoput), blizina tržišta (Banjaluka, Prijedor), blizina nacionalnog parka „Kozara“, postojanje poslovnih objekata i privrednih zona, određen broj ljudi na privremenom radu u inostranstvu...

B.III.4. Nprivreda

B.III.4.1. Obrazovanje i nauka

Predškolsko obrazovanje

U obuhvatu Urbanističkog plana nalazi se dječiji vrtić „Bambi“, koji je otvoren 2014. godine.

Prema „Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju Republike Srpske“, Službeni glasnik Republike Srpske 79/2015, broj djece u vaspitnoj grupi je:

- jaslíčka grupa od šest mjeseci do jedne godine-do šestoro djece;
- jaslíčka grupa od jedne do dvije godine-do 12 djece;
- jaslíčka grupa od dvije do tri godine-do 15 djece;
- mješovita jaslíčka grupa-do 14 djece;
- vrtíčka grupa od tri do četiri godine-do 21og djeteta;
- vrtíčka grupa od četiri do pet godina-do 24 djece;
- vrtíčka grupa od pet do šest godina-do 25 djece;
- mješovita vrtíčka grupa-do 25 djece.

Prilikom otvaranja/renoviranja/adaptacije objekata za predškolsko obrazovanje potrebno je voditi računa o normativima koji su dati u važećem „Pravilniku o standardima i normativima za oblast predškolskog vaspitanja i obrazovanja“. Površina radne sobe ne može biti manja od 25 m² s tim da se u radnoj sobi treba obezbijediti najmanje 2,5 m² korisne radne površine za svako dijete.

Na osnovu navednih parametara, tj. površine objekta i broja djece, zaključuje se da, površina po djetetu iznosi cca 7m².

Osnovno obrazovanje

U obuhvatu Urbanističkog plana, odnosno u njegovom centralnom dijelu nalazi se centralna osnovna škola „Kozarac“.

U obuhvatu plana nalazi se i područno odjeljenje u Kamičanima.

Priručnikom o tehničkim i obligacionim uslovima za projektovanje i izvođenje radova propisuju se sljedeći uslovi za projektovanje školskih zgrada:

- prosječno 1,55-2 m² učioničkog prostora po učeniku;
- prosječno 6 m² BGP zatvorenog prostora po učeniku;
- prosječno 25-30 m² površine školskog kompleksa po učeniku.

Анализирајући податке за Козарак закључује се слjedeће:

- учioniчки простор по ученику износи cca 6m²;
- затворени простор по ученику износи cca 15m²;
- отворени простор по ученику износи cca 19,87m².

Дакле, присутан је манјак отвореног школског простора по ученику, док су остали параметри задовољени.

Средношколско образовање

На територији обухвата Урбанистичког плана нема објеката за средношколско образовање. Ученици после завршене основне школе, школовање настављају у Пријedorу, Банјалуци и другим градовима БиХ.

B.III.4.2. Кultura

Културно-sportsке манифестације на територији Козарца су „Дани Козарца“, „Козарак у srcу“ итд, а од објеката постоји Исламски културни центар.

С обзиrom на постојање културних манифестација али и на планиране манифестације потребно је планирати просторе и мјеста догађања за обављање истих, како би Козарак jaчао свој идентитет и био препознатљив у ширем окружењу. У том смислу, предлаже се отварање библиотеке, читаонца, биоскопа.

B.III.4.3. Здравstvo

Na teritoriji obuhvata Urbanističkog plana nalazi se područna ambulanta. U objektu rade dva tima (ambulante) porodične medicine, jedna stomatološka ambulanta i jedna pedijatrijska ambulanta, a obezbjeđena je i laboratorijska dijagnostika.

Ambulanti porodične medicine u Kozarcu gravitira stanovništvo iz naseljenih mjesta i zaselaka u mjesnim zajednicama Kozarac, Kamičani, Kozaruša (izuzev naseljenih mjesta Graveci i Jaruge), Trnopolje i Kevljani.

Na teritoriji obuhvata postoje i dvije apoteke.

Takođe, postoji i veterinarska ambulanta.

Analiza je ukazala na manjak specijalističkih ambulanti. Sve planirane aktivnosti uskladiti sa normativima zdravstvene zaštite Republike Srpske.

B.III.4.4. Socijalno staranje

U obuhvatu Urbanističkog plana postoji dom za starija lica „Enea“.

B.III.4.5. Komunalne djelatnosti

Komunalne djelatnosti na teritoriji obuhvata Plana, organizovane su na sljedeći način:

- komunalni poslovi, u oblasti proizvodnje, prečišćavanja i isporuke vode, prečišćavanja i odvođenje atmosferskih i otpadnih voda, nadležna su javna komunalna preduzeća „Vodovod“ a.d. Prijedor, a za odvođenje i deponovanje otpadaka, „Komunalne usluge „ a.d. Prijedor.
- nije sistemski organizovana kolektivna grijanja i toplane
- postoji tržnica/pijaca u centralnom dijelu;

Na teritoriji obuhvata nalaze se mezarja i groblja.

B.III.4.6. Uprava, finansijske i slične djelatnosti

U domenu uprave na teritoriji obuhvata nalaze se sljedeći objekti:

- pošta;
- policijska stanica;
- vatrogasni dom;
- banka („Uni credit“, „Nlb banka“);
- mjesna zajednica/matični ured;

Lokacija navedenih objekata je u centralnom dijelu obuhvata, a sadržaji i objekti javne uprave i administracije na nivou jedinice lokalne samouprave locirani su u Gradu Prijedor.

Oni objekti koji su locirani u obuhvatu Plana potrebno je dovesti u optimalno stanje i na veći nivo reprezentativnosti, te poboljšati njihov rad u smislu materijalnih i ljudskih resursa.

B.III.4.7. Sport

Na teritoriji obuhvata plana egzistiraju sljedeći sportski objekti:

- zatvorena sportska dvorana Osnovne škole „Kozarac“, površine 440 m²;
- otvoreno igralište Osnovne škole „Kozarac“, površine 225 m²;
- stadion u Kozarcu, površine 7000 m²;
- stadion u Kozaruši, površine 11000 m²;

- ostali sportski tereni.

Raspored sportskih terena je relativno dobar i zadovoljavajući ali u planskom periodu potrebno je raditi na održavanju istih ali i izgradnji novih ili proširenje postojećih.. Takođe, potrebno je da svako naseljeno mjesto u svojoj gravitacionoj zoni raspolaže sportskim terenima.

B.III.4.8. Vjerski objekti

U obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac prisutni su objekti pravoslavne, islamske i katoličke konfesije.

Objekti se nalaze u relativno dobrom stanju, no potrebno je raditi na održavanju istih.

B.III.4.9. Ostale društvene službe i djelatnosti

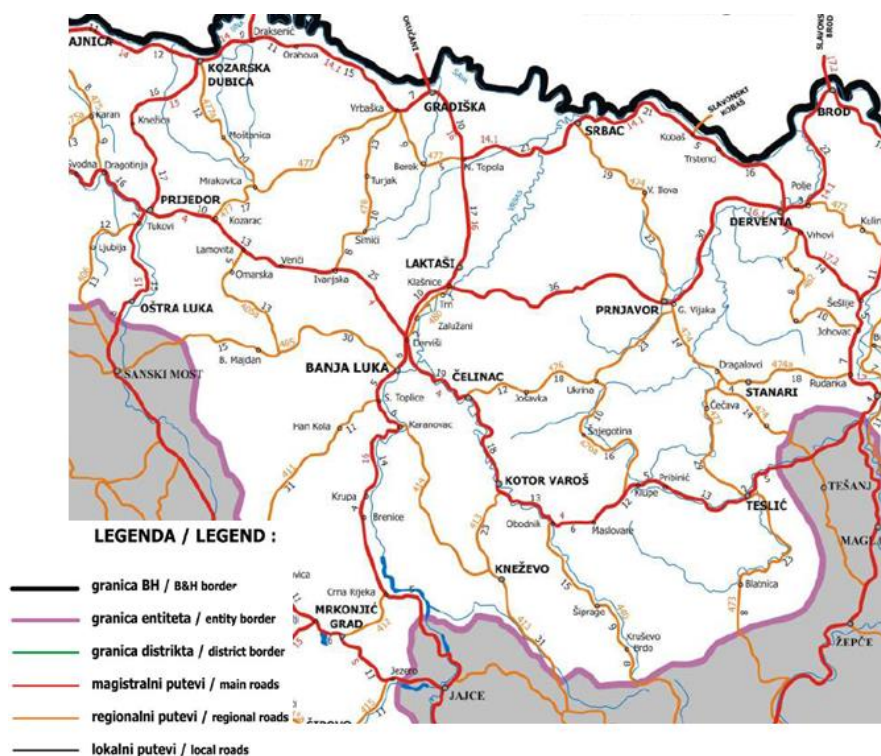
Na području obuhvata, u ovu grupu djelatnosti spada:

- udruženje žena „Srcem do mira“;
- udruženje logoraša.

B.III.5. Infrastruktura

B.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura

Okosnicu putne mreže u obuhvatu Urbanističkog plana predstavljaju magistralni putni pravac, regionalni putni pravac, mreža lokalnih puteva primarnih i sekundarnih saobraćajnica.

Slika br. 20.: Grafički prikaz geografsko-saobraćajnog položaja obuhvata Urbanističkog plana Kozarac (Izvor podataka: Brojanje vozila na mreži puteva u Republici Srpskoj, JP“Putevi RS“)

Preko ovih saobraćajnica koje su činile i čine okosnicu razvoja prostora obuhvata, prostor se integriše sa neposrednom okolinom, i širim prostorom, pri čemu poseban značaj ima magistralni put M4 Novi Grad - Prijedor - Banja Luka i regionalni putni pravac R477 (Kozarac - Mrakovica). Ovim putnim

pravacima ostvaruje se privredna, kulturna i politička integracija Kozarca sa regionalnim centrima u okruženju.

Putna mreža predstavlja najznačajniji segment saobraćajne infrastrukture, jer omogućava transport robe i prevoz ljudi do određenih relacija na bezbedan i siguran način. Iz tih razloga je potrebno da postojeća putna mreža bude usklađena sa postojećim Zakonom i Pravilnicima koji regulišu ovu oblast.

Drumski saobraćaj

Postojeća saobraćajna infrastruktura na teritoriji Kozarca se sastoji od kategorisanih i nekategorisanih puteva.

Od kategorisanih puteva višeg reda to je:

- magistralni put M4 Novi Grad - Prijedor - Banja Luka u dužini od 8,8km i
- regionalni put R-477 Kozarac mrakovica u dužini od 2,18km.

Pored magistralnog i regionalnih puteva, osnovu saobraćajnog sistema opštine čini mreža lokalni i nekategorisani puteva koja doseže do svih dijelova prostora i prikuplja saobraćajne tokove na magistralne i regionalne puteve odnosno vrši povezivanje naselja u mrežu i time bitno utiče na kompaktnost prostora opštine.

Kada je u pitanju stanje lokalne putne infrastrukture (kategorisani i nekategorisani putni pravci), može se konstatovati da je većina putne mreže nedovoljne širine kolovoznog zastora, veliki nagibi, oštri radijusi krivina i relativno loše stanje kolovoza, tako da su operativne brzine oko 50 km/h.

Željeznički saobraćaj

U obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac nema izgrađene željezničke infrastrukture, a najbliža stanica koja nosi naziv „Kozarac“ udaljena je oko 5,5km od centra Kozaraca.

Ova željeznička pruga je izgrađena 1872. godine, izgradnjom pruge Banja Luka - Dobrljin i danas predstavlja tek jednu potencijalnu komparativnu prednost ovog područja.

Javni saobraćaj

Nivo razvijenosti javnog saobraćaja mjeri se brojem javnih linija, brojem polazaka, pokrivenosti prostora opštine linijama javnog saobraćaja, stanovništva, broja mjesta u autobusu i slično.

Analizom stanja uočeno je da je najveći broj radnih mjesta u opštinskom centru, tako da stanovnici koji stanuju van centralnog urbanog područja koriste javni prevoz radi zadovoljenja svojih osnovnih potreba.

Za međumjesni saobraćaj postoje relativno povoljne mogućnosti veza sa širim prostorima u BiH preko razvijene mreže magistralnih i regionalnih puteva. U gradu ne postoji izgrađen autobuski terminal iako postoji izražena potreba za istim.

Taksi prevoz nije razvijen u obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac.

Parking, pješački i biciklistički saobraćaj

Na prostoru gradske zone, uočen je veliki problem u vezi parkiranja automobila, u vidu nepropisno i nebezbjedno parkiranih putničkih vozila.

Pješački saobraćaj nije adekvatno planiran i uređen, što predstavlja veliki problem na ovom području. Magistralni put presijeca pješačke tokove jug - sjever, a većina lokalnih puteva nema uređene trotoare. Biciklistički saobraćaj, u postojećem stanju, odvija se kolovozom postojećih ulica i nije zastupljen među građanima kao jedan vid prevoznog sredstva ili kao rekreacijski saobraćaj.

B.III.5.2. Energetska infrastruktura

Objektivno stanje elektroenergetske mreže i postrojenja na području Kozarca, nije na potrebnom nivou, ni u pogledu naponskih prilika, ni u pogledu kontinuiteta isporuke električne energije. Elektroenergetska mreža ne obezbjeđuje kvalitetno i stalno napajanje električnom energijom, čime se stvaraju gubici i troškovi kako privrednim subjektima, tako i domaćinstvima. Neophodno je izvršiti njenu sanaciju na cijelom području Kozarca. Ulaganja u rekonstrukciju, izgradnju i modernizaciju srednjenaponske i niskonaponske zadnjih godina u mnogome su veća nego ranijih godina, kada se ulagalo malo i nesistematski, ne vodeći se računa o objektivnom povećanju broja potrošača, o povećanoj potrošnji električne energije, o većem oslanjanju na električnu energiju kao resurs itd.

B.III.5.3. Telekomunikacije

Objektivno stanje u oblasti telekomunikacija još uvijek nije na zadovoljavajućem nivou.

Na pojedinim dijelovima predmetnog obuhvata postoji problem prijema radio i TV signala, te je u narednom periodu potrebno pristupiti adekvatnom rješenju ovog problema kako bi se omogućio kvalitetniji prijem signala.

B.III.5.4. Termoenergetika

Naselje Kozarac nema izgrađenu infrastrukturu za centralno snabdjevanje toplotnom energijom. U naselju trenutno egzistira niz pojedinačnih individualnih kotlovnica koje koriste različite vrste goriva i služe za zagrijavanje manjeg broja objekata. Kao energenti se koriste uglavnom drvo, ugalj, a rijekto lož ulje.

B.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura

Snabdjevanje vodom Kozarca može se ocijeniti kao zadovoljavajuće, jer se centar Kozarca kao i okolnih naselja snabdjevaju vodom uglavnom razvijenom distributivnom mrežom sa magistralnog – transportnog cjevovoda iz pravca Grada Prijedora (sa rezervoara „Pašinac“ i „Vlačina“) kao i dijelom iz pravca Grada Banja Luke – Omarske (sa regionalnog vodovoda Banja Luka - Prijedor).

Sa dva kaptirana izvora Vrijeska i Ratkovo Vrelo kao i rezervoara „Barakovac“ ($V=200+500\text{m}^3$) putem primarne i sekundarne mreže vrši se vodosnabdjevanje manje dijela stanovništva na području Kozarca.

Manji dio Kozarca se još uvijek snabdjeva vodom sa vlastitih izvorišta (kaptiranjem lokalnih izvorišta, zahvatima kišnice, kopani ili bušeni bunari) što često ne garantuje sanitarnu ispravnost vode kao ni dovoljne količine i pritiske.

Infrastruktura za sakupljanje, odvođenje i dispoziciju fekalnih i atmosferskih voda se može ocijeniti kao nedovoljno izgrađena. Samo u užem centru Kozarca postoji izgrađena mješovita kanalizaciona mreža koja je izgrađena 70-tih godina (betonske cijevi) i koja je dotrajala. Ne postoji izgrađen tretman za

prečišćavanje prikupljenih otpadnih voda, nego se iste ispuštaju direktno u rijeku Starenicu, pa se rješavanje ovog problema nameće kao jedan od prioriteta.

B.III.6. Ostvareni urbani standard

Sagledavajući urbani standard obuhvata Plana evidentno je:

- Kozarac i okolina dostigli su određeni razvoj, koji je u budućnosti potrebno usmjeravati, planirati, „kanalisati“ ka principima održivog razvoja, zaštite životne sredine i razvoja kvalitetnog urbanog standarda;
- negativni demografski trendovi;
- nefunkcionalna saobraćajna povezanost;
- nedovoljan mirujući saobraćaj;
- nedovoljno urbano zelenilo;
- neuređenost centra;
- postojanje i dalje oronulih i razrušenih objekata;
- ne posjeduje značajnije elemente koji bi omogućili iskorak u pravcu regionalne prepoznatljivosti, konkurentnosti/atraktivnosti;

B.III.7. Urbano zelenilo

Analiza urbanog zelenila pokazala je postojanje:

- javnih zelenih površina;
- zelenih površina ograničenog korišćenja;
- zelenih površina specijalne namjene;
- ruralnih područja.

Postojeći sistem karakteriše usitnjenost, fragmentacija i nepovezanost. Povezujuće zelenilo (drvoredi) pozicionirani su samo u centralnom dijelu prve zone. Potrebno ih je povezati sa okolnim prirodnim pejzažom.

B.IV. POSEBNA PODRUČJA

B.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe

Pored arheoloških lokaliteta, na teritoriji obuhvata nalaze se i nacionalni spomenici na privremenoj listi: Grobljanska kapela Sv. Jurja u Kozracu, crkva Sv. Petra i Pavla i tvrđava Kozarac.

Prostorni plan Prijedora 2008-2018. godine, ističe tvrđavu Kozarac kao ugroženi spomenik. Situacija do danas nije poboljšana. Kao razlozi su navedeni neadekvatna izgradnja koja ugrožava spomenik ali i neodržavanje istog.

Prema „Izmjenama i dopunama regulacionog plana Kozarac – centar“ (Sl. glasnik opštine br. 1/92):

- tvrđava s obzirom na status („privremena lista“) uživa najviši stepen zaštite do donošenje Odluke o proglašenju;
- unutar bedema tvrđave, kao i uz bedeme nisu planirani novi objekti već samo parterno uređenje;

Unutar samog obuhvata Plana ne postoje zaštićena prirodna dobra. Sa sjeverne strane nalazi se Nacionalni park Kozara.

Specifični geomorfološki, klimatski, floristički i faunistički faktori svrstali su Nacionalni park među najvrijednije prirodne cjeline u širem okruženju, zbog čega je pokrenuta inicijativa io njegovom proširenju.

B.IV.2. Resursi (podzemne vode, rudna ležišta, poljoprivredno zemljište i drugi resursi)

Od prirodnih resursa najzastupljenije je poljoprivredno zemljište, sa udjelom od 61%. Šumsko zemljište zauzima svega 6,6% površine obuhvata plana.

Г. PROBLEMI RAZVOJA I UREĐENJA PROSTORA

Г.І. ПРОСТОР I СТАНОВНИШТВО

Г.І.1. Простор

Г.І.1.1. Природни услови

Проблеми, ограничења развоја разматрани су са различитих аспеката, како би се на прави начин сасгледале могућности и приоритети развоја.

На основу морфолошких карактеристика терена обухвата УП-а Козарац (најдоминантнији појас до 200 м.н.в (преко 65%), експозиција југозапад, и нагиб до 3%) закључује се да нема ограничења за остваривање оптималне просторне организације, приступаћности, доступности, свеукупног развоја.

Као проблеми истају се:

- промјене климатских карактеристика на глобалном нивоу;
- загађење ваздуха;
- деградација тла;
- загађења вода;
- промјене флоре и фауне итд.

Промијене климатских карактеристика настају као последица глобалног отопљавања и утицаја њовјека са својим активностима-неконтролисана сјећа шума и одсуство пошумљавања дјелују на појаву ерозије тла, на смањену концентрацију кисеоника, позиција објеката у насељима утиче на природно провјетравање, изградња-површине под бетоном утичу на микроклиму...

Последично све утиче и на начин грађења (гријање и хлађење објекта).

Загађење ваздуха настаје услед начина гријања, саобраћаја, технолошких процеса...

Неконтролисана употреба пестицида утиче на квалитет тла.

Г.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

У домену (ураног) развоја наводе се слједећи проблеми:

- саобраћајна матрица;
- стихијска градња;
- неадекватна заштита КИН-а-тврдаве;
- слаба комунална опремљеност;
- измјешаност појединих објеката привреде и стамбених објеката;
- неадекватно уређење и одржавање зелених површина итд.

Г.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Проблеми у веzi правног и имовинског статуса земљишта дефинисани су законским и подзаконским областима у тој области.

У Републици Српској проблематику земљишта, тј. земљишне политике регулишу Закон о грађевинском земљишту и Закон о пољопривредном земљишту.

Према Закону о грађевинском земљишту, градско и остало грађевинско земљиште може бити у државном и приватном власништву.

Овим Законом уређују се услови и начин одређивања градског грађевинског земљишта и осталог грађевинског земљишта у градовима и насељима градског карактера и другим подручјима предвиђеним за стамбenu и другу комплексну изградњу, начин коришћења, управљања и располагања грађевинским земљиштем у државној својини, као и плаћање накнада за коришћење грађевинског земљишта.

Градским грађевинским земљиштем сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је одговарајућим плановима намјенјено за изградњу објеката у

skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora, a ranije je određeno zakonom i drugim propisima, odnosno koje bude kao takvo određeno odlukom skupštine opštine odnosno grada.

Ostalo građevinsko zemljište u smislu navedenog zakona je izgrađeno i neizgrađeno zemljište namijenjeno za izgradnju objekata u skladu sa odredbama Zakona o uređenju prostora, koje se nalazi van zone gradskog građevinskog zemljišta, odnosno van gradova i naselja gradskog karaktera, a određeno je odlukom skupštine opštine, odnosno grada.

Izgradnja gradova i naselja gradskog karaktera na gradskom građevinskom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu obavlja se u skladu da regulacionim planom ili prostorno-planskom i urbanističkom dokumentacijom (do donošenja regulacionog plana) i smatra se u opštem interesu.

Gradsko građevinsko zemljište može biti u državnom i privatnom vlasništvu.

Na gradskom građevinskom zemljištu mogu se steći prava određena zakonom.

Opština odnosno grad (jedinica lokalne samouprave) upravlja i raspolaže gradskim građevinskim zemljištem u državnoj svojini na način i pod udlovima predviđenim zakonom i propisima donesenim na osnovu zakona.

Gradsko građevinsko zemljište u privatnom vlasništvu je u slobodnom prometu.

Gradskim građevinskim zemljištem u privatnom vlasništvu raspolažu vlasnici uz ograničenja i pod uslovima propisanim zakonom.

Gradsko građevinsko zemljište određuje skupština jedinica lokalne samouprave i može se odrediti kao:

- zemljište koje je pretežno izgrađeno i čini prostorno-funkcionalnu cjelinu u gradu i naselju gradskog karaktera;
- zemljište obuhvaćeno granicama urbanističkog plana grada, odnosno naselja gradskog karaktera, kao i ono koje je predviđeno za proširenje grada, odnosno naselja gradskog karaktera;
- zemljišta na drugim područjima predviđenim za stambenu i drugu izgradnju (prigradska naselja ili druga veća naselja, rekreaciono-turistički centri, područja namijenjena za izgradnju kuća za odmor i oporavak i druge slične namjene).

Kao gradsko građevinsko zemljište (prethodno navedeno) može se odrediti samo zemljište za koje je donesen regulacioni plan ili urbanistički plan, prema kome će se izgradnja i uređenje zemljišta koje je predviđeno srednjoročnim planom opštine, u cjelosti ili većim dijelom, izvršiti najkasnije u roku od pet godina.

Odluka o određivanju gradskog građevinskog zemljišta sadrži detaljan opis granice obuhvaćenog zemljišta i podatke o katastarskim parcelama i vlasnicima iz javnog registra o nekretninama. Sastavni dio Odluke je kopija katastarskog plana sa ucrtanom granicom gradskog građevinskog zemljišta i parcelama obuhvaćenim tom odlukom.

Skupština jedinice lokalne samouprave prodaje posredstvom licitacije ili daje u zamjenu fizičkim i pravnim licima neizgrađeno gradsko građevinsko zemljište u državnoj svojini radi izgradnje trajnih građevina u skladu sa regulacionim planom ili ga daje u zakup radi izgradnje privremenih građevina.

Problemi koji se javljaju u svim gradovima i naseljima, a koji se tiču pravnog i imovinskog statusa zemljišta su:

- teško je da se planiranjem u potpunosti ispoštuju vlasništvo i katastarske granice zemljišta za koje se izrađuju planski dokumenti,
- na zemljištu na kojem to nije moguće javlja se potreba za preparcelacijom što u konačnoj realizaciji planova uslovljava rješavanje imovinsko-pravnih odnosa,
- često se dešavaju i situacije u kojima nije moguće realizovati plansko rješenje u vezi zemljišta, te se nameće problem dokompletiranja parcela (kod sprovedbenih planova);
- izražen je problem u vezi restitucije građevinskog zemljišta; privatizacija, izvršena u proteklom periodu u određenim segmentima je posredno uticala na građenje i donekle komplikacije u prostoru (u privrednim kompleksima koji su privatizovani, podjelom u privatizaciji) prodajom pojedinačnih objekata u procesu planiranja otvorio se problem vlasništva infrastrukture-saobraćajnica, javnih komunikacija i tehničke infrastrukture,

- privatizacijom je vlasniku zgrade, odnosno, posebnog dijela zgrade, stupanjem na snagu novog Zakona o privatizaciji i Zakona o građevinskom zemljištu omogućeno vlasništvo na zemljištu pod zgradom i na onoj površini zemljišta koje je regulacionim planom ili planom parcelacije utvrđeno da služi za redovnu upotrebu zgrade.

U vezi pravnog i imovinskog statusa zemljišta, treba istaći i probleme u rješavanju imovinsko-pravnih odnosa za lokaciju i izgradnju neophodnih sadržaja u interesu svih građana .

Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS 93/06) zabranjuje promjenu namjene obradivog poljoprivrednog zemljišta I, II, III, IV i V katastarske, odnosno bonitetne klase u nepoljoprivredne svrhe, osim u određenim slučajevima (veći broj izuzetaka). Ovim zakonom se promoviše zaštita kvalitetnog poljoprivrednog zemljišta, ali problem je što za klasifikaciju poljoprivrednog zemljišta koristi dva različita sistema mjera (bonitetne i katastarske klase).

Problemi u ovom segmentu su:

- stihijska gradnja;
- problemi proistakli iz privatizacije u urbanističkom smislu;
- usitnjenost poljoprivrednog zemljišta;
- zakonska regulativa;
- nepostojanje formiranih građevinskih parcela u državnom vlasništvu.

Г.1.1.4. Ostvarena organizacija prostora

Problemi organizacije prostora obuhvata UP-a su:

- nefunkcionalna saobraćajna povezanost;
- nedovoljno urbano zelenilo i održavanje istog;
- nedostatak zaštite objekata KIN-a;
- nepostojanje tretmana za prečišćavanje otpadnih voda (ispuštaju se direktno u rijeku Starenicu);
- neuređenost centra;
- loše uređenje saobraćaja u mirovanju;
- i dalje je evidentno postojanje oronulih i razrušenih objekata.

Г.1.1.5. Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava

Problemi razvoja i uređenja prostora sa stanovišta životne sredine su detaljno i u velikoj mjeri elaborirani kao dio analize i ocjene postojećeg stanja, te kao takvi predstavljaju osnov definisanju ciljeva i planskog koncepta. Životna sredina unutar obuhvata Urbanističkog plana Kozarca je izložena uticaju različitih faktora koji mogu dovesti do njenog onečišćenja, a koji se najčešće manifestuju kao zagađenja okoline otpadnim vodama iz domaćinstava i industrije, emisijama polutanata iz izvora koji obezbjeđuju toplotnu energiju, emisijama polutanata iz procesa eksploatacije mineralnih sirovina, te kao zagađenja nastala od aktivnosti na izgradnji infrastrukture, stambenih i poslovnih objekata i korištenja zemljišta, odnosno hemijskih sredstava u svrhu poljoprivredne proizvodnje.

Na osnovu analize stanja po komponentama u oblasti životne sredine, najizraženiji problemi su nedovoljno izgrađen kanalizacioni sistem, kao i ispuštanje otpadnih voda u recepijente bez prethodnog prečišćavanja čime se ugrožavaju ekosistemi u površinskim i podzemnim vodama, te kvalitet voda za vodosnabdijevanje stanovništva. Kvalitetno rješavanje načina vodosnabdijevanja i zaštita izvorišta vode za piće predstavljaju važno pitanje planskog razvoja.

Infrastruktura za upravljanje otpadom u prostoru nije dovoljno razvijena, a iskorištavanje reciklabilnih komponenti je zastupljeno u veoma maloj mjeri. Pokrivenost stanovništva odvozom otpada je nedovoljna, a stvaranje određenih količina čvrstog otpada različitih kategorija potrebno je bezbjedno odložiti i zbrinuti.

Monitoring kvaliteta osnovnih komponenata u životnoj sredini nije zastupljen u mjeri koja bi bila dovoljna za definisanje odgovarajućih aktivnosti u svrhu zaštite i unapređenja okoline.

Neregulirani riječni tokovi, neplanska sječa šuma i degradacija zelenih površina doprinosi izraženom dejstvu negativnih uticaja izazvanih prirodnim i antropogeni faktorima. Problemi u životnoj sredini nastaju i kao posljedica nedovoljno razvijene svijesti stanovništva o značaju zaštite životne sredine i važnosti njenog unapređenja (nepoštivanje prirodnog resursa, kao osnove za održiv prostorni razvoj, te kršenje zakonski uređenih mjera zaštite životne sredine i dr.).

Osnovni problemi očuvanja kvaliteta i zaštite zemljišta, površinskih i podzemnih voda, vazduha, buke i otpada na području Kozarca su:

- pojave neplanskog pretvaranja poljoprivrednog zemljišta u građevinsko i trajni gubitak kvalitetnih poljoprivrednih površina,
- nepostojanje kontinuiranog i sistemskog monitoringa zemljišta,
- divlje deponije, najčešće u ruralnom području gdje stanovništvo nije pokriveno uslugama sakupljanja i odvoza otpada,
- povećanje površina zahvaćenih ambrozijom kao korovskom biljkom,
- nedovoljna pokrivenost područja sa komunalnom infrastrukturom,
- ispuštanje otpadnih voda, bez prethodnog tretmana, uzrokuje zagađenje zemljišta i značajno doprinosi degradaciji njegovog kvaliteta,
- povećano korišćenje hemijskih sredstava u poljoprivrednoj proizvodnji koja ispiranjem zemljišta dospjevaju u površinske tokove,
- nelegalno bacanje otpada direktno u rijeke ili uz njihove obale,
- korišćenje neadekvatnih energenata i individualnim ložištima (većinom ugaj lošeg kvaliteta i drvo),
- smanjivanjem površina pod zelenilom u odnosu na površine koje su pod objektima,
- loša putna podloga saobraćajnica,
- prisutan veliki broj pojedinačnih ložišta,
- nedovoljna zvučna izolacija ugostiteljskih objekata,
- nedovoljna pokrivenost stanovništva uslugama sakupljanja i odvoza otpada, što uzrokuje pojavu divljih deponija,
- nepostojanje reciklažnog dvorišta gdje bi građani mogli da dovezu odvojeno prikupljene vrste komunalnog otpada,
- nepostojanje kanalizacione mreže prigradskih naselja, sa direktnom posljedicom ugrožavanja izvorišta pitke vode,
- nepostojanje separatnog sistema odvodnje atmosferskih i komunalnih voda ovog područja,
- stalna degradacija kvaliteta vodotoka na ovom području zbog ispuštanja industrijskih voda u vodotoke bez njihovog predhodnog tretmana,
- nepostojanje monitoringa kvaliteta površinskih i podzemnih voda kao osnova za praćenje stanja i trenda zagađenja voda,
- pojave narušavanja javne higijene mogu imati negativne posljedice na zdravlje stanovništva,
- neriješeno pitanje finansiranja prioritarnih problema i obaveza u oblasti zaštite i unapređenja životne sredine,
- nedostatak institucije koja ima koordinativnu funkciju u oblasti zaštite životne sredine,
- nepotpuno normativno regulisanje problematike zaštite životne sredine na području Kozarca (zaštita vazduha, zaštita voda, otpadne materije, zaštita od alergena i sl.),
- nedostatak kvalitetnih programa edukacije stanovništva radi podizanja nivoa ekološke svijesti;
- ugroženost stanovništva, materijalnih dobara i životne sredine poplavama, šumskim požarima, zemljotresima, olujnim nevremnom, gradom i tehničko – tehnološkim akcidentima:
  - izlivanje manjih bujičnih vodotoka na području sela Rakelići, Kozarac i Donji i Gornji Orlovci;
  - najčešći uzroci požara: nesavjesno ponašanje pojedinaca, neispravnost električnih instalacija, paljenje korova i nepravilno rukovanje zapaljivim materijalima;

- stepen požarne ugroženosti iskučivo zavisi od gustine izgrađenosti objekata u pojedinim zonama;
- nedovoljan broj uređenih crpilišta za zahvatanje vode iz postojećih vodotokova;
- loše organizovano osmatranje teritorije;
- nedovoljno razvijene aktivnosti na preventivnoj zaštiti od požara;
- postojanje objekata starije gradnje, sa lošim statičkim i konstruktivnim karakteristikama;
- većina stambenih objekata u individualnom vlasništvu, izgrađena je kao aseizmična, odnosno od klasičnog materijala, sa više etaža, bez vertikalnih serklaža i sa slabim temeljima, koji su izuzjetno osjetljivi na zemljotrese;
- industrijski kapaciteti smješteni u naseljenim prostorima, što u slučaju akcidentnih situacija ugrožava veliki broj stanovnika i njihovu imovinu;
- postojanje objekata u kojima su mogući tehnički akcidenti većih razmjera;
- nepostojanje planova zaštite u slučaju tehničko – tehnoloških akcidenata;
- neadekvatna tehnološka disciplina i primjena tehničkih mjera i mjera zaštite od strane zaposlenog osoblja;
- neadekvatna opremljenost sredstvima zaštite u slučaju pojave akcidentnih situacija;
- mogući hidrometeorološki rizici: grad, olujni vjetar, visok sljeg i nanosi, suša, veoma visoke temperature;
- zaštita od ratnih dejstava: nedostatak skloništa osnove zaštite (jedino sklonište je u naselju Prijedor, kapaciteta 500 lica), te je potrebno igraditi u Kozarcu sa kapaciteom od 300-1000 lica.

Г.1.1.6. Земљишна политика

Problemi vezani za zemljišnu politiku, uglavnom se odražavaju u konceptualnom smislu pri izradi dokumenata prostornog uređenja, posebno sprovedbenih planskih dokumenata.

Raspored i namjene u prostora planiraju se kao interpolirane površine u postojećem gradskom tkivu.

Od planera se očekuje da se u potpunosti ispoštuje vlasništvo nad zemljištem, a uvažavajući kompleksnost samog rješavanja imovinsko-pravnih odnosa; dugotrajnost, visoke troškove rješavanja, kao i spremnost vlasnika na kompromis, odnosno na saradnju u rješavanju.

Specifičnost zemljišne politike predstavlja, u skladu sa tržišnom ekonomijom, i vrijednost građevinskog zemljišta, posebno na atraktivnim lokacijama; tako da vlasnici zemljišta, konkretni korisnici i poznati investitori, u procesima izrade planske dokumentacije, a putem programskih zadataka, znatno utiču na planska rješenja (u fazi javnog uvida, tj. tokom izrade planske dokumentacije dostavljanjem primjedbi, što može rezultirati i ponovljenim javnim uvidom i sl.).

Na teritoriji obuhvata Plana vlasništvo nad zemljištem je privatno i državno.

Г.1.1.7. Proces promjene namjene zemljišta

Proces promjene namjene zemljišta povlači za sobom određene probleme:

- smanjenje površina konvertovanog zemljišta (poljoprivredno ili šumsko zemljište);
- konvertovano građevinsko zemljište su najčešće besparavni individualni objekti sa neodgovarajućom infrastrukturom;
- asimilacija građevinskog zemljišta u već postojeću matricu je najčešće problematična, kako sa aspekta kontinuiteta fizičke strukture, funkcija i sprovedbene planske dokumentacije;
- loš pristup objektima društvenih djelatnosti (stihijska gradnja van gravitacionog područja).

Г.1.1.8. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj

U dosadašnjem razvoju područje obuhvaćeno urbanističkim planom, je dobrim dijelom pokriveno planskom dokumentacijom (urbanistički red (istekao), regulacioni plan, prostorni plan opštine, prostorni plan republike, plan parcelacije) koji su doneseni ili će se tek usvojiti (plan parcelacije za autoput Banja Luka-Prijedor). Problem se vezuje što je urbanistički red Kozarca i Prostorni plan opštine istekao¹. Uz to, problem predstavlja i bespravna gradnja.

Г.1.1.9. Земљишта kontaktnih зона (пољопривредно, шумско и друго)

Problem kontaktnih zona manifestuje se kroz nesagledavanje kontaktne zone kao potencijala za razvoj. Primjer, blizina Nacionalnog parka „Kozara“, koja se može koristiti u svrhu turističkog razvoja. U tom smislu, turizam bi trebalo razvijati kao kompatibilan nacionalnom parku (iskoristiti blizinu turističke destinacije za ponudu svojih proizvoda i usluga).

Г.1.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Najčešći problemi u vezi zemljišta u funkciji zaštite su:

- mjestimične divlje deponije uz različite koridore;
- izlivanje otpadnih voda direktno u rijeku Starenicu;
- mjestimična gradnja u zonama saobraćajnica, dalekovoda itd.

Г.1.1.11. Комунална опремљеност по територији и врстима инфраструктуре

Kao mogući problemi u ovom domenu izdvajaju se:

- neadekvatno uređenje grobalja/mezarja – opremljenost nedostajućim grobljanskim građevinama i elementima grobljanskog uređenja;
- ne postoji organizovanost kolektivnog grijanja;
- nedostatak javnih površina za parkiranje;
- postojanje manjih deponija uz različite koridore;
- manjak zelenih površina.

Г.1.1.12. Идентификовање градских дијелова (цјелина, потцјелина, зона и слично) са критеријумима разграничења дијелова града

Valorizacijom postojećeg stanja identifikovane su 4 zone (cjeline). Dominacija objekata, kako individualnih, kolektivnih i objekata društvenih djelatnosti je u okviru centralnog dijela prve zone. To je prostor za koji je donesen detaljni planski dokument – regulacioni plan.

Izdvaja se i druga zona po lokaciji privrednih djelatnosti. Ostale zone većinom karakteriše individualno stanovanje.

Г.1.2. **Становништво**

Ključni problemi obuhvata Plana u demografskom smislu su:

- opadanje broja stanovnika u periodu 1991 -2013. godina;
- negativan prirodni priraštaj;

---

¹ do donošenja Plana, u skladu sa članom 27. Izmjena i dopuna Zkoana o uređenju prostora i građenju („Sl. glasnik Republike Srpske“ 84/19) primjenjivaće se Prostorni plan opštine Prijedor 2008-2018 („Službeni glasnik Opštine Prijedor“ 10/09) u dijelu u kome nije u suprotnosti sa dokumentom prostornog uređenja kao dokumenta višeg reda koji je u primjeni

- за обухват УП-а основано се предпоставља негативан миграциони салдо (Град Пријedor има позитиван у периоду 2007-2018. године);
- има карактеристике „старог становништва“;
- образовна структура указује на доминантност лица са завршеном средњом школом.

Г.ИИ. RAZVOJNI POTENCIJALI

Г.ИИ.1. Природни ресурси

Утврђени проблеми у области пољопривредне производње су:

- неорганизовано (нестабилно, несигурно) тржиште;
- недостатак (финансијских) средстава;
- недovolјне и неповољне мјере државе;
- одлазак младих са села, стара сеоска домаћинства;
- недостатак радне снаге;
- недостатак пољопривредне механизације;
- неповољни кредити и
- прекомјеран увоз хране.

Уопштено гледајући, проблеми у области шумарства су:

- исцјепканост посједа, које је претежно у приватној својини;
- угроженост шума штетним абиотичким и биотичким факторима, недovoljne активности и финансије на заштити, нјежи и подизању шума у оквиру природних добара;
- недovoljno контролисана сјећа;
- одсуство сарадње ЈП „Шуме Српске“ са власницима приватних шума и осталим локалним становништвом и др.

Г.ИИ.2. Антропогени ресурси (изграђени фондови и функције) и простор као потенцијал за развој

Организациони и просторни ресурси у обухвату и околини УП-а нису доволjno искористиени за развој овог подручја – близина центара (Приједор и Банаја Лука), близина националног парка, излаз на магистралну и регионалну цесту (близина будућег аутопута и петљи) итд.

Изграђени фондови и функције највећим дијелом лоцирани су у централном дијелу обухвата и линијски дуљ саобраћајница магистралног, регионалног и локалног карактера

Просторно-обликовни идентитет централног језгра битно одређују наслијеђене просторне структуре које у односу на актуелну тражњу за централним просторима захтјевају ангажман инвестиција потребних да се реализује процес њихове реконструкције и ремоделације. Постоје значајни потенцијали за интервенције у простору. Разматрање градње и реконструкције у централном дијелу обухвата Плана треба да иде ка правцу очувања и наглашавања културно-историјских и амбијенталних вриједности, а све са циљем истацања и формулисања културно-социјалног идентитета овог подручја. Ово се посебно наглашава јер је у централном дијелу обухвата, унутар заштићеног подручја тврђаве Козарац присутна незаконита изградње објеката.

Г.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Г.ИИИ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Идентификовани проблеми у погледу становања су слједећи:

- иако су објекти већином новије градње (2001-2010), и даље постоје остарјели, devastирани и запустјени стамбени фонд;
- лоше и импровизоване интервенције у простору;
- енергетска неефикасност објеката;
- комунална опремљеност насеља;
- суфицит стамбеног фонда.

Г.ИИИ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

У домену јавних служби и њиховог распореда, уочава се слједеће:

- мањак објеката за одржавање културних дјелатности;
- мањак специјалистичких амбуланти;
- одржавање и адаптација објеката друштвених дјелатности;
- приступ објектима

Г.ИИИ.3. Привреда

Регистровани проблеми у овом домену су:

- просјечна бруто плата Града Приједора је испод просјека за Републику Српску;
- стопа запослености је испод просјека за Републику Српску;

- neiskorištenost potencijala itd.

Г.III.4. **Nprivreda**

Г.III.4.1. Образovanje i nauka

Predškolsko obrazovanje

Na osnovu analize stanja, postojeći objekat zadovoljava trenutne potrebe. U planskom periodu ostavlja se mogućnost adaptacije, rekonstrukcije ili izgradnje novog objekta u skladu sa normativima koji tretiraju ovu oblast.

Osnovno obrazovanje

Na osnovu analize učioničkog, zatvorenog i otvorenog prostora osnovne škole i područnog odjeljenja zaključuje se da za su parametri zadovoljeni, izuzev otvorenih prostora gdje je prisutan manjak prostora po učeniku. U planskom periodu ostavlja se mogućnost dogradnje, adaptacije i izgradnje u ovom domenu.

Г.III.4.2. Kultura

Problematika ovog domena se vezuje za nedostatak adekvatnih objekata za održavanje kulturnih sadržaja.

Potrebno je obezbjediti nove prostore, tj. izgraditi nedostajuće kapacitete bioskopskog, bibliotečkog i čitaoničkog prostora.

Г.III.4.3. Zdravstvo

Analiza je ukazala na manjak specijalističkih ambulanti. Sve planirane aktivnosti uskladiti sa normativima zdravstvene zaštite Republike Srpske. U tom smislu, predlaže se obezbjeđenje usluga ginekološke ambulante sa ultrazvučnom dijagnostikom.

Г.III.4.4. Socijalno staranje

U ovom domenu potrebno je redovno održavati objekte, te eventualnu izgradnju i adaptaciju prilagoditi zakonima i normativima koji tretiraju ovu oblast.

Г.III.4.5. Komunalne djelatnosti

Za sve poslove u domenu proizvodnje, prečišćavanja, isporuke vode, prečišćavanja otpadnih voda, kao i odvođenje i deponovanje otpadaka, nadležna su preduzeća iz Grada Prijedora.

Kolektivna grijanja nisu sistemski organizovana, već se stanovništvo isključivo grije putem vlastitih sistema.

Održavanje groblja/mezarja je na relativno zadovoljavajućem nivou.

Tržnica/pijaca je locirana u centralnom dijelu obuhvata Plana. Potrebno je raditi na održavanju iste. Takođe, predlaže se lokacija za izgradnju tržnice.

Г.III.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Проблеми који се везују за овај домен су:

- квалитет опремања;
- потребна изградња и реконструкција објеката;
- увођење нових садржаја.

Подршка наведеном је процес децентрализације ЈЛС и jaчање централитета Козарца и околине.

Г.III.4.7. Спорт

У обухвату плана постоје објекти спорта, али је потребно радити на адаптацији и одржавању истих. Као проблем издјавља се планирано измјештање стадиона фудбалског клуба „Братство“, је на том простору планирана изградња административне зграде.

Г.III.4.8. Вјерски објекти

Потребно је радити на одржавању вјерских објеката.

Г.III.4.9. Остале друштвене службе и дјелности

Подршка и jaчање удружења ове области.

Г.III.5. **Инфраструктура**

Г.III.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Неки од недостатака идентификовани у подручју обухвата Урбанистичког плана Козарца су:

- недovoljne ширине путева/улица;
- оштри радијуси;
- велики нагиби;
- неријешена одводња;
- неогovarajuће коловозне конструкције;
- јавна расвјета;
- недостатак уређених површина за несметано одвијање пјешачког саобраћаја и бициклистичког саобраћаја;
- неуређеност саобраћаја у miroвању;
- јавни превоз путника.

Сви ови недостаци утичу на брзину превоза и капацитет пута, односно на трошкове превоза, као и на безбједност саобраћаја свих учесника у саобраћају.

Г.III.5.2. Енергетска инфраструктура

РЈ Електродистрибуција Приједор је на свом дистрибутивном подручју извршила прелазак са 10 кV на 20 кV напон напajања свих дистрибутивних трафостаница, чиме се постигла упola мања струјна optерећеност средњенапoнске мреже, смањили технички губици, постигла већа дистрибутивна ефикасност и могућност проширивања мреже. Негативна последица овога преласка је повећан број застоја због замијене оштећених дијелова мреже и постројења, који сад раде под вишим напонем.

Kako bi se stvorili uslovi za jednu novu koncepciju elektroenergetske infrastrukture, po uzoru na neke moderne evropske elektrodistributivne kompanije, potrebno je izvršiti sanaciju na cijelom području opštine.

Г.III.5.3. Telekomunikacije

S obzirom da su telekomunikacije veoma prilagodljive u davanju svojih usluga, može se sa sigurnošću tvrditi da će obimom i vrstama usluga pratiti potrebe, kako rezidencijalnih, tako i biznis korisnika.

Novi telekomunikacioni sistemi u Evropi i svijetu, zahtjevaju od kompanija koje se bave pružanjem usluga u telekomunikacijama da imaju što brži i pouzdaniji prenos signala. Trenutno se kao najkvalitetniji medij za prenos signala koristi optički kablovi koji, uz prenos govornih informacija, omogućava brzi prenos podataka te razne druge multimedijalne usluge.

Potrebe i zahtjevi stanovništva i privrede za pružanjem osnovnih i naprednih telekomunikacionih usluga, uslovili su ubrazani razvoj telekomunikacionog tržišta, kako u svijetu, tako i kod nas. Nastanak novih servisa (na bazi prenosa podataka, tona i slike - triple play, VoD, IPTV, multimedijalne usluge) i osavremenjavanje postojećih (klasični govorni servisi) omogućen je razvojem tehnologije i uvođenjem novih koncepata u telekomunikacionu mrežu (decentralizacija mreže, MSAN platforme, IP tehnologije). Osnova za potpunu implementaciju ovih servisa je FTTX (Fiber to the home) scenario koji je predviđen za ovo područje.

Ovim planskim dokumentom predviđena je primarna trasa kablovske kanalizacije koja je preduslov za izgradnju optičke mreže. U drugoj fazi projektom će se definisati trase sekundarnog dijela mreže koji obuhvata trase PE cijevi do svakog objekta, mjesta izvodnih ormara i mjesto objekata za smještanje pasivne opreme.

Kako je trend razvoja u fiksnoj telefoniji višestruko iskorišćavanje parica, za očekivati je da razvoj ide u tome smjeru, što bi značilo:

- skraćanje udaljenosti od ATC do pretplatnika,
- zamjena vazdušne mreže podzemnom do krajnjeg korisnika.

Skraćanje udaljenosti bi se ostvarilo zamjenom RSS-ova (isturenih stepena) sa MSAN-ovima (multi-service access network), čime bi maksimalna udaljenost do pretplatnika bila ispod 1000m.

Projekcija kapaciteta automatskih telefonskih centrala (ATC), odrediće se na osnovu procjene potencijalnih telefonskih pretplatnika zaokružujući kapacitete na punu vrijednost konstruktivnih jedinica.

Г.III.5.4. Termoenergetika

Naselje Kozarac nema izgrađenu infrastrukturu za centralno snabdjevanje toplotnom energijom.

Г.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura

Snabdijevanje vodom Kozarca može se ocijeniti kao zadovoljavajuće, jer se centar Kozarca kao i okolnih naselja snabdijevaju vodom uglavnom razvijenom distributivnom mrežom sa magistralnog – transportnog cjevovoda iz pravca Grada Prijedora (sa rezervoara „Pašinac“ i „Vlačina“) kao i dijelom iz pravca Grada Banja Luke – Omarske (sa regionalnog vodovoda Banja Luka - Prijedor).

Sa dva kaptirana izvora Vrijeska i Ratkovo Vrelo kao i rezervoara „Barakovac“ ($V=200+500\text{m}^3$) putem primarne i sekundarne mreže vrši se vodosnabdijevanje manje dijela stanovništva na području Kozarca.

Manji dio Kozarca se još uvijek snabdijeva vodom sa vlastitih izvorišta (kaptiranjem lokalnih izvorišta, zahvatima kišnice, kopani ili bušeni bunari) što često ne garantuje sanitarnu ispravnost vode kao ni dovoljne količine i pritiske.

Infrastruktura za sakupljanje, odvođenje i dispoziciju fekalnih i atmosferskih voda se može ocijeniti kao nedovoljno izgrađena. Samo u užem centru Kozarca postoji izgrađena mješovita kanalizaciona mreža koja je izgrađena 70-tih godina (betonske cijevi) i koja je dotrajala. Ne postoji izgrađen tretman za prečišćavanje prikupljenih otpadnih voda, nego se iste ispuštaju direktno u rijeku Starenicu, pa se rješavanje ovog problema nameće kao jedan od prioriteta.

Г.III.6. **Ostvareni urbani standard**

U cilju postizanja urbanog standarda, u obuhvatu Urbanističkog plana, uočeni su problemi:

- demografske karakteristike;
- stambeni suficit, izrazito u individualnom stanovanju;
- nedovoljna širina ulica;
- neriješena odvodnja ulica;
- neuređenost saobraćaja u mirovanju;
- infrastruktura za skupljanje, odvođenje i dispoziciju fekalnih i atmosferskih voda je nedovoljno izgrađena;
- problem prečišćavanja otpadnih voda;
- ugroženost spomenika kulture gradnjom;
- postojanje devastiranog fonda stambenih objekata;
- nedostatak određenih objekata društvene javne infrastrukture.

Г.III.7. **Urbano zelenilo**

U domenu urbanog zelenila, identifikovani su sljedeći problemi:

- neodgovarajuće uređenje i zaštita zelenih površina;
- izostanak klasičnog hortikultrnog uređenja blokovskog zelenila;
- ne postojanje adekvatnog pejzažnog uređenja grobalja/mezarja;
- usitnjenost, fragmentacija i nepovezanost;
- povezujuće zelenilo (drvoredi) pozicionirani su samo u centralnom dijelu prve zone.
- uređenje parkovskih mobilijara za djecu.

Г.IV. **POSEBNA PODRUČJA**

Г.IV.1. **Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe**

Glavni problem, kada je u pitanju zaštita kulturno – istorijskog nasljeđa, predstavlja činjenica da nisu izvršena kompleksna istraživanja i zvanična valorizacija kulturno – istorijskog nasljeđa, te samim tim, nisu propisane mjere zaštite.

Stanje arheoloških lokaliteta nije na zadovoljavajućem nivou.

Zaštita arheoloških lokaliteta je nedovoljna i neprimjerena značaju za kulturnu istoriju Kozarca, okoline i Republike Srpske.

Nedovoljna promocija važnosti i vrijednosti kulturnih dobara, dovelo je do neadekvatne zaštite i ne korišćenja baštine kao privrednog resursa.

S obzirom da nema zaštićenih prirodnih područja, glavni problem je vezan za neplansku gradnju i eksploataciju zemljišta.

Д. ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Д.І. ПРОСТОР I СТАНОВНИШТВО

Д.І.1. Простор

Д.І.1.1. Природни услови

Везано за природне услове, циљ је планираним активностима не нарушити природне одлике и карактеристике рељефа, тла, климе, воде, односно максимално их чувати за будућа поколења.

Фокусирање је на максималну заштиту све угроженије животне средине, темељену на принципима одрживог развоја и принципима зацртаним у европским и свјетским повељима и документима.

Д.І.1.2. Остварени урбани развој (територија, намјене и друго)

Циљеви развоја овог подручја су:

- постизање ефикасности: економске, функционалне и просторне;
- заштита квалитета средине и квалитета живљења;
- омогућити капитална улагања на подручју обухвата;
- мање коришћење аутомобила, боља приступаћност;
- очување идентитета и његовање специфичности које ово подручје посједује;
- подизање стандарда и квалитета становања, коришћење и опремање простора;
- уређење система паркирања.

Д.І.1.3. Правни и имовински статус земљишта

Законом о грађевинском земљишту Републике Српске дефинише се да јединице локалне самоуправе стара о уређивању градског грађевинског земљишта у складу са Законом.

Градским грађевинским земљиштем сматра се изграђено и неизграђено земљиште у градовима и насељима градског карактера, које је одговарајућим плановима намјенјено за изградњу објеката у складу са Законом о уређењу простора и грађењу (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/2018, 84/2019), а раније је одређено законом и другим прописима, односно, које буде такво одређено одлуком скупштине општине, односно града. Осталим грађевинским земљиштем, сматра се изграђено и неизграђено земљиште намјенјено за изградњу објеката у складу са одредбама Закона о уређењу простора и грађењу простора (Сл. гласник Републике Српске број 40/13, 106/15, 3/16, 104/2018, 84/2019), а које се налази ван зоне градског грађевинског земљишта, односно ван градова и насеља градског карактера, а одређено је одлуком скупштине општине, односно града.

Овим планом дефинишу се слjedeћи циљеви:

- рационално коришћење земљиште као ријетког и ограниченог ресурса;
- стварање електронске базе података о земљишту;
- jaчање улоге локалне самоуправе у управљању земљиштем;
- разјашњавање својинске ситуације земљишта;
- комплетирање катастарске евиденције;
- убрзавање издавања грађевинских дозвола;
- омогућавање партнерства између јавног и приватног сектора.

Д.1.1.4. Остварена организација простора

- један од основних циљева израде Урбанистичког плана је дефинисање реалних просторних могућности за раст и развој овог подручја;
- формирање организованог и рационалног простора грађевинског земљишта, уз обезбјеђење једнаких услова за становање, рад и рекреацију и равномјерију мрежу пратећих садржаја;
- заштита животне средине и културно-историјског наслеђа;
- обезбјеђење сигурности од природних и створених деструктивних утицаја;
- дефинисање потребних објеката и мрежа техничке инфраструктуре;
- развој базирати на принципима одрживог развоја-грађани са свим својим различитостима, квалитетима, испуњавају своје потребе, а да при томе не угрожавају стјне природних система или животне услове других људи, како у садашњем времену, тако и у будућности;
- формирање и усавршавање урбане структуре „града“ кроз дефинисање регулације и услова изградње и реконструкције за поједине зоне;
- стварање оптималних просторних услова за несметани развој привредних капацитета и њихово укључивање у међународне економске токове.

Д.1.1.5. Заштита животне средине и заштита од елементарних непогода, технолошких опасности и ратних дејстава

Савремени концепт заштите животне средине захтијева континуирано праћење степена аерозагађења, хидрозагађења, педозагађења, биљног покривача, фауне, хигијенског стања средине, здравственог стања људи, буке, вибрација, штетних зрачења и других појава и показатеља стања животне средине. Општи критеријуми за заштиту животне средине полазе од међународно утврђених еколошких принципа који се могу свести на следеће:

- Најбоља политика заштите животне средине заснована је на превентивним мјерама, што подразумијева благовремено спрјечавање еколошки негативних утицаја на животну средину, умјесто уклањања њихових послједица;
- У процесу доношења одлука о изградњи привредних и инфраструктурних објеката мора се анализирати и јасно утврдити утицај њихове изградње и рада на квалитет животне средине.

Заштита животне средине постићи ће се остваривањем више општих и појединачних циљева, који се односе на:

- Заштиту необновљивих ресурса;
- Штедњу енергије и кориштење најчистијих могућих технологија;
- Смањење отпада и његова рециклажа;
- Флексибилност процеса одлучивања да би се омогућила већа подршка локалним заједницама;
- Разматрање тла као пуноправног ресурса;
- Заштита вода од загађења (свеобухватно канализација и преčiшћавање отпадних вода из насеља и индустријских погона, заштита подземних и геотермалних вода);
- Заштиту земљишта од загађења (заштитом пољопривредног и грађевинског земљишта у насељима и његовој граничној зони, заштиту земљишта од загађења аероседимената, од депоновања отпадака, на мјестима која нису за то предвиђена);
- Заштиту ваздуха од загађења (обезбјеђивањем јединственог система топлфикације, контролisanje аерозагађења од саобраћаја, као и поштовање мезо и микро климатских услова при избору локација за потенцијалне загађиваче, активацијом већ предвиђених постројења, односно система и уређаја за пречишћавање у оквиру индустријских процеса, кориштењем алтернативних горива);
- Заштиту од буке (адекватним планирањем саобраћајница, саобраћајних токова и контролisanja саобраћајне буке, као и различитим мјерама заштите. Планиране мјере заштите огледају се у

pravilnom lociranju izvora buke u odnosu na prijemnik, smanjenje stvaranja buke, pravilno projektovanje zaštitnih zona, sprečavanje njenog širenja u okolinu),

- Racionalno korištenje električne energije i izgradnju energetski efikasnih objekata i
- Zaštitu vegetacije (zaštitu od sječe, različitih bolesti i elementarnih nepogoda, kao i ugrožavanja pejzažnih vrijednosti vegetacije).

S obzirom na identifikovane probleme koji narušavaju kvalitet životne sredine područja Kozarca, zaštita životne sredine ovog mjesta mora biti integrisana u planove budućeg razvoja, tj. konkretno za uslove izbora i odobravanja lokacije za pojedine aktivnosti, neophodno je definisati strategiju unapređenja i zaštite životne sredine preko sledećih aktivnosti:

- Sanacija ekoloških "crnih tačaka" (divlje deponije) kao uslova za dalji razvoj ekološki prihvatljive industrije, poljoprivrede i turizma, zasnovanih na principima održivosti. Kroz analizu stanja, ocjenu i mjere zaštite životne sredine dati su određeni prijedlozi koji se direktno odnose na saniranje postojećeg stanja najugroženijih tačaka.
- Zaštita svih izvorišta za vodosnabdevanje pitkom vodom, zaštita svih vodotoka na teritoriji Kozarca, zaštita prirodnih dobara i šumskih površina kao prirodne osnove za razvoj i zaštitu životne sredine.
- Planirani novi investicioni objekti moraju zadovoljiti nivo kvaliteta sredine prema odgovarajućim standardima i propisanim normama. Pri izdavanju urbanističke dokumentacije i tehničkih uslova za sve investicione objekte – potencijalne zagađivače, moraju se obezbjediti sve potrebne saglasnosti i uraditi analize uticaja na životnu sredinu. Investiciono tehnički programi moraju da sadrže tehničko-tehnološko rješenje za minimiziranje emisije zagađujućih materija u životnu sredinu, a prema važećim normama i standardima.

Osnovne potrebe i ciljevi naučno-tehnološkog razvoja i zaštite životne sredine treba da budu:

- Razvoj i unapređenje kvaliteta životne sredine u narednom periodu mora da se zasniva na uvođenju savremenih tehnologija sa malim ostatkom otpada.
- Strogo poštivanje propisanih normi i nivoa dozvoljenog zagađenja, kao i efikasan sistem kontrola, kao i sankcije prema zagađivačima.
- Budući razvoj tehnologije ne smije zagađivati kvalitet životne sredine, pa je neophodna ekološka optimizacija postojećih rješenja. Kontrola razvojnih programa treba da se vrši od strane naučnih i stručnih organizacija kako bi se stimulisala rješenja koja eliminišu dalje negativne uticaje na životnu sredinu.

Prema zakonu o upravljanju otpadom nadležni organi dužni su izraditi planove za upravljanje otpadom koji će obuhvatiti:

- Vrstu, količinu i porijeklo otpada koji se proizvodi i koji se treba tretirati ili otkloniti;
- Ciljeve upravljanja otpadom;
- Uslove koji se tiču tehničko-tehnološke opremljenosti uređaja unutar prostora na kojem se nalaze;
- Raspoloživ i podesan tretman i mjesta odlaganja i uređaje unutar određene teritorije;
- Specijalno uređenje sistema za tretman ili odlaganje otpada za više naselja;
- Specijalni sistem upravljanja za pojedine vrste otpada, kao što je opasni otpad, tečni otpad, ambalažni otpad itd.;
- Strateški program sa razrađenim prioritetima u upravljanju otpadom i djelatnosti koje trebaju preduzeti;
- Listu predloženih mjera koje se trebaju preduzeti;
- Procjenu troškova za izvršavanje zadataka u upravljanju otpadom.

Jedinice lokalne samouprave donose lokalne planove upravljanja otpadom, koji moraju biti u saglasnosti sa Strategijom upravljanja otpadom i koje usvajaju skupštine lokalne samouprave.

U oblasti zaštite stanovništva, materijalnih dobara i životne sredine poplavama, šumskim požarima, zemljotresima, olujnim nevremnom, gradom i tehničko – tehnološkim akcidentima, definišu se sljedeći ciljevi:

- realizacija preventivno – tehničkih mjera zaštite od poplava: praćenje stanja vodostaja, izgradnja vodozaštitnih objekata odnosno nasipa, održavanje postojećih zaštitnih objekata, čišćenje kanala;
- blagovremena realizacija mjera propisanih „Planom aktivnosti u pripremi i sprovođenju mjera zaštite i spasavanja od poplava za područje grada Prijedora“;
- interventne mjere u slučaju poplava odnose se na organizaciju zaštite i spašavanja stanovništva u zoni plavljenja, a po potrebi i njihove evakuacije i stavljanja uslova za privremno odvijanje života na izmještenoj sigurnoj lokaciji;
- angažovanje ljudstva i mehanizacije za organizovanje prevoza čamcima;
- izgradnja privremenih nasipa kao i preusmjeravanje oticanja vode iz ugroženih područja;
- mjere za ublažavanje i otklanjanje posljedica baziraju se na saniranju posljedica, sanaciji terena, dezinfekciji površina, bunara i objekata u plavljenoj zoni;
- obezbjeđenje potrebnih količina vode i drugih sredstava za gašenje požara, posebnu pažnju posveteiti izgradnji i održavanju hidranstke mreže;
- obezbjeđiti tehničku isparvnost uređaja i primjenu preventivnih mjera zaštite od požara;
- preduzeti seve potrebne mjere na sprečavanju pojave vatre na otovrenom prostoru (paljenje korova i slično);
- u stambenim i drugim objektima obezbjeđiti aparate za gašenje požara;
- donjeti odgovarajuće planove zaštite od požara i precizirati načine spašavanja ljudi i materijalnih dobara;
- obezbjeđiti efikasan nadzor i kontrolu u oblasti zaštite od požara;
- preventivne mjere u slučaju zemljotresa: primjena propisa iz domena izgradnje objekata, urbanizacije i planiranja mjera zaštite;
- širiti sistem protivgradne zaštite;
- jaluati materijalno tehničke i ljudske kapaciteta za interventnu pomoć i za brzo otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda u sastavu teritorijalne vatrogasne jedinice i preduzeća Komunalne usluge;
- modernizacija i rekonstrukcija postojećih indstrijskih kapaciteta;
- provođenje preventivnih mjera i primjena propisa prilikom transporta, skaldišta i upotrebe opasnih i lako zapaljivih materija;
- u oblasti zaštite od ratnih dejstava:
  - izgrada odrediti skloništa dopunske zaštite, prvenstveno u objektima preduzeća, kao i u adekvatnim prirodnim objektima;
  - izraditi planove za sklanjanje ljudi i materijalnih dobara.

Д.1.1.6. Земљишна политика

Zemljišna politika predstavlja politiku čija je svrha upravljanje zemljištem kao resursom od interesa za državu i lokalnu samoupravu. Ima izrazito multidisciplinarni karakter (sadrži ekonomsku, socijalnu, administrativno - pravnu, ekološku dimenziju). Zemljišna politika može značajno doprinijeti kvalitetnom prostornom razvoju. U razvijenim državama značajni prihodi lokalne samouprave dolaze od upravljanja zemljištem, naročito od građevinskog zemljišta (prodaja, opremanje, davanje u zakup, korištenje).

Građevinsko zemljište predstavlja jedan od najznačajnih resursa lokalne samouprave, a koji u prethodnom periodu nije bio kvalitetno iskorišćen. Urbana zemljišna politika predstavlja segment zemljišne politike koji se bavi gradskim građevinskim zemljištem kao najprofitabilnijom vrstom zemljišta. Poljoprivredna zemljišna politika je usmjerena na zaštitu poljoprivrednog zemljišta, prije svega najkvalitetnijeg poljoprivrednog zemljišta.

Osnovni ciljevi zemljišne politike na području obuhvata Plana su:

- рационално коришћење грађевинског земљишта;
- подстицање урбане обнове и погушћавање насеља;
- заштита квалитетног пољопривредног земљишта;
- промовисање инвентурирања кроз ефикасно прибављање локација

Instrumenti zemljišne politike (naročito urbane zemljišne politike) u vremenskom horizontu plana trebaju biti sljedeći:

- planerski – urbanistička i građevinska regulativa (urbanistički i regulacioni planovi, planovi parcelacije, propisi o građenju), zabrana ili restrikcija izgradnje na određenoj lokaciji;
- poreski (fiskalni) - pored klasičnih poreza potrebno je uvesti i druge poreze ili opštinske takse, kao što je porez ili taksa na povećanu vrijednost zemljišta; na neizgrađeno zemljište; na promjenu namjene zemljišta, na komercijalno zemljište (za poslovanje i stanove zaizdavanje i prodaju). Moguća su i posebna izuzeća od plaćanja poreza ili takse;
- tržišni - slobodno tržište prometa zemljištem, prodaja zemljišta, postojanje privatnih, javnih i mješovitih preduzimačkih kompanija, mogućnost preinvestiranja u zemljište, uključujući i privatni kapital kroz konkretne programe i projekte;
- finansijski - postojanje različitih bankarskih i drugih finansijskih institucija, kao što su kreditne zadruge, štedionice, investicioni fondovi, institucionalni investitori i mogućnost kreditiranja proizvodnje građevinskog zemljišta i izgradnje, kao i razvijeno sekundarno tržište kapitala i hartija od vrednosti i plaćanje pomoću dionica;
- administrativni - eksproprijacija, ograničavanje prava držanja praznog zemljišta, obaveza uređenja zemljišta tj. parcelacija, zaštita prirodnih i kulturnih objekata.

Ovo zahtjeva definisanje i donošenje odgovarajuće pravne regulative za sprovođenje planova koja se odnosi na sljedeće instrumente:

- akvizicija zemljišta, koju javne vlasti sprovode ne samo za implementaciju stambenih projekata, već i za razvoj ekonomskih aktivnosti i implementaciju razvojnih projekata;
- eksproprijacija (samo za obezbjeđenje javnog interesa);
- pravo preče kupovine;
- (re)parcelacija zemljišta (sprečavanje parcelacije – cjepanja katastarskih parcela u rubnim zonama građevinskog zemljišta koje nisu pokrivene planovima);
- razvoj lokalne infrastrukture, kao i, eventualno, mogućnost sklapanja ugovora između lokalne uprave i vlasnika zemljišta o obaveznoj implementaciji plana.

Ključna stvar za efikasno funkcionisanje zemljišne politike predstavlja određivanje svojine na zemljištu. Lokalne vlasti moraju da imaju sljedeće odgovornosti:

- sticanje i raspolaganje javnom svojinom - zemljištem, upravljanje zemljištem u lokalnoj svojini (kupovanje, prodavanje, izdavanje u zakup i dr.);
- detaljnije regulisanje lokalnim propisima pojedinih zakonskih rješenja, kako bi bila prilagođena lokalnim uslovima;
- prikupljanje javnih prihoda (poreza i dr.), u cilju finansijskog osposobljavanja za kupovinu zemljišta, investiranje u opremanje zemljišta, građenje i na taj način kapitalizaciju lokalne imovine;
- kompletiranje nadležnosti i odgovornosti za regulisanje korišćenja zemljišta, "proizvodnju" (uređenje i opremanje) građevinskog zemljišta /lokacija, organizovanje i razvijanje javnih usluga, proizvodnju stanova i odgovornost za opšti privredni i socijalni razvoj. Lokalna agencija za proizvodnju zemljišta – lokacija (Direkcija za građevinsko zemljište) treba da bude nadležna za koordinaciju svih poslova.

Veliki značaj za zemljišnu politiku imaju procesi koje se odnose na imovinska prava i to:

- povraćaj zemljišta bivšim vlasnicima (restitucija);
- reforma prava zakupa;
- komasacija i reparcelacija zemljišta.

У БиХ још није усвојен Закон о реституцији земљишта.

Код реформе права закупа потребно је регулисати различите аспекте закупа, концесионарства због инфраструктурног развоја и различитих видова лизинга у зависности од функција (становање, комерцијалне дјелатности, индустријске и друге).

Generalno, земљишна политика мора располагати одређеним instrumentima као што су:

- економски instrumenti (пoreska и kreditna политика, формирање финансијских институција као што су развојне банке, хипотекарне банке, приватни фондови, развој тржишта hartija од vrijednosti и kapitala itd.);
- организациони instrumenti (формирање агенције за производњу земљишта – локација, promovisanje partnerstva javnog и privatnog sektora);
- правни instrumenti (donošenje lokalnih propisa за prilagođavanje zakonskih rješenja lokalnim uslovima).

Д.1.1.7. Процес промјене намјене земљишта

Оснозни циљеви су:

- земљиште користити у складу са propisanom namjenom на рационалан начин;
- приликом изградње прстити и максимално користити микроклиматске и створене услове на терену;
- свака врста намјене површина има потребу опремања инфраструктуром saglasno врсти активности и интензитету.

Д.1.1.8. Контролисан и неконтролисан урбани развој

Planska rješenja је потребно usklađivati са важећом (usvojenom) просторно planskom документацијом која покрива ово подручје.

Д.1.1.9. Земљишта контактних зона (пољопривредно, шумско и друго)

У planskom periodu potrebno je iskoristiti prednosti blizinu nacionalnog parka, kao i većih urbanih centara ra sveukupni razvoj ovog područja.

Д.1.1.10. Земљишта у функцији заштите (заштитне зоне, шумски појаси, рекреативна подручја и друго)

Prilikom planiranja aktivnosti (gradnja) u prostoru potrebno je da se ispoštuju važeći zaštitni pojasevi.

Д.1.1.11. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture

U oblasti komunalne infrastrukture definišu se sljedeći ciljevi:

- poboljšanje komunalne opremljenosti;
- stavljanje što većih broja grobalja pod gazdovanje komunalnim preduzećima;
- uređenje i proširenje grobalja;
- određivanje lokacije za stočnu pijacu;
- planiranje i uređenje tržnice-opremanje i izgradnju uskladiti sa propisanim uslovima;
- izgradnja centralne kotlovnice (toplane).

Д.1.1.12. Identifikovanje gradskih dijelova (cjelina, potcjelina, zona i slično) sa kriterijumima razgraničenja dijelova grada

- podstaći cjelokupan razvoj obuhvata Plana;
- povezati cjelokupan obuhvat Plana;
- obezbjediti trajno očuvanje ravnoteže naselja obuhvata Plana;
- unapređenje ekoloških kvaliteta obuhvata i neposrednog okruženja;
- očuvanje identiteta;
- stvaranje pogodne klime za privredni razvoj;
- održivi socijalni razvoj po mjeri lokalne zajednice;
- obezbjeđenje kvalitetnije dostupnosti centralnom dijelu obuhvata;
- unapređenje nivoa infrastrukturne opremljenosti.

Д.1.2. **Stanovništvo**

Osnovni ciljevi u oblasti demografije su:

- podizanje stope nataliteta i eliminisanje negativnog prirodnog priraštaja na nivou obuhvata Plana;
- povratak dijela predratnog stanovništva, prevashodno iz inostranstva;
- smanjenje emigracija ka urbanim centrima, prevashodno Prijedoru i inostranstvu;
- zadržavanje mlađih kontigenata stanovništva;
- donošenje populacione politike;
- jačanje širenja zdravstvene, socijalne i druge zaštite stanovništva;
- sistemom obrazovanja obuhvatiti sve generacije;
- zaštita i pomoć starijim građanima putem usklađenih programa pomoći i po potrebi zbrinjavanje;
- brže razvijati privredne i druge aktivnosti radi stvaranja novih radnih mjesta;

Д.ИИ. RAZVOJNI POTENCIJALI

Д.ИИ.1. Prirodni resursi

Opšti ciljevi u oblasti zaštite i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u planskom periodu su sljedeći:

- чување површина полjопривредног землjiшта у долинама ријека, које су посебно угрожене развојем насеља, привреде, саобраћајне инфраструктуре и др.
- уређење и култивисање полjопривредног землjiшта примјеном савремених агротехничких мјера;
- вршити сталну контролу плодности полjопривредног землjiшта (сваке пете године) и смањивање на прописане стандарде штетних материја употребом пестицида и минералних ђубрива,
- подстицање процеса укрупњавања, специјализације и интензификације породичних полjопривредних газдинства.
- стварање услова за опстанак, обнову и развој породичних полjопривредних газдинства на просторима која су захваћена процесима депопулације.
- повећање полjопривредне производње у свим областима, које би створило услове за успјешније очување и побољшање полjопривредног землjiшта.
- обнова и развој задругарства или других облика организовања простора обухвата UP-а Козарац.
- увођење органске полjопривредне производње,
- законски регулисати бесправну изградњу на полjопривредном землjiшту ;
- при изградњи грађевинских објеката и саобраћајница, неопходно је водити рачуна о правилном депоновању хумуса као природног ресурса непrocјенјиве вриједности. У том контексту је при изради документације нижег реда неопходно планирати мање локације погодне за депоновање хумуса.

Opšti i posebni ciljevi u oblasti šuma i šumskog zemljišta su:

- одржавање и побољшање стања шумских екосистема;
- одржавање здравља и виталности шумских екосистема;
- одржавање и подстицање производних и општекорисних функција шума;
- заштита и очување природних добара, предјела, амбијенталних цјелина, пејзажа и станишта;
- контролисано, рационално и одрживо коришћење шумских ресурса, усклађено са принципима заштите животне средине уз привредну проводљивост и друштвену прихватљивост;
- забрана смањенја површина под шумом (крчење);
- забрана сјеће, уклањања и угрожавања заштићених, ријетких и угрожених биљних врста и њихових станишта;
- газдовање шумамa у складу са Законом о шумамa и шумско-привредном оснoвом;
- заштита и очување посебно вриједних састојина, група стабала, појединачних стабала и станишта;
- заштита, конверзија, реконструкција и реституција деградираних, девастираних, измijenjenih и угрожених састојина и екосистема;
- трајно повећање прираста, а самим тим и приноса, те постизање оптималне структуре приноса која ће да обазбједи трајност продукције;
- све активности на коришћењу шума и шумског землjiшта морају бити у функцији заштите природних вриједности.
- успостављање трајног мониторинга здравственог стања шума;
- увођење савремених информационих технологија (GIS) у процесу планирања у шумарству;

Д.ИИ.2. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije)

- унапређење постојећег стамбеног фонда (посебно колективно становање);
- изградња и побољшање услова јавних служби;
- заштита објеката културно-историјског наслеђа;

- unapređenje saobraćajne povezanosti kako unutar obuhvata, tako i sa okolnim naseljenim mestima i centrima.

Д.ИИ.3. Простор као потенцијал за развој

Подручје UP-a (i okoline) Kozarca ima određene prirodne i stvorene potencijale koji se u budućnosti mogu u znatno većoj mjeri i intenzitetu koristiti. Aktiviranjem, proširivanjem i intenziviranjem korišćenja tih potencijala može se očekivati i znatno brži ekonomski razvoj.

U tom smislu, sve aktivnosti moraju se bazirati na principima održivog razvoja, unapređenju prirodne sredine i održivom korišćenju prirodnih resursa.

Kao jedan od prvih potencijala je građevinsko zemljište, koji ima neograničen vijek trajanja. On je najvažniji katalizator za pretvaranje novca, tj. investicija u kapital. U ovom UP-u, to se postiglo kroz:

- stvaranje novih atraktivnih lokacija (građevinsko zemljište, građevinsko zemljište-privreda, privredne zone);
- promjenom namjene i sadržaja u smislu osvježenja i uvođenjem različitih funkcija (objekti kulture, tržnica, toplana itd.)
- reciklažu građevinskog zemljišta.

Д.ИИИ. ИЗГРАЂЕНОСТ I ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРОСТОРА

Д.ИИИ.1. Стамбени фонд (стамбене зоне)

Ciljevi i zadaci u domenu stanovanja su:

- stalno unapređivati kvalitet stambenog fonda;
- optimalno korišćenje prostora obuhvata UP-a;
- obezbjediti zdrave uslove stanovanja kroz zadovoljavanje osnovnih potreba stanovnika (fizioloških, psiholoških i socioloških itd.);
- stvoriti ravnopravne i ujednačene uslove za život u svim utvrđenim zonama;
- mjerama ekonomske i urbanističke politike poželjno je usmjeriti migracije stanovništva, kako bi se stacioniralo na prostoru Kozarca;
- uređenje jasne stambene politike za ugoržene kategorije stanovništva u skladu sa evropskim standardima;
- razvoj novih područja za stanovanje u kontekstu planiranja ostalih funkcija na području UP-a;
- oživljavanje identiteta i reintegracije tradicionalnih u savremene i savremenih u tradicionalne oblike stanovanja;
- podržati izgradnju stambenih grupacija za mlade, perspektivne ljude;
- podržati izgradnju stambenih grupacija za određene ranjive kategorije stanovništva;
- povećati ukupni komfor stanovanja u smislu obezbjeđenja pratećih sadržaja za kvalitetno stanovanje, kao što su snabdjevački, uslužni i kulturni sadržaji, potrebne površine otvorenog prostora javnih, popločanih i zelenih površina, dječijih igrališta, zona irujućeg saobraćaja;
- postizanje optimalnih gustina i kvaliteta stanovanja u svim zonama, u cilju formiranja kvalitetne kontinualne urbane matrice i zaštite resursa šumskog i poljoprivrednog zemljišta.

Д.ИИИ.2. Центри са распоредом и капацитетима јавних служби и садржаја

- изградња недостajućih служби на цијелом обухвату плана са посебним акцентом на прву cjelinu (njen centralni dio);
- побољшање проступаћности јавних службамa;
- побољшање инфраструктурне опремљености на цијелом обухвату Плана.

Д.ІІІ.3. **Privreda**

Ciljevi u ovom domenu su:

- aktiviranje privrednih djelatnosti zasnovanih na znanju, podrška inovacijama i usvajanju novih tehnoloških rješenja i razvoj proizvoda;
- podrška razvoju privrednih zona;
- modernizacija politike zapošljavanja podrškom razvoju preduzetništva i stvaranju ambijenta koji podstiče MSP;
- podsticaj prevashodno regionalnoj ali i međunarodnoj saradnji u različitim oblastima – prevashodno turizma;
- unapređenje saradnje privatnog i javnog sektora, jačanje mejsnih zajednica radi podrške lokalnom razvoju uz uspostavljanje partnerstava svih aktera;
- usklađivanje privrednog razvoja sa principima održivog razvoja;
- formiranje novih prostora za razvoj privrednih djelatnosti: proširenje postojećih i planiranje novih;

Specifični ciljevi su:

- industrija: povećanje sektorske i teritorijalne konkurentnosti i zaposlenosti obezbjeđenjem povoljnih opštih, infrastrukturnih i prostornih uslova, kao i prostorna distribucija usklađena sa potencijalima područja i smanjenjem pritisaka na resurse;
- poljoprivreda: usklađivanje načina korišćenja poljoprivrednog zemljišta sa prirodnim pogodnostima i ograničnjema temeljno na principu održivog razvoja;
- turizam: održivi razvoj turizma baziran na potencijalima područja i istraživanja i okolnog prostora, u užem i širem smislu; zaštita kulurno-istorijskog nasljeđa i životne sredina; sanacija, adaptacija, rekonstrukcija, modernizacija postojećih objekata turističkog smještaja i ugostiteljskih objekata, radi postizanja viših i visokih kategorija; aktivno angažovanje lokalnog stanovništva uz brzu i efikasnu edukaciju za poslove turizma; turistički razvoj integrisati u turistički razvoj regije.

Д.ІІІ.4. **Непривреда**

Јавне службе, као елементарни систем од кога у великој мјери зависи просторни и укупни развој подручја обухвата, али које истовремено и зависе од укупног развоја, биће усмјерена ка слjedeћим циљевима:

- изградња недostajuћих јавних служби, као и одржавање постојећих;
- евиденција јавних служби, зарад оптималног планирања, управљања, коришћења и организације;
- одговарајући просторни распоред јавних служби са циљем побољшања приступачности;
- подизање свијести о значају и промоција јавних служби зарад већег квалитета живота становништва;

Неопходно је одржавати и побољшати квалитет постојећих и новоизграђених јавних служби, као и њихову организацију у смислу приступачности, приушћивости и промоције:

- приступаčnost се односи првенствено на саобраћајну али и на приступаčnost путем електронских услуга;
- приушћивост подразумјева специфичне економске инструменте при чему се има у виду јавни интерес јавних служби;
- промоција подразумјева активирање свих заинтересованих актера-од државних и локалних институција, преко приватног сектора и удружења грађана, уз максимално коришћење електронских и других медија.

Д.ІІІ.4.1. Образовање и наука

Предшколско образовање

Ослањајући се на „Стратегију развоја образовања Републике Српске за период 2016-2021. године“, издвајају се слjedeћи циљеви:

- повећање обухвата дјеце узрasta од три до шест година предшколским васпитањем и образовањем;
- израда ефикаснијег и квалитетнијег система услуга предшколског васпитања и образовања;
- побољшавање постојећег модела иницијалног образовања и професионалног развоја и ефикаснијег система континуираног стручног усавршавања васпитача;
- подизање свијести јавности и donosioca одлука о значају раног учења и могућим ефектима на каснији развој и учење;
- стварање услова за кључивање у институционално предшколско васпитање и образовање дјеце која одступају од типичног развоја.

Такође, за простор обухвата, издвајају се слjedeћи циљеви:

- искористити недovoljno искоришћене остале објекте друштвене инфраструктуре-нпр. подручне школе, за развој дјеђијих установа, тј. стварање комбинованих установа-предшколско и основно образовање;
- усклађивање са нормативима који третирају ову област.

Основно образовање

Ослањајући се на „Стратегију развоја образовања Републике Српске за период 2016-2021. године“, издвајају се слjedeћи циљеви:

- потпун обухват дјеце обавезним деветогодишњим основним васпитањем и образовањем;
- подизање квалитета основног васпитања и образовања;
- унапређење услова рада школе и модернизација процеса nastave у основном образовању;
- jaчање васпитне улоге основне школе;
- усклађивање мреже школа са демографским, економским и социјалним промјенама у друштву.

Za prostor obuhvata, izdvajaju se:

- poštujući normative izvršiti adaptaciju, rekonstrukciju, dogradnju ili izgradnju objekata, po potrebi u planskom periodu.

Uzimajući u obzir Agendu 21, definišu se sljedeći ciljevi za razvoj obrazovanja:

- obezbjeđivanje pristupa omladini i djeci svim oblicima obrazovanja i proširivanje obrazovnih mogućnosti;
- posebnu pažnju usmjeriti ka djeci-primejna programa u domenu zdravstvene zaštite, obrazovanja i opismenjivanja itd.

Д.ІІІ.4.2. Kultura

Oslanjajući se na „Strategiju razvoja kulture Republike Srpske 2017-2022“-prijedlog, izdvajaju se sljedeći ciljevi:

- uspostavljanje sistema transparentne kulturne politike;
- visok kvalitet umjetničke produkcije i profesionalizacija;
- kulturna pismenost (medijska, pozorišna, muzička, plesna, filmska,,,) u zajednici-aktivna publika;
- internacionalizacija i prisustvo na međunarodnoj sceni;
- decentralizacija.

Konkretno, za prostor obuhvata izdvajaju se sljedeći ciljevi:

- jačanje uloge sektora kulture i informisanja, uz odgovarajuću prostornu i organizacionu podršku, povećanje ponude... sa ciljem jačanja centraliteta i atraktivnosti Kozarca;
- rekonstruisati i opreмати postojeće objekte;
- igradnja novog objekta omladinskog centra;
- inkorporirati sadržaje kulture u druge funkcije kao što su poslovanje, trgovina, ugostiteljstvo;
- blizina nacionalnog parka „Kozara“ predstavlja dobar temelj za razvoj kulture-muzej, biblioteke, galerije, omladinski centar.

Д.ІІІ.4.3. Zdravstvo

„Strategijom primarne zdravstvene zaštite“, izdvajaju se sljedeći ciljevi:

- jačanje planiranja i organizacije u primarnoj zdravstvenoj zaštiti;
- uspostavljanje neophonih upravljačkih meahnizama;
- širenje modela porodične medicine;
- uspostavljanje efikasnog sistema pružanja usluga;
- razvoj i implementacija informacionog sistema;
- jačanje učešća lokalne zajednice u obezbjeđivanju priamrne zdravstvene zaštite itd.

Za prostor obuhvata plana, izdvajaju se sljedeći ciljevi:

- ojačati specijalističke ambulante;
- obezbjediti dobru opsluženost naselja udaljenih od centra;
- na ovaj način uticati na standard pružanja zdravstvenih usluga, odnosno poboljšanje parametra odnosa broja ljekara i broja stanovnika;
- obezbjediti potreban broj apoteka.

Oslanjajući se na Agendu 21¹ kao jedan od najvažnijih teoretskih platformi vezan za kreiranje politika održivog urbanog razvoja, u oblasti zaštite i unapređenja ljudskog zdravlja, definišu se i opvi ciljevi:

- razvijanje primarne zdravstvene zaštite;
- ispunjenje primarnih zdravstvenih potreba seoskog, semiurbanog i urbanog stanovništva;
- prioritetno postizanje prostorne pokrivenosti zdravstvenim službama za one populacione grupe koje za tim imaju najveću potrebu, posebno za one koje žive u seoskim područjima;
- izgrađivanje osnovne sčuzbe zdravstvene infarstrukture, praćenje i planiranje sistema;
- međusektorska saradnja i koordinacija;
- podrška razvoju istraživanja i metodologije.

Д.ІІІ.4.4. Социјално старанје

Ciljevi u ovom domenu su:

- jačanje sektora socijalne zaštite-brige o starim licima-ovaj prostor nudi dobre prostorne uslove i demografsku sliku okolnog potencijalno gravitirajućeg prostora (povoljni prirodni uslovi- očuvana životna sredina, blizina Banja Luke i Prijedora-demografski kapacitet ovih JLS je veoma značajan, dobra saobraćajna povezanost -planirana trasa autoputa);
- izgradnju, dogradnju objekata socijalne zaštite vršiti u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima koji tretiraju ovu oblast.

Д.ІІІ.4.5. Којunalне дјелатности

Ciljevi u ovoj oblasti su:

- unapređenje i osavremenjavanje postojećih površina i objekata;
- na rekultivaciji, odnosno uređenju svih prostora koji se nepropisno i nehigijenski koriste u datoj namjeni-divlje deponije, pijačne trgovine na „improvizovanim“ tezgama na prometnim mjestima i oko samih pijaca;
- uređenje i opremanje tržnice/pijace;
- mogućnost otvaranja posebnih pijačnih prostora za prodaju suvenira (blizina nacionalnog parka „Kozara“);
- otvaranje tržnice i stočne pijace;
- izgradnja novih grobalja i uređenje postojećih vršiti u skladu sa vežećom zakonskom i podzakonskim aktima koji tretiraju ovu oblast;
- prilikom planiranja novih grobalja potrebno je voditi računa o: lokaciji-van ili rub naselja, ambijentalno i po konfiguraciji terena pogodno za sahranjivanje, zemljište povoljnih pedoloških karakteristika-ocjeditost, prozračnost, stabilnost, izvan tokova podzemnih i nadzemnih voda, izvan vodozaštitnih i poplavnih područja, izvan zaštićenih djelova prirode i područja šuma, dovoljno udaljeno od autoputa i željeznice, odnosno građevinske parcele na kojoj je izgrađena ili se može graditi građevina za stambeno-poslovnu namjenu;
- prilikom proširenja postojećih grobalja potrebno je voditi računa o prethodno navednim uslovima;
- voditi računa o higijeni javnih površina.

---

¹ Agenda 21, Programme of Action for Sustainable Development, UNCED, Rio de Janeiro, 1992.

Д.ІІІ.4.6. Управа, финансијске и сличне дјелатности

Циљеви из овог домена друштвене инфраструктуре су:

- остварити репрезентативност ових објеката;
- остварити оптималну просторну дисперзију;
- сачувати све објекте административних функција и дефинисати по потреби и нове, као подршка развоју овог подручја;
- адаптацију, реконструкцију, доградњу, изградњу усклађивати са нормативима који важе за ову област;
- оставити могућност комбиновања функција мјесних заједница и културних садржаја, типа поливалентних дворана;
- као приједлог сједишта мејсне заједнице даје се објекат садашњег ватрогасног доба (потербна реконструкција).

Д.ІІІ.4.7. Спорт

Оснозни циљеви су:

- интегрални приступ планирању спорта, рекреације и туризма;
- кључни квалитети мрежа рекреативних простора су: разноврсност различитих категорија рекреативних простора, разноврсност рекреативних садржаја и простора, њихова доступност и квалитет пута до њих, као и њихова адекватна опремљеност и уређеност;
- опремање, одржавање објеката спорта;
- сачувати и реконструисати постојеће објекте спорта;
- оснивање нових објеката ради постизања оптималне просторне дистрибуције;
- уређивање зелених површина за бављење спортом;
- рекреација ван обухвата Плана у великој мјери је повезана са туризмом (близина НП „Козара“). Кључна ставка у том смислу је доступност рекреативних садржаја НП-а, а основни мотиви су: контакт са природом и уживање у лјепотима природног пејзажа, упознавање природних и културно-историјских споменика и упражњавање рекреативних активности у новом амбијенту.

Д.ІІІ.4.8. Вјерски објекти

Према многим истраживањима, школа и вјерски објекат су стуб развоја руралног подручја и руралних насеља, посебно у домену културе и социјалног живота, стога овај аспект треба на сваки начин подржати и охрабривати.

Циљеви су:

- вјерски објекти, треба да опстану упркос негативним демографским токима и буду реконструисани у свему према условима заштите градитељског наслеђа;
- сачувати све локалитете и у складу са могућностима дефинисати нове локације;
- планирати комбиновање функција вјерских објеката са културним садржајима и комплексима зелених површина;
- треба да прихвате додатне садржаје у непосредном окружењу (близина подручја туристичког значаја).

Д.ІІІ.4.9. Остале друштвене службе и дјелтности

Циљеви у овом домену су:

- удруживање грађана потребно је подржати од стране Града/MZ ради унапређења постојећег стања у областима од значаја;
- посебно треба дати подстицај оним удруženjима, чији се циљеви удруживања поклапају или су блиски са развојним циљевима и мјерама овог подручја.

Д.ІІІ.5. **Инфраструктура**

Д.ІІІ.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Циљеви који се намећу у погледу саобраћајне инфраструктуре су:

- изградња аутопута Банаја Лука - Приједор;
- планирање изградње источне и западне обилазнице, како би саобраћај са регионалног пута који пролази кроз центар насеља измјестили;
- реконструкција магистралног и регионалног пута;
- изградња тротоара у урбаним срединама обухвата, поготово на мјестима гдје гравитира велики број ранијивих учесника у саобраћају (школе, објекти здравства, вјерски објекти и др...);
- изградња аутобуских стajалишта ван коловоза у складу са прописима који дефинишу ово област;
- да се на бази просторног развоја општине планира развој локалне мреже путева односно њихова реконструкција или изградња, обезбјеђујући одговарајућу покривеност простора општине са мрежом локалних путева;
- да се у организацији јавног превоза полazi од оптималне мреже линија (врста линија, међустанична растојања, средња дужина путовања и сл.) оптималног броја возила (одговарајуће фреквенце, капацитета и попуњености). Линије јавног превоза треба да буду усаглашене са распоредом становништва, односно линијама жељезнице, дужини пјешачења до станице и стajалишта (5 - 10 минута тј. максимално 1000 м за изванградско подручје);
- да се планира изградња аутобуске станице чиме би се утицало на самњене саобраћајне гушве у центру и створили би се услови за унапређење јавног превоза путника, при чему би се побољшали и сами услови рада предузећа и предузетника који врше превоз путника;
- да се обезбједи задовољавајући ниво економичности транспорта и безбједности саобраћаја избором одговарајућих технолошких рјешења, као и заштита од негативних утицаја саобраћајне инфраструктуре и саобраћаја који се одвија на њој односно простор кроз који пролази;
- да се обезбједи поуздан рад саобраћајног система у редовним околностима, а посебно у случајевима природних и вјештачких катастрофа (развијајући мрежу, умјесто појединачних саобраћајница);
- израда пројектно техничке документације хоризонталне, верикалне сигнализације и опреме пута;
- да развој локалне мреже прати развој намјене површина и друштвено-економски развој општине, континуалног самоуправног планирања.

Рјешења треба да буду у рационалним границама коштања и морају одговорити условима које прописују савремени стандарди за грађење и заштиту животне средине.

Д.ІІІ.5.2. Енергетска инфраструктура

Оснозни циљ овог планског документа је прилагођавање постојећих и изградња нових електроенергетских капацитета у циљу обезбјеђења и сигурности напajања постојећих и нових потрошача на подручју Козарца.

Кад је у питању област електроенергетске инфраструктуре, за потпунији увид, потребно је узети у обзир шире подручје и изван обухвата Урбанистичког плана Козарца, гдје потрошачи због честих испада средњенапонских постројења, остaju без струје.

Према томе, у план се мора ући са слједечим циљевима:

У циљу приближавања напојних дистрибутивних ТS, те средњенапонске мреже потрошачима на потребно је планирати:

- реконструкцију и novoizgradnju seoskih SN vodova i NN mreža, sa povećanjem broja trafo-stanica i tendencijom smanjenja prosječne dužine NN izlaza,
- реконструкцију и modernizaciju postojećih distributivnih TS i izgradnju određenog broja novih trafo-stanica 20/0.4 kV.

Planski ciljevi potrošnje električne energije

Izgradnjom privrednih kapaciteta potrebno je više pažnje posvetiti izgradnji prenosnih vodova, što će prouzrokovati i veću potrošnju električne energije i manje gubitke u vodovima.

Na osnovu programskih elemenata razvoja područja koje je obuhvaćeno ovim urbanističkim planom, te uslova za dimenzionisanje elektroenergetskih mreža, procijeniće se potrošnja energije i planirati izgradnja novih elektro-energetskih postrojenja za planski period.

Prema uslovima planskih potreba odrediće se uslovi i planovi obezbjeđenja el. energije u granicama Urbanističkog plana Kozarac.

Planiranje potrošnje električne energije, kao i prenosnih sistema, uglavnom, će ovisiti o planovima razvoja industrije, porasta broja stanovnika, uslova življenja i ostalih planskih elemenata koje sadrži Urbanistički plan Kozarac.

Д.ІІІ.5.3. Телекомуникациона инфраструктура

Poštanski saobraćaj

Radi prevazilaženja postojećih disproporcija u razvoju između privrednog razvoja i poštanskog saobraćaja potrebno je:

- postojeću poštansku mrežu rekonstruisati i dograditi tako da se stvore mogućnosti za pružanje šireg obima poštanskih usluga,
- povećati broj poštanskih šaltera,
- planirati uvođenje savremenih elektronskih sistema u proces poštanskog saobraćaja.

Pošto se klasični poštanski servis orjentisan na pismo neprestano smanjuje, pošta se mora orjentisati na strategiju razvoja drugih djelatnosti. Ovo je posebno postalo aktuelno nakon razdvajanja poštanskih i telekomunikacionih usluga i stvaranjem dvije nezavisne kompanije.

Telekomunikacije

Da bi se predvidio porast priključaka u periodu do 2039. godine, potrebno je uzeti u obzir nekoliko parametara:

- predviđeni rasta broja domaćinstava,
- ekonomski nivo razvoja,
- procenat rasta broja priključaka u proteklih 10-tak godina u RS i bližem okruženju.

Na osnovu tako usvojene metodologije u obuhvatu plana može se napraviti pregled ukupnog broja priključaka fiksne telefonije do 2039. godine.

Projekcija kapaciteta automatskih telefonskih centrala (ATC) - MSAN-ova, koji će biti instalisani, određiće se na osnovu procjene potencijalnih telefonskih pretplatnika zaokružujući kapacitete na punu vrijednost konstruktivnih jedinica. Kao normativ je da se na 100 stanovnika planira oko 36, a na 30 m² poslovnog prostora (administracija) 1 telefonski priključak.

Na osnovu planiranog broja telefonskih priključaka i na osnovu iskazanih potreba na predmetnom području u planu je postavljanje dodatnih MSAN-ova, koji bi se optičkim kablom povezali sa glavnom nadređenom ATC.

Za poboljšanje javnih mobilnih veza potrebno je instalisanje dodatnih baznih stanica, što će da odredi "Telekom Srpske".

Broj potencijalnih korisnika mreže za prenos podataka zavisice od privrednog razvoja, važnosti i uloge opštine u Republici. Može se pretpostaviti da će biti izgrađena mreža za prenos podataka i da će biti priključeno ukupno 10 terminala.

Za poboljšanje kvaliteta radio i TV signala i dalje će se raditi na izgradnji radio-mreže na republičkom, regionalnom i opštinskom nivou. Time će se osigurati potpuno funkcionalno korišćenje radiodifuznog sistema u redovnim i vanrednim uslovima.

Međutim, osnovni cilj je da se, pored uvođenja novih tehnologija u RTV-mrežu, ista proširi i obuhvati što veće područje.

Pri planiranju, projektovanju i izvođenju telefonskih instalacija potrebno je stvoriti mogućnost proširenja kapaciteta, kako u telefonskim kablovima, tako i u kablovima za kablovsku televiziju, kablovima za informacioni sistem i sl.

Za kvalitetnije pokrivanje predmetnog područja signalom mobilne telefonije potrebno je planirati postavljanje dodatnih baznih stanica, a sve prema mjerenjima koja izvrše ovlašteni radioplaneri.

Pri određivanju lokacija za postavljanje novih baznih stanica potrebno je uzeti u obzir mogućnost da se maksimalno koriste postojeći visoki objekti, odnosno, da se koriste već postojeći stubovi (npr. da se postojeći pojedinačni stubovi koriste za više operatera).

Za obezbjeđenje što kvalitetnijeg prijema RTV signala u predmetnom obuhvatu potrebno je proširiti postojeću mržu kablovske televizije.

Д.ІІІ.5.4. Termoenergetika

U oblasti snabdjevanja toplotnom energijom definisani su sljedeći ciljevi:

- izgradnja novih, energetske efikasne postrojenja;
- smanjenje cijene toplotne energije proizvedene u energetski efikasnijim postrojenjima;
- kontrola i smanjenje emisija;
- povećanje sigurnosti za potrošače;
- poboljšanje kvaliteta vazduha;
- stvaranje mogućnosti za upotrebu alternativnih goriva, na osnovu konkurentnosti cijena, pouzdanosti snabdjevanja gorivom, te ekološkog značaja.

„Izmenom i dopunom Prostornog plana Republike Srpske do 2025. godine“ predviđean je izgradnja gasovoda , od Grada Bijeljine prema Novom Gradu i njegovo priključenje na gasovodni sistem Srbije.

У овој области планира се довођење газовода на подручје Козарца из правца Банија Луке (дionica Банија Лука-Приједор).

Д.ІІІ.5.5. Hidrotehnička инфраструктура

На подручју Козарца са аспекта снабдијевања водом (санитарне, požарне, индустријске и друге потребе) потребно је сасгледати број и просторни распоред становништва и индустрије као потршаћа воде, начин снабдијевања водом, процјену количине воде која се сада користи као и количину воде потребну за будуће потребе, као и њихов однос према расположивим ресурсима, локацијима вodoзахвата, резервоара и трасе цјевовода.

Оснодни стратешки циљ на подручју Козарца је да се становништво снабдијева квалитетном питком водом, а привреда – индустрија довољном количином воде. За све наведено је потребно да се обезбједи:

- Одржавање одговарајућег квалитета воде на извориштима,
- Стално снабдијевање становништва и привреде квалитетном водом уз одговарајући притисак, све обезбједено на дужи временски период,
- Ефикасно успостављено управљање и надзор над свим системима и објектима за водоснабдијевање.

Када је у питању одвођење и преčiшћавање отпадних вода на подручју Козарца, могу се дефинисати основни стратешки циљеви за унапређење система и то:

- Реконструкција и модернизација постојећег канализационог система,
- Модернизација и изградња нових дијелова канализационог система,
- Изградња постројења за пречишћавање отпадних вода,
- Унапређење надзора и контроле изградње канализационе мреже и
- Подизање еколошке свјести и развој људских ресурса.

Д.ІІІ.6. **Остварени урбани стандард**

Повећање урбаног стандарда, представља циљ којем се тежи, како би се обезбједили оптимални услови за живот и рад становника Козарца и околине. Циљ је стварање урбаног подручја по мјери човјека, уважавујући одрживи развој.

У том смислу тежиће се ка:

- подизању стандарда и квалитета становања;
- адекватном опремању простора;
- стварању оптималне величине отворених и затворених простора за област друштвених дјелатности;
- развој свих врста инфраструктуре итд.

Д.ІІІ.7. **Урбано зеленило**

У планском периоду, издвajaју се слjedeћи циљеви:

- стварање умреженог система зеленила;
- зеленилом обезбједити заштиту објеката од прегревања у лјетним мјесецима;
- бирати садни материјал на аутохтоној вегетацији оплеменјеној високодекоративним врстама;
- уз саобраћајнице (гдје просторне могућности дозвољавају) планирати дрвореде;

између планираних објеката планирати зелене површине

– .

Д.ІV. **ПОСЕБНА ПОДРУЧЈА**

Д.ІV.1. **Културно – историјско и природно наслеђе**

Kulturno – istorijsko nasljeđe je temelj očuvanja kulturnog i nacionalnog identiteta, te kulturnog i održivog razvoja Kozraca i okoline.

Osnovni ciljevi u pogledu očuvanja kulturno – istorijskog nasljeđa su:

- utvrđivanje sistematske evidencije svih objekata kulturno – istorijskog nasljeđa;
- prikupljanje podataka o uništenim arheološkim lokalitetima i otuđenom pokretnom arheološkom materijalu;
- predlaganje i provođenje mjera tehničke i fizičke zaštite svih objekata kulturno – istorijskog nasljeđa (prvenstveno utvrđivanjem zaštitnih zona);
- spriječiti dalju degradaciju postojećih prostora i fizičke strukture;
- afirmacija kulturno – istorijskog nasljeđa, kroz rehabilitaciju i prezentaciju;
- održivo korišćenje kulturno – istorijskog nasljeđa;
- integrisanje kulturnog nasljeđa u šire regionalne i evropske kulturne tokove;
- stvoriti načine za ekonomsku eksploataciju, u vidu turističkih proizvoda, područja sa bogatim kulturnim nasljeđem;
- razvijati načine njihovog korišćenja putem edukacije i razvijanja informativnog sistema;
- obezbjeđenja monitoringa ukupnog kulturno – istorijskog nasljeđa.

Takođe, kao cilj, nameće se očuvanje, zaštita prirodnih dobara i uključivanje u planove razvoja (turizam).

E. PROGRAM I KONCEPCIJA RAZVOJA

E.I. PROSTOR I STANOVNIŠTVO

E.I.1. Prostor

E.I.1.1. Prirodni uslovi

U planskom periodu ističe se potreba:

- zaštite i očuvanje površinskih i podzemnih voda i njihovih rezervi, kvaliteta i količina;
- održavanje, njega i razvijanje prirode i pejzaža sa ekološkog stajališta prema društvenim potrebama.
- izbjegavanje ili usmjeravanje korištenja i tehničkih zahvata koji prekoračuju ekološku podnošljivost itd.

E.I.1.2. Konceptija urbanog razvoja i organizacije prostora

U planskom periodu težiće se ka efikasnom korišćenju zemljišta, boljoj pristupačnosti, održivoj ekonomiji, boljim uslovima stanovanja i okruženja, te očuvanju lokalne kulture i lokalnih specifičnosti. Prostorna organizacija urbanog područja zasniva se na prostornom rasporedu sadržaja osnovnih funkcija grada, usklađivanja sa prirodnim karakteristikama sredine, te mogućnostima društveno – ekonomskog razvoja do 2039. godine. Osnovne funkcije naselja/grada su stanovanje, rad, rekreacija i saobraćaj.

Rad objedinjuje primarnu i sekundarnu proizvodnju, kao i tercijarne i kvartarne djelatnosti. Konceptom urbanog područja potrebno je zadržati postojeće površine namijenjene za privredne djelatnosti (privredne zone i poslovne subjekte, kao i stambeno poslovne objekte) kao planiranje novih.

Iako nije prisutan kontinuitet u prostoru planiranih i postojećih površina namijenjenih za privredne djelatnosti, izdvajaju se površine u centralnom i granično centralnom dijelu, te u zapadnom dijelu obuhvata Plana. U JI dijelu obuhvata Plana planirana je privredna zona u ataru naseljenog mjesta Kamičani („Organiko“). Nalazi u blizini postojeće magistralne ceste i u njoj bi se trebale locirati lokaciono fleksibilni industrijski kapaciteti i poslovni objekti sa najviše srednjim uticajem na životnu sredinu.

Rekreacija koja upotpunjuje funkciju stanovanja i rada, kao prateća funkcija predstavlja vitalnu komponentu naselja.

Ovim konceptom rekreacija se interpolira u sitem postojećeg i planiranog zelenila – javno zelenilo (parkovi, zelenilo riječnih obala. Zelenilo javnih i sportskih i rekreativnih površina), zelenilo ograničene upotrebe (školska igrališta, otvoreni prostori drugih prosvjetnih i sportskih ustanova, klubova, kulturnih ustanova, industrijskih kompleksa, zelenilo parcela sa individualnim stambenim objektima. itd.), zelenilo specijalne namjene (zaštitno zelenilo uz saobraćajnice, infrastrukturne koridore, riječne obale), zelenilo stambenih blokova (blokovski parkovi, dječija igrališta).

Sadržaj, korišćenje i uređivanje prostora za rekreaciju i sport se planiraju u cilju:

- što boljeg zadovoljavanja rekreativnih potreba stanovnika i posjetilaca ovog područja;
- unapređenja ekoloških kvaliteta sredine.

U centralnom dijelu obuhvata uz rijeku Starenicu planirana je regulacija korita, te uređenje zelnih površina za male sportove.

S obzirom da je centralni dio obuhvata Plana predstavlja postojeće urbano jezgro, koje je organizaciono i oblikovno većinom uklopljeno, ovim Planom predviđa se da ono razvija u funkciji gradskog centra.

Saobraćaj je koncipiran kao jedinstveni sistem komunikacija. Planirana je izgradnja autobuske stanice.

Saobraćajna mreža predstavlja interpolaciju postojeće i nove saobraćajne mreže.

Planirano je da se dio trase postojeće ulice Mladena Stojanovića (Maršala Tita) od Osnovne škole do postojećeg objekta (planirana rekonstrukcija) mjesne zajednice koristi kao pješačka zona. Da bi se ovaj dio saobraćajne površine koristio kao pješačka zona potrebno je:

- osposobiti i staviti u funkciju planiranu istočnu i zapadnu obilaznicu;
- izgraditi novoplanirane sekundarne ulice i parking prostore;
- urediti pješačku zonu: popločavanje površine postavljanje elemenata urbanog mobilijara (klupe, česme, fontane, kandelabri), zaštita i uređenje drvoreda u perforacijama.

Kroz centralni dio pješačke zone planiran je trg (ostavlja se mogućnost izgradnje spomen obilježja).

Preporuka za planiranje pasivnog saobraćaja – zona parkiranja: kao parterno i u novoplaniranoj podzemnoj garaži ispod gradskog trga.

Kulturno historijsko nasljeđe čini značajan element prostornog koncepta područja i treba ga sačuvati i unaprijediti sa aspekta turističke ponude. Izdvojena je zona starog grada (preklapajuća površina sa postojećom namjenom) – tvrđava Kozarac. Kulturno-istorijski spomenik tvrđava Kozarac nalazi se na Privremenoj listi nacionalnih spomenika čime automatski uživa najviši stepen zaštite do donošenja Odluke o proglašenju. Rješenje koje je predstavljeno ovim planom (izdvojena zona starog grada, sa postojećom namjenom-preklapajuća površina) nije konačna jer su Nacionalni spomenici u nadležnosti Ministarstva prosvjete i kulture – Republičkog zavoda za zaštitu kulturno – istorijskog i prirodnog nasljeđa i konačana prijedlog sanacije ili revitalizacije utvrdiće se naknadno.

Uticaj rijeka i potoka (Kozaračka rijeka, Kozaruša, Jaruga, itd.) na prostornu organizaciju, kompoziciju i oblikovanje prostora, vrijedna je sa aspekta pejzaža, vode i zelenila, koji rijeke svojim obalama pružaju. Planirana je regulacija Starenice. Prostor je pogodan za sadržaje rekreacije, zelenih površina.

U integralnu cjelinu urbanističkog plana ugrađen je i aspekt zaštite i unapređenja životne sredine, sa osvrtom na zaštitu vode, vazduha, tla, prirodnih resursa, kulturno historijskog nasljeđa, i zaštitu i unapređenje od elementarnih nepogoda i katastrofa.

Obuhvat Urbanističkog plana (UP) Kozarac se prostire na cca 9,35 km². Obuhvat plana je rasplinutog, krstastog oblika duž magistralnog M4 Novi Grad – Prijedor – Banja Luka, regionalnog R-474 Kozarac – Mrakovica – Podgraci i lokalnih puteva.

Prostire se cca 8,8km u pravcu istok – zapad, te 4,8km u pravcu sjever jug.

U obuhvatu plana izdvaja se dio koji je pokriven detaljnim planskim dokumentom, kojeg odlikuje intenzivnija gradnja i dominacija objekata društvenih djelatnosti.

Može se konstatovati da je povećana površina za privredne djelatnosti – privredne zone i poslovne objekte u planskom periodu u centralnom i jugoistočnom dijelu obuhvata Plana. Zajedno sa postojećim građevinskim zemljištem namjenjenog privredi, stvaraju se preduslovi za veći izbor i fleksibilnost u lociranju privrednih funkcija.

Takođe, povećana je površina i građevinskog zemljišta (pretežno stanovanje, i eventualno za poslovne objekte) raspoređenog disperzno po cijelom obuhvatu Plana

Postigao se i porast u domenu definisanih zelenih površina.

U domenu društvenih djelatnosti planirana je izgradnja omladinskog centra, rekonstrukcija postojećeg vatrogasnog doma za potrebe objekta MZ, kao i izgradnja sportske dvorane. uz to određena je lokacija za izgradnju tržnice, toplane.

Uz to predlaže se i rekonstrukcija i revitalizacija postojećih objekata, sadržaja i kompleksa.

Pri izradi i realizaciji Urbanističkog plana, održivom razvoju dat je primarni značaj, s obzirom da je to preduslov kvalitetnog života. Podrazumjeva identifikaciju, sanaciju i čuvanje neobnovljivih prirodnih resursa i stvaranje uslova za formiranje kvalitetnog okruženja, dugoročnim sagledavanjem troškova i koristi od razvoja pojedinih funkcija.

E.I.1.3. Pravni i imovinski status zemljišta

U planskom periodu potrebno je gradnju uskladiti sa važećom prostorno planskom dokumentacijom i zakonskim aktima koji tertiraju ovu oblast.

E.I.1.4.   Zaštita životne sredine i zaštita od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava

Urbanizacija i svaka privredna ekspanzija ostvaraju veliki uticaj na životnu sredinu, zbog čega je neophodno sprovesti niz konkretnih mjera zaštite. Pored propisa u oblasti zaštite životne sredine koji se primjenjuju na nacionalnom nivou, potrebno je donijeti opštinske odluke koje su u skladu sa postojećim zakonima, a koje se odnose na očuvanje i unapređenje životne sredine (očuvanje prirodnih i kulturno-istorijskih vrijednosti, uspostavljanje zaštitnih zona, očuvanje i unapređenje zelenih površina i dr.).

Zakonom o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 71/12 i 79/15) i Pravilnikom o postrojenjima koja mogu biti izgrađena i puštena u rad samo ukoliko imaju ekološku dozvolu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/12), definisani su pogoni i postrojenja koji su u obavezi pribaviti ekološku dozvolu kojom se naložu mjere za sprečavanje zagađenja i zaštitu životne sredine i granične vrijednosti emisija zagađujućih materija u okolinu.

Mjere zaštite životne sredine prioritarno podrazumijevaju sljedeće:

- zabranu i ograničenje izgradnje objekata koji su potencijalni izvori zagađenja u zonama stanovanja, društvenih, turističko-rekreativnih, javnih i drugih centara aktivnosti;
- poštovanje mikroklimatskih karakteristika prostora u procesu određivanja lokacija za industrijske objekte;
- prilagođavanje tehničkih i proizvodnih procesa u industriji evropskim standardima i uslovima zaštite životne sredine;
- ugradnju, upotrebu i održavanje instalacija i uređaja za prečišćavanje zagađenih otpadnih gasova i voda u skladu sa propisanim ograničenjima i vrijednostima parametara kvaliteta;
- formiranje zaštitnih pojaseva oko industrijskih objekata i objekata infrastrukture u skladu sa potencijalnim uticajima izvora zagađenja;
- upotrebu pesticida, herbicida i vještačkih đubriva u skladu sa važećim poljoprivrednim standardima i zaštitom životne sredine;
- uspostavljanje održivog, organizovanog i efikasnog sistema upravljanja čvrstim otpadom koji podrazumijeva opsluživanje svih korisnika na urbanom području;
- provođenje finansijskih mjera zaštite životne sredine i odgovarajuće finansijske politike u smislu izdvajanja novčanih naknada za zagađivanje okoline i emisiju štetnih materija u životnu sredinu;
- uspostavljanje monitoringa i katastra zagađivača u životnoj sredini uključujući utvrđivanje mjernih punktova i uslova praćenja;
- razvoj privrede temeljen na uvažavanju principa upravljanja kvalitetom (standardi ISO 9000) i upravljanja zaštitom životne sredine (ISO 14 000), sa ciljem što racionalnije proizvodnje zdravstveno bezbjednih i visoko kvalitetnih proizvoda;
- ostvarivanje doprinosa podizanju nivoa svijesti građana u lokalnoj zajednici.

Sprovođenje opštih i drugih mjera zaštite stvorice uslove za unapređenje postojećeg stanja i sprečavanje dalje degradacije u životnoj sredini.

Koncepcija zaštite stanovništva od elementarnih nepogoda, tehnoloških opasnosti i ratnih dejstava, bazira se na sljedećim postavakma:

- izgradnja vodozaštitnih objekata odnsono nasipa;
- u stambenim i drugim objektima obezbjediti aparate za gašenje požara;
- preventivne mjere u slučaju zemljotresa: primjena propisa iz domena izgradnje objekata, urbanizacije i planiranja mjera zaštite;
- modernizacija i rekonstrukcija postojećih indsutrijskih kapaciteta;
- odrediti skloništa dopunske zaštite, prvenstveno u objektima preduzeća, kao i u adekvatnim prirodnim objektima;

- изградња новог намјenskog skloništa osnovne zaštite u Kozarcu;
- širitи sistem protivgradne zaštite itd.

E.1.1.5. Zemljišna politika

U domenu zemljišne politike, u planskom periodu teži se ka racionalnom korišćenju građevinskog zemljišta, podsticanju urbane obnove i pogoščavanju naselja.

E.1.1.6. Proces promjene namjene zemljišta

Zemljište u planskom periodu potrebno je koristiti prema utvrđenoj namjeni i u skladu sa važećim propisima koji tretiraju ovu oblast.

E.1.1.7. Kontrolisan i nekontrolisan urbani razvoj

Prilikom planiranja namjene prostora vodilo se računa o usvojenoj prostorno planskoj dokumentaciji. U tom smislu, preuzela su se i razradila određena planska rješenja. U tom smislu, navode se sljedeći planski dokumenti: Prostorni plan Republike Srpske, Prostorni plan Opštine Prijedor, regulacioni plan Kozarca.

E.1.1.8. Zemljišta kontaktnih zona (poljoprivredno, šumsko i drugo)

Sam položaj obuhvata Plana, sa blizinom Banja Luke i Prijedora, te nacionalnog parka je nešto što daje poseban pečat razvoju ovog prostora. U budućem periodu potrebno je raditi na korišćenju ovakvog položaja za podsticanje sveukupnog razvoja.

E.1.1.9. Komunalna opremljenost po teritoriji i vrstama infrastrukture

U planskom periodu težilo se poboljšanju komunalne opremljenosti kroz:

- određivanje lokacije za stočnu pijacu;
- određivanje lokacije za tržnicu;
- izgradnju centralne kotlovnice (toplane) itd.

E.1.2. Stanovništvo

Projekcija broja stanovnika, najopštije rečeno, odnose se na buduću period i ono šta će se eventualno desiti po pitanju veličine i strukture date poulacije u budućnosti. Projekcije stanovništva ne znače onaj obim i strukturu stanovništva koje će se stvarno i desiti, već onu koja je manje ili više vjerovatna u zavisnosti od pretpostavljenih promjena, nataliteta, mortaliteta i migracija.

Projekcija stanovnika određene teritorije predstavlja veoma važan polazni element u procesu prostornog planiranja. Prema broju stanovnika dimenzioniše se i ostale komponente prostora kao što su stambeni fond, privredni kapaciteti, tehnička i društvena infarstruktura itd.

Nužan korak ka poboljšanju demografske strukture, između ostalog, predstavljaju podsticajne mjere za rađanje i ostanak stanovništva. Kao podrška navedenom, potrebno je raditi i na finansijskim podsticajima, poreskim olakšicama, socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti, infrastrukturnom uređenju, unapređenju usluga u objektima društvenih službi, razvoj privrednih djelatnosti, zaštiti i valorizaciji prirodnog i kulturno istorijskog nasljeđa itd.

Ukoliko navedeno bude realizovano, za očekivati da do kraja planskog period bude ostvaren demografski rast stanovništva. Predstavljeno je da će demografski razvoj kontinuirano rasti poslije 2029. godine.

Tabela br. 41.: Projekcija broj stanovnika za naseljena mjesta koja velikim dijelom pripadaju obuhatu Plana

naseljeno mjesto	godina			
	2013.	2019.	2029.	2039.
Gornji Garevci	81	69	86	114
Kozaruša	2538	2448	2568	2786
Kozarac	2585	2475	2585	2800
Dera	753	635	715	830
Hrići	492	462	530	616
Kamičani	2307	2200	2321	2400
Ukupno:	8756	8289	8805	9546

Projektovani broj stanovnika za kraj planskog perioda se uzima okvirno 9546.

Prosječna godišnja stopa rasta iznosiće 3,3‰.

E.II. RAZVOJNI POTENCIJALI

E.II.1. Prirodni resursi

Sprovođenje mjera zaštite zemljišta, kao izuzetno važnog prirodnog resursa, potrebno je usmjeriti na:

- Obezbjedenje adekvatnog nadzora i kontrole hemijskih sredstava, koja se koriste u zaštiti poljoprivrednih proizvoda, te njihovu primjenu prema upustvima stručnih lica.
- Obezbjedenje monitoringa kvaliteta zemljišta, kroz redovnu kontrolu parametara koji su indikatori zagađenja zemljišta
- Obezbjedenje racionalnog korištenja raspoloživog zemljišta i očuvanje poljoprivrednog zemljišta, samo za poljoprivredne svrhe, tj. za proizvodnju hrane.
- Donijeti normativne i programske dokumente radi suzbijanja ambrozije – korovske biljke koja je uzročnik emisije alergena koji značajno ugrožava zdravlje stanovništva.
- Saniranje divljih deponija na području obuhvata Plana;
- Terensko identifikovanje zemljišta koja se ne koriste i donošenje programa njegovog uređivanja i rekultivisanja.
- Primjenu savremenih agrotehničkih mjera svugdje, gdje je to moguće, proširivanjem poljoprivrednih površina, povećati intenzitet njihovog korištenja.
- Uzgoj pojedinih kultura vršiti na osnovu karte upotrebne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta.
- Primjenom postupka tretmana komunalnih i industrijskih otpadnih voda, od strane pojedinih subjekata-zagađivača, smanjiti nivo zagađenja zemljišta.

Koncepcija razvoja šumarstva je:

- povećanje kvaliteta šuma;
- korišćenjem šumskih kompleksa u turističko – rekreativne svrhe, naročito u reonu nacionalnog parka Kozara, moguće je ostvarivanje značajnog prihoda;
- primjenjivati tehnike gajenja koje odgovaraju konkretnim sastojinama i staništima;
- podržati stare zanate, kao i tradicionalna korišćenja zemljišta u smislu podrške sektoru turizma;
- u saradnji sa sektorom poljoprivrede potrebno je usaglasiti zajedničku zemljišnu politiku;
- podržati u značajnijoj mjeri naučno – istraživački rad u oblasti šumarstva, strukovna udruživanja i licenciranja, uvođenje informacionih tehnologija kao sredstva planiranja, evidencije i kontrole u sektoru, naročito GIS podršku;
- na teritoriji nacionalnog Parka pridržavati se zakona i podzakonskih oblasti, prostorno planerske dokumentacije koja važi za ovo područje.

E.II.2. Antropogeni resursi (izgrađeni fondovi i funkcije)

Урбанистичким планом дефинисане су површине грађевинског земљишта намјенјеног за изградњу стамбених, нестамбених објеката, кућа за одмор, породичне градње... привредних објеката, објекта друштвених дјелатности итд.

E.III. IZGRAĐENOST I FUNKCIONISANJE PROSTORA

E.III.1. Stambeni fond (stambene zone)

До 2039. године предвиђена је изградња нових станова, просјечне корисне површине 54m².

Становање ће се развијати претежно на постојећим и на планираним поврšinама како би се контролисао раст насеља и саčuvalo неизграђено земљиште. Локације које су планиране за нову градњу налазе се како у компактно изграђеном централном дијелу тако и у околним дијеловима предметног обухвата.

За очекивати је и реконструкцију (или рушење) ruinираних објеката који су годинама били запустјени.

Планирани су и објекти колективног становања, претежно у централном дијелу обухвата Плана. Овај вид становања је много прихватљивији са становишта рационалног коришћења грађевинског земљишта и много мањих трошкова опремања грађевинског земљишта. То су већином објекти намјенјени за колективно становање на првом, другом, трећем спрату и пословним просторима компатибилним са становањем у приземљу.

Идивидуално становање је планирано у слободностојећим објектима и објектима у низу.

Постојећи стамбени објекти доброг бонитета се задржавају. Ови објекти зависно од потреба власника могу се реконструисати дјелимично у пословне просторе, намјене компатибилне са становањем надзиђивати уколико то конструктивни систем дозвољава или минимално доградити до дефинисаних грађевинских линија под условом да не производе негативне последице на објекте у окружењу. Нови стамбени објекти се планирају као замјенски за објекте лошег бонитета који се руше и на неизграђеном грађевинском земљишту.

На новопланираним објектима могуће је градити сутеранске етаже за потребе паркирања или друге намјене.

Просјечна спратност индивидуалног становања P+1, P+1+Pot.

Просјечна спратност колективног становања P+3.

Стамбено пословни објекти – различита спратност од P+Pot до P+4.

E.III.2. Centri sa rasporedom i kapacitetima javnih službi i sadržaja

У планском периоду, планирано је jaчање централног дијела обухвата Плана, као и околних гравитирајућих подручја кроз дефинисано грађевинско земљиште, привредни развој и планиране објекте друштвеног стандарда.

Централни дио обухвата Плана и даље ће бити најгушће изграђен и насељен простор – становање, друштвене дјелатности, привредне дјелатности, док ће у осталим цјелинама, тј. урбанистичким блоковима доминирати индивидуална градња. У оквиру 4. урбанистичког блока тј. насељеног мјеста Kamičani планирана је и површина намјенјена за развој привредних дјелатности.

E.III.3. Privreda

У планском периоду Босна и Херцеговина и Република Српска ће пролазити кроз фазе прикључења Европској Унији и добиће приступ средствима путем структурног фонда IPA, што Град треба да искористи.

Према Просторном Плану Републике Српске подручје које се третира овим Планом налази се на сјеверној осовини развоја – од Бијелјине ка западу, уз коридор Save и паралелно са коридором X, што му уз географска обилежја и геосаобраћајни положај пружа оптималне услове за економски развој.

Свеукупно, економски потенцијал svakог простора чине:

- природни ресурси;

- изграђени привредни kapaciteti;
- инфраструктура.

Poljoprivreda

Poljoprivredno zemljište obuhvata oko 61% prostora obuhvata Plana.

Poljoprivreda je jedna od djelatnosti koja ima potencijal na ovom prostoru i to u oblastima ratarstva, povrtlarstva, stočarstva.

Aktivnosti koje treba preduzeti za razvoj poljoprivrede su, prije svega, u nadležnosti entiteta, odnosno države.

Ekonomsko – finansijske mjere koje se većinom definišu na nivou nadležnih državnih institucija, ali koje opština/područje UP-a treba da iskoristi su:

- formiranje posebnog fonda za podržavanje projekata definisanih Strategijom razvoja opštine;
- iskorištavanje strukturnih mjera agrarane politike;
- poreske olakšice i oslobađanja, garantovane cijene, subvencije, premije;
- investicioni krediti;
- pristup sredstvima EU u rješavanju problema u poljoprivredi i ruralnom razvoju;
- pridobijanje strateških partnera, donatora i drugih investitora.

Organizacione mjere ili instrumenti:

- transformacija individualnih gazdinstava u porodičnu farmu;
- unapređenje tehnologije poljoprivredne proizvodnje;
- jačanje postojećih zemljoradničkih zadruga i osnivanje specijalističkih zadruga;
- obrazovanje poljoprivrednih proizvođača, posebno mladih;
- povećanje produktivnosti i efikasnosti;
- uspostavljanje veze između poljoprivrednih proizvođačav i prerađivačkih kapaciteta.

Industrija

Na teritoriji obuhvata plana zastupljena su pravna lica, privredna društva i preduzetnici iz oblasti prerađivačke industrije.

Ekonomsko-finansijske mjere koje se trebaju iskoristiti u planskom periodu, a koje su u domenu nadležnih državnih institucija su:

- poreska politika koja stimulatивно djeluje na privlačenje kapitala;
- instrumenti spoljnotrgovinske politike u funkciji povećanja izvoza;
- kreditna politika u funkciji podsticaja razvoja malih, srednjih i velikih preduzeća.

Organizacione mjere ili instrumenti:

- stvaranje uslova za privlačenje stranih investicija kroz aktivnost nadležnih ministarstava i institucija;
- stvaranje preduslova za formiranje novih proizvodnih i poslovnih zona (oslobađanje opštinskih dažbina, dodjela zemljišta, ukidanje administrativnih prepreka itd.).

U planskom periodu privredni razvoj je definisan kroz:

- proširenje postojećih površina za razvoj privrednih djelatnosti;
- planiranje novih površina za privredni razvoj.

E.III.4. Neprivreda

U oblasti društvenih djelatnosti u planskom periodu planira se završetak organizacije i konsolidacije objekata javnih sužbi, te stvaranje boljih uslova za njihov rad u smislu adaptacije, izgradnje, rekonstrukcije ili sanacije istih

Sve planirane aktivnosti u oblasti društvene infrastrukture vršiti u skladu sa važećim zakonskim i podzakonskim aktima koji tretiraju odedenu oblast (školstvo, zdravstvo...).

Omaldinski centar planiran je uz ostale planirane stambeno poslovne objekte i zonu sporta i rekreacije (uz rijeku Starenicu – regulacija toka), što bi trebalo da stvori novi urbani potez naselja.

Autobuska stanica planirana je uz zapadnu obilaznicu.

Planira se proširenje stadiona na postojećoj lokaciji.

E.III.5. Infrastruktura

E.III.5.1. Saobraćajna infrastruktura

Neki od prioritarnih planova u oblasti saobraćajne infrastrukture, su:

- Izgradnja autoputa Banja Luka - Prijedor;
- Izgradnja istočne i zapadne obilaznice;
- Izgradnja trotoara u urbanom dijelu obuhvata;
- Unapređenje mreže lokalnih puteva;
- Izgradnja autobuske stanice;
- Rekonstrukcija magistralnog puta.

E.III.5.2. Energetska infrastruktura

Polazni elementi

Kao polazni programski elementi za planiranje elektroenergetskih kapaciteta za planski period u obuhvatu Urbanističkog plana Kozarac uzimaju se:

- namjene površina,
- planiran ukupan broj stanovnika i domaćinstava,
- zadani ciljevi porasta potrošnje od 4 % na godišnjem nivou.

Planirano vršno opterećenje

Na osnovu planskih pokazatelja (navedenih u prethodnim poglavljima), podloga za dimenzionisanje elektroenergetskih mreža, zacrtanog cilja porasta potrošnje i vršnog opterećenja od 4 % na kraju planskog razdoblja, na području Kozarca se očekuje i blagi porast prosječnog vršnog opterećenja i porast ukupne potrošnje.

Obezbjedenje energije

Da bi se obezbijedila el. energija za očekivano vršno opterećenje i očekivanu potrošnju el. energije, na području Kozarca, u skladu sa dinamikom izgradnje, planirano je proširenje postojećih i izgradnja novih elektroenergetskih postrojenja.

E.III.5.3. Telekomunikaciona infrastruktura

S obzirom da se pretpostavlja porast stanovnika i da je na predmetnom obuhvatu predviđena izgradnja novih stambenih, poslovno-stambenih i poslovnih objekata, kao i izgradnja pratećih sadržaja, to se izgradnja infrastrukture iz oblasti telekomunikacija nameće kao neminovnost.

Prema planiranim parametrima - podacima, potrebno je odrediti kapacitete infrastrukture i telekomunikacionih uređaja, tj. na osnovu svega odrediće se i pojedini elementi telekomunikacione infrastrukture.

Uvažavajući ranije navedeno, na području obuhvata predviđa se:

- Postavljanje dodatnih MSAN-ova;
- Proširenje kapaciteta telefonskih centrala;
- Izvođenje TT mreže u zavisnosti od dinamike izgradnje;
- Razvoj kičme digitalne infrastrukture koja će podržati zahtjeve za novim servisima, orijentisanim na prenos podataka i drugih usluga,
- Kreiranje novih servisa;
- Brža ponudu novih servisa i servisa dodatnih vrijednosti;
- Izgradnja novih pristupnih mreža koje podržavaju nove širokopojasne servise;
- Osiguranje principa univerzalnog servisa prema postavljenoj regulativi;
- Dalji razvoj usluga mobilne telefonije
- Obezbjediti mobilni pristup Internetu uvođenjem novih tehnologija obezbijediti ponudu novih servisa;
- U pristupne mreže odmah pored bakarnih uvoditi i optičke kablove;
- Da se uredi i ubrza pristup informacijama kod pretraživanja i analize podataka;
- Da se omogući pristup i korišćenje informacija koje se odnose na saobraćaj, privredu i energetiku;

E.III.5.4. Termoenergetika

Planirana je izgradnja infrastrukture sistema za daljinsko grijanje, kao oblika centralizovanog snabdjevanja toplotnom energijom.

Planirana je izgradnja posebnog energetskog objekta, odnosno centralne kotlovnice na drvenu sječku (tj. drvo) ili tečno ili gasovito gorivo (do realizacije gasifikacije Kozarca kada bi se kao energent koristio gas). Kao energent se može koristiti zemni plin koji se može dovoziti tejerima do izgradnje planiranog gasovoda.

Potrebna je izrada Studije o izgradnji toplane.

Na nivou lokalne uprave potrebno je preduzimanje aktivnosti u pravcu podsticanja korištenja obnovljivih izvora toplotne energije kao sunčeve energije, bio mase i slično, za postojeće objekte naročito za izgradnju novih obejkata.

Novi objekti koji toplotnu energiju budu obezbjeđivali iz kotlova za centralno grijanje moraju odabrati gorivo i opremu takvu da ispuni sve zakonske uslove očuvanja okoline.

E.III.5.5. Hidrotehnička infrastruktura

Snabdijevanje vodom potrošača na području Kozarca će se vršiti iz više nezavisnih vodovodnih sistema i time unaprijediti kvalitet uz:

- uvođenje mjera za racionalnu potrošnju vode (adekvatno održavanje vodovodnih sistema, smanjenje gubitaka, ugradnja vodomjera i adekvatna naknada za potrošenu vodu) i
- imenovati subjekte za upravljanje lokalnim vodovodima.

Za sva izvorišta je potrebno uspostaviti odgovarajuće zone sanitarne zaštite izvorišta i to:

- potrebno je izvršiti potrebne istražne radove;
- uraditi propisane elaborate o zaštiti izvorišta;
- usvojiti odluke o pojedinim zaštitnim zonama izvorišta i
- sprovesti propisane mjere zaštite, kako bi se očuvao kvalitet vode na izvorištima.

Za proračun potrebnih količina vode za zaštitu od požara potrebno je pridržavati se slijedećih propisa:

- Zakon o zaštiti od požara („Službeni Glasnik RS“ broj 71/12);
- Pravilnik o tehničkim normativima za spoljnu i unutrašnju hidrantsku mrežu („Službeni list SFRJ“ br. 30/91);
- Pravilnik o tehničkim zahtjevima za zaštitu garaža za putničke automobile od požara i eksplozije („Službeni Glasnik RS“ broj 19/10);
- Uredba o tehničkim normativima zaštite od požara u objektima namijenjenim za javnu upotrebu u kojima se okuplja ili boravi, odnosno radi veći broj lica („Službeni Glasnik RS“ broj 32/12).

Kvalitet voda

Uredbom o klasifikaciji voda i kategorizaciji vodotoka („Službeni Glasnik RS“ 42/2001) uspostavljaju se kriterijumi za klasifikaciju i vrši klasifikacija kvaliteta površinskih i podzemnih voda, kao i kategorizaciji vodotoka. Po ovoj Uredbi svi vodotoci na području Grada Doboja u prvu kategoriju, čije vode treba da imaju visok status kvaliteta. Stvarno stanje kvaliteta voda je lošije nego je predviđeno navedenom Uredbom, pošto se fekalne vode naselja u većini slučajeva direktno ispuštaju u vodotokove bez prethodnog prečišćavanja.

Prema navedenoj Uredbi, vodotoci se svrstavaju u klase od 1 do 5 i prema uslovima korišćenja za različite namjene, odgovaraju sledeće klase:

- Klasa 1: površinske i podzemne vode se u svom prirodnom stanju ili poslije dezinfekcije mogu koristiti za piće ili u prehrambenoj industriji, kao i površinske i podzemne vode za rast i razvoj plemenitih vrsta riba (pastrmki);
- Klasa 2: vode koje se poslije određenog tretmana (koagulacija, flokulacija, taloženje, filtracija i dezinfekcija) mogu koristiti za piće; vode se u prirodnom stanju mogu koristiti za kupanje, za sportove na vodi, za rast i razvoj ciprinidnih vrsta riba;

- Klasa 3: vode koje se mogu koristiti za piće nakon obimnog tretmana (koagulacija, flokulacija, taloženje, filtracija, ozonizacija, adsorpcija na aktivnom uglju i dezinfekcija), vode koje se mogu koristiti u poljoprivredi i u industriji koja nema posebne zahtjeve u pogledu kvaliteta voda i za rast manje plemenitih vrsta riba;
- Klasa 4: zagađene vode koje se u predelima sa nedostatkom vode mogu koristiti u nekim industrijama poslije odgovarajućeg tretmana;
- Klasa 5: jako zagađene vode koje se gotovo ne mogu koristiti ni za kakve namjene.

Zone sanitarne zaštite izvorišta

Imajući u vidu vodne resurse na području Kozarca, kao i korišćenje pozemnih voda u sistemu vodosnabdijevanja jedna od prioriternih stvari treba da bude izrada Programa zona sanitarne zaštite za sva izvorišta koja su u funkciji vodosnabdijevanja, a sve prema Pravilniku o mjerama zaštite, načinu određivanja i održavanja zona i pojaseva sanitarne zaštite, područja na kojima se nalaze izvorišta, kao i vodnih objekata i voda namjenjenih ljudskoj upotrebi („Službeni Glasnik RS“ broj 76/16).

Propisane mjere zaštite izvorišta treba da definišu načine korištenja zaštitnog područja izvorišta, kako u pogledu urbanizacije, industrijskog razvoja, tako i u pogledu poljoprivrednog, šumskog i drugog korištenja zemljišta.

Odvođenje i dispozicija otpadnih voda

Pitanje pravilnog rješavanja kanalisanja otpadnih i upotrebljenih voda je od strateškog interesa Kozarac, kako zbog stvaranja preduslova za očuvanje zdravog potencijala životne sredine i biodiverziteta, tako i stvaranja preduslova za blagovremeno ispunjavanje obaveza iz Okvirne direktive o vodama što je preduslov evropskih inetergacija i održivog razvoja opštine i regiona. Kod sagledavanja ukupne problematike prikupljanja, transpotra i prečišćavanja otpadnih voda naselja u Kozarcu, treba poći od dalje dogradnje, rekonsturkcije i proširivanja postojećih kanalizacionih sistema i izgradnju postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. Tamo gdje uspostavljanje kolektorskog kanalizacionog sistema nije opravdano, bilo zato što se ne bi proizvele koristi za životnu sredinu ili zato što bi izazvalo izuzetne troškove, treba primjenjivati individualne (lokalne) sisteme kojima se postiže jednaka zaštita životne sredine.

U svim slučajevima otpadne vode prije konačne dispozicije, moraju biti podvrgnute odgovarajućem tretmanu (prečišćavanju) bilo na zajedničkim postrojenjima (uređajima) ili individualnim (lokalnim) uređajima.

Na lokaliteu u Kozarcu rezervisana je površina za centralni gradski uređaj za prečišćavanje fekalnih i upotrebljenih otpadnih voda Kozarca (urađena tehnička dokumentacija, lokacija k.č.2910/1 i k.č. 2910/2 k.o. Kozaruša, i riješeni dijelom imovinsko pravni odnosi).

Predmetna lokacija nije u skaldu sa lokacijom koja je definisana Prostornim Planom Grada Prijedora. Prostornim planom Grada Prijedora lokacija postrojenja je izvan obuhvata predmetne izrade ovog plana, što ne predstavlja problem – koliziju, jer je ovim dolumentom definisana lokacija postrojenja konkretno za područje Kozarca, dok se Prostornim planom Grada Prjedora posmatralo šire područje. Sve prikupljene vode je potrebno voditi posebnim kanalima i upuštati u prirodne recipijente, nakon tretmana ispusitti u rijeku Kozarušu.

Na dijelovima terena gdje su izražena veća zagađenja (parkinzi za teretna vozila, platoi benzinskih pumpi, saobraćajnice sa velikim intenzitetom saobraćaja) sakupljene vode od padavina će biti potrebno prethodno "tretirati" (prečišćavati) na odgovarajućim separatorima ulja prije priključivanja na glavne odvodne kolektore, odnosno prije konačnog upuštanja u recipijente.

U centralnom dijelu obuhvata uz rijeku Starenicu planirana je regulacija korita, te uređenje zelenih površina za male sportove. Planiranom regulacijom trajno bi se rješio problem plavljenja od površinskih i podzemnih voda, te omogućilo uvođenje kanalizacionog sistema kišnih voda i njihovu

efikano evakuaciju. Regulisani vodotok je potrebno propisno održavati, čistiti korito od riječnog nanosa, smeća, kao i sjeći izraslo šiblje, drveće i ostalo.

E.III.6. Ostvareni urbani standard

U planskom periodu, očekuje se sljedeće:

- stvaranje optimalne veličine stambene površine;
- održavanje slobodnih javnih površina;
- optimalne veličine zelenih površina;
- optimalne veličine otvorenih i zatvorenih prostora u oblasti zdravstva, školstva, ustanova kulture, sporta i rekreacije, trgovini, uslugama itd.
- optimalno rješenje mirujućeg saobraćaja itd.

E.III.7. Urbano zelenilo

Osnovna koncepcija razvoja urbanog zelenila se zasniva na sljedećem:

- u područjima privrede, industrije i saobraćaja formiranje novih pojaseva u funkciji vjetrozaštite, zaštite od emisija i integralne zaštite;
- revitalizovanje vodotokova uz višefunkcionalne korišćenje;
- zaštita i održavanje prostorno – pejzažnih objekata;
- nove parkovske i zelene površine u stambenim zonama, mjestimično uz rijeku Starenicu;
- parkovske površine planirati sa šetalištima, trim stazama, dječijim igralištima itd;
- uz postojeće i planirane saobraćajnice (gdje god prostorne mogućnosti dozvoljavaju) planirati zelene trake sa drvoredima, pješačke i biciklističke staze.

E.IV. POSEBNA PODRUČJA

E.IV.1. Kulturno – istorijsko i prirodno nasljeđe

Potrebno je da se utvrde uslovi i mjere zaštite i unapređenje kulturno- istorijskog nasljeđa Kozarca i okoline, prirode i prirodnih vrijednosti, a sve u skladu sa važećim propisima i zakonima:

- Zakon o kulturnim dobrima Republike Srpske (Sl. glasnik Republike Srpske 11/95);
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o kulturnim dobrima Republike Srpske (Sl. glasnik br. 103/08);
- Zakon o zaštiti prirode (Sl. glasnik Republike Srpske br. 20/14);
- Zakon o zaštiti životne sredine (Sl. glasnik Republike Srpske br.71/12);
- Zakon o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka KOMisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovine (Sl. glasnik Republike Srpske 64/08);
- Zakon o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Republike Srpske 70/06).

Koncepcija razvoja, kada je u pitanju kulturno – istorijska i prirodna baština podrazumjeva:

- integrisanje umjetničkog, istorijskog i kulturnog nasljeđa u društveni i ekonomski kontekst područja, dodjeljujuću mu aktivnu i kompatibilnu ulogu;
- postojeći spomenički fond posmatrati u kontekstu spomeničkog fonda regiona i u kontekstu spomeničkog fonda epohe u kojoj su nastala;

- очување непокретних културних добара неодвојиво је од очувања биолошке, геолошке и предоне разноврсности и та је интегративност основ заштите која се запкружује процесом планирања;
- околни природни и градитељски ресурси заједно са амбијентом подручја (културно – историјско наслеђе, крајолик овог краја) Плана указују на могућност развоја туризма (компатибилан са околним природним и антропогеним ресурсима), а све у складу са заштитом и поштовањем вредности;
- сва добра обилježити и нагласити информационом таблама, информишћу и оријентишћу посјетиоца;
- очување нематеријалне културне баштине (рукотворине, обичаји, обреди, дијалект, топонимика, заједница, фолклор...), те потврђивање њеног значаја за идентитет популације и подручја;
- укључивање нематеријалне културне баштине у туристички развој овог подручја;
- уколико се предвиђају интервенције на културним добрима или у њиховој тангентној зони, које могу имати утицај на изглед и својства добра, прије предузимања радова потребно је, у складу са одредбама Закона о културним добрима, обратити се Заводу за заштиту културно – историјског и природног наслеђа посебним захтевима ради прописивања детаљних мјера заштите, издавања сагласности на пројектну документацију и увида у изведене радове (члан 74., 75., 76. и 80. Закон о културним добрима, Службени гласник Републике Српске 11/95); обавеза је извођача радова, у складу са чланом 82. Закона о културним добрима, да уколико у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, одмах без одлагања прекине радове и обавјести завод и да предузме мјере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на мјесту и у положају у коме је откривен;
- стварање одговарајућег информационог система о споменицима као непосредном предмету заштите и обезбјеђење система сталног праћења свих категорија непокретног наслеђа;
- уређење природних вредности и њихово превођење у виши степен уређености;
- ревитализација постојећих зелених површина које припадају јавним, образовним установама и туристичко – угоститељским објектима, као и стварање нових репрезентативних површина, у те сврхе.

Ж. GRAFIČKI PRILOZI